

ЗВІТ РЕКТОРА

Сумського державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

ЛЯННОГО ЮРІЯ ОЛЕГОВИЧА
ЗА 2015-2020 РОКИ

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ЗВІТ РЕКТОРА

**Сумського державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка**

**ЛЯННОГО ЮРІЯ ОЛЕГОВИЧА
за 2015–2020 роки**

Суми
2020

Друкується згідно зі спільним рішенням конференції трудового колективу університету, протокол № 2/4 від 10 листопада 2020 р. та вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, протокол № 4 від 10 листопада 2020 р.

Рецензенти:

Семеног О.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури;

Ячменик М.М., кандидат педагогічних наук, начальник Центру забезпечення якості вищої освіти

Звіт ректора Сумського державного педагогічного
З-43 університету імені А.С. Макаренка Ляного Юрія Олеговича за
2015–2020 роки / за ред. Л.В. Пшеничної. Суми: СумДПУ
ім. А. С. Макаренка; ПФ «Видавництво «Університетська книга»,
2020. 403 с.

У книзі подано Звіт Ляного Юрія Олеговича – ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка за звітний період 2015-2020 років із питань виконання ним умов контракту, Колективного договору та безпосередньої роботи колективу Університету під його успішним керівництвом за результатами удосконалення освітнього процесу і забезпечення якості вищої освіти, упровадження системи академічної доброчесності, якості практичної підготовки здобувачів, ліцензування та акредитації, формування контингенту здобувачів вищої освіти, вступної кампанії, удосконалення системи профорієнтації з метою популяризації освітніх послуг для прийому вступників на навчання; формування інноваційного освітнього та наукового простору, міжнародної, грантової, наукової та науково-технічної діяльності; зміцнення кадрового потенціалу з підбору та розстановки науково-педагогічних кадрів, рейтингових показників професорсько-викладацького складу, завідувачів кафедр, директорів навчально-наукових інститутів, деканів факультетів, удосконалення системи їх мотивації; упровадження елементів корпоративної культури; упізнаності університету за особливостями та досягненнями через іміджеві заходи, традиції та унікальність; створення сприятливого мікроклімату в колективі; підготовки високоякісних фахівців, їх особистісний розвиток шляхом формування загальнолюдських цінностей, громадянської відповідальності, патріотизму, національної ідентичності та толерантності, що відповідає суспільним, економічним і культурним потребам України та міжнародного співтовариства, стану соціально-гуманітарної, просвітницької та профілактичної роботи зі студентами; фінансової роботи щодо виконання кошторису, структури доходів спеціального фонду та за надані платні послуги; господарської роботи щодо розвитку матеріально-технічної бази, охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу, протидії корупції; плану дій і перспективних напрямів роботи на 2021–2025 роки.

ЗМІСТ

I. ВСТУП	6
II. ВІД ЗАСНУВАННЯ ДО СЬОГОДЕННЯ	9
Головні віхи історії закладу вищої освіти 1924–2020 рр.	9
Стратегічні цілі розвитку Університету на 2020–2030 рр.	15
Яскраві події та досягнення університету 2016–2020 рр.	18
Навчально-наукові структурні підрозділи Університету (інститути і факультети)	39
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології	39
Навчально-науковий інститут фізичної культури	41
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин	43
Навчально-науковий інститут культури і мистецтв	45
Фізико-математичний факультет	47
Факультет іноземної та слов'янської філології	49
Природничо-географічний факультет	51
III. ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ 2015–2020 рр.	53
3.1. Напрями діяльності університету, стратегічні цілі, пріоритети та завдання, поставлені у 2015 році	53
Імплементация положень Закону України «Про вищу освіту» та «Про освіту»	54
Забезпечення фундаментальних принципів університетського життя	57
Підвищення якості освіти та удосконалення освітніх програм	58
Розширення спектру наукових досліджень	67
Зміцнення кадрового потенціалу	70
Створення відповідної навчально-матеріальної бази	73
Впровадження нових технологій навчання	76
Розвиток академічного середовища	79
Європеїзація та інтернаціоналізація діяльності Університету	82
Розвиток навчально-наукової, матеріальної та соціальної бази	86
Створення позитивного іміджу Університету	88
3.2. Освітня діяльність	100
Розвиток нормативно-правової бази	100
Розвиток освітнього потенціалу	102
Удосконалення освітнього процесу і забезпечення якості освіти:	
підвищення якості підготовки фахівців	111
Формування контингенту здобувачів вищої освіти	113
Динаміка набору іноземних студентів	126
Технології дистанційного навчання	129
Академічна доброчесність	135

Практична підготовка здобувачів вищої освіти	142
Робота екзаменаційних комісій	144
Співпраця з роботодавцями, працевлаштування випускників та відстеження розвитку їх кар'єри	146
3.3. Ефективність наукової та науково-технічної діяльності	149
Наукові школи та підрозділи університету	149
Діяльність аспірантури та докторантури, спеціалізованих вчених рад	194
Наукова тематика та фінансування тем наукових досліджень	199
Охорона об'єктів права інтелектуальної власності	209
Публікаційна активність наукових та науково-педагогічних працівників університету	214
Представництво університету, окремих наукових та науково-педагогічних працівників у науково-метричних базах Scopus, Web of Science, Бібліометрика української науки та інших	215
Періодичні наукові видання університету	216
Науково-цінні об'єкти природничо-географічного факультету	218
Наукові заходи на базі університету	227
Студентська наукова робота	231
Університетська наука – Сумщині	237
3.4. Кадрова політика та корпоративна культура	238
Динаміка розвитку штату університету	
Підготовка науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації: захисти дисертаційних досліджень, присвоєння наукових ступенів та вчених звань	240
Корпоративна культура	243
Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, стажування	246
Рейтинг університету, викладачів та навчальних структурних підрозділів і їх керівників	248
Система мотивації: державні, галузеві та інші нагороди, преміювання, заохочення, стимулювання	263
3.5. Робота з удосконалення системи управління, нормативної бази та структурні перетворення навчальних підрозділів	272
Вчена рада університету у 2015–2020 рр.	272
Нормативна база університету	280
Структурні перетворення навчальних підрозділів	287
Наглядова рада	296
3.6. Діяльність Наукової бібліотеки Університету	300
Основні напрями діяльності	300
Документально-інформаційне забезпечення наукового та освітнього процесів університету	301
Фонд рідкісних та цінних видань Наукової бібліотеки	306
Інформаційна робота та обслуговування користувачів	309
Наукова та організаційно-методична робота Наукової бібліотеки	313

3.7. Міжнародне співробітництво	318
Співробітництво з науковими установами та міжнародними організаціями, міжнародні угоди, укладені університетом	318
Грантова діяльність Університету	322
Програми академічної мобільності	322
Стажування у закордонних університетах викладачів та співробітників університету	323
Візити закордонних гостей	329
3.8. Соціокультурна та психолого-педагогічна робота	336
Основні напрями соціально-гуманітарної, просвітницької та профілактичної роботи зі студентами	336
Національно-патріотичне виховання	337
Культурно-мистецька діяльність	345
Спортивно-масова робота	348
Волонтерська робота	356
Музейно-виставкова діяльність	359
3.9. Фінансове, матеріально-технічне та адміністративно-господарське забезпечення діяльності університету	363
Виконання кошторису Університету	363
Заробітна плата працівників	371
Стипендіальне забезпечення	374
Фінансування студентського самоврядування	375
Фінансові перспективи університету	375
Господарська діяльність, експлуатація споруд та інфраструктури університету	375
Охорона праці та безпека життєдіяльності	388
Розвиток інформаційних технологій	391
3.10. Заключне слово ректора щодо діяльності колективу університету у 2015–2020 рр.	398

І. В С Т У П

04 листопада 2015 року колектив Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка з п'яти претендентів обрав на посаду ректора Університету професора **Лянного Юрія Олеговича**, який пройшов славний шлях свого професійного-кар'єрного зростання від студента факультету фізичного виховання до ректора Університету.

17 листопада 2015 року Міністерство освіти і науки України уклало з Ю.О. Лянним (керівником) контракт № 1-86 терміном на п'ять років,

де керівник Лянной Юрій Олегович призначається на посаду ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Звітний період 2015–2020 років став одним із найпродуктивніших у розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Під керівництвом ректора діяльність колективу Університету була спрямована на виконання «Стратегії розвитку Сумського державного педагогічного університету на 2011–2020 роки», основні стратегічні цілі якої скеровані на вдосконалення управління університетом; організацію й стандартизацію освітнього процесу; активне впровадження нових інформаційних і педагогічних технологій; реальну інтеграцію освіти і науки, освіти і виробництва; забезпечення активного розвитку міжнародної співпраці в освітній, науковій, проєктній та культурній сферах задля розвитку потужностей Університету, людського капіталу та регіону; створення сприятливого середовища для гармонійного розвитку працівників, студентів і випускників Університету та спрямовувалася на напрацювання стратегії реформування Університету згідно з новими вимогами економіки і суспільства до вищої педагогічної освіти України.

Колектив Університету, глибоко усвідомлюючи сучасні виклики, що постають перед системою вищої освіти, розробив та ввів у дію нову Стратегію розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2020-2030 роки, яка передбачає врахування сучасних змін у світовій та українській освіті, спрямованих на всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей,

виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору через створення Нової української школи, а у науковій сфері: сформулювати запит на якісну підготовку дослідників та якісні розробки в галузі фундаментальних і прикладних наук, скоротити розрив між дослідженнями та впровадженням їх результатів, інтегрувати вищу освіту й науку України в освітній та дослідницький простір Європейського Союзу.

Відповідно до науково обґрунтованих сценаріїв розвитку системи підготовки фахівців в Україні, постійно здійснюючи аналіз запитів ринку праці, відслідковуючи його трансформації, в Університеті взято курс на започаткування нових освітніх програм, формування нових компетентностей, якими мають володіти сучасні педагоги, управлінці, митці, економісти, програмісти, соціальні працівники, тренери, фізичні терапевти, бізнесмени, історики і археологи, правознавці та міжнародники.

Університет продовжує реалізацію політики тісної співпраці між усіма галузями освіти та сферами економіки, залучаючи представників провідних

компаній до формування змісту освітніх програм, участі в інноваційних проєктах та виконання на їхнє замовлення наукових досліджень.

Ураховуючи необхідність постійного підвищення якості підготовки кадрів та проведення наукових досліджень, здійснена оптимізація організаційної структури і системи управління Університетом, яка дозволяє зберегти потужний освітньо-науковий потенціал Університету та забезпечити функціонування і розвиток його провідних науково-педагогічних шкіл. Унаслідок зазначених змін поглиблено децентралізацію управлінської діяльності в Університеті. Одним із головних завдань, що постає перед Університетом є забезпечення відповідності показників його діяльності не тільки вимогам національних органів акредитації, але й поширення наявної практики акредитації освітніх програм міжнародними професійними агенціями.

Протягом звітного періоду в Університеті стверджувалися принципи законності, доброчесності та соціальної відповідальності, відбувалася взаємодія з профспілками, що дозволило колективу зберегти стабільність і злагодженість у роботі, продемонструвати згуртованість та принциповість при виконанні статутних завдань.

Відповідно до умов укладеного контракту я як керівник здійснюю безпосереднє управління діяльністю Університету та є його представником у відносинах із державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і дію у межах наданих повноважень.

Цим документом я, Лянной Юрій Олегович, звітую як ректор перед колективом університету, Міністерством освіти і науки України щодо виконання своїх обов'язків протягом 2015–2020 років, передбачених укладеним контрактом, Статутом Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, а також чинним законодавством України.

II. ВІД ЗАСНУВАННЯ ДО СЬОГОДЕННЯ

Головні віхи історії закладу вищої освіти 1924–2020 рр.

Сумський державний педагогічний університету імені А.С. Макаренка – визнаний в Україні провідний сучасний заклад вищої освіти з підготовки педагогічних, науково-педагогічних та наукових кадрів, один із найбільших науково-методичних і культурних центрів Сумщини та Слобожанщини, створений на початку минулого століття. Університет за цей проміжок часу гідно показав себе в науковому світі, став орієнтиром, це альма-матер для багатьох поколінь випускників, які успішно працюють як в Україні, так і в інших країнах світу. Історичне покликання Університету Макаренка полягає у підготовці висококваліфікованого, творчого, духовно багатого і високо морального вчителя-новатора, який забезпечить усебічну підготовку людини до самостійного життя, сформує її знання, світогляд, ціннісні орієнтації, прагнення і здатність до творчої самореалізації. Учитель є золотим фондом держави, народу, нації. Це людина особливого душевного складу – добра, справедлива, щедра, талановита; це джерело національного і загальнолюдського досвіду, батьківських традицій, мовної культури, естетичного сприйняття дійсності. Учитель – патріот України і громадянин світу, який утверджує загальнолюдські цінності і пріоритети, формує культуру міжнародного спілкування з урахуванням етнічних, релігійних, майнових, культурних цінностей. Саме такого вчителя готує, навчає і виховує Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, заснований 16 грудня 1924 року. Історія становлення Сумського державного педагогічного університету починається з 20-х років минулого століття, коли питання підготовки вчительських кадрів набуло особливої соціальної ваги. 16 грудня 1924 року на засідання президії Сумського Окружного виконавчого комітету було прийнято рішення про створення Сумських Вищих трирічних педагогічних курсів, урочисте відкриття яких відбулося 28 грудня 1924 року на пленумі окружного виконавчого комітету під час роботи окружного вчительського з'їзду. До приймальної комісії тоді надійшло 138 заяв. Вищі трирічні педагогічні курси

почали свою роботу у будівлі колишнього Сумського духовного училища (нині червоний корпус Сумської обласної клінічної лікарні по вул. Троїцькій). Але на думку деяких істориків і краєзнавці, вищі педагогічні курси розпочали свою роботу саме в приміщенні Сумського реального училища, куратором якого довгий час був Павло Іванович Харитоненко.

Першим директором реального училища був учень Іллі Рєпіна Никанор Онацький, який згодом став одним з перших викладачів Сумських Вищих педагогічних курсів і педагогічного технікуму, викладаючи студентам курси малювання. Першим директором Сумських Вищих педагогічних курсів був Григорій Приймак, який поєднував керівництво закладом з викладанням математики і краєзнавства.

У березні 1925 року на цю посаду було висунуто Юрія Самброса, який виявив себе як творча й самовіддана людина з неабиякими організаторськими здібностями і педагогічним хистом, він викладав дисципліни соціальне виховання, українську мову та літературу. Улітку 1925 року Сумські Вищі педагогічні курси були реорганізовані в педагогічний технікум з правами вищого навчального закладу, директором якого був Павло Вовченко. Заклад перебував у Сумському духовному училищі на вулиці Троїцькій до 1931 року. За 6 років свого існування технікум підготував 146 фахівців. Серед них, зокрема заслужений учитель УРСР А.В. Семенцова. У 1930 році технікум було перейменовано в Сумський інститут соціального виховання. До складу інституту тоді входили чотири відділення: соціально-економічне, мови й літератури, техніко-математичне та агробіологічне, на яких навчалося 360 студентів. Вже Сумський інститут соціального виховання одержав в експлуатацію приміщення колишнього окружного суду, де нині знаходиться корпус навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету. Першим директором новоствореного Сумського інституту соціального виховання став Сергій Прийменко. Перший випуск фахівців інституту соціального виховання відбувся у червні 1931 року. Серед перших випускників були доктор історичних наук Ф.Ю. Шерстюк і кандидат історичних наук, доцент Військової академії Генерального Штабу, генерал-майор М.І. Чередниченко. У 1933–1934 навчальному році Сумський інститут соціального виховання було реорганізовано в педагогічний інститут з чотирирічним терміном навчання.

У 1937 році на площі одного гектара було закладено перший розсадник ботанічного саду, а в наступні роки розгорнулась робота щодо його розширення і вдосконалення.

На 1940 рік професорсько-викладацький склад педагогічного інституту налічував 54 особи; працювало 14 кафедр, бібліотека та 20 оснащених належним чином кабінетів і лабораторій. У 1940 році на 4 факультетах стаціонару (історичному, фізико-математичному,

природничому та мовно-літературному) навчалися 552 студенти, на заочному відділенні – 931. Усього за 1930-1940 роки Сумський педагогічний інститут закінчили 1054 учителя математики, фізики, хімії та біології, історії, мови та літератури. У червні 1941 року дипломи про вищу освіту одержали 139 студентів фізико-математичного і природничого факультетів, більшість з яких добровольцями пішли на фронт, ставши на захист Вітчизни. З вересня 1941 року по вересень 1943 року інститут не функціонував та був евакуйований до міста Чкаловск (нині Оренбург). Багато студентів та викладачів інституту брали участь у бойових діях на фронтах війни, серед яких випускник природничого факультету 1937 року, Герой Радянського Союзу – Марк Майдан та заслужений вчитель України, Герой Радянського Союзу Степан Бідненко. У вересні 1943 року після звільнені від фашистів м. Суми педагогічний інститут розпочав свою діяльність у середній школі № 5 по вул. Псільській, а згодом в інституті з'явилися «свої корпуси» по вул. Фрунзе і Сурогінському провулку. У ці важкі часи Сумський педагогічний інститут очолював Віталій Зайцев. У 1946 році навчальний заклад переїхав на вул. Троїцьку, де міська влада передала під навчальні корпуси три будинки колишньої Олександрівської гімназії. З кінця 1940-х років до середини п'ятдесятих навчальним закладом керував доцент Гаврило Носко, а наступні 3 роки – з 1956 по 1959, директором був заслужений працівник вищої школи УРСР Федір Гужва. У 1962 році було створено факультет англійської мови, що пізніше перетворився на факультет іноземних мов. 23 лютого 1957 року наказом міністра освіти УРСР навчальному закладу було присвоєно ім'я видатного педагога – Антона Семеновича Макаренка.

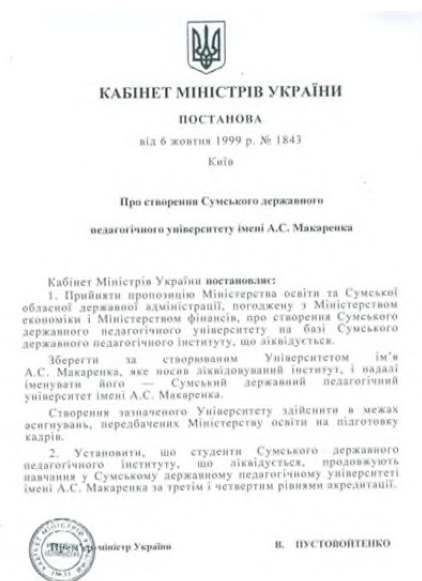

Розвиток престижу вищої освіти в суспільстві посилював прагнення населення до її отримання, що сприяло стрімкому збільшенню кількості студентів. Керівництво закладу, який на той час очолював ректор Федір Михайлович Яловий ставить питання про розширення навчальної площі інституту. У 1969 році розпочинається будівництво академістечка по вул. Роменській, що включало у себе навчальні корпуси, гуртожитки, їдальню, стадіон та інше.

Організація будівництва нової бази педагогічного інституту випала на долю ректорів Олександра Полікарповича Овчаренка, який керував інститутом з 1968 по 1980 рік, та Івана Тихоновича Качана, який прийняв від нього ректорську «естафету» і очолював інститут до 1996 року.

З 1978 року почав діяти музично-педагогічний факультет, у 1980 році відкрився факультет фізичного виховання, з 1981 року було відновлено роботу історичного факультету, який у 2019 році перейменований у навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відношень. У 2001 році було створено соціально-гуманітарний факультет, який переріс у потужний навчально-науковий інститут педагогіки і психології.

6 жовтня 1999 року Сумський державний педагогічний інститут згідно з рішенням Кабінету Міністрів України було реорганізовано в Університет.

Ця подія пов'язана з ректором, Заслуженим працівником освіти України, професором Володимиром Іванієм, який очолював університет до 2005 року. У 2004 р. університет став лауреатом рейтингу вищих

навчальних закладів України «Софія Київська».

З липня 2005 до березня 2009 року педагогічний університет очолював доктор фізико-математичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Федір Лиман. У 2009 р. удостоївся відзнаки міжнародного академічного рейтингу популярності та якості «Золота фортуна» у номінації «За вагомий внесок у справу розбудови України та високий професіоналізм».

З 2009 по вересень 2015 року ректором університету був Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, професор Анатолій Кудренко. У 2014 році – занесений до книги «Національні лідери» за видатні здобутки та досягнення задля розбудови сильної, нової України.

З листопада 2015 року і по теперішній час університет очолює доктор педагогічних наук, професор Ю.О. Лянной, який спрямовує колектив на збереження традицій, набутого досвіду, розвиток і перетворення університету в вищий навчально-науковий заклад Європейського рівня.

Сьогодні університет здійснює підготовку фахівців за трьома рівнями вищої освіти: «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії» та «Доктор наук», проводить підвищення кваліфікації за всіма акредитованими спеціальностями.

Ми:

- усвідомлюємо важливість дотримання принципів і правил академічної доброчесності з метою формування й розвитку сприятливого освітнього середовища;

- створюємо умови для успішного навчання, розвитку, реалізації здібностей здобувачів вищої освіти, створюючи науково-методичне забезпечення освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій;

- пишаємося кадровим потенціалом нашого університету: кожен співробітник спрямований на безперервну самоосвіту й підвищення кваліфікації, ефективну роботу в команді;

- готові постійно вдосконалювати свою роботу, щоб бути здатними задовольняти запити здобувачів вищої освіти, що безперервно змінюються.

Для надання освітніх послуг в університеті розроблена, упроваджена й безперервно вдосконалюється система менеджменту якості вищої освіти відповідно до вимог національного та міжнародного стандартів, створено та активно функціонує Центр забезпечення якості вищої освіти. Керівництво університету несе відповідальність за створення необхідних умов для реалізації політики забезпечення якості вищої освіти та розуміння її кожним співробітником.

Університет здійснює активну міжнародну діяльність на основі більш ніж 80 підписаних угод про співробітництво з закладами вищої освіти та організаціями Європи і світу.

У квітні 2020 року ухвалена Стратегія розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2020-2030 роки, у якій визначено: *місію, візію та стратегічні цілі і напрями розвитку Університету на 2020-2030 роки.*

Місія:

- **освіта** – надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців, що відповідають потребам міжнародного і національного ринків праці; на особистий творчий розвиток всіх учасників освітнього процесу, орієнтованих на демократичні цінності;

- **наука** – формування сучасного університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації;

- **регіон:** інноваційна діяльність – спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону;

соціальна діяльність – Університет створює економічні та соціальні цінності шляхом передачі технології та комерціалізації результатів навчання і досліджень громаді. Ключовим аспектом його діяльності є соціальні інновації як важливі передумови економічного розвитку та досягнення високого рівня життя населення, розвитку соціального партнерства.

Візія. Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка – інноваційний Університет з високою корпоративною

культурою, актуальною освітою та наукою і постійним прагненням досконалості, який спирається на майже столітній освітній досвід і просвітницькі традиції; інноваційні наукові школи спрямовані на постійне продукування, відтворення і трансфер знань в різноманітні спільноти м. Суми, Сумщини і України; систему моральних принципів та правил етичної поведінки в освітньому процесі.

Стратегічні цілі розвитку Університету на 2020-2030 роки:

- Розвиток Університету як академічного простору вільних особистостей, об'єднаних спільними корпоративними цінностями і культурою задля забезпечення суспільного та економічного зростання нашої країни.

- Усебічне і системне формування позитивної репутації Університету, його просування на основі унікальних конкурентних переваг у сфері академічної якості та експертизи.

- Створення в Університеті умов для формування високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє України.

- Побудова студентоцентрованого освітнього та освітньо-наукового середовища.

- Забезпечення максимального сприяння розвитку здобувачів вищої освіти як свідомих і відповідальних громадян, цілісних та культурних особистостей, конкурентоспроможних професіоналів та лідерів шляхом органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності на засадах академічної доброчесності.

- Здійснення переходу до моделі інноваційного Університету, науково-освітнього закладу системи вищої освіти, спроможного забезпечити підготовку, розвиток і підвищення кваліфікації конкурентоспроможних професіоналів у різних сферах діяльності: педагогічної, природничо-математичної, філологічної, економічної, спортивної, мистецької, правової, спеціальної та інклюзивної, психологічної, туристичної, маркетингу, менеджменту, міжнародних відносин, комп'ютерних наук та ін.

- Розвиток міжнародної співпраці у галузі освіти, науки, культури та спорту.

- Становлення інноваційної культури якості, розвитку й співпраці працівників, студентів і випускників університету на основі соціальної відповідальності.

- Інтенсифікація наукових досліджень відповідно до галузевих пріоритетів, практики оприлюднення їх в авторитетних зарубіжних наукових виданнях.

- Входження Університету до переліку до 100 кращих Університетів України у рейтингу ТОП-200.

- Створення передумов для участі Університету у світових рейтингах.

Змістове наповнення реалізації стратегічних напрямів розвитку Університету, терміни виконання завдань та орієнтовні обсяги фінансування представлені у Планах роботи Університету на навчальний рік.

Реалізація вказаних пріоритетних напрямів діяльності дозволить:

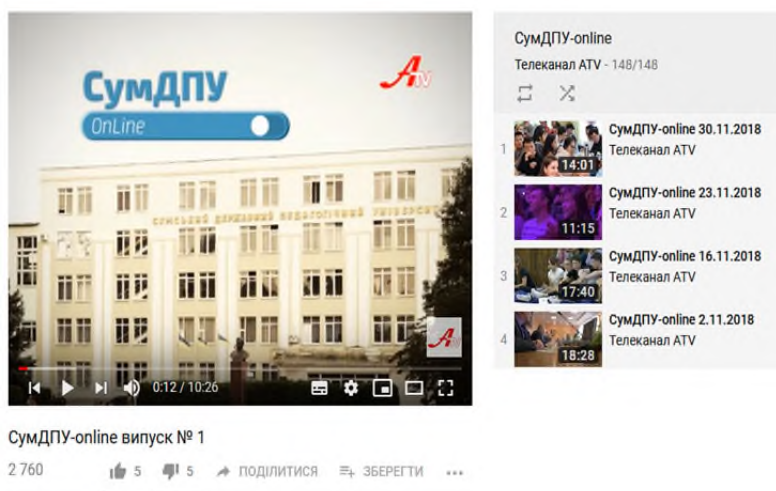
- досягти стабільного розвитку Університету як одного з провідних інноваційних закладів вищої освіти України з підготовки фахівців дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, фахової перед вищою та вищою освіти у галузі психології, права, менеджменту, економіки, маркетингу, фізичної культури і спорту, мистецтва, туризму, публічного управління і адміністрування, соціальної роботи та забезпечення, спеціальної та інклюзивної освіти, комп'ютерних технологій, що підвищує його конкурентоспроможність;
- зміцнити місце Університету серед провідних вищих навчальних закладів України;
- створити належні умови для подальшого розвитку та вдосконалення діяльності Університету, усіх його структурних підрозділів, враховуючи нові тенденції в освітній сфері країн Європи і світу;
- сформувати ефективну систему управління якістю освітнього процесу, яка забезпечить створення на базі Університету системи додаткової освіти з метою підвищення кадрового потенціалу країни;
- створити систему ефективного менеджменту стратегічного розвитку Університету;
- сформувати атмосферу прозорості та академічної доброчесності;
- забезпечити якість надання освітніх послуг на рівні європейських і світових стандартів;
- удосконалити молодіжну політику та сприяти розвитку студентського самоврядування;
- створити внутрішню систему забезпечення якості освіти та цілеспрямованої підготовки викладацьких і наукових кадрів через орієнтацію на інноваційність і відповідність вимогам часу;
- посилити зв'язки з потенційними замовниками кадрів, роботодавцями;

- налагодити взаємодію з випускниками Університету для взаємодопомоги, встановлення зворотного зв'язку з метою удосконалення освітнього процесу та фінансової підтримки з боку випускників;
- покращити імідж Університету і підвищити його привабливість для абітурієнтів та здобувачів освіти, наукових та науково-педагогічних працівників, у тому числі закордонних, забезпечити подальшу інтеграцію Університету в міжнародний освітній та науковий простір;
- встановити і дотримуватися науково обґрунтованих та диференційованих норм освітнього процесу та інших видів навантаження професорсько-викладацького складу та співробітників Університету;
- розвиток фундаментальних і прикладних наукових дослідженнях за пріоритетними напрямками розвитку науки, партнерства з вітчизняними та закордонними освітніми та науковими організаціями та установами, створення додаткових інноваційних структур та ефективної системи наукових розробок;
- стимулювати розвиток фінансово-господарських механізмів, що забезпечують підвищення самостійності, зацікавленості та відповідальності за кінцеві результати діяльності підрозділів університету: кафедр, інститутів, факультетів, відділів, центрів, Наукової бібліотеки, гуртожитків, ботанічного саду, біостаціонару Вакалівщина;
- максимально розширити спектр освітніх та інших послуг, підвищити їх якість;
- поглибити міжнародні зв'язки;
- підвищити ефективність використання фінансових та матеріальних ресурсів, які залучаються для забезпечення розвитку Університету;
- зберегти колектив Університету, об'єднаний загальною метою – перетворити заклад вищої освіти на університет європейського і світового рівня, спроможного забезпечити високий рівень освіти і науки, якісну підготовку компетентних, відданих своїй справі, патріотично налаштованих фахівців, здатних зробити вагомий внесок у розбудову незалежної, демократичної, правової Української держави, примножити добру славу макаренківської Alma mater.

До складу університету входять чотири навчально-наукових інститутів (ННІ): педагогіки і психології, фізичної культури, історії, права та міжнародних відношень, культури і мистецтв; три факультети: природничо-географічний, фізико-математичний, іноземної та слов'янської філології; тридцять три кафедри. Життєдіяльність університету забезпечують відділи, центри, служби, Наукова бібліотека, стадіон, навчально-спортивний комплекс зі спеціалізованими залами та басейном, ботанічний сад, біостаціонар Вакалівщина.

Яскраві події та досягнення університету 2016–2020 рр.

- З 2015 року на ТРК ATV створена програма СумДПУ-Online з метою висвітлення інформації про університет, цікаві події у студентському житті, спортивні та творчі досягнення, проведення профорієнтаційної роботи та залучення на навчання. Станом на жовтень 2020 року створено та представлено в ефірі близько 300 випусків.

2016 рік

- 19 травня 2016 року університет відвідала Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич.
- Протягом року викладачами Університету захищено 1 докторську дисертацію (доцент Міхеєнко О. І.), 11 викладачів університету успішно захистили кандидатські дисертації у таких галузях знань, як педагогіка, психологія, географія.

- У червні відкрито Спеціалізовану вчену раду Д 55.053.01 по захисту докторських дисертацій за трьома спеціальностями «Загальна педагогіка та історія педагогіки», «Теорія та методика музичного навчання» та «Теорія і методика професійної освіти» терміном на три роки, у грудні – МОН України ухвалено рішення про відкриття Спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю «Патологічна фізіологія» (біологічні науки); протягом року проліцензовано 7 спеціальностей (10 спеціалізацій), за якими здійснюється прийом аспірантів.
- Жуков В.Л. нагороджений Ювілейною медаллю до 25-річчя незалежності України, 1 працівник нагороджений Грамотою, а 13 – Подяками МОН України, 21 – грамотами Сумської ОДА, 25 – грамотами і подяками Сумської обласної ради тощо.

Університет отримав ліцензії та оголошено набір на навчання за новими спеціальностями:

028 Менеджмент соціокультурної діяльності –
ОР бакалавр;

014 Середня освіта (Інформатика) – ОР магістр;

051 Економіка – ОР бакалавр, магістр.

➤ З метою збільшення ліцензованих обсягів магістратур підготовлені ліцензійні справи для спеціальностей: 025 Музичне мистецтво; 227 Фізична реабілітація; 014 Середня освіта (Фізична культура); 014 Середня освіта (Математика); 014 Середня освіта (Хімія); 014 Середня освіта (Біологія); 014 Середня освіта (Географія). І інші спеціальності потребують збільшення ліцензованих обсягів.

➤ Уперше для успішного залучення випускників закладів загальної середньої освіти до вступу на навчання до університету започатковано **День Університету**, до участі у якому акторський образ Антона Семеновича Макаренка запрошує абітурієнтів, їх батьків, стейкхолдерів, учителів, друзів. У програмі заходу:

- Студентський флешмоб «Мій університет – моя гордість!»
- Презентація спеціальностей;
- Знайомство зі стейкхолдерами;
- Культурно-розважальна програма;
- Спортивні та мистецькі конкурси;
- Організація та проведення фотоконкурсу;
- Запис на підготовчі курси.

➤ З 2015 року в Університеті функціонує Наглядова рада, склад якої затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 1540 від 15 грудня 2016 року з метою здійснення громадського контролю за діяльністю університету та надання йому допомоги щодо реалізації державної політики

в галузі вищої освіти і науки, яка діє відповідно до ст. 37 Закону України «Про вищу освіту», п. 5.4. «Наглядова рада» Статуту Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, Положення про наглядову раду Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Ректором укладено угоду про співробітництво з Інчуанським північним університетом провінції Нінся Китайської Народної Республіки щодо підготовки фахівців за всіма освітніми рівнями акредитованих спеціальностей, обміну студентами та викладачами.

➤ 15 лютого 2016 року відкрита студентська їдальня Університету. Вона має велике приміщення з красивим інтер'єром, розраховане на 300 відвідувачів. Там харчуються не тільки студенти, а й співробітники Університету, працівники закладів та установ, що розташовані поруч.

➤ В Університеті шанують пам'ять учасників бойових дій – випускників Університету, які своїм героїчним життям та власним прикладом формують у студентства любов до України, додають сили, мужності і патріотизму. 6 травня, до річниці загибелі

випускника Університету Героя України Олександра Аніщенка при виконанні їм службового обов'язку під час антитерористичної операції відкрито пам'ятну меморіальну дошку за участі батьків, дружини, керівництва м. Суми та Сумської області та колективу університету

➤ Для удосконалення роботи щодо обслуговування користувачів створені – бібліографічна база *«Праці науковців університету»*, повнотекстові бази *«Наукові видання університету»*, *«Праці науковців»*, *«Бібліографічні покажчики»*, *«Краєзнавчі періодичні матеріали»*.

У 2016 році для потреб бібліотеки придбано сучасний сервер та 3 комп'ютери. Це дало можливість

забезпечити технічні умови для створення нового електронного ресурсу – **репозитарію СумДПУ імені А. С. Макаренка**, що забезпечує накопичення, систематизацію, зберігання інтелектуальних продуктів наукового, освітнього та методичного призначення, створених викладачами університету, та забезпечить довготривалий, постійний безкоштовний відкритий доступ до них засобами Інтернет-сервісів, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства. Бібліотекою разом із кафедрами проводиться активна робота по його наповненню та реєстрації в наукометричних базах.

За створення серії *«Видатні науковці університету»* бібліотека університету посіла призове місце в регіональному конкурсі *«Бібліотекар року»*.

Уперше рішенням вченої ради ухвалено положення про почесні звання Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (почесний доктор, заслужений професор, почесний професор, професор Університету, доцент Університету, почесний працівник Університету). За три роки почесний доктор присуджено трьом особам, заслужений професор – 6, почесний професор – 8, професор Університету – 8, доцент Університету – 8, почесний працівник Університету – 9. За визначні заслуги перед державою Україна присвоєно почесні звання *«Заслужений працівник фізичної культури і спорту»* – **Чхайло Миколі Борисовичу** та **Лозі Тетяні Олександрівні**

2017 рік

➤ Протягом року в навчальному закладі здійснювався комплекс заходів щодо вдосконалення освітньої діяльності:

- сформовано модель розробки освітніх програм підготовки бакалаврів та магістрів із забезпеченням набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, актуальних на ринку праці;
- розроблено методичні підходи до формування варіативної складової освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів та магістрів;
- продовжено роботу по створенню навчальних планів нового покоління;
- здійснено систему практичних та організаційних заходів із запровадження нормативного забезпечення освітньої діяльності, а саме:
  - затверджено перелік спеціалізацій для спеціальностей освітніх рівнів бакалавр, магістр;
  - розроблено та введено в дію ряд положень та методичних рекомендацій;
  - проведено роботу щодо створення навчально-методичних комплексів дисциплін;
  - проведено роботу з перевірки всіх кваліфікаційних робіт на унікальність.

➤ 301 працівник Університету був відзначений державними, галузевими та ректорськими нагородами:

присвоєно почесні звання України:

- Народний художник України – **Садовському Олександр** **Васильовичу**, доценту кафедри ОТМ, теорії, історії музики та художньої культури;
- Заслужений працівник культури України – **Зуєву Павлу Кириловичу**, доценту кафедри музично-інструментального виконавства;
- Заслужений тренер України з пляжного волейболу з вадами слуху – **Затилкіну Володимир** **Вікторовичу**, доценту кафедри теорії і методики спорту;

нагороджено:

- Грамотою Верховної Ради України – **Сбруєву Аліну** **Анатоліївну** – завідувача кафедри педагогіки;
- Почесною Грамотою Кабінету Міністрів – **Семеног Олену** **Миколаївну** – завідувача кафедри української мови;
- Орденом «Княгині Ольги» – **Затилкіну Анну** **Вікторівну**;

Започатковано 9 нових спеціальностей:

- за освітнім рівнем бакалавр – 2: (Соціальне забезпечення та Право);

– за освітнім рівнем магістр – 4: (Менеджмент соціокультурної діяльності, Філософія, Філологія, Біологія);

– за освітніми рівнями бакалавр і магістр – 3: (Культурологія, Економіка, Географія).

- Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка – єдиний заклад вищої Сумщини, внесений до реєстру Міністерства освіти Китайської Народної Республіки.

➤ Когорту науково-педагогічних кадрів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка поповнили 8 науковців, які успішно захистили дисертації з них 2 – докторські: **Лянной Юрій Олегович**, ректор Університету

та **Семеніхіна Олена Володимирівна**, завідувач кафедри інформатики.

- У звітному періоді в Університеті відкрито ще 2 спеціалізовані вчені ради:

- К 55.053.03 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальностями «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)» та «Теорія і методика професійної освіти»;

- К 55.053.04 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю «Музичне мистецтво».

- У Спеціалізованій вчентій раді Д 55.053.01 іноземними громадянами захищено дві дисертації, з них одна – аспірантом університету **Чжан Сянюнем**.

- Видавнича діяльність Наукової бібліотеки спрямована на бібліографування наукового доробку науковців університету, укладання та видання бібліографічних покажчиків. У звітному періоді їх видано три:

➤ Серія «Видатні науковці університету». Випуск 3. **Сбруєва Аліна Анатоліївна;**

➤ Бібліографічний покажчик наукових праць викладачів Сумського державного педагогічного університету. Випуск 6 у двох частинах.

- У 2017 році проведено більше 130 різних наукових заходів на базі Університету.
- Започатковано «Школу для батьків дітей із особливими освітніми потребами «Запрошуємо до розмови».
- Важливою частиною життя університету є спортивно-масова робота. За звітній період підготовлено 8 майстрів спорту, 19 кандидатів у майстри спорту, більше 50 студентів масових спортивних розрядів.

Високі результати були у наших студентів-спортсменів як на Всеукраїнському, так і на міжнародному рівнях. Зокрема, в таких видах спорту, як армреслінг, біатлон, гірський біг, греплінг, паурліфтинг, стрільба з лука, метання диска, футзал, сумо, панкратіон.

22 червня 2017 року у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова ректор прийняв участь у III Балтійсько-Чорноморський форум «Світанок Європи: перспективи цивілізаційного розвитку, консенсусні практики», організаторами якого виступили Міжнародний центр Балтійсько-Чорноморських досліджень і консенсусних практик,

Міжнародна асоціація ректорів педагогічних університетів Європи та Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

2018 рік

➤ Якісний склад науково-педагогічних працівників Університету значно підвищився, когорту науково-педагогічних кадрів університету поповнили 13 науковців, які успішно захистили кандидатські дисертації: викладачі – Коробова Ю.В., Чкана Я.О., Юрченко А.О., Удовиченко О.М.,

Донченко В.М., Лянна О.В., Бермудес Д.В.,
Балашов Д. І., Петренко С. І., Бушнєв Ю. С.,

Корякін О. О.; аспіранти – Ткаченко І. О., Білошапка Н. М. Аспіранти захистили дисертації достроково, а **Бондаренко Юлія Анатоліївна** – докторську дисертацію; присвоєно вчених звань: професора – 2: **Пишенична Любов Василівна**, перший проректор, кандидат наук з державного управління та **Семеніхіна Олена Володимирівна**, завідувач кафедри інформатики, доктор педагогічних наук; доцента – 11.

➤ Активізація грантово-пошукової діяльності в університеті є одним із пріоритетних напрямів розвитку університету, за підсумками року:

– дослідження доцента кафедри бізнес-економіки та адміністрування, к.економ.н. Омеляненка В.А. відзначено дипломом та грантом за результатами Міжнародної першості з наукової аналітики;

– дослідження під керівництвом завідувача кафедри педагогіки, д.пед.н., проф. Сбруєвої А.А. отримало відзнаку у конкурсі у межах Проєкту ЕРАЗМУС+;

– дослідження фахівця відділу міжнародних зв'язків Донченко В.М. перемогло у фіналі Конкурсу Програми імені Фулбрайта, а його автор отримала грант на проведення дослідження в університеті Джорджа Вашингтона (США);

– дослідження доцента кафедри бізнес-економіки та адміністрування, к.економ.н. Омеляненка В.А. отримало грант Президента України у межах підтримки наукових досліджень молодих учених на 2018 рік.

➤ За звітний період підвищили свою кваліфікацію 90 науково-педагогічних працівників на курсах підвищення кваліфікації, семінарі-практикумі, стажуванні в Україні та за кордоном:

Школяренко В.І. – завідувач кафедри германської філології, професор у Ерфутському університеті за підтримки Німецької служби академічних обмінів;

Брага І.І. – доцент кафедри української мови та літератури у Брестському державному університеті імені А. С. Пушкіна;

Кумеда О.П. – доцент кафедри української мови та літератури в університеті імені Костянтина Філософа в м. Нітра (Словаччина);

Корякін О.О – викладач кафедри ОТМ, музикознавства та культурології в Північному національному університеті м. Інчуань, провінція Нінся, Китай;

Савченко З.В. – доцент кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання в Малопольській школі публічного адміністрування Університету економіки у Кракові (Польща).

➤ Відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти проведено ліцензування освітньої діяльності за новими спеціальностями. Уперше:

– проліцензовано спеціальність **281 Публічне управління та адміністрування** за другим (магістерським) рівнем;

– проліцензовано за другим (магістерським) рівнем спеціальність **081 Право**.

➤ На базі Університету проведено II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт в галузі «Фізичне виховання та спорт», Всеукраїнської олімпіади з фізичної реабілітації та Всеукраїнської олімпіади з корекційної освіти дозволило підвищити результативність студентської наукової роботи у відповідних галузях знань.

➤ Запроваджена нова версія web-сайту бібліотеки. На сьогоднішній день – це інтерактивний інструмент для надання інформаційних послуг користувачам, просування електронних ресурсів та організації доступу до них. Сайт адаптований під мобільні пристрої та версії різних браузерів. Кількість звернень до інформаційних ресурсів web-сайту протягом року складає більше 445752 тисяч.

➤ За рік організовано та проведено більше 40 масових заходів, експонувалось понад 180 книжкових виставок та презентацій. Пріоритетним напрямком культурно-просвітницької діяльності бібліотеки є національно-патріотичне виховання. Кількість учасників таких заходів склала майже 4 тис. осіб.

➤ На окремому сервері в тестовому режимі створений новий сайт Університету, розгорнута система управління сайтами Joomla останньої версії, вибраний шаблон сайту, створені піддомени інститутів і факультетів Університету. Ведеться робота по його вдосконаленню та наповненню інформацією.

➤ Футзальна команда Університету стала чемпіоном студентської ліги Сумщини 2018 року.

Футзальна збірна команда України з вадами зору стала чемпіонами Світу, у складі якої студенти та випускники НН Інституту фізичної культури.

➤ Низку нагород здобувають наші студенти на Всеукраїнському та міжнародному рівні:

- Затилкіна Анна – чемпіонка Європи з пляжного волейболу

серед спортсменів із порушенням слуху;

- Зінченко Олександр – переможець у групі 1 ліги Б у міжнародному турнірі «Ліга Націй» у складі збірної України, чемпіон Англійської Прем'єр Ліги з футболу;

- Калашніков Юрій – чемпіон Світу до 23 років із вільної боротьби;

- Москаленко Тимур – чемпіон Світу з кікбоксингу;

- Кожокар Іван – чемпіон Світу зі стрільби із лука в приміщенні серед юніорів;

- Журавок Юлія – чемпіонка Європи з біатлону;

- Рикун Анна – чемпіонка Європи та Світу в класичному жимі лежачі серед юніорів;

- Катерина Великодна – бронзова призерка чемпіонату Європи зі спортивної аеробіки;

- Заїкіна Анна, Мосьпан Альберт – бронзові призери чемпіонату Світу з панкратіону серед юніорів;

- Ніконець Денис – срібний призер чемпіонату Світу з панкратіону;

- Сушко Олена – срібний призер чемпіонату Світу з панкратіону;

- Воскобойнік Анастасія – срібний призер чемпіонату Світу з панкратіону;

- Галета Андрій – бронзовий призер чемпіонату Світу з греплінгу серед юніорів.

➤ Жіноча команда навчально-наукового інституту фізичної культури стала бронзовим призером чемпіонату України з хокею на траві.

➤ За звітний період для виконання ремонтних робіт в університеті було використано понад 12 млн. грн. (з них 5 млн. із коштів спеціального фонду).

Основними об'єктами з виконання капітальних ремонтів були:

- Капітальний ремонт спортивної зали центрального корпусу;
- Капітальний ремонт покрівлі гуртожитку №4;
- Капітальний ремонт системи водопостачання гуртожитку №4;
- Ремонт кімнат для проживання іноземних студентів в гуртожитку №3;
- Укладання тротуарної плитки біля центрального корпусу;
- Капітальний ремонт по заміні вікон і вхідних груп корпусу №4;
- Капітальний ремонт по заміні всіх вікон у спортивному комплексі.

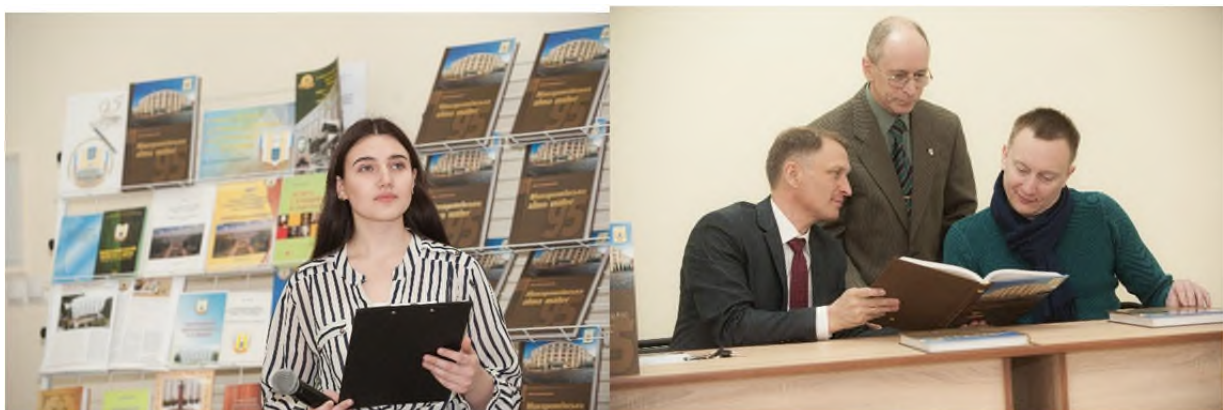
➤ У межах волонтерського руху «Крок назустріч» проєкту «Особливі майстри» проведено 20 майстер-класів для дітей та молоді з особливими потребами міста Суми та Сумської області.

2019 рік

- 2019 рік став ювілейним для Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Університету виповнилося 95 років від дня заснування. Перлиною ювілейних заходів стало урочисте зібрання представників трудового колективу і студентства, святковий концерт та костюмований бал учасників свята, фотовиставка Наталії Кармазіної (Краса педагогічної еліти СумДПУ імені А.С. Макаренка), які відбулися 17 грудня 2019 року в приміщенні Сумського академічного театру драми та музичної комедії імені С. Щепкіна.
- Високу оцінку діяльності колективу закладу відображено у вручених державних нагородах, почесних відзнаках Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, Сумської обласної ради та обласної державної адміністрації, міської ради та їх структурних підрозділів.
- Усі заходи, що відбувалися в університеті, були присвячені 95-й річниці від дня його заснування: науково-практичні конференції; творчі звіти, мистецькі заходи, загальноуніверситетські, інститутські, факультетські та кафедральні свята; спортивні змагання, майстер-класи, фестивалі, виставки, конкурси, презентації, олімпіади, макаренківські читання тощо.

- У переддень 95-річчя відбулася презентація книги «Макаренківська *Alma-mater*», яка висвітлює творчий шлях колективу від педагогічних курсів до сьогодення (головний редактор Лянной Ю.О., автор Осташевський М.Л.).

- Цікавою подією в житті університету є проведення та підведення підсумків щорічного конкурсу «Мій університет – моя гордість», який у грудні 2019 року об'єднав покоління випускників різних років, ветеранів Університету та активне студентство; оригінальні роботи були удостоєні премій, грамот та подяк.

- До 95-річчя створення Університету відкрито художньо-портретну алею ректорів закладу вищої освіти минулих років.
- У 2019 році проліцензовано та здійснено вперше прийом на навчання за освітнім рівнем бакалавр на базі повної загальної середньої освіти за спеціальностями: «Менеджмент», «Історія та археологія», «Міжнародні відносини», «Маркетинг», «Громадське здоров'я», які користуються підвищеним попитом у абітурієнтів.
- Перші випускники докторантури університету Корж-Усенко Л.В. та Бойченко М.А., які навчалися за спеціальністю 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки, успішно захистили дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук.
- У 2019 році аспірантура та докторантура університету отримала ліцензії на підготовку докторів філософії зі спеціальностей: 051 Економіка; 281 Публічне управління та адміністрування.
- За результатами успішної атестації Постановою Президії Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки було продовжено

стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених доценту кафедри бізнес-економіки та адміністрування Віталію Омелянченку.

- Університет відвідав Тимчасовий повірений у справах посольства Туркменістану в Україні Какаджан Сапаралієв. Зі студентами Університету пан Сапаралієв обговорив питання захисту прав людини у світі, євроінтеграційної політики України й дипломатичних відносин між Туркменістаном та Україною, задоволеності від навчання в Університеті студентів із Туркменістану.
- Підготовлено ювілейний випуск збірника наукових праць **«Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки»** (ISSN 2524-2598 – Online, ISSN 2413-8800 – Print).

Збірник зареєстрований та індексується у міжнародних наукометричних базах, репозиторіях та пошукових системах:

1. Index Copernicus
2. Google Scholar (USA),
3. ResearchBib (Japan),
4. MIAR (Spain),
5. Ulrichsweb (США),
6. ERIH PLUS (Norway) та інших.

- У 2019 році було проведено оптимізацію структурних підрозділів університету, утворено:
  - *Центр забезпечення якості вищої освіти;*
  - *Центр професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання;*
  - *Сектор розробки та підтримки Веб-сайту університету;*
  - *Навчально-реабілітаційний центр кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії;*
  - *Навчально-практичний туристичний центр «Оріон»;*

перейменовано:

- кафедру медико-біологічних основ фізичної культури у кафедру *Громадського здоров'я та медико-біологічних основ фізичної культури;*
- навчально-науковий інститут історії і філософії у навчально-науковий *інститут історії, права та міжнародних відносин.*

- У квітні 2019 року у плані профорієнтаційної роботи відбувся Обласний конкурс творчих робіт «Світ один для всіх» для учнів 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів

м. Суми та області, що є інноваційним напрямком роботи кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

- Тренінг із відпрацюванням навичок надання ДМД в умовах бою зі студентами 6 курсу спеціалізації «Захист Вітчизни», присвячений Дню Збройних сил України 6 грудня.
- Чемпіонат Європи з класичного жиму штанги лежачи в Люксембурзі. Студентка НН Інституту фізичної культури Рикун Анна втретє стала чемпіонкою Європи серед юніорок із новим рекордом України з результатом 107,5 кг у вазі до 57 кг.

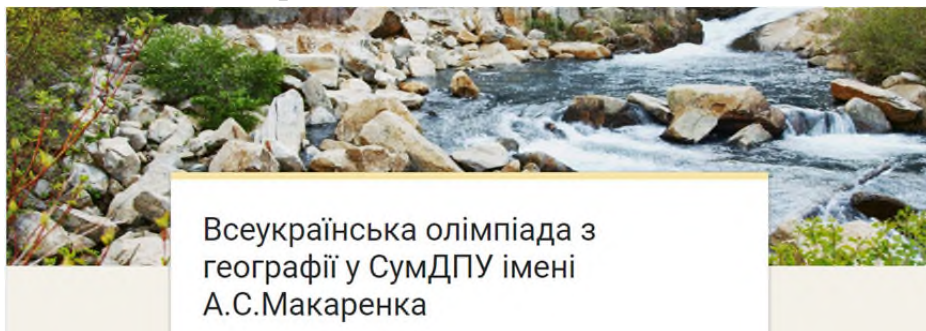

- 20 вересня з нагоди Міжнародного дня студентського спорту в СумДПУ імені А. С.Макаренка було проведено «Ранкову руханку».

- Чемпіонський «дубль»

Михайла Осташевського на Європейських іграх майстрів.

- Проведена **Всеукраїнська олімпіада з географії** для абітурієнтів, що дала змогу надати абітурієнтам до вступу в СумДПУ імені А.С. Макаренка на навчання додаткові бали.

- Організовано та проведено **тренувальні тестування** з географії, фізики, математики, хімії, біології, української мови та літератури, англійської, німецької, французької мов та історії у форматі ЗНО.
- Викладачами та студентами фізико-математичного факультету отримано 3 свідоцтва авторського права України.

Перший (заочний) тур олімпіад із фізики і математики, переможці яких будуть допущені до 2 туру й за результатами отримають додаткові бали і відповідні сертифікати для використання під час вступної кампанії.

- Для забезпечення

розвитку археологічної науки в Україні, її методичному та технологічному вдосконаленню, проведенню археологічних досліджень; сприяння у практичному здійсненні програм і проєктів,

спрямованих на охорону, дослідження, використання та реставрацію пам'яток та об'єктів археологічної спадщини, особливо тих, яким загрожує небезпека знищення та пошкодження під впливом природних факторів, або в результаті господарської діяльності на базі навчально-наукового інституту історії та філософії *створено Сумський осередок Спільноти археологів України.*

- Теорія в поєднанні з практикою та науковими висновками, цікаві приклади, індивідуальний підхід, динамічність у викладенні матеріалу, підготовка до складання зовнішнього незалежного оцінювання, цікаве дозвілля, можливість знайти нових друзів – це робота біологічної школи «Вакалівщина», яка працювала влітку у дві зміни, охопила 56 учнів загальноосвітніх шкіл – майбутніх студентів природничо-географічного факультету університету.

- Робота ресурсного центру професійного розвитку вчителів англійської мови факультету іноземної та слов'янської філології спрямована на створення англomовного середовища для роботи викладачів, підготовки студентів філологічних напрямів, підвищення

кваліфікації учителів закладів освіти та профорієнтаційна робота з учнями – потенційними абітурієнтами.

- Уперше на базі навчально-наукового інституту історії та філософії започатковано інтелектуальні змагання з історії у формі *I Обласного турніру юних істориків*, метою якого є створення умов для реалізації та

розвитку творчих здібностей школярів; залученню учнів до наукової діяльності; активізації пізнавальної діяльності; набуттю учнями вміння виступати перед аудиторією, відстоювати власний погляд, генерувати нові ідеї.

- Науковою бібліотекою університету створено науково-бібліографічний покажчик Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка на шпальтах періодичних видань (1924-2019) до 95 річниці з дня заснування університету.

- З метою реалізації програм подвійних дипломів університетом підписаний Меморандум про співпрацю з Варненським вільним університетом ім. Чорноризця Храбьра, що сприяє розширенню можливостей професійної підготовки, підняття рівня конкурентоспроможності при майбутньому працевлаштуванні.

- Уперше студент навчально-наукового інституту культури і мистецтв Чжан Лянхун дав сольний концерт у Сумській обласній філармонії, що мав схвальні відгуки в засобах масової інформації.

- Студенти-іноземці, які навчаються в навчально-науковому інституті культури і мистецтв, представляли Університет у Європейському конкурсі на території Європейського союзу у м. Каунас (Литва) у музичному жанрі «Оперні виконавці» та отримали призові місця.

- У травні 2019 року центром творчої молоді «Креатив» спільно з професором І.О. Калиниченко організовано та проведено II частину форуму «Спорт-Арт-2019» у вигляді благодійного концерту «Класична музика – для всіх!» – «Віра, Надія, Любов», що відбувся на базі Сумської обласної

філармонії. Зібрані кошти були передані на лікування онкохворої трирічної дівчинки Петрушенко Каміли.

2020 рік

Із 360 магістрів-випускників працевлаштовано 72% (проти 61% у минулому році), не працевлаштовано – 28%. Серед працевлаштованих працюють в закладах освіти – 48% (проти 31% у минулому році), в інших установах – 24%.

Вагомі досягнення за підсумками минулого навчального року мають наші молоді науковці, які:

- активно долучалися до патентної діяльності, (стали співавторами нововведення у сфері охорони здоров'я, отримали 7 свідоцтв авторського права на твір (з 14 по університету));

- виконують

2 проекти наукових робіт

на замовлення МОН України;

- беруть участь у міжнародних програмах IREX («Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», програма академічних студій Естонії) та масштабних міжнародних наукових заходах.

Протягом року 2 науковці Університету захистили докторські дисертації, 6 представників – захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

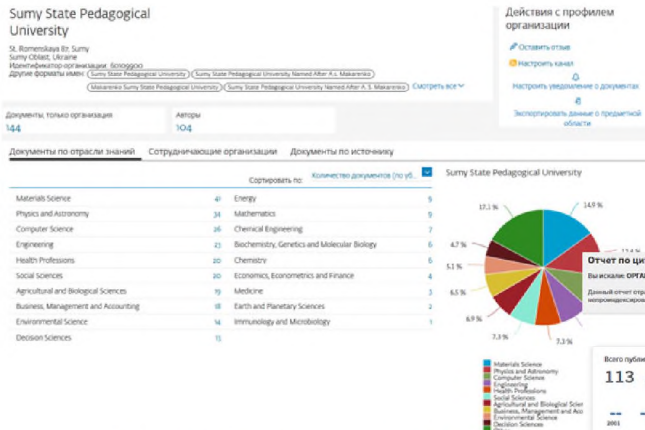

Успішний досвід діяльності разової спеціалізованої вченої ради ДФ 55.053.001 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій

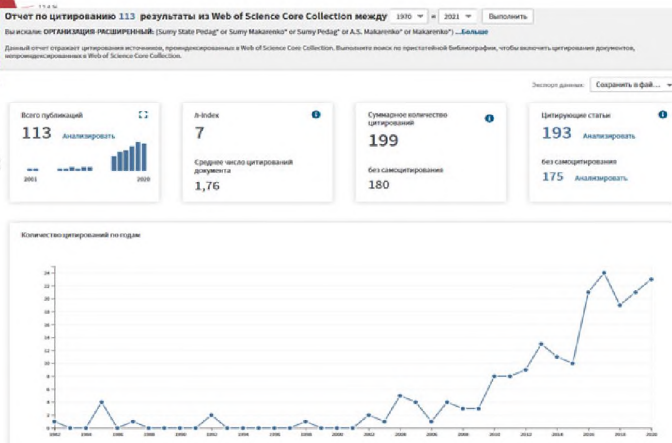
на здобуття ступеня доктора філософії. Першим відбувся захист аспірантки з Китаю Чжан Їн, науковий керівник доктор педагогічних наук, професор, Олена Устименко-Косоріч.

Стабільно зростає представництво науковців університету у базах даних Scopus та Web of Science.

Станом на сьогодні у цій базі даних представлено праці 104 наших науковців, які є авторами 144 публікацій.

У базі даних Web of Science представлено 113 публікації наших викладачів, які процитовано 199 разів. Індекс Гірша університету в Web of Science дорівнює 7.

За 2020 рік в університеті проведено 50 наукових заходів.

У квітні-травні 2020 року успішно проведено акредитацію спеціальності 014 Середня освіта (Мова та література (англійська) за освітніми програмами Середня освіта (Англійська та німецька мови), Середня освіта (Англійська та французька мови) до 2025 року.

Університет має 36 угод про співробітництво із закладами вищої та середньої освіти, науковими установами та громадськими організаціями різних країн світу. Триває плідна співпраця з Китайською Народною Республікою, заключені угоди з університетами м. Хечжоу автономного району Гуансі-Чжуан, Північно-Західного

університету, Сіанської музичної консерваторії, Сіанського університету наук і технологій, Сяньянського педагогічного університету, Шанхайського педагогічного університету та університету наук і технологій Шенсі.

11 березня 2020 року – інтерактивна лекція, присвячена питанням сучасної системи освіти Сполучених Штатів Америки. Лектор – американський фахівець з викладання англійської мови як іноземної, стипендіат Державного департаменту США (English Language Fellow Program), Венді А. Фінлейсон.

Протягом року науковці мали доступ до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science, до повнотекстових публікацій міжнародного видавництва «Springer Nature».

Упродовж року для науковців університету також було організовано проведення серії безкоштовних вебінарів компанії Clarivate Analytics з питань використання реферативних та повнотекстових баз даних.

28 серпня 2020 року з офіційним візитом в Університеті перебував голова Сумської обласної державної адміністрації Роман Грищенко. Основні питання, які були порушені під час візиту стосувалися проведення капітальної реконструкції стадіону Університету, спортивного

комплексу та капітальних ремонтів у гуртожитках.

Навчально-наукові структурні підрозділи університету (інституту і факультети)

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

заснований у 2001 році на базі соціально-гуманітарного факультету.

Діяльність навчально-наукового інституту педагогіки і психології спрямована на формування творчої особистості майбутніх фахівців для різних типів дошкільної, шкільної, позашкільної освіти та структур соціально-педагогічного спрямування.

В інституті сформовано потужний професорсько-викладацький колектив, який налічує 90 осіб: доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, створена солідна бібліотека, комп'ютерні класи, класи для практичної підготовки учителя початкових класів Нової української школи, що дає змогу якісно здійснювати освітній процес.

Особливістю його роботи є діяльність щодо підготовки фахівців за спеціальностями: Соціальна робота, Менеджмент соціокультурної діяльності, Соціальне забезпечення, Психологія, Спеціальна освіта, Олігофренопедагогіка, Сурдопедагогіка, Тифлопедагогіка, Початкове навчання, Дошкільна освіта, Менеджмент, Освітні педагогічні науки за освітніми рівнями бакалавр та магістр, а також підготовка фахівців за третім рівнем вищої освіти 011 Освітні педагогічні науки та 016 Спеціальна освіта. З 2010 року в інституті працює спеціалізована вчена рада Д 55.053.01 по захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальностями 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки».

У структурі інституту функціонує 6 кафедр, психолого-педагогічний консультативний центр; консультативно-методичний центр «Довіра»; центр творчого розвитку дитини «Зернятко»; центр психологічної допомоги «Психологія і Я»; волонтерський рух «Крок назустріч» та волонтерський загін «Добрі справи»; школа аніматорів; гендерний центр; Арт-студія «Театральні візерунки», танцювальний колектив «Icesalt», студентська сценарна група «Свято мрії», співоче об'єднання «Сила голосу», креатив-група з виготовлення декорацій та костюмів «Handmade», літературно-драматична група «Слово», гурток українського народного танцю «Стежками України», ініціативна творча група по роботі зі студентами в мережі Інтернет «The Tomorrow People (Люди майбутнього)», студія фотографії та мистецької роботи «Exposition», спортивне об'єднання «Титан».

Кафедри навчально-наукового інституту педагогіки і психології співпрацюють з 54 науковими установами, вищими навчальними закладами, науковими установами НАН України та національними галузевими академіями наук (серед яких, 31 закордонна).

Erasmus+

Другий рік групою вчених – д.п.н., проф. Сбруєвою А.А., д.п.н., проф. Семеног О. М. та к.п.н., доц. Черняковою Ж.Ю.

виконується проєкт Жана Моне за Програмою Європейського Союзу ЕРАСМУС+. У рамках програми «Erasmus +» реалізується міжнародний проєкт «Європеїзація докторських програм у галузі теорії освіти на засадах міждисциплінарного та інклюзивного підходів».

Гордістю інституту функціонує студентське наукове товариство, яке складається з членів студентських наукових проблемних груп та наукових гуртків. За звітний період здійснювалась робота в 39 студентських наукових проблемних групах (8 – на кафедрі педагогіки, 8 – на кафедрі соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, 15 – на кафедрі дошкільної і початкової освіти, 5 – на кафедрі спеціальної і інклюзивної освіти, 3 – на кафедрі менеджменту освіти та педагогіки вищої школи та робота у 5 наукових гуртках.

Здобувачі вищої освіти протягом навчання в інституті оволодівають мовою дитинства, абеткою доброти, технологіями виховання душі дитини, терапією творчості, що дозволяє професійно оцінити проблеми

вихованців, сприяти їх вирішенню, забезпечити умови розвитку дитини.

Протягом свого існування інститут славиться своїми випускниками: вихователі дошкільних закладів, учителі і викладачі, соціальні працівники і менеджери, психологи і методисти, керівники навчальних закладів не тільки в Україні, а й у багатьох країнах світу. Сьогодні вони гідно тримають як непохитний орієнтир у процесі здійснення освітніх та гуманітарних перетворень у державі ідеали соціальної справедливості, згідно з якими дитина та людина, їх освіта, права, свободи й інтереси є найвищими цінностями правової держави. Гордістю інституту є його випускники: народні депутати України IX скликання Михайло Ананченко та Тетяна Рябуха.

Навчально-науковий інститут фізичної культури розпочав свою історію як факультет фізичного виховання в 1980 році. Навчально-науковий інститут фізичної культури є провідним навчально-науковим і спортивно-методичним центром Північного регіону України з підготовки висококваліфікованих фахівців. На сьогодні навчально-науковий інститут фізичної культури – один з кращих в Україні науково-методичних центрів підготовки висококваліфікованих фахівців з фізичного виховання, фізичної культури і спорту, фізичної терапії і ерготерапії, громадського здоров'я, логопедії, туризму і готельно-ресторанного сервісу. Кілька генерацій його випускників, серед яких чимало заслужених вчителів, тренерів і заслужених працівників фізичної культури і спорту України, кавалерів високих державних нагород, успішно працюють в освітніх, навчально-спортивних, лікувально-профілактичних, оздоровчо-рекреаційних, спеціально-педагогічних, туристичних закладах, а також в системі Міністерства внутрішніх справ і Служби безпеки України.

Інститут фізичної культури має потужний науково-педагогічний колектив, здатний успішно вирішувати завдання, які стоять перед ним. Професорсько-викладацький та допоміжний склад налічує 92 особи, серед них: **11** докторів наук, професорів; **53** кандидати наук, доценти. В інституті працює **6** Заслужених працівників фізичної культури і спорту України, **10** Заслужених тренерів України, один Заслужений журналіст України. В інституті навчається 1220 студентів денної та заочної форм навчання.

В інституті функціонує 7 кафедр, які забезпечують підготовку здобувачів вищої освіти та 6 спеціальностей освітніх рівнів бакалавр і магістр: 014 Середня освіта (Фізична культура); 017 Фізична культура і спорт; 227 Фізична терапія, ерготерапія, 016 Спеціальна освіта (логопедія), 242 Туризм, 229 Громадське здоров'я. При кафедрі теорії і методики фізичної культури здійснюється підготовка фахівців за третім ступенем вищої освіти 017 Фізична культура і спорт, де навчається 9 аспірантів. З 2017 року в інституті працює спеціалізована вчена рада К 55.053.03 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)». В структурі інституту навчально-науковий центр кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії; лабораторія інноваційних, корекційно-розвивальних арт-технологій; лабораторія оздоровчо-реабілітаційних технологій, навчально-науковий центр кафедри логопедії; навчально-науковий центр естетичної реабілітації; лабораторія гігієни навчальної діяльності та фізіології,

спортивний клуб «Прометей»; центр творчої молоді «Креатив»; 36 спортивних секцій; туристсько-спортивний клуб імені П. А. Вернидуба, навчально-туристська агенція «Оріон». В інституті проводиться підготовка за робітничими професіями «Молодша медична сестра з догляду за хворими», «Охоронник» та надаються додаткові платні послуги з курсової підготовки «Фітнес-тренер», «Навчання дітей плаванню», «Лікувальний та спортивний масаж», «Основи дієтотерапії», «Доглядова косметологія», «Визаж», «Логопедична допомога», постійно діють курси підвищення кваліфікації тренерів вищої та першої категорії і вчителів фізичної культури тощо.

Інститут плідно співпрацює з Національним олімпійським комітетом України, через Сумське обласне відділення НОК України, міжнародними організаціями, підтримує тісні зв'язки із провідними навчальними закладами та науковими центрами сфери фізичного виховання і спорту України та деяких Європейських країн.

Випускники інституту – це керівники, науковці, освітяни, спортсмени, громадські діячі – ректор Університету, доктор педагогічних наук, професор Лянной Ю.О., завідувачі кафедр інституту: Заслужений тренер України, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Томенко О.А., кандидат педагогічних наук, професор Кравченко А.І., кандидати наук з фізичного виховання та спорту, доценти Звіряка О.М., та Заслужений працівник фізичної культури і спорту Лазоренко С.А., Заслужений працівник фізичної культури і спорту, Заслужений тренер України, головний тренер збірної команди України з футзалу серед спортсменів з вадами зору, доцент кафедри теорії та методики спорту, голова конференцію трудового колективу університету Чхайло М.Б. та інші.

Спортивні досягнення студентів і випускників Інституту фізичної культури мають найвищий ґатунок у світі, серед них **20** заслужених майстрів спорту: Герой України Олександр Аніщенко; олімпійські чемпіонки зимової олімпіади у Сочі – 2014 р., повні кавалери ордена Княгині Ольги сестри Віта та Валентина Семеренки (біатлон); кавалер ордена «За мужність» II ступеня Олег Гусев (футбол); чемпіонка Дефлімпійських ігор у Туреччині – 2017 р.,

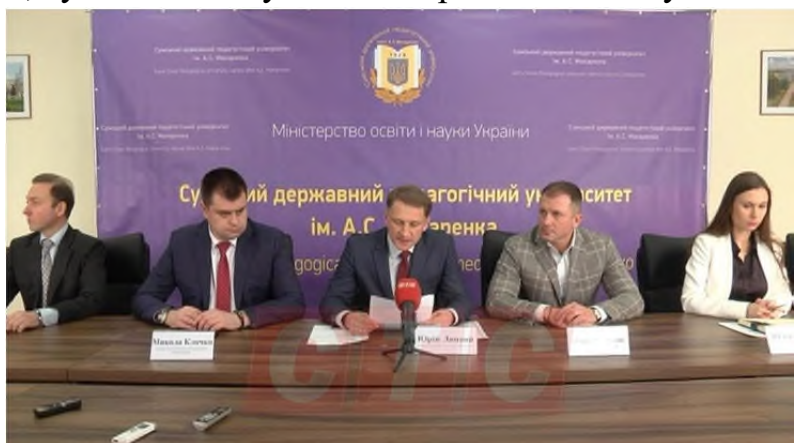
кавалер орденів «За мужність» II та III ступенів Ганна Шостак (дзюдо); майстер спорту міжнародного класу, чемпіонка Європи – 2018 р., чемпіонка Дефлімпійських ігор з пляжного волейболу – 2017 р., кавалер ордена «Княгині Ольги III ступеня» Анна Затилкіна; член збірної команди України з футболу, двічі чемпіон англійської прем'єр ліги та чемпіон кубку Англії 2018 р. та 2019 рр. з футболу в складі команди «Манчестер-Сіті» Олександр Зінченко; понад **100** майстрів спорту міжнародного класу, близько **1000** майстрів спорту, **20** учасників зимових і літніх Олімпійських ігор, **25** чемпіонів та призерів Всесвітніх універсіад, **50** випускників стали чемпіонами світу з різних видів спорту.

Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин створено у 2016 році на базі історичного факультету, який було засновано 01 вересня 1934 року. За роки існування підготовлено близько 6 тисяч фахівців.

Найвагомішим надбанням Інституту є колектив науково-педагогічних працівників, співробітників, адміністративних працівників, керівників навчальних структурних підрозділів, який здатний, на сьогоднішній день, вирішувати складні завдання та виклики часу. Професорсько-викладацький склад налічує 26 науково-педагогічних працівників, серед них: 8 докторів наук, професорів; 18 кандидатів наук, доцентів. Студенти інституту навчаються за спеціальностями: Середня освіта (Історія), Історія та археологія, Філософія, Право, Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

В умовах сучасних трансформацій українського суспільства від тоталітаризму до демократичної держави, громадянського суспільства викладачі інституту ставлять за мету підготувати такого вчителя

історії, який стане носієм державницьких ідей, із почуттям патріотизму висвітлюватиме історичні традиції та прагнення українського народу до свободи й незалежності власної держави, спираючись на багатий історичний матеріал, він змалює героїчні постаті князів, гетьманів, героїв національно-визвольної боротьби, простих людей, для яких державність України стала

найвищим сенсом життя і діяльності. А для досягнення цих завдань він вільно й ґрунтовно оволодіє історичним матеріалом, матиме потребу у постійній самоосвіті, оволодіє сучасними технологіями навчання, які даватимуть вагомі результати у навчанні та вихованні учнів.

Надзвичайно важливою новацією у освітньому процесі інституту є отримання у 2019 році ліцензії на підготовку фахівців у галузі міжнародних відносин та здійснення першого набору на підготовку бакалаврів. Студенти отримують фундаментальну підготовку з історії, теорії та практики міжнародних відносин, зовнішньої політики і дипломатії з достатнім рівнем економічної і юридичної освіти, з міжнародно-правового регулювання міждержавних відносин, практичні навички, необхідні для участі у діяльності державних органів, громадських організацій у галузі міждержавних відносин і зовнішньоекономічної діяльності.

Уперше у 2019 році здійснено набір на навчання за освітньою програмою бакалавр на спеціальність «Історія та археологія», навчання на якій передбачає поєднання широкої

гуманітарної підготовки. Що охоплюють історію людства із найдавніших часів до сьогодення, від археології до сучасних міжнародних відносин. Викладання курсів і спецкурсів проводиться з урахуванням сучасних концепцій, методології та методів історичного дослідження.

Студенти мають можливість вивчати різні іноземні мови (від латинської і грецької до китайської). Важливим елементом підготовки студента-історика є археологічна, музейно-архівна та педагогічна практики. Головний принцип навчання — це навчання крізь науку. Кожен студент інституту має шанс проявити свої здібності: можна брати участь в археологічних експедиціях, публікувати роботи в наукових виданнях, спілкуватися з ученими зі світовим ім'ям, брати участь у міжнародних наукових конференціях і самим організовувати такі заходи.

Інститут історії та філософії активно співпрацює з навчально-науковими установами України та інших держав – Інститутом історії НАНУ, Інститутом архівографії та джерелознавства НАНУ, Інститутом сходознавства ім. А. Кримського НАНУ, Йоркським університетом (Великобританія), Фондом імені Конрада Аденауера (Німеччина), Університетом м. Салоніки (Греція), Північним університетом Китаю та ін.

Ефективному вивченню наукових проблем, утіленню результатів досліджень у наукових виданнях, а також проведенню науково-практичних

заходів, спрямованих на формування рекомендацій і пропозицій, видання збірників наукових праць за матеріалами конференцій, обміну думок, формуванню науково-обґрунтованих висновків і концепцій сприяє і якісно вибудована структура Інституту. В інституті функціонує 4 кафедри; археологічна науково-дослідна лабораторія; шкільний центр правової допомоги; науково-дослідна лабораторія «Обрій подій», історичний клуб «Тризуб»; гурток знавців «Феміда».

Інститут гордиться своїми випускниками: Юрій Гончаров – генерал-майор, начальник управління Служби безпеки України в Чернігівській області; Сергій Курбатов – доктор філософських наук, старший науковий співробітник, Семен Салатенко – голова Сумської обласної ради; Заєць Володимир – генеральний директор ТОВ «Гуала Кложерс Україна» та ін.

Відлік своєї історії **навчально-науковий інститут культури і мистецтв** бере з 1978 року, коли при філологічному факультеті Сумського педагогічного інституту було створено музично-педагогічне відділення. Відкриття відділення було вкрай важливим для Слобожанщини, оскільки на той час у регіоні не було закладів вищої освіти, які б готували фахівців у сфері культури і мистецтв.

Професорсько-викладацький склад інституту налічує 62 особи, серед них: 5 докторів наук, професорів; 24 кандидати наук, доценти, мистецтвознавці, народні та заслужені художники України, заслужені діячі мистецтв України, скульптори, музиканти, хореографи, культурологи.

Підготовка фахівців мистецьких спеціальностей здійснюється за освітніми програмами та спеціальностями: Музичне мистецтво, Образотворче мистецтво, Хореографія, Культурологія за освітніми рівнями бакалавр та магістр, а також за третім ступенем вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво. З 2017 року функціонує спеціалізована вчена рада К 55.053.04 із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво» (наказ МОН України № 1413 від 24 жовтня 2017 р.).

В інституті функціонує 3 кафедри, 7 спеціальностей; театр народного танцю; студія дизайну; народна академічна хорова капела; ансамбль сучасного танцю; народний театр-студія естрадного вокалу «Екстрім».

Багатогранна культурно-просвітницька діяльність інституту складається з чисельних концертів творчих колективів і окремих виконавців, фестивалів, художніх виставок, дефіле, дизайнерських показів, експонування творів декоративно-прикладного мистецтва.

Гордістю інституту є Народна академічна хорова капела під керівництвом заслуженого діяча мистецтв, професора І. Заболотного.

В інституті здійснюється підготовка іноземних громадян. Інститут культури і мистецтв є організатором фестивалів обласного та всеукраїнського рівня (хореографічного мистецтва, ансамблевої музики, образотворчого мистецтва, дизайну, моделювання одягу тощо). Традиційним став Всеукраїнський фестиваль-конкурс юних музикантів «Пролісок», присвячений перебуванню П.І. Чайковського на Сумщині. Студенти інституту беруть активну участь у Міжнародних конкурсах і фестивалях: Туреччині, Китаї, Іспанії, Литві.

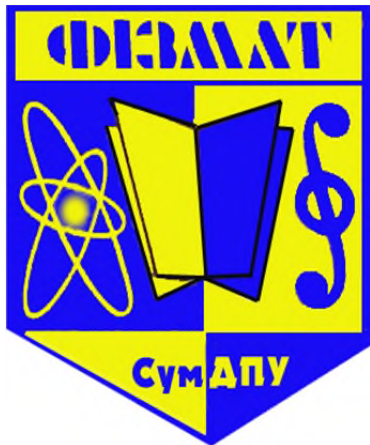
На базі інституту традиційно проводяться міжнародні та всеукраїнські наукові та науково-практичні конференції, семінари, діють наукові школи найавторитетніших фахівців з мистецтвознавства, досліджуються цікаві аспекти мистецької науки, готуються молоді наукові кадри.

Випускники інституту працюють учителями музики, образотворчого мистецтва, хореографії, викладачами коледжів і університетів, керівниками мистецьких гуртків, шкіл, творчих колективів, дизайнерами та модельєрами одягу, артистами-вокалістами та інструменталістами, музикантами філармоній та театральних оркестрів.

Гордістю інституту є заслужений діяч мистецтв України Валерій Козупиця, заслужені працівники культури України Анатолій Лещенко та Петро Борщенко, заслужені артисти України Наталія Бесараб та Ігор Левенець та багато інших.

Значні творчі досягнення підтверджуються високими показниками студентів та викладачів ННІ культури і мистецтв на міжнародних та всеукраїнських конкурсах. Звання лауреатів отримали: Матеа Ребсель-Цибульняк – I премія, дуєт у складі Тетяни Ластовецької та Олени Харитонової – I премія, Дун Хао – III премія; звання дипломанта отримали:

Катерина Дорошко, Чжан Чживей (IX Міжнародний конкурс «PREMIER», 2019), Чжан Лянхун – III місце на міжнародному конкурсі оперних співаків (Литва, 2018), і I місце на міжнародному конкурсі співаків (м. Дніпр, 2019); Лі Ган та Хей Лі – III місце на міжнародному конкурсі співаків (м. Дніпр, 2019); Чжан Лянхун – I місце на міжнародному конкурсі оперних співаків (м. Київ, 2019); Юлія Гадючка – I місце на міжнародному конкурсі естрадних співаків (м. Львів, 2018).

Фізико-математичний факультет як один із найстаріших факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, сучасний, потужний факультет, який здійснює підготовку висококваліфікованих фахівців освітньої сфери, який було засновано у 1933 році. Створення фізико-математичного факультету дозволило суттєво підвищити фахову підготовку вчителів і надало можливість випускникам працювати в середніх школах, технікумах, на робфаках.

Сьогодні факультет має багаті освітнянські та культурні традиції, значний науковий потенціал, досвідчений професорсько-викладацький склад, що налічує 37 науково-педагогічних працівників, серед яких 9 докторів наук,

професорів; 28 кандидатів наук, доцентів та відповідальний навчально-допоміжний персонал.

Підготовка фахівців на факультеті здійснюється на 4 кафедрах за освітніми рівнями бакалавр та магістр за 7 спеціальностями: Середня освіта (Математика), Середня освіта (Фізика), Середня освіта (Інформатика), Комп'ютерні науки, Економіка, Публічне управління та адміністрування, Маркетинг. На факультеті проводиться підготовка здобувачів вищої освіти за третім рівнем вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізика).

Із 2017 року на факультеті працює спеціалізована вчена рада К 55.053.03 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (наказ МОН України № 1413 від 24 жовтня 2017 р.) і активно здійснюється виконання проєктів молодих учених на замовлення МОН України.

На факультеті функціонує навчально-наукові лабораторії: інноваційних технологій викладання фізики; змісту та методів навчання математики,

фізики та інформатики; композиційних матеріалів; використання інформаційних технологій в освіті; школа економіки «Студентське наукове товариство Вищої школи бізнесу»; студентські предметні та наукові гуртки і клуби; проводяться науково-практичні конференції, семінари, олімпіади, конкурси, турніри, фестивалі тощо.

Факультет має потужну експериментальну базу: дослідницькі лабораторії, та лекційні аудиторії оснащені сучасним обладнанням, створені спеціалізовані кабінети, сучасні комп'ютерні класи з доступом до мережі Інтернет, 10 мультимедійних аудиторій, 2 читальні зали, діє зона Wi-Fi.

За рейтингом роботодавців та громадських організацій фізико-математичний факультет посідає одне із перших місць у системі національної освіти.

З 2013 року факультет випускає власний науково-методичний збірник наукових праць «Актуальні питання природничо-математичної освіти» за загальною редакцією доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри математики Чашечнікової О.С. У ньому публікуються наукові доробки студентів, аспірантів, викладачів, а також матеріали різноманітних конференцій, які проходять на базі факультету.

Професорсько-викладацький склад факультету веде тісну співпрацю та підтримує міцні зв'язки з провідними освітніми закладами нашої держави: з Інститутом математики НАН України, з Інститутом металофізики НАН України, з Інститутом фізики напівпровідників НАН України, факультетами вищих педагогічних закладів України, також є активним суб'єктом європейського освітнього простору, оскільки, окрім українських освітніх установ він плідно співпрацює з багатьма провідними науково-дослідними інститутами Європи та США, а також з вищими навчальними закладами Нідерландів, Польщі, Франції, США, Канади, Німеччини, Білорусі. Основні напрями наукової співпраці та міжнародної діяльності: спільна підготовка фахівців із зарубіжними партнерами; проведення міжнародних наукових конференцій, симпозіумів; підвищення кваліфікаційного рівня науково-педагогічних працівників у зарубіжних освітніх закладах, участь у міжнародних проектах.

У соціально-культурній структурі факультету функціонує Студентське братство фізико-математичного факультету – об'єднання студентів,

що започаткувало нову епоху в студентському житті на засадах самоуправління, що активно співпрацює зі студентськими організаціями міста, області та України, Студентське наукове товариство, діє літературна студія, студентський театр, художніх творчих колективи, які охоплюють різні жанри мистецтва: бальні та спортивні танці, гра на музичних інструментах, спів тощо.

Опікуючись студентським дозвіллям, керівництво факультету та наставники академічних груп дбають про те, щоб студентське життя на факультеті було цікавішим та змістовнішим. Зокрема, цьому сприяють створення нових та розвиток існуючих наукових та мистецьких гуртків, спортивних секцій тощо.

Факультет пишається своїми випускниками, які удостоєні найвищих нагород держави: Заслужені учителі України, Заслужені працівники освіти і науки України, Заслужені працівники науки і техніки України, Відмінники освіти України, доктори наук, професори, які успішно працюють у закладах вищої освіти Сумщини, України і за кордоном: Володимир Живодьор, Юрій Лопаткін, Олена Козлова, Анатолій Чорноус, Тамара Пушкарьова та багато інших.

Факультет іноземної та слов'янської філології

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка – це високий рівень педагогічно-гуманітарної підготовки, широка обізнаність із українською і світовою літературою, суміжними з філологією галузями, ґрунтовне володіння усним та писемним літературним мовленням, знання стилістики та культури мови.

Підготовка фахівців із української мови та літератури в університеті розпочалася з моменту заснування закладу.

Професорсько-викладацький склад налічує 57 осіб, серед них: 5 доктори наук, професори; 36 кандидатів наук, доцентів. На факультеті здійснюється підготовка фахівців за освітніми рівнями бакалавр, магістр, доктор філософії.

Здобувачів першого та другого рівня готують за освітньо-професійними програмами: Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова), (Російська мова і зарубіжна література. Англійська мова); (Англійська мова. Німецька мова), (Англійська мова. Французька мова); (Німецька мова. Англійська мова); Філологія (Українська мова та література), (Англійська мова та переклад (включно)), 3 рівня – за освітніми програмами Філологія (Українська література), Професійна освіта (Документознавство), Середня освіта (Російська мова).

На факультеті функціонують: ресурсний центр із розвитку вчителів української мови, ресурсний центр із вивчення англійської мови; французький центр; лабораторія дослідження іноземних мов і культур; лабораторія українського фольклору; науково-дослідна лабораторія «Академічна культура дослідника в освітньому просторі»; проблемні групи; наукові гуртки; літературно-мистецька студія «Орфей».

Студенти і викладачі факультету беруть активну участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах із української мови, на отримання грантів на навчання в університетах Польщі, Словаччини, США, Німеччини, Швейцарії, Китаю, Франції. Викладачами факультету встановлено міжнародні зв'язки, які сприяють залученню широкого кола студентів до участі в міжнародних програмах, навчання в європейських та інших, реалізацію міжнародних проектів та здобуття гранту на виконання науково-дослідної роботи за програмою Гете-Інституту «Вчимося навчати німецької»; проблемні науково-дослідні лабораторії з синхронічного та діяхронічного дослідження різнорівневих одиниць німецької мови: лінгвокультурологічний і соціолінгвістичний аспекти; сучасних технологій навчання іноземних мов і культур.

Пріоритетним напрямом діяльності факультету іноземної та слов'янської філології є міжнародна співпраця, яка спрямована на вивчення та поширення зарубіжного досвіду з підготовки вчителів; обмін результатами дослідницької роботи з зарубіжними навчальними та науковими закладами. З 1994 року на факультеті працюють зарубіжні фахівці із Сполучених Штатів Америки, Німеччини, Франції, установлені тісні зв'язки та плідна співпраця з Корпусом Миру (США), Американськими радами, Британською Радою, Східно-Мічіганським університетом (м. Іпсіланті) Гете-університетом, Французьким культурним центром. Така співпраця дає можливість проводити уроки з англійської мови для студентів університету носіями іноземної мови, вдосконалювати та розробляти навчально-методичні матеріали, а також проводити науково-методичну роботу на базі Ресурсного центру професійного розвитку вчителів англійської мови загальноосвітніх навчальних закладів Сумщини.

Науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти є активними організаторами та учасниками конференцій, тренінгів, семінарів, спрямованих на підвищення медійної грамотності та критичного мислення як уміння 21 століття; формування здатності розрізняти правдиву та

фейкову інформацію в медіа ресурсах; визначати вплив медіа на гендерну та національно-культурну картину світу; створювати шляхи протистояння упередженій подачі інформації в медіа просторі; розвивати медійну грамотність та критичне мислення у навчанні української та англійської мов.

Випускники факультету працюють у закладах загальної середньої, професійно-технічної, перед вищої та вищої освіти Сумщини і України і є його гордістю.

Природничо-географічний факультет

заснований у 1924 році. На чотирьох кафедрах факультету працюють висококваліфіковані науково-педагогічні працівники: 4 – доктори наук, професори; 21 – кандидати наук, доценти.

Факультет здійснює освітню діяльність у галузі знань «Освіта» і «Природничі науки» і готує фахівців за освітніми рівнями бакалавр та магістр за спеціальностями: «Хімія», «Біологія», «Географія»,

здійснюється підготовка фахівців за третім ступенем вищої освіти 091 Біологія (фізіологія людини і тварин, патологічна фізіологія).

Підготовка фахівців здійснюється за 5 спеціальностями, адже високий науково-педагогічний рівень викладачів та належна навчально-матеріальна база факультету дають можливість надавати студентам якісні освітні послуги.

На факультеті функціонує аспірантура та докторантура; для проведення профорієнтаційної роботи та залучення на навчання працює літня біологічна школа; із метою проведення наукових зоологічних та екологічних досліджень засновано та функціонує біологічний стаціонар «Вакалівщина»; велика

колекція ботанічного саду дозволяє, крім навчальних занять, успішно виконувати функції наукового та культурно-просвітницького центру; із метою надання взаємодопомоги, піклування про ближнього, у давніх традиціях суспільної праці функціонує розвинений волонтерський рух; зоологічний та геологічний музеї; лабораторія хіміко-екологічного моніторингу.

Ботанічний сад має надзвичайно багату колекцію рослин, яка налічує понад тисячу таксонів відкритого і закритого ґрунту. Серед них понад 150 видів рослин належить до рідкісних та зникаючих. Особливим попитом серед студентів, викладачів та жителів міста користується щорічний традиційний мистецький захід «Бузковий блюз», який об'єднує напрацювання біологів і художників, вокалістів і музикантів, хореографів і спортсменів.

Науковцями та здобувачами вищої освіти здійснюється плідна науково-дослідна робота, основними напрямками якої є: природно-ресурсний потенціал Сумщини та заходи щодо його раціонального використання і збереження; фауна Північно-Східної України в умовах антропогенного впливу; геохімія природних та антропогенних геосистем Сумського Придніпров'я; ландшафтний аналіз територій та раціональне природокористування; проблеми методики вивчення біології та хімії в школі; фізико-хімічна взаємодія в іонних розплавах; синтез та дослідження біоактивних речовин.

Викладачі факультету є авторами відомих в Україні підручників та навчальних посібників для закладів вищої освіти та загальноосвітніх шкіл із ботаніки, методики навчання та практичних занять з хімії, фізичної та економічної географії, генетики та методики навчання біології, з основ екології.

Високий науковий потенціал факультету дає можливість співпрацювати з науковими закладами Національної академії наук України: інститутом ботаніки імені М.Г. Холодного, інститутом зоології імені І.І. Шмальгаузена, з інститутом загальної та неорганічної хімії імені В.І. Вернадського.

Гордістю факультету є його випускники: Народний учитель СРСР Володимир Пігуль; Григорій Дашутін – президент корпорації «Нікмас»; народний депутат кількох скликань Олег Медуніца та Володимир Шульга, заслужений учитель України О.О. Гиря та ін.

III. ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ЗА 2015-2020 рр.

3.1. Напрями діяльності університету, стратегічні цілі, пріоритети та завдання, поставлені у 2015 році:

- імплементація положень Закону України «Про вищу освіту»;
- забезпечення фундаментальних принципів університетського життя;
- підвищення якості освіти та удосконалення освітніх програм;
- розширення спектру наукових досліджень;
- зміцнення кадрового потенціалу;
- створення відповідної навчально-матеріальної бази;
- упровадження нових технологій навчання;
- розвиток академічного середовища;
- європеїзація та інтернаціоналізація діяльності Університету;
- розвиток навчально-наукової, матеріальної та соціальної бази;
- створення позитивного іміджу університету.

Звітний період став одним із найпродуктивніших за останні десятиліття в діяльності Університету. Університет повною мірою виконував свої статутні завдання, забезпечивши надання якісної освіти, проведення наукових досліджень, залишившись флагманом педагогічної освіти в Україні.

Протягом звітного періоду ректор Університету, доктор педагогічних наук, професор **Лянной Юрій Олегович** у тісній співпраці з колективом Університету докладав зусилля щодо трансформації Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка в університет європейського зразка. Усі ці роки Університету була притаманна роль лідера в розробці й утіленні масштабних планів і завдань. Здобутки вчених Університету в науково-інноваційній діяльності з питань економіки високих технологій, технічної безпеки країни, міжнародного трансферу технологій та інноваційних технологій в освіті стали добре відомі в країні й світі.

Розуміючи той факт, що забезпечення автономії закладу вищої освіти, децентралізація управління, демократизація університетського життя є в сучасних умовах показниками успішної діяльності, ректор робив акцент на

забезпеченні прозорості роботи всіх ланок Університету, створюючи атмосферу взаємної довіри й поваги до праці викладача та вченого, унеможлиблюючи конфлікти й суперечності в колективі, мотивуючи до активної роботи всіх учасників освітнього процесу Університету. Протягом усього часу ректором здійснювалась підтримка однієї із кращих у країні системи самоврядування багатотисячного трудового колективу на всіх рівнях управління Університетом. Через механізм колективних угод, демократичну систему виборів керівників структурних підрозділів і студентських лідерів реалізовувався особливий підхід до напрацювання й прийняття важливих рішень, контролю за їх виконанням, що забезпечувало нестримний та постійний розвиток Університету відповідно до прийнятої стратегії.

У своїй діяльності ректор Університету враховував ті сучасні тенденції, які засвідчують рух глобального світу й українського суспільства через зламоподібний етап свого розвитку. Стратегічні документи й рішення адміністрації розроблялись з огляду на те, що четверта індустріальна революція змінює характер і структуру праці, виникають нові потреби й запити молоді до побудови своєї кар'єри через освіту та професійне виховання, зростає роль громадянського суспільства в управлінні державними інституціями всіх рівнів.

Працюючи на виконання Стратегічного плану-концепції інноваційного розвитку Сумського державного педагогічного університету на 2011–2020 роки протягом звітного періоду здійснювалось стимулювання більш високих форм роботи викладачів і науковців, таких як пріоритетна підготовка магістрів, кандидатів і докторів наук, підвищення кваліфікації й перепідготовка кадрів, досягнення високої результативності наукових досліджень та інновацій. Діяльність ректора та розвиток Університету здійснювалися у межах чинного законодавства та контракту ректора з метою подальшого становлення конкурентоспроможної української держави на основі високоякісної освіти, науки та інноваційної діяльності.

Імплементация положень Законів України

«Про вищу освіту» та «Про освіту»

Важливим кроком у розбудові вітчизняної освітньої галузі є прийняття Верховною Радою України Законів «Про вищу освіту» та «Про освіту». Нові закони вступили в дію, і з їх реалізацією пов'язані якісні зміни у системі підготовки висококваліфікованих фахівців та запровадження європейських стандартів вищої

освіти в Університеті. Закони встановлюють правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти в Україні, створюють умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу із закладами вищої освіти, органічного поєднання освіти з науковою діяльністю, сучасним виробництвом та технологіями з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях. Процес імплементації законів передбачає здійснення системи конкретних заходів із розроблення та запровадження нормативно-правового забезпечення механізмів його реалізації.

З метою імплементації цих законів в Університеті:

- запроваджено новий перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- розроблено Положення про присвоєння вчених звань професора та доцента науково-педагогічним працівникам Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- запроваджено підготовку фахівців за освітніми рівнями бакалавр та магістр відповідно до затверджених Міністерством освіти і науки України стандартів вищої освіти;
- учасникам освітнього процесу забезпечується свобода в організації освітнього процесу через їх самостійність і незалежність під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів, що реалізується з урахуванням обмежень, установлених законом та визначено в затвердженому Положенні про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка.

Серед найбільш важливих положень Закону «Про вищу освіту», що мають визначальний вплив на розвиток освітньої галузі та Університету зокрема, можна виділити створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти як незалежного колегіального органу. Основною функцією агентства є контроль за дотриманням Університетом мінімального рівня вимог щодо організації та реалізації навчального процесу відповідно до визначених державою стандартів.

За час його існування було проведено акредитацію 11 освітніх програм (9 – ОР Магістр, 2 – ОР Бакалавр), за якими здійснюється підготовка фахівців в Університеті та запланована акредитація 14 освітніх програм (6 – ОР Магістр,

8 – ОР Бакалавр). Закон передбачає підвищення теоретичної та практичної значущості результатів фундаментальних та прикладних наукових досліджень, зокрема, й через надання Університету права остаточного присудження наукових ступенів та вчених звань, посилення прозорості процедур захисту дисертаційних робіт, антиплагіатних норм та відповідальності за їх дотримання, оприлюднення наукових праць в електронних базах. Із цією метою в Університеті створюються разові спеціалізовані вчені ради із захисту дисертаційних досліджень. Перша аспірантка, яка захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук та отримала диплом доктора філософії, виданий Сумським державним педагогічним університетом імені А.С. Макаренка, – китаянка Чжан Лі.

Статті Закону передбачають удосконалення виборних процедур формування керівного складу Університету та його структурних підрозділів через запровадження прямої участі всіх науково-педагогічних працівників та представницької участі у цьому процесі студентів. У жовтні-листопаді 2015 року за новими вимогами відбулося обрання на посаду ректора Університету **Лянного Юрія Олеговича**, у якому участь науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників склала більше 75% повного їх складу, 15% - студентство та близько 10% - співробітники.

До Положення про планування та облік науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу внесені зміни щодо суттєвого зменшення граничних показників навчального навантаження викладачів з 900 до 600 годин, що дає можливість викладачам здійснювати якісну підготовку до проведення навчальних занять, використовувати інформаційні технології у освітньому процесі, видавати методичні та навчальні посібники.

У зв'язку зі зменшенням для студентів навчального навантаження (через зменшення обсягу кредиту з 36 до 30 годин) унесені зміни до навчальних планів підготовки фахівців, що має позитивний вплив на розвиток студентської науки та залучення талановитої молоді до ґрунтовних досліджень.

Також Закон України «Про вищу освіту» інституціонує фінансову автономію Університету, що зменшує податкове навантаження, легалізує фонди сталого розвитку університетської освіти, дає можливість більш ефективно здійснювати управління власними надходженнями. Посилення контролю за цільовим призначенням витрат здійснюватиметься із залученням членів вченої та Наглядової рад Університету.

➤ *Забезпечення фундаментальних принципів університетського життя*

Специфіку роботи, знання та досвід управлінської діяльності ректор Університету Лянной Ю.О. спрямовує на створення високого інтелектуального потенціалу Університету, його збереження та постійну модернізацію, яка є однією із принципово важливих, стратегічних, узагальнюючих заходів, у яких культивується самосвідомість та дух епохи.

Як свідчить історичний досвід, на різних етапах суспільного розвитку Університет виконував роль могутнього, інтелектуального, духовно-культурного, просвітницького центру Сумщини і Слобожанщини. Наш Університет був, є і залишається головним осередком інтелектуального

життя, бо саме тут фундаментальні наукові дослідження розвиваються в атмосфері поєднання традицій та інновацій, міждисциплінарної взаємодії та віковичного діалогу природознавства та гуманістики. Тут генерується та випромінюється інтелектуальна енергія нації.

Унікальність Університету як соціокультурного та інтелектуального феномену обумовлена органічною єдністю трьох аспектів його діяльності: професійної, культурної та дослідницької.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про освіту» освітня політика Університету ґрунтується на принципах орієнтованих на досягнення національною системою університетської освіти сучасного світового рівня, відродження її самобутнього національного характеру, докорінне покращення змісту, форм і методів навчання в Університеті, збільшення інтелектуального потенціалу країни, дотримання Конституції України, законів України, Статуту Університету, формування поваги до державної символіки України, сповідування автономії Університету, збереження і розвиток української мови, культури, освіти, науки, традицій нашого народу та Університету.

Університет сповідує фундаментальні принципи університетського життя визначені Великою хартією університетів (Magna Charta Universitatum):

- *Університет* – самостійна установа в суспільствах із різною організацією. Він створює, вивчає, оцінює та передає культуру за

допомогою досліджень і навчання. Для задоволення потреб навколишнього світу його дослідницька та викладацька діяльність має бути морально й інтелектуально незалежною від будь-якої політичної й економічної влади.

- *Викладання та дослідницька* робота в університеті мають бути неподільні для того, щоб навчання у ньому відповідало постійно змінюваним потребам і запитам суспільства, науковим досягненням.
- *Свобода* в дослідницькій і викладацькій діяльності є основним принципом університетського життя. Керівні органи й університети, кожний у межах своєї компетенції, повинні гарантувати дотримання цієї фундаментальної вимоги. Відкидаючи нетерпимість і будучи завжди відкритим для діалогу, університет є ідеальним місцем зустрічі викладачів, які здатні передавати свої знання і володіють необхідними засобами для їхнього удосконалення за допомогою досліджень та інновацій, та студентів, які мають право, здатність і бажання збагатити свій розум цими знаннями.
- *Університет* є хранителем традицій європейського гуманізму. Тому він постійно прагне до досягнення універсального знання, перетинає географічні та політичні кордони, затверджує нагальну потребу взаємного пізнання і взаємодії різних культур.

Принципи освітньої діяльності Університету прописані у п.2.3 Статуту Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

➤ *Підвищення якості освіти та удосконалення освітніх програм*

Основними напрямками діяльності Університету щодо забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у 2015-2020 роках були:

- створення європейського Університету за якістю наукових та освітніх послуг, стилем, технологіями, відповідального перед державою та суспільством, загальнонаціонального за змістом і рівнем діяльності;
- забезпечення науково-методичного й організаційного розвитку підготовки фахівців усіх напрямів та спеціальностей; високий професіоналізм, відповідальність за виконання своїх професійних обов'язків, корпоративність, взаємоповага, толерантність, шанування гідності кожної людини та її індивідуальної свободи;

- створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- розвиток корпоративної культури та академічної доброчесності;
- посилення наукового потенціалу з метою поглиблення інтеграції науково-дослідницької, навчальної та інноваційної діяльності, а також розвитку пріоритетних напрямів університетських досліджень в освітній галузі згідно з вимогами сучасної світової науки і суспільних запитів;
- формування професійно-особистісних якостей майбутніх фахівців у відповідності до вимог інформаційного суспільства та сучасного ринку праці;
- моніторинг якості вищої освіти через визначення стандартизованих методик, які призначені для кількісного та якісного оцінювання досягнутого студентом рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних та громадянських якостей; організація діагностики якості підготовки фахівця (державна атестація);
- забезпечення умов для покращення творчої активності студентів, аспірантів та докторантів в університеті, залучення їх до проєктної наукової діяльності щодо вирішення актуальних регіональних освітніх проблем на рівні дипломних, магістерських та дисертаційних робіт;
- створення сучасного електронного навчально-наукового середовища Університету, упровадження автоматизованої системи управління навчально-виховним процесом на основі автоматизації інформаційних потоків із метою забезпечення необхідних та достатніх умов формування ІКТ-компетентності студентів та викладачів;
- інтеграція Університету в міжнародний простір вищої освіти; уходження та активна участь у діяльності європейських та міжнародних фахових асоціацій; залучення зарубіжних професорів до навчального процесу та стажування студентів і викладачів Університету за кордоном;
- упровадження державно-громадського принципу управління та розвиток академічного середовища - співпраця та взаємодія із державними та місцевими органами влади, громадськими організаціями, університетами та навчально-академічними спільнотами Сумщини та України;
- напрацювання стратегії розвитку органів студентського самоврядування.

Діяльність Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, його підрозділів і служб здійснюється відповідно до законів України та інших нормативно-правових актів у сфері освіти, Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті, яке розроблене відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту».

В основі системи управління якістю відповідно до вимог стандартів ДСТУ ISO 9001:2015 лежать принципи, якими керівництво Університету слідує для оптимізації діяльності.

Результати і стабільна діяльність Університету залежать від споживачів його освітніх послуг. Тому керівництво СумДПУ імені А.С. Макаренка, аналізуючи поточні та майбутні потреби споживачів освітніх послуг, задовольняє у повному обсязі ці вимоги, перевершуючи їх очікування. Із цією метою Університет систематично проводить маркетингові дослідження ринку праці, а також моніторинг та прогнозування майбутніх вимог до якості надання освітніх послуг.

Ректорат займає провідну позицію лідера за всіма напрямками діяльності Університету: установлює цілі та забезпечує єдність колективу у їх досягненні на всіх рівнях, здійснює підтримку й управління, а також бере на себе відповідальність за оптимізацію та системне удосконалення керівних та допоміжних процесів Університету.

Співробітники СумДПУ імені А.С. Макаренка складають основу Університету. Ректорат Університету та керівники структурних підрозділів сприяють створенню та підтримці оптимального соціально-економічного середовища та психологічного клімату у колективі, які сприяють реалізації творчого та науково-дослідного потенціалу співробітників, спрямовуючи його на виконання основних завдань Університету, працює система стимулів через встановлення премій та їх виплат, що відбувається залежно від особистого трудового внеску кожного співробітника у досягнення високих кінцевих

результатів як діяльності підрозділу, так і Університету. До різновидів преміювання належать:

- виплати за якість виконуваних робіт;
- виплати за вислугу років, преміальні виплати за підсумками роботи;
- стимулююча надбавка за кваліфікаційну категорію;
- стимулююча надбавка за наявність наукового ступеня, почесного звання та нагородження почесною відзнакою;
- стимулююча надбавка за високу професійну майстерність;
- одноразова премія за виконання важливих, відповідальних робіт;
- одноразова премія за впровадження у роботу досягнень науки, премії з фонду заробітної плати;
- одноразові премії до ювілейних дат, професійних свят та ін.

Основним локальним правовим актом, який утворює положення щодо умов та оплати праці, соціального і побутового забезпечення працівників Університету, гарантій, пільг та компенсацій у СумДПУ імені А.С. Макаренка, є Колективний договір.

Принцип IV. Позитивний імідж.

Створення позитивного образу Університету визначає успіх його діяльності, компонентами якого є:

- склад викладачів та їх кваліфікація;
- образ випускника;
- образ життєдіяльності Університету, оргдіяльнісна структура, спілкування та відносини між учасниками освітнього процесу;
- культура взаємовідносин;
- місце і роль окремих осіб і груп у житті закладу;
- взаємодія Університету з навколишнім соціальним і природним середовищем.

Принцип V. Прийняття рішень на основі фактів.

Усі рішення керівництвом Університету ухвалюються на підставі аналізу функціонування системи менеджменту якості вищої освіти, що дозволяє підвищити результативність і ефективність ухвалених рішень. Усебічна обґрунтованість управлінських рішень, які ухвалюються керівництвом Університету базуються на всебічно повній і достовірній інформації; є своєчасними; забезпечують повноту змісту та охоплюють увесь управлінський об'єкт, усі сфери його діяльності, напрямки розвитку; забезпечені повноваженнями для прийняття управлінського рішення; підтверджені високим рівнем професіоналізму керівника і його соціально-

психологічними якостями особистості, такими як творчий характер, стресостійкість, лідерські якості.

Складовими забезпечення якості надання освітніх послуг у Програмі розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка на 2015-2020 роки визнано та успішно реалізується:

- належний рівень нормативного забезпечення навчального процесу;
- відповідність змісту підготовки фахівців із вищою освітою до вимог роботодавців через узгодження освітніх програм, участі роботодавців у освітньому процесі, надання можливостей для створення баз практик;
- за рахунок проведення конкурсного відбору, підготовки фахівців за третім рівнем вищої освіти, роботи спеціалізованих вчених рад, присвоєння вчених звань та організації підвищення кваліфікації та стажування професорсько-викладацький склад колективу Університету має високий якісний рівень, де працівники з науковими ступенями та вченими званнями складають **274** особи або **75,9%** від загальної кількості штатних науково-педагогічних працівників;
- навчально-методичні комплекси для забезпечення успішного викладання навчальних дисциплін;
- реформування організації освітнього процесу як чинника реалізації вимог ринку праці;
- розробка та впровадження комплексного критерію оцінювання навчальних досягнень студентів;
- належні умови для успішної реалізації молодіжної політики:
  - створено необхідні умови для зміцнення правових та матеріальних гарантій щодо забезпечення прав і свобод молодих громадян, діяльності студентського самоврядування для повноцінного соціального становлення та розвитку студентської молоді;
  - допомога здобувачам вищої освіти та молодим людям у реалізації й самореалізації їх творчих можливостей та ініціатив, широке залучення юнаків і дівчат до активної участі у житті Університету, національно-культурному відродженні українського народу, формуванні його свідомості, розвитку традицій та національно-етнічних особливостей;
  - залучення студентської молоді до активної участі в управлінні Університетом, сприяння ініціативі та активності молоді в усіх сферах життєдіяльності як Університету, так і суспільства;
  - Університет надає здобувачам вищої освіти соціальні послуги щодо навчання, духовного і фізичного розвитку, у професійній підготовці;

- система безперервної освіти: навчання, підвищення кваліфікації, стажування;
- створені умови для успішної інтеграції науки з виробництвом реалізуються за напрямками:
  - ресурсна підтримка навчальних програм, виробничих і переддипломних практик студентів;
  - залучення студентів до реальної виробничої і дослідницької діяльності підприємств і організацій – партнерів Університету;
  - залучення працівників установ, підприємств і організацій до навчального процесу через читання лекцій, проведення практичних занять, керівництво виробничими практиками, курсовими і дипломними роботами;
  - розробка і апробація ефективних механізмів взаємодії Університету з підприємствами-роботодавцями;
  - проведення спільних конференцій, шкіл-семінарів для студентів, аспірантів і молодих учених;
  - участь в екзаменаційних комісіях із атестації здобувачів вищої освіти;
  - участь в оцінці якості (експертизі) підготовки випускників;
  - забезпечення працевлаштування випускників Університету через попереднє закріплення майбутніх випускників за першим робочим місцем;
  - постійний моніторинг якості підготовки фахівців серед випускників та провідних роботодавців;
  - організація на базі Університету підвищення кваліфікації і стажувань педагогічних працівників та співробітників закладів освіти, підприємств, установ та організацій;
  - спільна підготовка кадрів вищої наукової кваліфікації.
- інтеграція в європейський освітньо-науковий простір: обмін студентами, підготовка іноземних фахівців за освітніми програмами «3+1» та «2+2», реалізація програми подвійних дипломів із Китайською Народною Республікою, Болгарією та Польщею;
- високий рівень менеджменту якості освітньої діяльності;
- відповідність системи забезпечення якості освітньої діяльності університету вимогам та нормам Закону України «Про вищу освіту».

Із метою реалізації цих складових Програми розвитку Університету в структурі Університету створено та активно діє Центр забезпечення якості вищої освіти. Головною метою діяльності Центру є реалізація стратегічних цілей розвитку Університету щодо підвищення якості вищої освіти та якості

освітньої діяльності, забезпечення відповідності рівня якості освітніх послуг вимогам стейкхолдерів.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка є місцем виховання свободи, внутрішнього стержня особистості, щоб вона могла мати принципи, від яких не відступатиме в житті, адже людина лише тоді входить у зрілість, коли бере на себе певні зобов'язання. В Університеті надана можливість студентам відчувати різні обов'язки, різну відповідальність за себе і своїх колег, щоб вони мали маленькі, але успіхи. Участь в управлінні якістю є чи не найбільш вагомим чинником підтвердження і формування студента-лідера. Освітній процес Університету – це вертикаль, яка має за свою основу головного бенефіціара – студента. Будь-які процеси, що торкаються якості освіти і науки, є беззмисовними, якщо студент не бере в них участь і не впливає на якість цілого комплексу освітньої сфери, якщо він не задіяний у механізми контролю та реформування. Університет створив атмосферу, коли студенти можуть впливати на своє освітнє середовище та активно діяти в тих питаннях, які для них важливі.

Кожен окремий студент і студентське самоврядування як партнери співпрацюють з іншими організаторами освітньо-наукового процесу та ефективно впливають на оптимізацію його змісту, процедур контролю за якістю, її адекватну оцінку та впровадження радикальних змін задля її досягнення. Цей вплив студентства стосується наступних головних рівнів:

Державний:

- забезпечення своїх конституційних та громадянських прав;
- реформування освітнього законодавства, яке повинно чітко регламентувати права і обов'язки студентів та їх соціальні гарантії.

Університетський:

- організація роботи студентського самоврядування, розвиток студентських організацій, гуртків, секцій, товариств, братств, їх часткове фінансування із бюджету Університету;
- формування академічної культури, несумісного з явищами корупції, академічної нечесності, списування, плагіату тощо;
- забезпечення Університетом належних соціально-побутових умов для студентства та покращення матеріально-технічної бази;

Інститутський/факультетський:

- забезпечення якості навчальних програм та їх змістового наповнення;
- забезпечення якості навчального процесу;
- забезпечення якості викладання та застосування передових методик;

- забезпечення наявності альтернативних навчальних дисциплін у межах, передбачених освітньою програмою підготовки та робочим навчальним планом;

- забезпечення якості процесу набуття практичних умінь та навичок, можливості вибору місць проходження практики та стажування;

- забезпечення якості наукової роботи та можливості участі студентів у наукових проєктах, розробках, конференціях та наукових публікаціях навчального закладу;

- забезпечення справедливості при розподілі стипендіальних коштів, місць у гуртожитку, переведенні на навчання на місця державного замовлення, відрахуванні студентів тощо.

Студенти Університету активно залучаються до участі у заходах, спрямованих на забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти. Головними показниками участі студентів у цих процесах є:

- пропозиції, подані студентами та їх упровадження ректоратом Університету завдяки студентській активності;

- представництво студентів в управлінських органах: конференції трудового колективу, вченій раді, ректораті, конкурсній комісії, комісії із нагород тощо;

- фінансування студентського самоврядування з бюджету Університету;

- участь студентів у моніторингових процесах, анкетуванні;

- участь студентів у громадському секторі;

- публічні виступи студентів стосовно якості освітнього процесу, виступи під час пресконференцій.

Проблема визначення та освоєння сучасного змісту вищої освіти є особливо актуальною, адже від цього залежать темпи, повільні чи прискорені, і характер розвитку країни, її економіки, внутрішніх і зовнішніх суспільних відносин. Із огляду на це приєднання України до Болонського процесу, інтеграція в європейські простори вищої освіти і дослідження, прийняття прогресивного Закону України «Про вищу освіту» змінили підходи до підготовки в Університеті конкурентоспроможних фахівців, ключові складники і чинники їх підготовки – освітні програми і відповідні кваліфікації, а через них і людину, яка насамперед має бути особистістю інноваційного типу. Своєчасне конструювання освітніх програм і кваліфікацій в Університеті надало можливість вирішити багато взаємопов'язаних проблем:

- реально запровадити компетентнісний підхід, а через нього студентоцентризм, основними категоріями якого є компетентності та результати навчання;

- забезпечити зрозумілість і порівнюваність результатів навчання, набутих компетентностей і кваліфікацій, ступенів для всіх зацікавлених сторін: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, випускників, інших стейкхолдерів, і в такий спосіб створити надійну основу для європейської і світової інтеграції;
- розвинути культуру академічної автономії і творчості університету, що стало запорукою його стійкого саморозвитку;
- підвищити відповідальність за створення власних внутрішніх систем забезпечення якості освітніх програм і кваліфікацій та їх реалізації, що додало репутації університетській освіті;
- досягти гнучкості, оперативності в реагуванні на різноманітні потреби здобувачів і користувачів вищої освіти;
- сприяти запровадженню в освітню теорію і практику сучасних понять, концепцій, принципів і підходів, тобто модернізувати як наукову рефлексію, так і практику реалізації вищої освіти в цілому.

професійних вимог до майбутніх фахівців, оцінювання якості їх підготовки, забезпечення участі у розробці змісту, програмних компетентностей та програмних результатів навчання, інформаційно-методичного і матеріально-технічного забезпечення вибіркової складової навчальних планів та програм підготовки фахівців, участь у моніторингу та аналізу освітніх програм тощо.

На спільних засіданнях випускових кафедр та експертних рад стейкхолдерів протягом всього періоду підготовки фахівців розглядаються питання перегляду та удосконалення освітніх програм, розробляються анкети та проводиться анкетування з метою аналізу якості підготовки фахівців, стимулювання їх професійного та кар'єрного зростання, узгодження результатів діяльності Університету з вимогами роботодавців.

Роботодавці активно залучаються до викладання навчальних дисциплін, організації практики у закладах освіти, установах та підприємствах, вони є членами екзаменаційних комісій на захисті кваліфікаційних робіт та при складанні випускниками комплексних кваліфікаційних іспитів.

Уважаємо, що Університету вдалось побудувати ефективну систему освітніх цінностей, що забезпечують якість освітньої діяльності та якість вищої

освіти. Її основою є – так званий «Трикутник знань»: освіта - наука - інновації. Створена в Університеті система якості освіти задає вектор розвитку університетської освіти на рівні європейської.

Випускник СумДПУ імені А.С. Макаренка є конкурентоздатним на ринку праці, а це означає, що в Університеті здійснюється високо-якісна підготовка фахівців, рівень якої забезпечує довіру роботодавців до якості

освіти, адже вона ґрунтується на таких засадах:

- *Прозорість*, як ідентифікована ступінь кореляції різних систем, елементів професійної освіти і навчання, що забезпечує зрозумілість і передбачуваність процесів забезпечення якості освіти в оперативному режимі для всіх зацікавлених сторін.
- *Об'єктивність*, яка відображає вимогу незалежності від волі або бажання людини і забезпечує незаангажованість, неупередженість як використовуваної інформації, так і результатів ухвалених рішень.
- *Достовірність*, яка є синонімом поняття "істина" і характеризує безспірне, твердо обґрунтоване і доказове знання.

• *Розширення спектру наукових досліджень*

Наукова діяльність в університеті є невід'ємною складовою освітнього процесу й здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної та виробничої діяльності у систему вищої освіти. Головною метою наукової діяльності Університету є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та спрямована на створення і впровадження конкурентоздатних технологій, матеріалів, забезпечення підготовки фахівців, науково-педагогічних кадрів на рівні світових кваліфікаційних вимог.

Головними завданнями наукової діяльності в університеті є органічна єдність змісту освіти й програм наукової

діяльності; створення підручників і навчальних посібників із урахуванням досягнень науки й техніки; упровадження результатів наукових досліджень у практику; безпосередня участь професорсько-викладацького складу та здобувачів вищої освіти у науково-дослідних роботах, що проводяться в університеті; організація наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів науково-дослідних, курсових, дипломних та інших робіт учасників освітнього процесу. Науково-дослідна діяльність в університеті здійснюється на основі діючих Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статуту університету. Успішність наукової діяльності неможлива без знання її методології, теорії, технології, методів та організації.

Пріоритетними напрямками наукової діяльності Університету є створення цілісного освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти Сумщини в умовах Нової української школи; проведення наукових досліджень з природничих, суспільних та гуманітарних наук для забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку Сумщини і України.

Наукова робота в університеті здійснюється на кафедрах, у навчально-наукових інститутах/факультетах, навчально-наукових центрах, навчально-наукових та навчальних лабораторіях, ботанічному саду, Науковій бібліотеці. Проводяться фундаментальні, прикладні та пошукові науково-дослідні роботи, виконання яких має на меті отримання нових теорій, концепцій, методів, методик, математичних моделей, нових технологій тощо. Протягом звітного періоду в Університеті у межах робочого часу викладачів виконувалися науково-дослідні роботи, які входять до тематичного плану. Наукові дослідження, які виконуються науково-педагогічними працівниками кафедр у межах робочого часу, спрямовані на: розв'язання фундаментальних і прикладних проблем технічних, економічних та гуманітарних наук, створення наукового доробку та використання у процесі планування та виконання госпдоговірних науково-дослідних робіт; удосконалення системи вищої освіти; сприяння науково-технічного прогресу. Тематичні плани науково-дослідних робіт, що виконувалися викладачами кафедр, згідно з індивідуальними планами на навчальний рік, затверджені вченою радою Університету. Результатами виконання науково-дослідної роботи стали захисти дисертацій, публікації наукових статей, видання монографій, підручників і навчальних посібників, збірників документів, отримання авторських прав, упровадження лекційних курсів. У результаті конкурсних відборів, які проводило МОН України, науковці університету отримували фінансування із загального та спеціального фондів державного бюджету України.

Основні результати наукової діяльності у 2015-2020 роках

За результатами консолідованого рейтингу закладів вищої освіти України Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка постійно підвищує свої показники. У 2015 році Університет займав **177** позицію, у 2019 році – **148**, а у 2020 році – **131**. У 2019 році Університет займав **9** позицію серед 31 педагогічного закладу вищої освіти України.

Кращі педагогічні навчальні заклади України 2019 року

Назва навчального закладу	Місце	Місце у загальному рейтингу	ТОП 200 Україна	Бал ЗНО на контракт	Scopus	Підсумковий бал
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка	9	148-151	148	152	109	409

Вебометричний рейтинг університетів світу Webometrics ranking of world's universities – один із найбільш авторитетних рейтингів у міжнародному освітньому середовищі. Результати досліджень Webometrics у 2020 році охопили більше 30 тисяч університетів із усього світу. Рейтинг орієнтований на оцінку присутності університету в Інтернеті, рівень впливу публікацій університету на світовий науковий прогрес, наповненість та «популярність» веб-ресурсів закладу вищої освіти, довіру Інтернет-користувачів до них.

СумДПУ імені А.С. Макаренка має наступні показники в цьому напрямку – **98** місце в рейтингу із 315 закладів вищої освіти України. Повна версія рейтингу <https://www.webometrics.info/en/Europe/Ukraine%20?page=1>

За даними наукометричної бази «Scopus» у 2020 році СумДПУ імені А.С. Макаренка займає 106 позицію, піднявшись на 9 позицій порівняно з 2018 роком. Індекс Гірша складає 8 (у 2018 році – 7). Повна версія рейтингу <https://osvita.ua/vnz/rating/64398/>

За даними Вебометричного рейтингу університетів uniRank University Ranking у 2019 році університет посів 117 місце серед кращих вітчизняних закладів вищої освіти. Рейтинг, який охоплює 12 тисяч університетів із 200 країн світу, складає Австрійська компанія UniRank. Автори Інтернет-рейтингу наголошують, що його результати покликані допомагати студентам,

викладачам та науковцям дізнаватися, наскільки певний ЗВО є популярним у тій чи іншій країні. У рейтингу uniRank використовуються незалежні вебметричні показники, серед них - відвідуваність веб-сайтів вишу та згадуваність його в мережі Інтернет (Фейсбук, Інстаграм, Телеграм). Із повною версією рейтингу можна ознайомитися за покликанням <https://www.4icu.org/ua/>

• *Зміцнення кадрового потенціалу*

Реалізація кадрової політики – один із головних напрямів діяльності Університету, який охоплює розробку організаційних принципів роботи з людьми, формування та раціональне використання людських ресурсів, забезпечення ефективного розвитку кадрового потенціалу; це – одна з базових сфер соціально-економічної політики, оскільки безпосередньо пов'язана з активізацією людського фактора, реалізацією економічних, політичних та соціальних програм; це – система теоретичних поглядів, ідей, вимог, принципів, які визначають основні напрямки роботи з персоналом в Університеті, спрямована на вирішення виробничих, соціальних і особистих проблем науково-педагогічних працівників і співробітників на різних рівнях відповідальності.

Одним із головних критеріїв ефективності функціонування Університету є персонал і, особливо, його кадровий потенціал, адже успішність діяльності Університету залежить від рівня кваліфікації кадрів як основного штатного складу співробітників та науково-педагогічних працівників, мотивації їх праці, командної роботи, дисципліни, здатності та бажання постійно вчитися відповідно до запитів суспільства.

Основою формування кадрів в Університеті виступає кадрова політика, яка є цілісною кадровою стратегією, що об'єднує різні форми кадрової роботи, стиль її проведення та плани щодо використання трудових ресурсів. Кадрова політика Університету розроблена на перспективу і забезпечує прогнозування потреби у поповненні кадрів, кадрове планування, відбір, розподіл, розвиток кадрів, дослідження морально-психологічного клімату, аналіз кадрового складу: оцінка результатів трудової діяльності і потенціалу кадрів, рейтингування професорсько-викладацького складу, завідувачів кафедр, директорів навчально-наукових інститутів, деканів факультетів та навчальних структурних підрозділів, професійне зростання, ефективні заходи мотивації, розвиток міжособистісних неформальних зв'язків, високу якість трудового життя, що забезпечує процвітання Університету.

Університет має потужний професорсько-викладацький склад, який постійно змінюється щодо покращення якісного складу. Станом на жовтень 2020 року навчально-виховний процес забезпечують **338** науково-педагогічних працівників,

із них: з науковими ступенями та вченими званнями складають **256 осіб або 75,7%** від загальної кількості штатних науково-педагогічних працівників. В університеті працюють: 2 академік, 9 заслужених працівників науки і освіти України, 1 заслужений учитель України, 1 народний художник України, 6 заслужених працівників фізичної культури і спорту України, 13 заслужених тренерів України, 8 заслужених діячів мистецтв, майстрів народної творчості, художників, журналістів.

Якісний склад науково-педагогічних працівників забезпечується навчанням випускників Університету за третім рівнем вищої освіти в аспірантурі та докторантурі Університету та провідних закладів вищої освіти України, захистом наукових досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук у спеціалізованих вчених радах Університету та інших закладів вищої освіти, проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, запрошенням на роботу провідних науковців України та зарубіжжя, організацією стажування професорсько-викладацького складу у закладах вищої освіти України та за кордоном.

Наукова робота професора та провідного доцента відносно викладацької в Університеті первинна. Пріоритетність науки обумовлена тим, що викладач тільки тоді може навчити студента використовувати свій інтелект для пошуку і засвоєння вже існуючих відповідних знань та синтезувати нові знання, коли сам проводить наукові дослідження. Лише в даному випадку він зможе прищепити студенту цікавість до творчої роботи та не буде ретранслятором або гучномовцем, який переказує підготовлений текст, оскільки наразі є технічні засоби, що роблять це більш ефективно, і студенти мають до них доступ.

Провідні професори та доценти не з'являються спонтанно, їх необхідно виховувати зі студентів, аспірантів та асистентів на кафедрах і в наукових лабораторіях у процесі проведення наукових досліджень. Безперервність цього процесу обумовлює високий рівень відповідальності повсякденної праці всього професорсько-викладацького складу Університету.

Із цією метою в Університеті функціонують наукові школи, як неформальні творчі колективи дослідників різних поколінь, об'єднаних загальною програмою і стилем дослідницької роботи, які діють під керівництвом визнаного лідера. Об'єднуючи однодумців, колектив розробляє життєво важливі для Університету і суспільства проблеми, узагальнює теоретичні і практичні результати своєї діяльності, до яких активно залучаються здобувачі вищої освіти як потенційні дослідники, які з часом поповняють професорсько-викладацький склад Університету. Здійснення відбору

магістрів в аспірантуру в Університеті, проводиться перш за все, за науковими, а не лише навчальними результатами.

Із метою якісного відбору науково-педагогічних кадрів в Університеті розроблено, ухвалено та запроваджено:

- Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про присвоєння вчених звань професора та доцента науково-педагогічним працівникам Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про конкурсну комісію Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів, факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Основними завданнями підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників Університету є:

- оновлення та розширення знань, удосконалення набутих та формування нових професійних компетенцій і компетентностей у педагогічній, науково-дослідницькій, організаційній діяльності;
- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання;
- набуття досвіду формування змісту навчання, із урахуванням його цільового спрямування, посадових обов'язків науково-педагогічних працівників, попередньо здобутої ними освіти, досвіду практичної роботи та професійної діяльності, інтересів і потреб особистостей;
- вивчення науково-педагогічного досвіду, ознайомлення з досягненнями науки, техніки і виробництва та перспектив їх розвитку;
- розроблення конкретних пропозицій щодо удосконалення освітнього процесу, впровадження у практику навчання кращих досягнень науки, культури, мистецтва;
- застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання, що передбачає його диференціацію, індивідуалізацію, запровадження нових методів навчання;
- формування та розвиток цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо.

Протягом 2015-2020 років представники професорсько-викладацького складу Університету проходили стажування у закладах вищої освіти Польщі, Китаю, Іспанії, Словаччини, Хорватії, Сербії, Литви, Нідерландів, Франції, Чехії, Білорусії та України.

В Університеті організовані курси з підвищення кваліфікації за такими напрямками:

- Упровадження інформаційних технологій в навчальний процес;
- Культура наукової української мови;
- Англійська мова,

які є популярними серед викладачів.

Сьогодні серед викладачів особливо актуальною є тематика спеціальної та інклюзивної освіти, тому кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти запропонована Програма семінару-практикуму «Інклюзивне навчання в закладах вищої освіти», яка забезпечить підвищення кваліфікації як науковців Університету, так і професорсько-викладацького складу інших закладів вищої освіти.

Високим показником якості роботи Університету щодо зміцнення кадрового потенціалу є те, що на посадах науково-педагогічних працівників Університету працюють **240** випускників Університету, що складає **66,5%** від загальної кількості.

• Створення відповідної навчально-матеріальної бази

Стратегія господарської діяльності Університету спрямована на розвиток матеріально-технічної бази, створення належних умов для організації освітнього процесу з усіх напрямків підготовки. Стан і зміст матеріально-технічного забезпечення дають можливість здійснювати якісну підготовку здобувачів вищої освіти для отримання ними належних фахових знань, умінь та

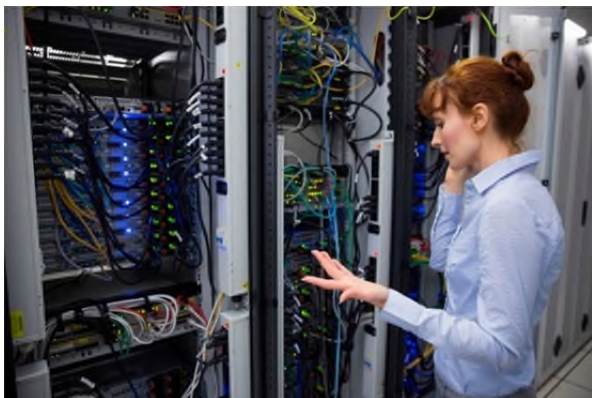
навичок. Утриманням матеріально-технічної бази в належному експлуатаційному стані, створенням необхідних умов для освітньої та наукової діяльності здобувачів вищої освіти і співробітників Університету опікуються відділи господарської роботи.

Господарство Університету – це 4 навчальні корпуси, студентське містечко, яке налічує 3 гуртожитки, навчально-спортивний комплекс, стадіон, Наукова бібліотека, 6 музеїв, ботанічний сад та біологічний стаціонар у с. Вакалівщина Сумського району, господарські споруди.

Кабінети та лабораторії обладнані технічними засобами навчання, мультимедійними дошками та проєкторами, необхідним обладнанням і приладами для проведення лабораторних і практичних робіт, що дозволяє виконувати навчальний план у повному обсязі. Кабінети інформатики та комп'ютерних технологій обладнані сучасними комп'ютерами. Забезпечено вихід до мережі INTERNET.

Комп'ютерний парк Університету налічує близько 380 персональних комп'ютерів, більше 150 принтерів, 50 сканерів та 80 копіювальних апаратів. Крім комп'ютерів, що використовуються безпосередньо в навчальному процесі, комп'ютерна техніка та периферійне обладнання використовуються в підрозділах Університету.

Роботу Університету забезпечують 4 сервери: сервер «Інтернет», сервер «ІС-Бухгалтерія», сервер «Деканат», та сервер «УДФ-Бібліотека». У 2018 році було придбано новий потужний сервер на якому встановлено програмне забезпечення, що забезпечує автоматизацію бухгалтерського обліку Університету за всіма напрямками.

Наявність в Університеті локальної обчислювальної мережі створює для користувачів принципово нові можливості завдяки об'єднанню прикладних систем персональних комп'ютерів та іншого обладнання мережі. *Упровадження* локальної обчислювальної мережі дозволяє персонально використовувати обчислювальні ресурси всієї мережі, а не тільки окремого комп'ютера, створювати різноманітні масиви управлінської, комерційної та іншої інформації загального призначення, автоматизувати документообіг в цілому. Завдяки існуванню локальної мережі ми маємо можливість колективного використання різних спеціалізованих засобів та інструментів для вирішення певного кола професійних задач: наприклад, засобів машинної графіки, підготовки звітів, відомостей, доповідей, публікацій

та інших документів. Крім організації внутрішніх служб, локальна обчислювальна мережа дозволяє розгорнути зовнішні по відношенню до організації такі служби, як телексний зв'язок, поштова кореспонденція, електронні дошки оголошень, електронні газети, тощо, а також підтримує вихід у глобальні: регіональні мережі та користування її послугами.

Майже всі комп'ютери Університету об'єднані в локальну комп'ютерну мережу, що дає змогу використовувати мережеве програмне забезпечення, спільні принтери і мережеві ресурси та доступ до глобальної мережі Інтернет. Університет має **Інтернет-мережу (ІАН)** – концепцію мережі зв'язку, яка з'єднує дані в хмарному середовищі Over IP.

Будівлі, споруди, навчальні кабінети та лабораторії відповідають санітарно-технічним нормам. Матеріальне оснащення кабінетів і лабораторій дає можливість організувати освітній процес відповідно до навчальних планів і освітніх програм кожної спеціальності. Технічний стан механізмів, обладнання, приладів, інструментів у кабінетах і лабораторіях задовільний. Навчальні

корпуси, гуртожиток коледжу знаходяться в екологічно чистому районі м. Суми, що забезпечує природо відповідність у зміцненні здоров'я молоді в процесі перебування у закладі вищої освіти.

Наукова бібліотека є важливою складовою наукового та навчально-виховного процесів Університету. На сучасному етапі активного розвитку й упровадження інноваційних технологій постійно зростає асортимент її інформаційних матеріалів і послуг, що сприяє підвищенню якості бібліотечно-інформаційного сервісу, клієнт-орієнтованому підходу до організації обслуговування та використання різних можливостей для втілення креативних ідей.

Основний бібліотечний ресурс набуває цифрового характеру. Надання доступу науковцям до світового дослідницького простору - пріоритетний напрямок цього виду діяльності бібліотеки. Протягом останніх років із сайту бібліотеки оформлений доступ до міжнародних баз даних Scopus та

Web of Science, а з січня 2020 р. відкрито доступ до повнотекстових публікацій відомого міжнародного видавництва «Springer Nature». Колекція містить понад 3 тисячі журналів, що тематично охоплюють математичні, природничі, економічні, технічні та гуманітарні науки, право та міжнародні відносини. Більшість документів цього ресурсу індексуються базами даних Scopus та Web of Science і належать до категорії журналів перших двох квартилів (Q1, Q2). Такий винятковий доступ організовано вперше за часів незалежності. Бібліотекою виконано роботи з інтеграції ресурсу до власного електронного каталогу, що надало можливість проведення пошуку документів за ключовими словами та використання ресурсу у віддаленому доступі.

Важливим компонентом бібліотечної діяльності є культурно-просвітницька робота – цілеспрямований процес залучення молоді до пізнання культурних цінностей. Підготовлено та проведено 52 заходи, кількість присутніх на них склала – 3 176 осіб.

Локальна мережа бібліотеки об'єднує 20 персональний комп'ютерів із доступом до мережі Інтернет та новий потужний сервер. У читальних залах створені зони Wi-Fi, функціонує Зал інформаційних технологій.

• *Впровадження нових технологій навчання*

Завданнями управління інноваційним розвитком Університету були і є:

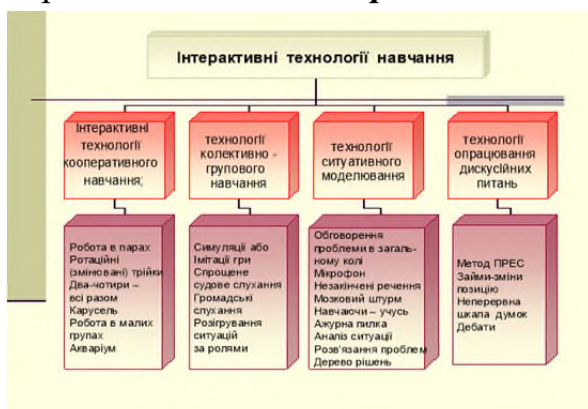
- Забезпечення позиціювання Університету у всеукраїнському та світовому освітньому просторі на основі формування достойного іміджу Університету, міжнародної репутації, реалізації єдиної кредитно-трансферної системи, конкурентних переваг у науковій сфері, висвітлення результатів наукової та науково-дослідної діяльності у світовому просторі.
- Управління якістю освіти на інноваційній основі шляхом створення сучасних умов, що забезпечують модернізацію освітнього процесу; досягнення позитивної динаміки результатів освіти.
- Створення освітньо-інноваційного та інформаційно-навчального середовища шляхом упровадження сучасних досягнень науки, техніки, технологій, реалізації компетентнісного підходу, застосування інформаційно-комунікаційних технологій, електронних засобів навчання та управління, розробки і впровадження педагогічних інновацій.
- Розвиток ресурсного потенціалу: наукового, кадрового, організаційного та матеріально-технічного.

- Формування інноваційної корпоративної культури університету, основними рисами якої є партисипативна основа взаємодії керівників, викладачів, студентів, батьків; спрямованість на інноваційну діяльність та режим саморозвитку, соціальна підтримка і захист учасників освітнього процесу.

В Університеті накопичений величезний досвід, склалися різні педагогічні школи та напрямки. Вміле та активне використання цих технологій, готовність викладача до творчого пошуку спільно зі студентами, майстерність створити атмосферу продуктивного й зацікавленого пізнання сприяють ефективному засвоєнню матеріалу останніми та збільшують інтерес до навчання. Будь-яка **технологія навчання** – це детально виважена модель спільної діяльності з проєктування, організації та проведення освітнього процесу, із безумовним забезпеченням максимально комфортних умов як викладачеві, так і студентові.

У практиці науково-педагогічних працівників Університету використовуються як традиційні, так і інноваційні технології навчання. Завдяки **традиційним технологіям** здійснюються різні способи пояснювально-ілюстративного навчання, а також проблемне, програмоване і диференційоване навчання. Всі вони є різновидами репродуктивного навчання: якщо у пояснювально-ілюстративній технології такий спосіб засвоєння знань, умінь і навичок домінує, то інші передбачають і різного типу пізнавальні й творчі завдання, які студенти розв'язують під керівництвом викладача, роль якого лишається провідною. **Основна мета традиційних технологій** – формування наукового світогляду студентів, тому значна увага приділяється засвоєнню загальнонаукових, професійних і спеціальних знань, умінь і навичок.

Стратегічний напрям розв'язання нагальних освітнянських проблем спонукає щонайперше обґрунтувати концепцію реформи освіти, осереддям якої є передові інноваційні технології. За орієнтир ми беремо те, що освітній процес має бути трансформований у напрямку індивідуалізації освітньої взаємодії, інноваційного навчання, формування творчого мислення і збільшення самостійної роботи студентів, адже головна ідея реформування системи вищої освіти полягає у ефективності освітнього процесу завдяки проєктуванню та впровадженню **інтерактивних та інноваційних освітніх систем і технологій**.

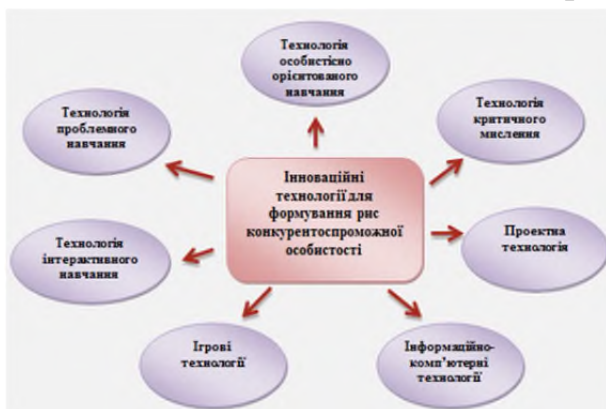

За сучасних умов в Університеті найбільш інноваційними є **особистісно зорієнтовані та студентоцентровані технології**, які пов'язані з такими концепціями, як гуманістична педагогіка, педагогіка співробітництва, розвивальне

навчання, при використанні яких домінують партнерські стосунки між викладачами та студентами.

Особливостями нової технології освітнього процесу в Університеті є:

- *сучасність* – постійне прагнення до нововведень і неперервне вдосконалення змісту предмета з урахуванням зменшення розриву між найновішими досягненнями в науці та виробництві;
- *оптимальність* – спроба досягти поставлених навчально-виховних цілей за найменших, по можливості, витрат зусиль, часу та засобів, завдяки високій якості, ефективності та результативності навчання;
- *інтегральність* – синтез одержаних знань не тільки з одного предмета, але й з інших предметів;
- *науковість* – відмова від інтуїтивного визначення змісту, методів і форм навчання й перехід до максимально повного аналізу, ґрунтованого на найновіших досягненнях психолого-педагогічних наук;
- *відтворення* процесу навчання та його результатів;
- *програмування* діяльності викладачів та студентів;
- масштабне використання сучасних технічних і дидактичних засобів навчання, які активізують діяльність студентів;
- *оптимальність* матеріально-технічної бази;
- *якісна та кількісна оцінка* результатів навчання.

Професорсько-викладацький склад Університету використовуючи нові освітні технології не тільки створює сприятливі умови для творчості студента, але насамперед висуває нові вимоги до викладача, який повинен:

- діагностувати цілі навчання, виховання та особистісного розвитку;
- глибше володіти навчальним

предметом;

- моделювати професійну діяльність майбутнього фахівця за умов професійного навчання;
- визначати й цілісно прогнозувати структуру навчального процесу;
- організовувати самостійну та самоосвітню роботу студентів для підготовки до лекцій, семінарів, лабораторних та практичних занять;
- розробляти опорні конспекти та структурно-логічні схеми для ефективної побудови лекцій;

- створювати принципово нові різновиди наочних засобів (раціональної наочності);
- вільно володіти методами проблемного розвивального навчання (активними методами);
- знати та вміти диференціювати групову роботу або індивідуальні заняття з використанням комп'ютерів тощо.

➤ *Розвиток академічного середовища*

В Університеті планування – це процес, який ґрунтується на аналізі його соціальної місії, зовнішніх і внутрішніх умов діяльності для досягнення визначених цілей, тож завдання щодо визначення конкурентоспроможності та для подальшої розробки стратегічних планів поведінки Університету в конкурентному середовищі були спрямовані на визначення, створення та посилення сильних сторін у діяльності Університету, які забезпечать його подальший успішний розвиток та послаблення і повного викорінення слабких.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка має майже 100-літню історію серед закладів вищої освіти Сумщини та Слобожанщини. Університет відомий не лише своєю історією, а перш за все своїми освітніми, науковими, спортивними та мистецькими здобутками та успішними випускниками, які відомі в Україні та світі.

Сьогодні в Університеті навчається близько 5 тисяч студентів. Крім освітньої та наукової діяльності колектив Університету значну увагу приділяє виховному процесу, розвитку творчих та спортивних здібностей учасників освітнього процесу, дотриманню всіма членами університетської сім'ї високих життєвих цінностей та корпоративної культури. Важливим для викладачів та студентів вишу є те, що в Університеті панує здорова та стабільна морально-психологічна атмосфера, відчуття єдиної родини, єдності візії та стратегічних цілей, бажання зробити наш Університет найуспішнішим в Україні.

Визначені основні ***сильні сторони СумДПУ імені А.С. Макаренка:***

- Позитивний імідж Університету на ринку праці.
- Унікальне академічне середовище, сформоване під впливом понад столітніх освітніх та наукових традицій.
- Розвинена освітня інфраструктура.
- Авторитет і компетентність ректора Університету та оптимальність вибору ним стилю управління колективом.
- Наявність та реалізація Стратегії розвитку Університету, сприйняття її всіма членами колективу.
- Розроблена та запроваджена нормативно-правова база діяльності Університету.

- Партнерство у відносинах між адміністрацією і колективом Університету, прозора структура управління.
- Високий рівень охоплення спеціальностей, за якими здійснюється підготовка бакалаврів, магістрів, докторів філософії та докторів наук педагогічних, мистецьких, соціальних та поведінкових, біології та суспільних наук.
- Партнерство з іноземними закладами вищої освіти та науковими установами.
- Розвиток міжнародних програм навчання та обміну.
- Академічна мобільність та реалізація програм подвійних дипломів.
- Високий рівень забезпечення висококваліфікованими кадрами; в Університеті працюють фахівці широкого спектра наукових напрямів, що дає змогу вести мультидисциплінарні та міждисциплінарні дослідження.
- Розвиток освітньої грантової діяльності.
- Створена система управління якістю.
- Сучасні навчальні програми та курси.
- Можливість та зручність поєднувати навчання та роботу особливо на магістерських програмах.
- Розвинуте та активне студентське самоврядування.
- Адаптація студентів перших курсів до студентського життя та формування в них лояльного відношення до ЗВО (посвята у студенти, тренінги з комунікації для I курсів; презентація I курсів, предмет «Вступ до фаху» тощо).
- Можливість та зручність поєднувати навчання та роботу.
- Високі досягнення студентів у науковій, спортивній та мистецькій діяльності.
- Багато центрів та підрозділів, що надають додаткові можливості розвитку для студентів, випускників та інших зацікавлених сторін.
- Наявність інноваційно-навчальної платформи Moodle.
- Сформована система мотивування результативності наукових і науково-педагогічних працівників.
- Відкритість керівництва Університету до розвитку та впровадження інновацій.
- Потужна волонтерська діяльність.
- Наявність спеціалізованих лабораторій, майстерень, спортивного комплексу, студентського містечка з наявністю достатньої кількості місць у гуртожитку для проживання студентів.

- Чітке розуміння і прийняття корпоративної системи цінностей всіма учасниками освітнього процесу.
- Широкий спектр надання освітніх послуг та їх висока якість.
- Помірні ціни на навчання.
- Наявність якісно сформованого, доступного та наповненого сайту.

Ключовою умовою розвитку Університету на сьогодні є створення академічного середовища через забезпечення якості вищої освіти. Одним із постулатів забезпечення якості вищої освіти є академічна доброчесність та впровадження міжнародних академічних стандартів. На законодавчому рівні подано тлумачення цього терміна:

академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

На рівні Університету дотримання засад академічної чесності – частина чіткої інституційної політики, підкріпленої бажанням та рішучістю запровадження нової моделі і принципів академічної взаємодії, що формують середовище академічної чесності та відкритості.

В Університеті розроблена нормативна база, яка описує механізми впровадження принципів академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності, заходи щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, процедури попередження та боротьби з порушеннями таких принципів:

- Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Затверджено Декларацію академічної доброчесності здобувача вищої освіти та наукового, науково-педагогічного, педагогічного працівника.

Мета Декларації академічної доброчесності Університету полягає у визначенні та утвердженні основних пріоритетних принципів й цінностей внутрішнього забезпечення якості освіти та досліджень, дотримання яких представниками спільноти Університету є необхідною умовою створення

сприятливого середовища для навчання і роботи, прагнення до істини, обміну знаннями, впровадження інновацій, інтелектуального розвитку студентів та працівників, підтримки особливих взаємовідносин відповідно до норм Корпоративної культури Університету, запобігання будь-яких проявів недоброчесної поведінки та порушення академічної доброчесності.

Декларація академічної доброчесності Університету регулює якість та дотримання етичних вимог співробітниками, студентами, докторантами, аспірантами у двох основних сферах діяльності Університету – *освітній* (освітня діяльність докторантів, аспірантів, студентів, викладацька діяльність науково-педагогічних і педагогічних працівників) та *науковій* (написання курсових, магістерських робіт, дослідницькі проекти, наукова діяльність, публікація результатів досліджень тощо), а також у *міжособистісному спілкуванні*.

У своїй професійній та освітній діяльності академічна спільнота Університету керується принципами: *чесності й порядності, взаємної довіри, справедливості, рівної відповідальності, взаємоповаги та лідерства*. Підписання науковими, науково-педагогічними, педагогічними працівниками, студентами, докторантами, аспірантами Університету Декларації про академічну доброчесність стало важливим кроком для утвердження високих етичних норм та доброчесності в академічній спільноті Університету, справою честі кожного з членів макаренківської родини.

➤ *Європеїзація та інтернаціоналізація діяльності Університету*

У звітному періоді процеси європеїзації та інтернаціоналізації в Університеті стали особливо поширеними і стратегічно важливими явищами. Вища освіта стала тісно пов'язаною з ринком праці, орієнтованою на його вимоги. Підтвердженням тому є широко вживані терміни «економіка, основана на знаннях», «Європейська сфера навчання впродовж життя», які

для Університету є ключовими словами освітніх стратегій, але в той же час підкреслюючи актуальність європеїзації та інтернаціоналізації, Університет визначив кінцеву мету, яка дозволяє бути рівноправним партнером на світовому ринку освітніх послуг і зайнятості, зберігаючи свою автентичність та усталені протягом століття свого існування традиції.

Досягнення мети європеїзації та інтернаціоналізації науково-освітньої діяльності Університету відбувається за допомогою таких цілей-інструментів:

- Інтернаціоналізація освітніх програм і курсів;
- стимулювання і організаційна підтримка закордонних стажувань викладачів, студентів і науковців;
- організація і участь викладачів, студентів і науковців у міжнародних наукових конференціях;
- стимулювання і організаційна підтримка наукових публікацій у міжнародних журналах і їх представленість у міжнародних наукометричних базах даних;
- організаційна підтримка проведення спільних із іноземними науковцями наукових досліджень і освітніх і наукових проєктів;
- розвиток міжнародного партнерства між Університетом і науковими спільнотами країн світу;
- створення міжнародних освітніх альянсів.

Для формування власної науково-дослідної бази Університет бере участь у різних грантових програмах, співпрацює з міжнародними донорами. В Університеті протягом трьох років реалізується дія гранту за програмою Європейської комісії Еразмус+ Модуль Жан Моне «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів».

За звітний період одним із напрямів діяльності Університету було створення партнерських зв'язків із університетами Європи, щоб наші випускники могли навчатися за програмами академічних обмінів і отримувати як диплом Університету, так і документ університету-партнера.

З університетами Польщі, Болгарії, Китаю та Словаччини укладені угоди.

Угодою передбачається спільна робота двох університетів із упровадження програми подвійних дипломів, проведення наукових досліджень, обміну викладачами та студентами, а також освітніми програмами.

Університет орієнтований не тільки на удосконалення своєї академічної складової, пов'язаної з навчанням, викладанням і науковими дослідженням, але і на такі складові своєї місії, як виховна, спортивна і культурна, академічний аспект яких полягає в тому, щоб у процесі інтернаціоналізації не втратити не тільки свою інституційну, а й національну і культурну самобутність, перетворивши поліпшення своїх академічних стандартів для міжнародного рівня викладання та досліджень на стандартизацію і уніфікацію навчального процесу і академічного життя.

Молодь нашого Університету прагне відвідувати Європу, вчитися в кращих університетах світу, для того, щоб отримавши світовий досвід і знання,

повернутися додому і будувати Європу в Україні, а ми створюємо для неї такі можливості.

Університет має плідні наукові зв'язки із багатьма

навчальними закладами США, Німеччини, Австрії, Швейцарії, Великобританії, Франції, Іспанії, Китаю, Угорщини, Польщі, Словаччини, Чехії, Болгарії, Румунії, Молдови, Сербії, та ін. За достатньо короткий час нам вдалося налагодити контакти та підписати договори про співпрацю з міжнародними організаціями, органами державної влади і місцевого самоврядування, установами й відомствами інших держав.

У рамках міжнародної співпраці Університет постійно відвідують іноземні гості та закордонні делегації для обміну досвідом у сфері освіти та науки.

Окрім представників закордонних університетів, почесними гостями є працівники посольств та представництв іноземних держав. Така співпраця сприяє розширенню міжнародних контактів, зміцненню позитивного іміджу Університету, спілкуванню студентів із представниками

дипломатичних місій.

Сьогодні плідна науково-педагогічна робота здійснюється у межах 36 двосторонніх угод Університету та його структурних підрозділів. Тематика міжнародного співробітництва включає: новітні інформаційні технології при навчанні математики; філософсько-методологічні засади NBICS-цивілізації; здоров'язбережувальне виховання; модернізацію підготовки вчителів музики,

хореографії, образотворчого мистецтва; розвиток підготовки фахівців у сфері ритміки і танцю, вокалу; концепції інтеркультурного виховання дітей та молоді засобами музичного мистецтва; корекційно-педагогічна робота з дітьми з особливими потребами, логопедія, технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань; методичного забезпечення спорту високих досягнень та підготовки спортсменів світового рівня.

На постійній основі ведеться співпраця з такими міжнародними організаціями, як: Фонд імені Роберта Боша (Німеччина); Громадська організація «Коло підтримки «Суми-Допомога» (Німеччина); Німецька служба академічних обмінів (DAAD), Ради міжнародної освіти (США), Програма імені Фулбрайта (США), Корпус Миру (США), Французький центр мовного та культурного співробітництва «Альянс Франсез» (Франція).

На базі університету проводяться наукові заходи міжнародного рівня, серед яких міжнародні конференції, семінари, круглі столи, інтернет-конференції, майстер-класи іноземних фахівців. Для проведення досліджень та стажування щорічно викладачі та аспіранти виїжджають до університетів та науково-дослідних установ зарубіжжя, зокрема до Польщі, Німеччини, Румунії, Словаччини, США. Результатом стажувань є участь у викладачів у міжнародних проектах та подальша спільна робота у сфері наукової та педагогічної діяльності.

В Університеті з 2013 року здійснюється набір на навчання іноземних громадян за акредитованими спеціальностями. Станом на 01 листопада 2020 року в Університеті навчається 380 іноземців з 10 країн світу: Туркменістан, Китайська народна Республіка, Узбекистан, Турецька Республіка, Ізраїль, Сербія, Італія, Швейцарія, Республіка Білорусь, Молдова як за освітніми програмами підготовки бакалавра, магістра, доктора філософії, так і за програмами академічної мобільності. Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка посідає 48 місце з 443 серед ЗВО України за кількістю іноземців та осіб без громадянства.

Найбільшою популярністю серед іноземців користуються спеціальності: англійська, німецька та російська мови факультету іноземної та слов'янської філології; математика та інформатика фізико-математичного факультету; хімія, біологія та географія природничо-географічного факультету, фізична культура,

спорт, фізична терапія та ерготерапія навчально-наукового інституту фізичної культури, музичне мистецтво та хореографія навчально-наукового інституту культури і мистецтв, історія навчально-наукового інституту історії та філософії, початкова освіта та психологія навчально-наукового інституту педагогіки і психології тощо.

➤ ***Розвиток навчально-наукової,
матеріальної та соціальної бази***

У звітному періоді було поставлено завдання щодо створення належних умов для навчання, роботи та соціальної підтримки співробітників та здобувачів вищої освіти.

Програми розвитку навчально-матеріальної, наукової та соціальної бази передбачала:

- забезпечення фінансової стійкості університету, оптимізацію використання видаткової частини бюджету при першочерговій увазі до напрямів, що забезпечують досягнення стратегічної мети розвитку;
- міцну соціальну підтримку працівників і осіб, які навчаються, удосконалення системи заохочень, матеріальних і моральних стимулів;
- гарантування безпечних і сприятливих умов праці і навчання;
- результативну співпрацю адміністрації з профспілками, органами студентського самоврядування;
- підвищення рівня матеріального заохочення та фінансової підтримки науковцям за захисти дисертацій, за публікації, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus або Web of Science Core Collection, створення об'єктів інтелектуальної власності, підвищення індексу в міжнародній наукометричній базі даних Scopus.

Пріоритетними напрями розвитку навчальної і наукової матеріально-технічних баз стали:

- забезпечення стабільного фінансового стану для здійснення своєчасних виплат заробітної плати, перерахувань податків і зборів, соціальних виплат, комунальних послуг тощо;
- формування ефективної цінової політики та стратегії щодо визначення вартості освітніх послуг із урахуванням рентабельності та попиту за різних кон'юктурних ситуацій на ринку вищої освіти;
- розширення переліку додаткових освітніх та інших послуг, які можуть надаватись університетом відповідно до законодавства;

- залучення додаткових джерел фінансування (державний і місцевий бюджети, благодійні фонди, гранти, проекти, цільові програми тощо) на поліпшення матеріально-технічної бази університету та реалізації наукових і освітніх проектів;
- створення сприятливих умов для підтримки та розвитку соціальної сфери;
- придбання високотехнологічного та комп'ютерного обладнання для оснащення лабораторій та читальних залів університету, кафедр, відділів, центрів;
- обладнання навчальних кабінетів початкової школи, фізики, хімії та біології в рамках програми Нова українська школа;
- удосконалення матеріально-технічної бази спортивного комплексу, біостаціонару Вакалівщина;
- проведення капітальних ремонтів гуртожитків, обладнання кімнат для проживання та побутових приміщень сучасними меблями та обладнанням;

- забезпечення благоустрою прилеглих до будівель територій;
- проведення реконструкції інженерних мереж;
- утримання приміщень Університету відповідно до санітарних норм;
- реалізація програми енергозбереження;
- забезпечення стабільного фінансового стану для здійснення своєчасних виплат заробітної плати, перерахувачь податків і зборів, соціальних виплат, комунальних послуг тощо;
- забезпечення фінансової підтримки органам студентського самоврядування у розмірі не менше 0,5% надходжень від основної діяльності, на виконання їхніх завдань і здійснення повноважень;
- залучення додаткових джерел фінансування (державний і місцевий бюджети, благодійні фонди, гранти, проекти, цільові програми тощо) на поліпшення матеріально-технічної бази університету та реалізації наукових і освітніх проектів.

➤ *Створення позитивного іміджу Університету*

Одним із головних факторів, які впливають на абітурієнтів та їх батьків під час вибору закладу вищої освіти, роботодавців, які забезпечують виробничий процес підприємства, установи чи організації випускниками Університету, є його імідж. У широкому розумінні це кількість сталих позитивних якостей, які створюють певний образ у свідомості цільової аудиторії.

Імідж
Університету –
це образ,
створений у
результаті
цілеспрямованог
о безперервного
процесу

формування, узгодження та інтеграції уявлень викладачів, здобувачів вищої освіти, представників соціуму. З метою створення позитивного іміджу СумДПУ імені А.С. Макаренка у звітному періоді були визначені такі компоненти:

- якість освітньо-наукової діяльності та якість освіти;
- репутація ректора Університету, професіоналізм керівництва;
- популярність Університету у професійній сфері та серед громадськості;
- попит випускників на ринку праці, рівень їх заробітної плати й кар'єрного просування: модель випускника Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- рівень професіоналізму, популярність викладачів, їх вимогливість;
- підвищення якості професорсько-викладацького складу, створення умов для їх професійного зростання;
- відношення студентів до Університету, оцінка ними рівня викладання;
- місцезнаходження закладу, інфраструктура та оформлення всередині;
- якість роботи керівництва із засобами масової інформації у просуванні своїх послуг;
- створення образу життєдіяльності в Університеті; рівень психологічного та фізичного комфорту учасників навчального процесу;
- корпоративна культура взаємовідносин;
- взаємодія закладу з навколишнім соціальним і природним середовищем, участь у громадському житті міста, області.

За звітний період створено дієвий позитивний імідж Університету. Його образ наповнений цікавим змістом, спрямований на створення ефективного зв'язку з громадськістю, що є необхідною умовою його конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг, він значно підвищив професійний рівень професорсько-викладацького складу, дав можливість залучати абітурієнтів і надавати впевненості студентам у правильності їхнього освітнього вибору. А результатом є щорічне збільшення контингенту студентів як випускників українських закладів освіти, так і іноземних громадян.

З метою зміцнення корпоративної єдності учасників освітнього процесу колектив Університету об'єднався у макаренківську родину – це академічна спільнота професіоналів, однодумців, особистостей, мрійників, це місце, де народжуються і впроваджуються ідеї, домінують позитивні емоції, досягаються перемоги, де панує радість, турбота, співчуття і ніколи не гасне повага і любов.

Щорічно в Плані роботи Університету розробляються іміджеві заходи та забезпечується їх виконання щодо популяризації Університету серед студентів, абітурієнтів та їх батьків, місцевої громади, закладів освіти, іноземних громадян. Так на 2020-2021 навчальний рік передбачено проведення наступних заходів:

<i>№</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Відповідальний</i>
1	Конкурс проєктів, спрямованих на розвиток Університету	Протягом року	Ректор Університету
2	Розвиток віртуальних проєктів на веб-порталі Університету «Особистості в історії Університету»	Протягом року	Керівники структурних підрозділів університету
3	Реалізація заходів із забезпечення співпраці Університету з освітніми, науковими, мистецькими, спортивними, соціальними установами та громадськими організаціями (укладання та виконання укладених договорів)	Протягом року	Ректор, проректори, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування
4	Участь Університету у національних та регіональних виставках з питань освіти та науки	Протягом року	Ректор, проректори, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування
5	Удосконалення системи індикативних показників розвитку Університету з метою формування його прогнозованого рейтингового позиціонування на ринку освітніх послуг, підвищення показників рейтингу ТОП-200 кращих університетів та показників відкритості і прозорості діяльності Університету	Протягом року	Ректор, проректори, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування
6	Проведення PR- компаній Університету у соціальних мережах	Протягом року	
7	Участь студентів та науково-педагогічних	Протягом	Відділ соціальної та

	працівників у мистецьких заходах: конкурсах, фестивалях, виставках, присвячених пам'ятним датам, знаковим подіям, вшануванню особистостей	року	культурно-масової роботи
8	Урочистості з нагоди Дня Державного Прапора України в Університеті та за окремим планом у рамках міської програми	21 серпня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи
9	Святкові заходи з нагоди 29-ї річниці Незалежності України у рамках державної, обласної та університетської програм	20-28 серпня 2020 року	Ректорат, відділ соціальної та культурно-масової роботи
10	Урочистості з нагоди посвяти у студенти (за окремим планом)	вересня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
11	Заходи до Дня м. Суми (за окремим планом у рамках міської програми)	01-05 вересня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи
12	Участь працівників Університету в консультативно-дорадчих комісіях і робочих групах при органах місцевого самоврядування, обласної державної адміністрації з метою розв'язанні актуальних проблем м. Суми та Сумщини	Протягом року	Ректорат Університету
13	Комплекс святкових заходів з нагоди Міжнародного дня благодійності у структурних підрозділах Університету	05 вересня 2020 року	Ректорат, відділ соціальної та культурно-масової роботи
14	Участь у міських заходах, присвячених Міжнародному дню благодійності <ul style="list-style-type: none"> - Челендж «Тиждень добрих справ до Міжнародного дня Благодійності» - Кураторська година «Благодійником бути просто!» 	Протягом року	Волонтерський рух «Крок назустріч», ректор, проректори, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування
15	Волонтерська підтримка проекту: Олімпійський урок з нагоди святкування Дня фізичної культури і спорту: <ul style="list-style-type: none"> • Зустріч студентів з олімпійськими чемпіонами – випускниками Університету; • Проведення спортивних заходів студентами Університету – переможцями чемпіонатів України, Європи, світу у закладах освіти міста 	Вересень 2020 року	Лянной М.О., Кисельов В.О.
16	Міжнародний день письменності. Відзначається щорічно відповідно до рішення 14-ї сесії ЮНЕСКО	08 вересня 2020 року	Факультет іноземної та слов'янської філології
17	День Університету: <ul style="list-style-type: none"> • Історія створення та сьогодення • Студентський флешмоб «Мій університет – моя гордість!» • Презентація спеціальностей • Знайомство зі стейкхолдерами • Культурно-розважальна програма 	19 вересня 2020 року	Ректор, проректори, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування

	<ul style="list-style-type: none"> • Спортивні та мистецькі конкурси • Організація та проведення фотоконкурсу • Запис на підготовчі курси 		
18	Участь спортивних команд та спортсменів у міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях: універсиадах, чемпіонатах, турнірах	Протягом року	Спортивний клуб «Прометей»
19	Міжнародний день миру. Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН	21 вересня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
20	Комплекс заходів, присвячених Дню партизанської слави	20-25 вересня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
21	Святкові заходи до Всесвітнього дня туризму (за окремим планом)	27 вересня 2020 року	Навчально-науковий інститут фізичної культури
22	Заходи з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек: <ul style="list-style-type: none"> • участь в організації та проведенні Сумського Книжкового форуму; • тиждень заходів до Всеукраїнського дня бібліотек: бібліодіалог зі студентським самоврядуванням «Бібліотека і студентство. Будемо нову бібліотеку разом»; екскурсія для студентів «Невідома бібліотека»; тренінги «Інформаційно-бібліотечні ресурси для науки та освіти»; бібліотечна фото-зона; акція «Подаруй бібліотеці сучасну українську книгу»; • бліц-опитування «Що для вас бібліотека?»; • книжкові інсталяції та виставки; • репортаж з місця подій «СумДПУ. Локація – Бібліотека» («СумДПУ он лайн») 	30 вересня 2020 року	Наукова бібліотека
23	Святкові заходи до Дня працівників освіти <ul style="list-style-type: none"> • Святкова концертна програма з нагоди Дня працівників освіти • Вручення нагород студентам та співробітникам Університету • Вшанування ветеранів університету • Організація та проведення фотовиставки «Викладач очима студента» • Участь співробітників Університету у загальноміських, обласних та державних заходах 	28 вересня-05 жовтня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
24	Започаткування та організація роботи <ul style="list-style-type: none"> • Школи екскурсоводів • Школи волонтерів 	Вересень 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
25	День вихователя і дошкільних працівників <ul style="list-style-type: none"> • Святкові заходи до Дня Дошкілля • Тематична виставка дитячих робіт за підсумками педагогічної практики студентів • Зустріч з випускниками «В країні дитячих 	25-30 вересня 2020 року	Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

	<p>мрій»</p> <ul style="list-style-type: none"> Круглий стіл «День довкілля – тернистий шлях до визнання» 		
26	Святкова концертна програма, присвячена Міжнародному дню музики	30 вересня 2020 року	Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
27	<p>Всесвітній день ПОСМІШКИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> Фото «Посміхніться, Вас знімають!» 	02 жовтня 2020 року	Студентське самоврядування
28	Комплекс заходів, присвячених міжнародному Дню художника «Студентська палітра»	Жовтень 2020 року	Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
29	<p>Заходи до дня соціального педагога</p> <ul style="list-style-type: none"> Круглий стіл «Рівновага людини з навколишнім світом» Лекція для першокурсників «Духовний аспект здоров'я» 	02 жовтня 2020 року	Кафедра соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності, відділ соціальної та культурно-масової роботи
30	<p>Урочисті заходи до Дня захисника Вітчизни та українського козацтва:</p> <ul style="list-style-type: none"> Мітинг та покладання квітів до меморіальних дощок учасників АТО, пам'ятного знака українському козацтву Краєзнавча година «Нам Україна вище над усе!» Цикл заходів Дня захисника України «За честь, за долю, за українську волю» Альманах пам'яті «Максим Савченко. Я не герой» Літературна година з відео презентацією буктрейлера видання «Дівчата зрізають коси» (Подобна Є. В.) Заходи до Всесвітнього Тижня відкритого доступу до Наукової Інформації: дні інформації, дні кафедр, тренінги, виставки Перегляд документального фільму «Козацькій славі жити у віках» Зустріч з військовослужбовцями – студентами університету «За честь! За славу! За народ!» Святкова програма по вшануванню захисників України, студентів та співробітників Університету 	08-18 жовтня 2020 року	Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відношень. Наукова бібліотека, відділ соціальної та культурно-масової роботи
31	Круглий стіл «Діалог із роботодавцем»	Жовтень 2020 року	Рада роботодавців, Центр якості освіти, відділ працевлаштування
32	<p>Всесвітній день шефа</p> <ul style="list-style-type: none"> Вікторина «Чому начальник – бос?» 	16 жовтня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
33	<p>Урочистості, присвячені 77 річниці визволення України</p> <ul style="list-style-type: none"> Засідання круглого столу Науково-практична конференція 	19-30 жовтня 2020 року	Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних

	<ul style="list-style-type: none"> Конкурс есе до знаменної дати 		відносин
34	Заходи до Міжнародного дня боротьби проти насилля	1-10 жовтня 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, кафедра права, студентське самоврядування
35	Урочистості з нагоди Дня української писемності і мови: <ul style="list-style-type: none"> «Єдиний скарб у тебе – рідна мова...» - літературна вітальня Тиждень української мови «Золота повинь українського слова»: година мовної ерудиції «Мова не калька» книжкові виставки з мовної тематики участь у Всеукраїнському радіо-диктанті національної єдності 	09 листопада 2020 року	Факультет іноземної та слов'янської філології, Наукова бібліотека
36	Комплекс благодійних заходів до Всесвітнього Дня Доброти <ul style="list-style-type: none"> Кураторські години «Добро починається з тебе» Круглий стіл: ДОБРОТА – це дивовижний сплав моральності, сили, сміливості й активної життєвої позиції 	13 листопада 2020 року	Ректорат, студентське самоврядування, структурні підрозділи університету
37	Заходи з нагоди Міжнародного дня логопеда <ul style="list-style-type: none"> Виготовлення святкових листівок Макаренківський фестиваль логопедичних ідей Відкриті заняття з логопедії у центрі «Зернятко» 	11-13- листопада 2020 року	Кафедри логопедії та спеціальної та інклюзивної освіти
38	Комплекс святкових заходів, присвячених Дню студента <ul style="list-style-type: none"> День студентського самоврядування в університеті Концертна програма з церемонією нагородження студентів Грамотами та Подяками Шоу-презентація першокурсників «Дебют першокурсника» Студентський бал Конкурс плакатів «Найоригінальніше привітання з нагоди Міжнародного дня студента» Благодійний «Солодкий ярмарок» Участь у загальноміському заході до Дня студента Студентські чаювання на факультетах та в інститутах Фото конкурс «Я – студент СумДПУ імені А.С. Макаренка і цим пишаюсь!» Відеопривітання зі святом від адміністрації та викладачів Піжамна вечірка (студмістечко) Спортивні змагання 	09-20 листопада 2020 року	Ректорат, студентське самоврядування
39	Вшанування пам'яті жертв голодомору 1932-1933р.р.	15-25	Навчально-

	<ul style="list-style-type: none"> Хвилина мовчання на вшанування пам'яті жертв голодоморів Зустріч-реквієм «Голод 33-го – біль душі і пам'ять серця» Круглий стіл «Долаючи травму: від репресованих селян до сучасних захисників України» Виставка-реквієм «Не згасне в серці пам'яті свіча» 	листопада 2020 року	науковий інститут історії, права та міжнародних відносин, відділ соціальної та культурно-масової роботи, кафедра права, студентське самоврядування
40	<p>День Гідності та Свободи</p> <ul style="list-style-type: none"> Уроки мужності до Дня Гідності та Свободи Флешмоб студентів та співробітників «Україна єдина» Години спілкування «Небесна Сотня. Герої, які змінили хід історії України» Перегляд документального фільму «Небесна Сотня. Зима, що нас змінила» Тематичні екскурсії в обласному краєзнавчому музеї Тематичні виставки у Науковій бібліотеці університету Конкурс актуальних плакатів 	21 листопада 2020 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, кафедра права, студентське самоврядування
41	<p>Святкові заходи до дня збройних сил України</p> <ul style="list-style-type: none"> Інформаційна година «На варті незалежності» Уроки мужності «На варті миру» Спортивні змагання «Майбутні захисники України» Кураторські години «Я – син своєї землі»; «Уклін всім, хто край свій боронить»; Книжкові виставки: <ul style="list-style-type: none"> - «Вірні сини Батьківщини» - «На варті Вітчизни» - «Героїв стежина – від батька до сина» тематичні години спілкування, диспути: «Є така професія – Батьківщину захищати!» виготовлення інформаційних стіннівок «Збройні сили України» 	01-10 грудня 2020 року	Ректорат, керівники структурних підрозділів, Наукова бібліотека, студентське самоврядування
42	<p>Святкові заходи до 96 річниці заснування університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> Урочисте засідання вченої ради, з нагоди 96 річниці університету Круглий стіл «Рідному університетові присвячується» Конкурсні творчі роботи студентів «Мій університет – моя гордість!» Літературна вітальня. Зустрічі з поетами та письменниками, випускникам СумДПУ Урочисте дійство «Низький уклін тобі, Університете!» - виставка наукової продукції професорсько-викладацького складу та студентів Святкові заходи за планами навчально-наукових інститутів та факультетів Фотовиставка робіт «Життя університету у 	01-26 грудня 2020 року	Ректор, проректори, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування

	<p>світлинах студентів і викладачів»</p> <ul style="list-style-type: none"> Виставка образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва навчально-наукового інституту культури і мистецтв Конкурс плакатів до Дня народження університету Спортивний турнір «Богатирські ігри» Святкова дискотека, нагородження кращих студентів університету 		
43	<p>Тиждень права:</p> <ul style="list-style-type: none"> «Права людини в інформаційному суспільстві» вечір-діалог «Правова культура особистості в соціокультурному просторі» книжкові виставки з даної тематики 	Грудень 2020 року	Наукова бібліотека
44	День подяки партнерам Університету (за окремим планом)	Грудень 2020 року	Ректорат
45	Конкурс святкових листівок та привітань до новорічних та різдвяних свят	Грудень 2020 року	Студентське самоврядування
46	Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка	Грудень 2020 року	Ректорат, кафедра української мови і літератури
47	Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика	Грудень 2020 року, січень 2021 року	Ректорат, кафедра української мови і літератури
48	<p>Благодійні заходи до Дня Святого Миколая</p> <ul style="list-style-type: none"> Кураторська година «Чудотворцю Миколай, ти усіх оберігай!» Поетичний ланцюжок «Український Дід Мороз» Майстер-клас з виготовлення новорічних іграшок та сувенірів у центрі «Зернятко» Літературно-мистецький захід «Пригоди Святого Миколая» 	10-25 грудня 2020 року	Ректорат, керівники структурних підрозділів, Наукова бібліотека, студентське самоврядування
49	Святкові заходи до Нового 2021 року (за окремим планом)	Грудень 2020 року – січень 2021 року	Ректорат, керівники структурних підрозділів, Наукова бібліотека, студентське самоврядування
50	<p>Заходи до Дня Соборності України</p> <ul style="list-style-type: none"> Студентський флешмоб «Соборна мати Україна одна для всіх як оберіг» Лекція-бесіда «Бережіть собор душ наших» Тематична поличка «Вона наш витвір, наша мрія – соборна, вільна Україна!» «Час історичного вибору: ключові події Української революції 1917 – 1921 років» - ілюстрована виставка історичних досліджень 	10-25 січня 2021 року	Навчально-науковий інститут історії, права та МВ, відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування, Наукова бібліотека
51	Урочистості з нагоди випуску магістрів (за окремим планом)		Ректорат, керівники структурних підрозділів
52	<p>Святкові заходи до Міжнародного дня рідної мови</p> <ul style="list-style-type: none"> Кураторські години «Мова – це душа народу, його поезія, пісня і казка» Круглий стіл «Українське слово у вимірах 	10-25 лютого 2021 року	Ректорат, факультет іноземної та слов'янської філології, Наукова

	<p>сьогодення»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Цикл заходів до Міжнародного дня рідної мови «І там, де звучить рідна мова, живе український народ» • Висвітлення інформації на сайті Університету інформації про День рідної мови в університеті • Книжково-ілюстративна виставка «Моя люба мово, мово українська. Скільки в тобі рідного! Скільки в тобі близького» 		бібліотека
53	<p>Комплекс літературних заходів до 150-річчя від дня народження Лесі Українки</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Довго щирими сими словами до людей промовлятиму я»: літературно-музична година • виставки, перегляди 		
54	<ul style="list-style-type: none"> • День Пам'яті Героїв Небесної Сотні: вшанування Героїв (за окремим планом) • Вшанування загиблих в зоні проведення антитерористичної операції • Цикл заходів до Дня увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні «Майдан. Україна. Щлях до свободи» • година пам'яті • книжкові виставки, перегляди 	Лютий 2021 року	Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відношень, відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування, Наукова бібліотека
55	<p>Святкові заходи до Міжнародного Дня 8 Березня. Загально університетський святковий концерт</p> <p>«Шевченківський березень» в університеті:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Художньо-документальні та книжкові виставки, присвячені 207 річниці від дня народження Т.Г. Шевченка • Проведення круглих столів, літературних вечорів та читань • Конкурс студентських стінгазет • Літературна вітальня «Лине Шевченкове слово» • віртуальна виставка • літературні години на факультетах • книжкові виставки 	Березень 2021 року	Факультет іноземної та слов'янської філології, Наукова бібліотека
56	<p>Всесвітній день поезії: конкурс поетичних творів українською мовою студентів та викладачів університету «Поезія – високий стяг душі»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Студентський флешмоб «Поетичний березень» • Літературна вітальня «Історія та особливості свята» 	21 березня 2021 року	Факультет іноземної та слов'янської філології, Наукова бібліотека, студентське самоврядування
57	<p>Макаренківські дні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Огляди, виставки, перегляди • Урочистості з нагоди 133 річниці від дня народження А.С. Макаренка: мітинг біля пам'ятника А.С. Макаренку • Макаренківські читання. Всеукраїнський науково-практичний семінар з міжнародною участю 	05-20 березня 2021 року	Навчально-науковий інститут педагогіки і психології, Наукова бібліотека

	<ul style="list-style-type: none"> • Тиждень студентських макаренкознавчих активностей 		
58	Фестиваль талантів «Навруз байрам 2021» - заходи до дня весняного рівнодення концертна програма	22 березня 2021 року	Відділ міжнародних зв'язків, студентське самоврядування
59	Юморина до дня сміху: «Жменька сміху – всім на втіху» <ul style="list-style-type: none"> • фотовиставка «Ніхто не вміє краще нас сміятися!» 	01 квітня 2021 року	Студентське самоврядування
60	Всесвітній день Довкілля <ul style="list-style-type: none"> • благоустрій території • загально університетська толока • екологічні акції • фотовиставка «Ми - найкращі!» • Акція за участю іноземних студентів «Символ моєї країни на українській землі» 	Квітень 2021 року	Проректор з АГР, студентське самоврядування
61	Тиждень молодіжної книги до Всесвітнього дня книги та авторського права «Молодь. Освіта. Наука. Духовність» <ul style="list-style-type: none"> • Промоакція «Час читати. Читайте з нами українською» • Виставка однієї книги «Книга дня», огляди. 	Квітень 2021 року	Наукова бібліотека
62	Реквієм «Дзвони Чорнобиля» <ul style="list-style-type: none"> • Участь у загальноміських заходах • Кураторські години «Пам'ятаємо, щоб не повторилося!» 	20-28 квітня 2021 року	Ректорат, куратори груп
63	Комплекс заходів до Всеукраїнський день психолога <ul style="list-style-type: none"> • Психологічна гра «Відслідкуймо настрій протягом тижня» • Тренінгове заняття з елементами арт-терапії “Пошук внутрішніх ресурсів для підтримки життєвого балансу” (на платформі Zoom) • Розповсюдження рекомендації для викладачів і студентів «10 способів відновити рівновагу» • Студентська акція «Лист психологу» 	19-25 квітня 2021 року	Навчально-науковий інститут педагогіки і психології, психологічна служба, студентське самоврядування
64	Свято Великої Пасхи – благодійні акції «До Світлого дня – світлі вчинки»	Квітень 2021 року	Ректорат, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування
65	Конкурс хореографічного мистецтва «ART-весна 2021», присвячений Міжнародному дню танцю	Квітень 2021 року	Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
66	Вшанування пам'яті Героя України - випускника університету Олександра Аніщенка <ul style="list-style-type: none"> • спортивні змагання на приз імені О.Аніщенка • облаштування території біля пам'ятної дошки 	01-06 травня 2021 року	Ректорат, рада музею
67	Заходи з нагоди Дня Пам'яті та примирення, до дня Великої Перемоги	Травень 2021 року	Ректорат, рада музею, студентське самоврядування

	<ul style="list-style-type: none"> Вшанування ветеранів Цикл лекцій для студентів та співробітників про події 1939-1945 років Реквієм «Викладачі та студенти університету у Другій світовій війні» Відвідування студентами та співробітниками музею університету Участь у загальноміських заходах до цієї дати 		
68	<p>Урочисті заходи з нагоди дня вишиванки</p> <ul style="list-style-type: none"> Акція «Народжені у вишиванках». Передача вишиваночок для новонароджених у травні дітей студентів та співробітників Святкування Всесвітнього дня вишиванки (етнопокази, благодійний ярмарок, майстер-класи спільно з Будинком Моделей «Петро Сорока» Фотоконкурс «Я у вишиванці!» 	15-25 травня 2021 року	Відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
69	<p>Урочистості з нагоди відзначення Дня Науки в університеті</p> <ul style="list-style-type: none"> Урочисте засідання вченої ради підведення підсумків наукової діяльності святкові заходи по вшануванню переможців нагородження участь у обласних заходах 	Травень 2021 року	Проректор з наукової роботи, відділи аспірантури і докторантури, соціальної та культурно-масової роботи
70	<p>Заходи до Дня Європи (за окремим планом)</p> <p>Участь у загальноміських заходах у рамках міської програми</p>	Травень 2021 року	Відділи міжнародних зв'язків, соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
71	<p>Святкові заходи з нагоди випуску студентів ОР бакалавр:</p> <ul style="list-style-type: none"> Святкове вручення дипломів Фотосесії Зустрічі із роботодавцями з питань працевлаштування Флешмоб випускників «Моя професія – УЧИТЕЛЬ!» 	Червень 2021 року	Ректорат, керівники структурних підрозділів, студентське самоврядування
72	<p>Форум випускників «Сучасний університет – компетентний фахівець»</p> <ul style="list-style-type: none"> Педагогічний університет через призму родинних історій Ярмарок вакансій Співпраця фахівця і наставника (обмін досвідом) 	Червень 2021 року	Асоціація випускників, Центр якості освіти, студентське самоврядування
73	<p>Урочиста вчена рада з нагоди закінчення 2020-2021 навчального року</p> <ul style="list-style-type: none"> Вручення подяк ректора кращим студентам і викладачам Святкова програма 	Червень 2021 року	Ректорат
74	Урочисті до Дня Конституції України	Червень 2021	Кафедра права,

	<ul style="list-style-type: none"> • Книжкові виставки: «Конституція – основний ЗАКОН України» • Виготовлення квітки «Знаю права – дотримуюсь закону!» • Святкова музична програма «Україна це МИ!» • Правовий колаж «Конституція дала мені право на...» 	року	відділ соціальної та культурно-масової роботи, студентське самоврядування
75	Організація та участь у Міжнародних, Всеукраїнських фестивалях, конкурсах та мистецьких олімпіадах (за окремим графіком)	Протягом року	Ректорат, студентське самоврядування
76	Організація тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини Сумщини та України	Протягом року	Ректорат, студентське самоврядування
77	<p>Участь у</p> <ul style="list-style-type: none"> • презентації спільного літературного проекту Сумської ОДА, Сумської обласної організації НСП України та краєзнавців – «Сумщина. Велика спадщина» • у рамках циклу заходів «Літературний автограф» організовувати зустрічі з письменниками Сумської обласної організації НСП України та презентацію їх видань • у рамках бібліотечного Арт-проекту «Світ очима мистецтва» продовжувати розширювати мистецьку палітру цікавими зустрічами з творчими людьми • створення власних мультимедійних засобів: презентації, відео-ролики, буктрейлери, виставки 	Протягом року	Наукова бібліотека

3.2. Освітня діяльність

- розвиток нормативно-правової бази;
- розвиток освітнього потенціалу:
  - ліцензування та акредитація освітніх програм;
- удосконалення освітнього процесу і забезпечення якості освіти: підвищення якості підготовки фахівців:
  - динаміка зміни успішності знань студентів; динаміка зміни якості знань студентів; кількість та відсоток дипломів із відзнакою ОР Бакалавр, ОР Магістр на факультетах та навчально-наукових інститутах; випуск фахівців і виконання державного замовлення: кількісні показники виконання плану випуску за державним замовленням;
- формування контингенту здобувачів вищої освіти:
  - профорієнтаційна та рекламно-інформаційна діяльність;
  - освітній процес на підготовчих курсах, робота з обдарованими дітьми;
  - університет як Консультаційний центр для вступу;
  - вступна кампанія;
- динаміка набору іноземних студентів;
- технології дистанційного навчання;
- академічна доброчесність;
- практична підготовка здобувачів вищої освіти;
- програми подвійних дипломів;
- робота екзаменаційних комісій;
- співпраця з роботодавцями, працевлаштування випускників та відстеження розвитку їх кар'єри;
- формування контингенту здобувачів вищої освіти:
  - профорієнтаційна та рекламно-інформаційна діяльність;
  - освітній процес на підготовчих курсах, робота з обдарованими дітьми;
  - університет як Консультаційний центр для вступу;
  - вступна кампанія

• Розвиток нормативно-правової бази

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка є навчальним закладом європейського типу та готує фахівців із 13 галузей знань. Відсвяткувавши у 2019 році своє 95-річчя, наш Університет намагається зберігати найліпші традиції минулого, але, водночас,

орієнтується на європейський та світовий досвід щодо інновацій в освітньому процесі й науці.

За звітний період продовжена робота із удосконалення нормативної бази організації та забезпечення якості освітнього процесу. Затверджено рішенням Вченої ради університету та введено в дію наказом ректора ряд нормативно-правових документів:

- «Положення про самостійну роботу студентів у СумДПУ імені А.С.Макаренка».

- «Положення про раду роботодавців СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Положення про переведення студентів СумДПУ імені А.С.Макаренка, які навчаються за кошти фізичних чи юридичних осіб на навчання за кошти державного бюджету»;

- «Положення про Науково-методичну раду СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Положення про курсову роботу у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Правила призначення і виплати академічної стипендії студентам, аспірантам і докторантам СумДПУ імені А.С.Макаренка».

- «Положення про застосування елементів дистанційного навчання у СумДПУ імені А.С.Макаренка»

- «Положення про проведення практик у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Методичні рекомендації до створення навчально-методичного комплексу дисциплін»;

- «Рекомендації з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів. Факультетів СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С.Макаренка».

- «Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Порядок визнання у СумДПУ імені А.С.Макаренка ступенів освіти, здобутих у навчальних закладах інших держав»;

- «Методичні рекомендації до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Положення про перезарахування результатів навчання у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка»;

- «Положення про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Положення про освітні програми у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Рекомендації щодо формування навчальних планів підготовки фахівців за освітніми ступенями бакалавр та магістр у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Методичні рекомендації щодо створення силабусу навчальної дисципліни у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С.Макаренка»;
- «Положення про кваліфікаційну роботу СумДПУ імені А.С.Макаренка».

• Розвиток освітнього потенціалу

У звітний період здійснювалася підготовка фахівців за освітніми ступенями бакалавр, магістр, доктор філософії за спеціальностями відповідно до «Відомостей на право здійснення освітньої діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка», ліцензії, наданої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 1492-л від 15.11.2016 р.).

Наразі освітня діяльність із підготовки фахівців відбувається згідно із «Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266, у 2015 році продовжувалася підготовка фахівців ОКР спеціаліст згідно з переліком спеціальностей, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 787.

В університеті здійснюється підготовка фахівців за освітнім рівнем бакалавр за 45 спеціальностями та 48 освітньо-професійними програмами, підготовка магістрів здійснюється за 34 спеціальностями та 39 освітньо-професійними програмами (таблиця 1).

Таблиця 1

Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка бакалаврів

№ з/п	Шифр галузі знань	Назва галузі знань	Код спеціальності	Назва спеціальності
Перший (бакалаврський) рівень				
1	01	Освіта / Педагогіка	012	Дошкільна освіта
			013	Початкова освіта
			014	Середня освіта (Українська мова і література)
			014	Середня освіта (Мова і література (російська))
			014	Середня освіта (Мова і література (англійська))
			014	Середня освіта (Мова і література (німецька))
			014	Середня освіта (Мова і література (французька))
			014	Середня освіта (Історія)
			014	Середня освіта (Математика)
			014	Середня освіта (Біологія)
			014	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
			014	Середня освіта (Хімія)
			014	Середня освіта (Географія)
			014	Середня освіта (Фізика)
			014	Середня освіта (Інформатика)
			014	Середня освіта (Фізична культура)
			014	Середня освіта (Образотворче мистецтво)
			014	Середня освіта (Музичне мистецтво)
			014	Середня освіта (Здоров'я людини)
			014	Середня освіта (Хореографія)
			016	Спеціальна освіта
			017	Фізична культура і спорт
2	02	Культура і мистецтво	023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
			024	Хореографія
			025	Музичне мистецтво
			028	Менеджмент соціокультурної діяльності
3	03	Гуманітарні науки	032	Історія та археологія
			033	Філософія
			034	Культурологія
4	05	Соціальні та поведінкові науки	051	Економіка
			053	Психологія
5	08	Право	081	Право

6	07	Управління та адміністрування	073	Менеджмент
			075	Маркетинг
7	09	Біологія	091	Біологія
8	10	Природничі науки	102	Хімія
			106	Географія
9	12	Інформаційні технології	122	Комп'ютерні науки
10	22	Охорона здоров'я	227	Фізична терапія, ерготерапія
			229	Громадське здоров'я
11	23	Соціальна робота	231	Соціальна робота
			232	Соціальне забезпечення
12	24	Сфера обслуговування	242	Туризм
13	29	Міжнародні відносини	291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка магістрів

№ з/п	Шифр галузі знань	Назва галузі знань	Код спеціальності	Назва спеціальності
Другий (магістерський) рівень				
1	01	Освіта / Педагогіка	011	Освітні, педагогічні науки
			012	Дошкільна освіта
			013	Початкова освіта
			014	Середня освіта (Українська мова і література)
			014	Середня освіта (Мова і література (російська))
			014	Середня освіта (Мова і література (англійська))
			014	Середня освіта (Мова і література (німецька))
			014	Середня освіта (Історія)
			014	Середня освіта (Математика)
			014	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
			014	Середня освіта (Хімія)
			014	Середня освіта (Географія)
			014	Середня освіта (Фізика)
			014	Середня освіта (Інформатика)
			014	Середня освіта (Фізична культура)
			016	Спеціальна освіта
			017	Фізична культура і спорт
2	02	Культура і мистецтво	023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

			024	Хореографія
			025	Музичне мистецтво
			028	Менеджмент соціокультурної діяльності
3	03	Гуманітарні науки	033	Філософія
			034	Культурологія
			035	Філологія
4	05	Соціальні та поведінкові науки	051	Економіка
			053	Психологія
5	07	Управління та адміністрування	073	Менеджмент
6	08	Право	081	Право
7	09	Біологія	091	Біологія
8	10	Природничі науки	106	Географія
9	22	Охорона здоров'я	227	Фізична терапія, ерготерапія
10	23	Соціальна робота	231	Соціальна робота
11	24	Сфера обслуговування	242	Туризм
12	28	Публічне управління та адміністрування	281	Публічне управління та адміністрування
Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка докторів філософії				
1	01	Освіта / Педагогіка	011	Освітні, педагогічні науки
			014	Середня освіта (музичне мистецтво, російська мова, фізика)
			015	Професійна освіта (за спеціалізаціями)
			016	Спеціальна освіта
			017	Фізична культура і спорт
2	02	Культура і мистецтво	025	Музичне мистецтво
3	03	Гуманітарні науки	035	Філологія

4	05	Соціальні та поведінкові науки	051	Економіка
5	09	Біологія	091	Біологія
6	281	Публічне управління та адміністрування	281	Публічне управління та адміністрування

Ліцензування і акредитація освітніх програм

За період з 2016 року по 2020 рік наказами МОН України університету надані ліцензії на провадження освітньої діяльності на підготовку фахівців за 12 новими спеціальностями **ОР бакалавр:**

028 Менеджмент соціокультурної діяльності;

034 Культурологія;

051 Економіка;

081 Право;

106 Географія ;

232 Соціальне забезпечення;

291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії;

102 Хімія;

032 Історія та археологія;

075 Маркетинг;

073 Менеджмент;

229 Громадське здоров'я.

за 10 спеціальностями **ОР магістр:**

014 Середня освіта (Інформатика);

028 Менеджмент соціокультурної діяльності;

033 Філософія;

034 Культурологія;

035 Філологія;

051 Економіка;

091 Біологія;

106 Географія;

081 Право;

281 Публічне управління та адміністрування.

за 2 спеціальностями **III освітньо-наукового рівня:**

051 Економіка

281 Публічне управління та адміністрування

На виконання Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 347 від 10 травня 2018 р., університет протягом звітного періоду розширив ліцензію з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства за освітніми рівнями бакалавр та магістр за 12 спеціальностями: 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)); 014 Середня освіта (Географія); 014 Середня освіта (Мова і література (російська)); 014 Середня освіта (Історія); 014 Середня освіта (Хімія); 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини); 014 Середня освіта (Фізична культура); 014 Середня освіта (Математика); 014 Середня освіта (Інформатика); 024 Хореографія; 025 Музичне мистецтво.

У зв'язку з тим, що у січні 2020 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти», були внесені суттєві зміни до процесу ліцензування освітньої діяльності у сфері вищої освіти. МОН призупинило ліцензування у сфері вищої освіти до затвердження нової редакції Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

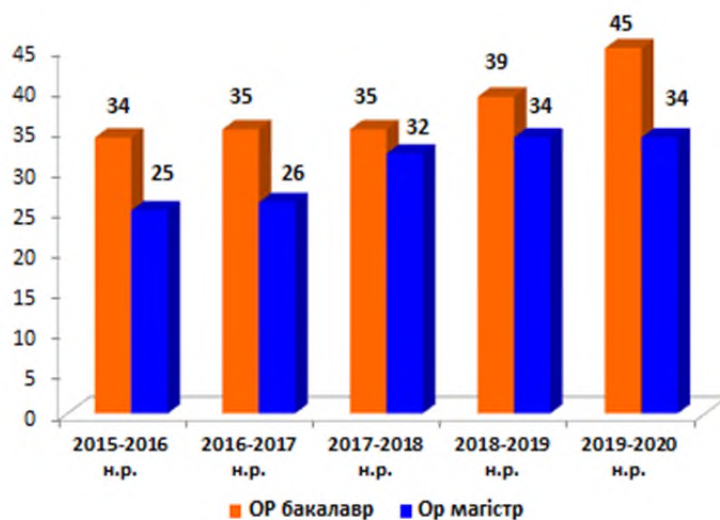
Таким чином, у 2019-2020 навчальному році у навчальному закладі не відбувалося відкриття нових спеціальностей, хоча була підготована ліцензійна справа спеціальності 022 Дизайн за бакалаврським рівнем та планувалося відкрити спеціальність 015 Професійна освіта (Цифрові технології) за магістерським рівнем.

Динаміка змін кількості ліцензованих спеціальностей

	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
ОР бакалавр	34	35	35	39	45
ОР магістр	25	26	32	34	34

Ліцензування спеціальностей

Динаміка кількості ліцензованих спеціальностей

За період із 2016 року по червень 2019 року рішенням Акредитаційної комісії України та згідно наказів МОН України в університеті акредитовано підготовку бакалаврів за напрямками підготовки та підготовку магістрів за спеціальностями:

2016 рік:

6.040302 Інформатика;
8.04020301 Фізика (за напрямками);

2017 рік:

6.020205 Образотворче мистецтво;

2018 рік:

6.020302 Історія
6.040101 Хімія
6.040102 Біологія
6.040104 Географія
6.140103 Туризм

Освітній рівень Магістр

013 Початкова освіта
014 Середня освіта (Історія)
014 Середня освіта (Хімія)
014 Середня освіта (Біологія)
014 Середня освіта (Географія)
014 Середня освіта (Математика)
014 Середня освіта (Інформатика)
014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
016 Спеціальна освіта (Логопедія)
016 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка)
073 Менеджмент
242 Туризм

2019 рік

Освітньо-професійні програми ОР Магістр

Образотворче мистецтво
Менеджмент соціокультурної діяльності
Філософія
Культурологія
Українська мова та література
Англійська та німецька мови (переклад включно)
Економіка

Біологія
Географія
Туризмознавство

Освітньо-професійні програми ОР Бакалавр

Менеджмент соціокультурної діяльності

Соціальне забезпечення

6.010101 Дошкільна освіта;

6.010102 Початкова освіта;

6.010106 Соціальна педагогіка;

6.010201 Фізичне виховання;

6.020202 Хореографія;

6.020204 Музичне мистецтво;

6.040201 Математика.

На підставі отриманих сертифікатів про акредитацію бакалаврів переоформлені сертифікати про акредитацію спеціальностей за Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266.

У вересні 2019 року в університеті розпочалася акредитація освітніх програм, яку проводить Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти відповідно до нового Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977.

У листопаді – грудні 2019 року дев'ять магістерських програм пройшли акредитаційну експертизу за новою процедурою:

№	Назва ОПП	Назва спеціальності	Акредитація
1	Дошкільна освіта	012 Дошкільна освіта	Умовна акредитація
2	Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)	014 Середня освіта (Українська мова і література)	Умовна акредитація
3	Середня освіта (Фізична культура)	014 Середня освіта (Фізична культура)	Акредитовано до 23.12.2024 року
4	Спеціальна освіта (Тифлопедагогіка. Сурдопедагогіка)	016 Спеціальна освіта	Акредитовано до 23.12.2024 року
5	Хореографія	024 Хореографія	Умовна акредитація
6	Музичне мистецтво	025 Музичне мистецтво	Умовна акредитація
7	Право	081 Право	Умовна акредитація

8	Соціальна робота	231 Соціальна робота	Акредитовано до 23.12.2024 року
9	Публічне управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування	Умовна акредитація

Відповідно до рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 16 червня 2020 року отримали акредитацію дві бакалаврські програми:

	Назва ОПП	Назва спеціальності	
1	Середня освіта (Англійська та німецька мови)	014 Середня освіта (Мова та література (англійська))	Акредитовано до 16.06.2025 року
2	Середня освіта (Англійська та французька мови)		Акредитовано до 16.06.2025 року

У 2020-2021 навчальному році первинну акредитацію повинні пройти **6** освітньо-професійних програм **магістерського рівня**:

1	Психологія	до 31.12.2020
2	Дошкільна освіта	
3	Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)	
4	Хореографія	
5	Музичне мистецтво	
6	Публічне управління та адміністрування	

та **8** освітньо-професійних програм **бакалаврського рівня**:

1	Право	до 30.06.2021
2	Економіка	
3	Географія	
4	Середня освіта (Українська мова і література)	
5	Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)	
6	Середня освіта (Німецька та англійська мови)	
7	Середня освіта (Французька та англійська мови)	
8	Практична психологія	

Станом на 1 жовтня 2020 року в університеті акредитовані 34 спеціальності за освітнім рівнем бакалавр та 34 – за освітнім рівнем магістр.

- **Удосконалення освітнього процесу і забезпечення якості освіти: підвищення якості підготовки фахівців**

- *динаміка зміни успішності знань студентів; динаміка зміни якості знань студентів; кількість та відсоток дипломів з відзнакою ОР Бакалавр, ОР Магістр на факультетах та навчально-наукових інститутах; випуск фахівців і виконання державного замовлення: кількісні показники виконання плану випуску за державним замовленням*

Пріоритетним завданням нашого університету є підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних створювати сучасні наукові знання та інноваційні технології.

Задля досягнення цієї мети створюються умови для всебічного професійного, інтелектуального, соціального та творчого розвитку особистості в освітньому та науковому середовищі, удосконалюється методичне забезпечення та організація освітнього процесу.

Сьогодні держава вносить зміни до умов діяльності ЗВО, запроваджується "формульне" фінансування, акредитація освітніх програм Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), конкурсне державне замовлення на трьох рівнях освіти, проходження наукової атестації навчальних закладів, ключові показники ефективності (KPI – key performance indicators) діяльності підрозділів університету, індикативна вартість навчання.

Якість освітньої діяльності залежить від багатьох складових. Це і якість кадрового складу НПП, і якість контингенту абітурієнтів, і всебічне забезпечення освіти на трьох рівнях – бакалавр, магістр, доктор філософії, і вдосконалення форм і технологій організації освітнього процесу, і взаємодія з європейським і світовим освітнім простором.

Для досягнення відповідних показників були здійснені наступні заходи:

- Створений центр забезпечення якості вищої освіти.
- Центр професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання.
- Розроблені та введені в дію більше 20 положень щодо забезпечення якості освіти.
- Впроваджені особисті електронні кабінети здобувачів освіти та викладачів.
- Сформований Університетський Каталог вибіркового дисциплін за освітніми рівнями.
- Здійснений моніторинг та перегляд освітніх програм за всіма рівнями освіти

Наша система внутрішнього забезпечення якості освіти включає різноманітні види контролю, зокрема моніторинг залишкових знань,

опитування студентів, опитування роботодавців, систему внутрішнього самоаналізу. Результати контролю розглядаються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів/ НН інститутів, науково методичної і вченої рад університету.

Одним із пріоритетів діяльності університету залишалося забезпечення високого рівня освітнього процесу, дотримання державних стандартів вищої освіти та вимог законодавства України.

Проводиться велика робота з академічної доброчесності, що передбачає дотримання Кодексу честі та етичних норм академічного середовища, боротьбу з плагіатом, антикорупційні заходи та ін.

Ми використовуємо не тільки традиційні форми навчання. Прийняті положення, якими передбачається порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Це дає можливість нашим студентам зараховувати знання, якими вони оволоділи і в онлайн-курсах, і в змішаному навчанні. Слід і далі впроваджувати гнучкі сучасні форми навчання: повторне опанування окремих освітніх компонентів, змішане навчання, дистанційні курси.

Динаміка зміни успішності знань студентів за 2015-2020 роки

Інститут / Факультет	2015-2016 н.р.		2016-2017 н.р.		2017-2018 н.р.		2018-2019 н.р.		2019-2020 н.р.	
	Успішність		Успішність		Успішність		Успішність		Успішність	
	Якісна	Абсолютна	Якісна	Абсолютна	Якісна	Абсолютна	Якісна	Абсолютна	Якісна	Абсолютна
Навчально-науковий Інститут педагогіки і психології	30,27	97,61	39,42	96,15	37,94	88,76	42,14	89,19	39,87	97,36
Факультет іноземної та слов'янської філології (ін.)	23,87	86,13	26,11	87,58	24,91	86,56	29,57	85,27	27,23	89,02
Факультет іноземної та слов'янської філології (сл.)	20,44	93,37	22,86	89,71	25,49	84,05	27,61	84,85	34,19	83,76
Навчально-науковий Інститут фізичної культури	22,01	88,04	26,68	84,84	25,78	79,82	26,40	80,61	27,08	84,43
Фізико-математичний факультет	25,68	100,00	34,43	97,95	32,61	82,61	36,10	83,98	33,83	95,02
Природничо-географічний факультет	19,38	90,16	21,37	90,46	25,75	85,26	23,83	86,17	20,63	89,69
Навчально-науковий Інститут історії, права та міжнародних відносин	33,00	94,00	46,99	91,57	34,76	85,37	31,52	88,18	36,22	89,73
Навчально-науковий Інститут культури і мистецтв	33,55	90,48	37,50	96,20	40,51	91,10	46,39	92,78	58,69	90,61
Всього по університету	31,62	92,00	30,89	90,68	30,44	83,94	32,50	85,17	33,67	88,75

- **Формування контингенту здобувачів вищої освіти**
  - профорієнтаційна та рекламно-інформаційна діяльність;
  - освітній процес на підготовчих курсах, робота з обдарованими дітьми;
  - університет як Консультаційний центр для вступу;
  - вступна кампанія

• **Загальний контингент студентів
Сумського державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка**

ОКР	Денна форма навчання		ВСЬОГО на ДФН	Заочна форма навчання		ВСЬОГО на ЗФН
	Бюджет	Контракт		Бюджет	Контракт	
01.10.2015						
Бакалавр	1670	691	2361	178	519	697
Спеціаліст	187	48	235	8	396	404
Магістр	93	133	226	0	160	160
Всього	2822			1261		
Загальний контингент студентів станом на 01 жовтня 2015 - 4083 студента						

01.10.2016

Бакалавр	1437	649	2086	165	492	657
Спеціаліст	163	39	202	19	358	377
Магістр	199	61	260	28	138	166
Всього	2548			1200		

Загальний контингент студентів станом на 01 жовтня 2016 - 3748 студентів

01.10.2017

Бакалавр	1251	662	1913	169	651	820
Магістр	448	284	732	86	432	518
Всього	2645			1338		

Загальний контингент студентів станом на 01 жовтня 2017 - 3983 студента

01.10.2018

Бакалавр	1069	819	1888	171	745	916
Магістр	573	298	871	143	670	813
Всього	2759			1729		

Загальний контингент студентів станом на 01 жовтня 2018 - 4488 студентів

01.10.2019

Бакалавр	971	938	1909	162	660	822
Магістр	579	228	807	178	641	819
Всього	2716			1641		

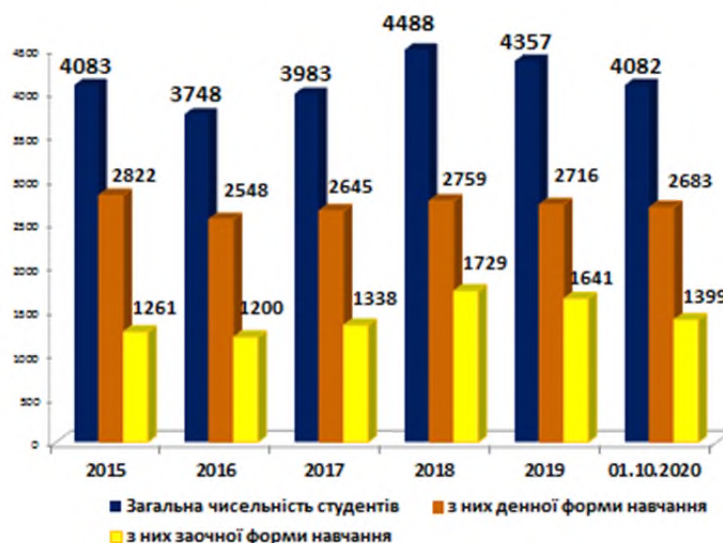
Загальний контингент студентів станом на 1 жовтня 2019 - 4357 студентів

01.10.2020

Бакалавр	977	978	1955	149	566	715
Магістр	473	255	728	162	522	684
Всього	2683			1399		

Загальний контингент студентів станом на 1 жовтня 2020 - 4082 студента

Контингент студентів

Динаміка контингенту студентів за 2015-2020 роки						
Інститут / Факультет	2015-2016 н.р.	2016-2017 н.р.	2017-2018 н.р.	2018-2019 н.р.	2019-2020 н.р.	2020-2021 н.р.
Навчально-науковий Інститут педагогіки і психології	1054	957	1028	1152	1115	1048
Факультет іноземної та слов'янської філології	777	662	645	647	567	484
Навчально-науковий Інститут фізичної культури	994	1061	1094	1336	1294	1216
Фізико-математичний факультет	286	250	294	311	341	318
Природничо-географічний факультет	455	380	359	360	334	307
Навчально-науковий Інститут історії, права та міжнародних відносин	249	197	230	278	287	284
Навчально-науковий Інститут культури і мистецтв	268	241	333	404	419	425
Всього по університету	4083	3748	3983	4488	4357	4082

• Профорієнтаційна та рекламно-інформаційна діяльність

Профорієнтаційна та рекламно-інформаційна діяльність є невід'ємною складовою функціонування університету. За звітний період часу даний вид діяльності набув систематичності, безперервності і є плановим процесом, який утілюється протягом року і передбачає виконання скоординованих і напрацьованих дій між учителями, учнями, адміністрацією закладів загальної середньої освіти, відповідними організаціями, установами, структурними підрозділами університету та має різноманітні форми та методи його втілення.

Даний вид діяльності передусім спрямований на популяризацію університету, його пропаганду як закладу вищої освіти, який має багаторічні традиції та високу якість навчання, сталий імідж серед інших закладів вищої освіти та є конкурентоспроможним на ринку праці, а також безпосереднє залучення на навчання мотивованих вступників.

Ефективність профорієнтаційної та рекламно-інформаційної роботи досягається завдяки роботі Центру професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання та структурних підрозділів, моніторингу дієвості форм та методів ведення профорієнтаційної роботи та виокремлення більш

продуктивних, сучасних, результативних та вдосконалення усталених форм її проведення.

Результатом такої роботи є стабільний і навіть зростаючий контингент студентів незважаючи на демографічні показники та тенденцію до поступового зменшення випускників закладів середньої освіти.

За звітний період часу було проведено заходи профорієнтаційного та рекламно-інформаційного спрямування в рамках:

- батьківських та учнівських зборів (із використанням презентаційних матеріалів щодо спеціальностей, Правил прийому на навчання, буклетів);
- Днів відкритих дверей Університету (щорічно двічі на рік);

- зустрічей, конкурсів, олімпіад, екскурсій, змагань, турнірів, конференцій, фестивалів (Всеукраїнські олімпіади для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти Університету;
- обласних турнірів юних істориків;
- семінарів для вчителів-предметників;

- Біологічної школи «Вакалівщина»; інтелектуальних ігор «Що? Де? Коли?»;
- наукових квестів природничо-географічного факультету;

- екскурсій профорієнтаційного спрямування музеями університету;
- фізико-математичних фестивалів «Актуальні питання фізико-математичної освіти»;
- хореографічних майстер-класів для майбутніх хореографів;

- майстер-класів у дитячих музичних школах; спортивних змагань з футзалу, панкратіону, пауерліфтингу, спортивної аеробіки, гандболу, легкої атлетики серед учнів шкіл міста та області;

- регіональних учнівських конкурсів із основ здоров'я імені М. М. Василюка; сімейного фестивалю «Art-family»;
  - фестивалю «Твоя майбутня професія»; «Свято дитячої творчості», присвячене Міжнародному Дню захисту дітей;
  - проєктів «Школа для батьків дітей з особливими освітніми потребами «Запрошуємо до розмови»;
  - конкурсів на кращу письмову роботу англійською мовою WRITE WITH PLEASURE Competition та багато інших;
  - педагогічної практики студентів Університету;
  - тренувального тестування з усіх конкурсних предметів;
  - навчального процесу з підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання на підготовчих курсах;
  - роботи пункту реєстрації на зовнішнє незалежне оцінювання та ЄВІ/ЄФВВ;
  - співпраці з управліннями, департаментами, відділами освіти;
  - індивідуальних консультацій з питань вступу працівниками Центру професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання;
- Рекламно-інформаційна діяльність:
- розробка та постійне оновлення інформаційно-реklamних оголошень, плакатів, листівок, буклетів та інших матеріалів;
  - реклама Університету та спеціальностей у засобах масової інформації (друкованих виданнях, на сайтах телекомпаній, радіохвилях міста та України мережі Інтернет, офіційному сайті університету, університетській програмі «СумДПУ-online», в групі «Підготовчі курси СумДПУ імені А. С. Макаренка» та на сторінці «Центру професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання СумДПУ» в соціальній мережі Facebook. тощо).

- *Освітній процес на підготовчих курсах,
робота з обдарованими дітьми*

Підготовка до вступу на навчання в університеті це один із пріоритетних відповідальних напрямів роботи. Такий, що несе репутаційну складову університету та визначення рівня якості освіти, яку він надає. Щорічний моніторинг за підсумками проведеної роботи дозволяє університету тримати високі показники якості освіти.

Щорічно в університеті діють підготовчі курси, які допомагають майбутнім абітурієнтам підвищити рівень знань та отримати високі результати на зовнішньому незалежному оцінюванні. За звітний період слухачами підготовчих курсів стали **322 особи**.

Викладання навчальних предметів забезпечується якісним кадровим складом із великим досвідом педагогічної роботи згідно програм зовнішнього незалежного оцінювання та за усіма конкурсними предметами. Викладачі підготовчих курсів залучаються у якості екзаменаторів сертифікаційних робіт учасників тестування до Харківського регіонального

центру оцінювання якості освіти.

У період навчання слухачі отримують інформацію від представників приймальної комісії про вступ до університету та активно залучаються до проведення університетських заходів. Навчальний процес

триває сім місяців, має дві форми навчання: вечірню та вихідного дня. Контроль знань слухачів проводиться шляхом написання підсумкової атестації та проведенням пробного зовнішнього незалежного оцінювання.

Навчальний процес учасників тестування насичений заходами виховного, пізнавального, розважального, інформативного характеру.

Підготовчі курси університету це не тільки навчання, а й елементи виховання, заходи, які спрямовані забезпечити всебічне інформування про університет, можливості навчання, вступу та багато іншого.

За результатами навчання на підготовчих курсах щорічно протягом звітного періоду проводиться моніторинг результатів складання

зовнішнього незалежного оцінювання слухачами підготовчих курсів. Рівень складання зовнішнього незалежного оцінювання слухачів підготовчих курсів виключно середній та високий.

78 % слухачів підготовчих курсів стають студентами університету.

Унаслідок проведеної роботи слухачі курсів показали високі результати складання зовнішнього незалежного оцінювання, збільшився контингент студентів університету за результатами вступної кампанії та університет отримав **прибуток – 323590.38**.

Англomовні курси і програми в Університеті

Центром професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання щорічно організовуються підготовчі курси з англійської мови за програмою вступного іспиту для магістрів та з англійської мови для осіб, які бажають підтвердити рівень знання англійської мови на рівні A1, B1.

Підготовчі курси

(Англійська мова за програмою вступного іспиту для магістрів та ЄВІ)

Підготовка до вступу на навчання для здобуття ступеня магістра

В університеті здійснюється підготовка за програмою вступного іспиту для магістрів з навчальним навантаженням 30 годин та ЄВІ з англійської мови з навчальним навантаженням 140 годин. Протягом звітного періоду кількість осіб, які стали слухачами курсів становить 110 осіб. Навчальний процес було забезпечено висококваліфікованими викладачами Університету. Організаційні питання та графік навчання на підготовчих курсах розроблено з урахуванням навчального навантаження за основним місцем навчання студентів, що дозволило відвідувати курси у зручний час.

Усі слухачі пройшли курсову підготовку та успішно склали вступний іспит із англійської мови та ЄВІ з англійської мови і вступили

на навчання до університету. Прибуток від підготовчих курсів становить – **112250.**

**Курси «Англійська мова»
на базі Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
(додаткові (платні) освітні послуги)**

Слухачами курсів «Англійська мова» з навантаженням 140 годин для осіб, які бажають підтвердити рівень знання англійської мови на рівні A1, B1 стали 32 особи різних вікових груп та зайнятості, у переважній більшості студенти Університету, які в подальшому планують вступати на навчання для здобуття ступеня магістра.

Викладання на курсах забезпечують викладачі кафедри практики англійської мови.

Пропозиції англomовних курсів і програм Університету мають значний попит та надають ґрунтовні знання з іноземної мови. Прибуток від підготовчих курсів становить – **89309.**

Загальна сума прибутку за підготовчі курси становить (2018-2020 р.) – 525149.38

• Університет як Консультаційний центр для вступу

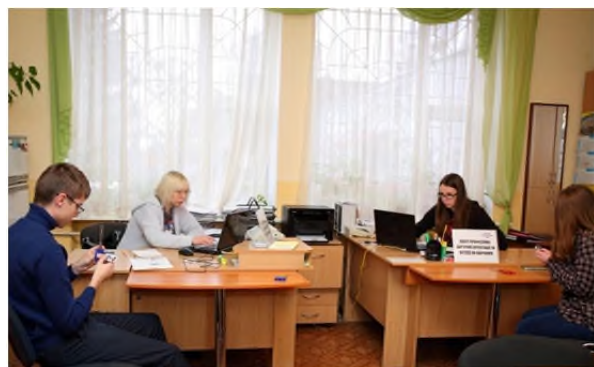
Консультаційна робота продовжує займати вагоме значення серед безлічі форм профорієнтаційної роботи університету. Особливо важливими є особисті консультації батьків та абітурієнтів. На сьогодні абітурієнти все більше довіряють офіційній та перевіреній інформації саме від представників приймальної комісії, які працюють у консультаційному центрі.

Працівниками Центру професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання постійно здійснюють консультації як особисто, так і в телефонному та онлайн режимах. За останній рік відбулося значне поживавлення профорієнтаційної активності в університеті, зокрема в соціальних мережах.

метою проведення рекламно-інформаційної кампанії щодо вступу на

Працівники Центру також систематично відвідують заклади загальної середньої освіти у рамках батьківських та учнівських зборів із

навчання до Університету. Для проведення таких заходів постійно розробляються та вдосконалюються інформаційні засоби роботи з батьками та учнями (презентації, плакати, буклети, календарі тощо).

Більшість навчальних закладів м. Суми систематично запрошують представників Центру для проведення роз'яснювальної роботи учням школи щодо вступної кампанії.

Зрештою про успішність проведення профорієнтаційної діяльності, підготовки до вступу на навчання та консультаційної роботи в Університеті свідчать вступні кампанії за поданою кількістю заяв та сформованим контингентом зарахованих.

- ***Вступна кампанія***

Результати вступу на навчання до університету за перший період вступної кампанії 2020 року та основні кількісні показники за 2016-2020 роки

Робота приймальної комісії за звітний період здійснювалася відповідно до плану, затвердженого ректором університету, нормативних документів МОН України та чинного законодавства. Згідно з Положенням про приймальну комісію університету наказами ректора у визначені терміни були створені приймальна комісія та її структурні підрозділи, такі як: фахові атестаційні та відбіркові комісії навчально-наукових підрозділів, предметні екзаменаційні комісії, апеляційна комісія та сформований штат технічних працівників. Набір здійснювався у межах діючої ліцензії та згідно доведених університету Міністерством освіти і науки України обсягів державного замовлення на підготовку фахівців із вищою освітою за освітніми ступенями бакалавр та магістр.

Загальна кількість **заяв** від абітурієнтів на навчання за ступенем **бакалавр денної** форми навчання у 2020 році склала **2254** (у тому числі **2083** – на основі ПЗСО і **171** – на основі раніше здобутого ОР Молодший спеціаліст), та **заочної** форми навчання – **320** (у тому числі **217** – на основі ПЗСО і **103** – на основі раніше здобутого ОР Молодший спеціаліст. За ступенем **магістр** загальна кількість заяв склала **959** (у тому числі **490** – денної форми навчання та **469** – заочної форми навчання).

Доведені університету Міністерством освіти і науки України максимальні (фіксовані) обсяги **державного замовлення** в 2020 році на підготовку фахівців за ступенем **бакалавр денної** форми навчання становили в цілому **449** місця (у т.ч. **332** – на основі ПЗСО на відкриті конкурсні пропозиції, **43** – на основі ПЗСО на закриті конкурсні пропозиції та **74** – на основі раніше здобутого ОР «Молодший спеціаліст»), що на 78

місць більше, ніж у 2019 році, та заочної форми навчання – $119 + 15 + 18 = 152$ **місця** (у т.ч. **119** – на основі ПЗСО на відкриті конкурсні пропозиції, **15** – на основі ПЗСО на закриті конкурсні пропозиції та **18** – на основі раніше здобутого ОР «Молодший спеціаліст»), що на 28 місць більше, ніж у попередньому році. Обсяги державного замовлення за ступенем **магістр денної** форми навчання становили **197** місць, що на 70 місць менше, ніж у 2019 році, та заочної форми навчання – **51** місце, що на 28 менше, ніж у попередньому році.

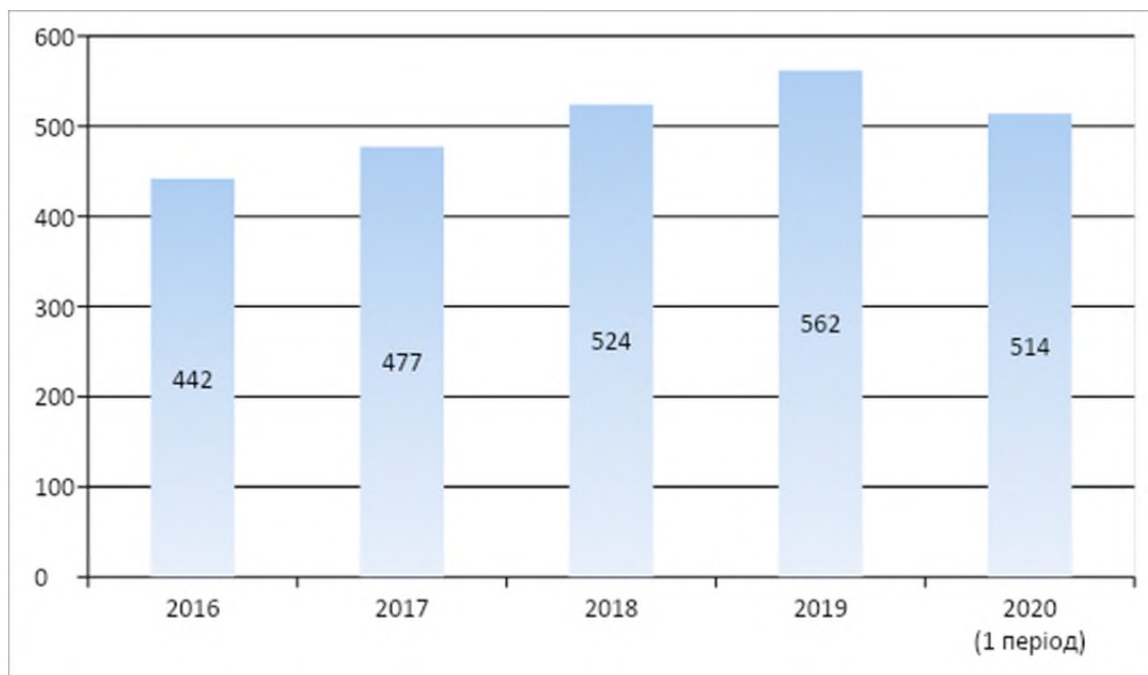
Протягом вступної кампанії, за відповідним клопотанням, було зменшено обсяг державного замовлення на **54** місця в розрізі освітніх ступенів, спеціальностей (спеціалізацій) та форм навчання: ОС «Бакалавр» денної форми навчання на основі ПЗСО – 35; ОС «Бакалавр» денної форми навчання на основі ПЗСО – 5 ; ОС «Бакалавр» денної форми навчання на основі ОКР «Молодший спеціаліст» -12; Освітній ступінь «Магістр» денної форми навчання – 2.

За Умовами прийому до закладів вищої освіти України у 2020 році дозволено перерозподіл вакантних місць державного замовлення на спеціальності природничо-математичного циклу та для студентів пільгових категорій, конкурсний бал яких був не менший, ніж 15 балів від останнього зарахованого на бюджет. На місця державного замовлення денної форми навчання було переведено **9** студентів: 012 Дошкільна освіта – 1; 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література) – 1; 014.04 Середня освіта (Математика); 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) – 2; 091 Біологія – 1; 014.07 Географія – 1; 242 Туризм – 2.

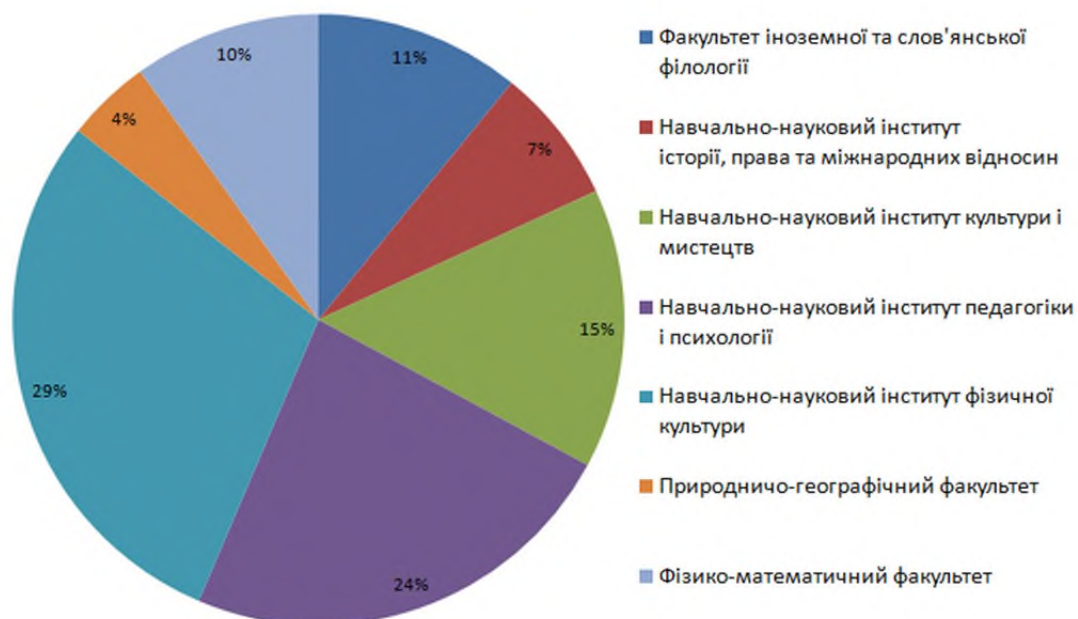
Для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей учасників бойових дій, учасників бойових дій, інвалідів, внутрішньо переміщених осіб, дітей із багатодітних сімей та талановитої молоді, які були зараховані або навчались за кошти фізичних та юридичних осіб, за зверненням університету до МОН України додатково виділено **70** місць державного замовлення денної та заочної форм навчання.

Всього за перший період вступної кампанії 2020 року за ступенем **бакалавр денної** форми навчання зараховано **514** осіб (у т.ч. **88** – на базі ОР Молодшого спеціаліста). На місця державного замовлення (разом з додатковими) зараховано **285** осіб (у т.ч. **62** на базі ОКР Молодший спеціаліст), на договірну основу зараховано **229** осіб (у т.ч. **26** на основі ОКР молодший спеціаліст).

**Кількість зарахованих на навчання за ступенем "Бакалавр"
з 2016 по 2020 рік (денна форма навчання)**

**Розподіл кількості зарахованих у 2020 році (1 період) на навчання
за ступенем Бакалавр денної форми навчання
у розрізі навчально-наукових підрозділів**

Розподіл кількості зарахованих у 2020 році (1 період) на навчання за ступенем «Бакалавр» заочної форми навчання у розрізі навчально-наукових підрозділів

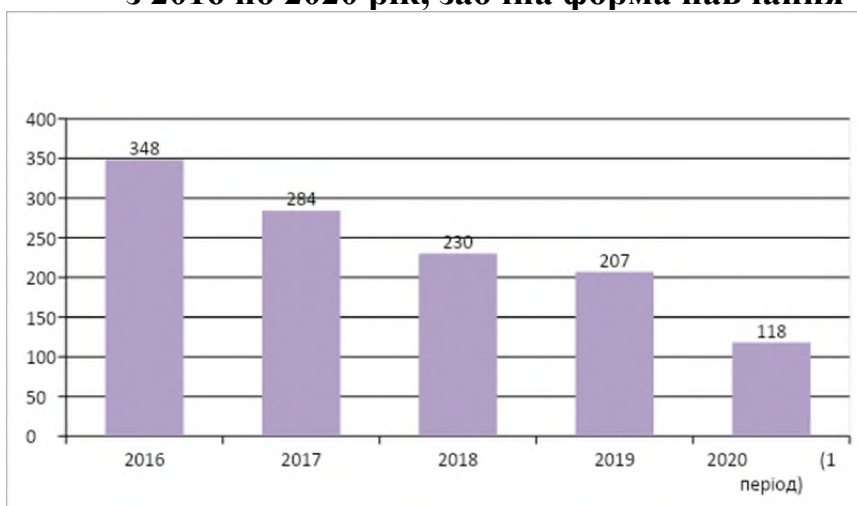

Середній конкурс по університету склав **7,9** заяви на 1 місце державного замовлення.

Загальна кількість заяв від абітурієнтів на навчання за ступенем **бакалавр заочної** форми навчання – **320** (у тому числі **217** – на основі ПЗСО і **103** – на основі раніше здобутого ОР Молодший спеціаліст. Усього за ступенем **бакалавр заочної** форми навчання зараховано **118 осіб** (у тому числі 54 – на базі ОР молодший спеціаліст).

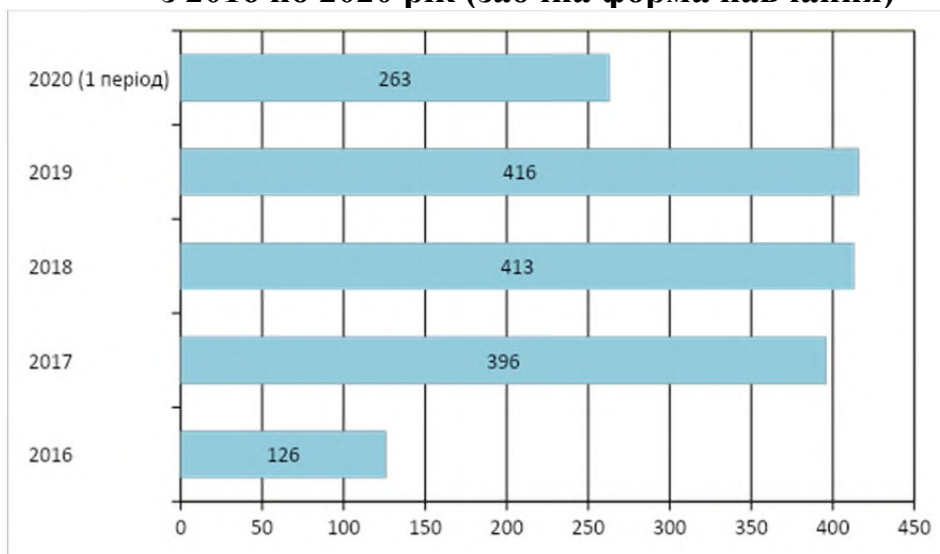
Усього за ступенем **бакалавр заочної** форми навчання на місця державного замовлення (разом з додатковими) зараховано **34** особи (у т.ч. **14** на базі ОР молодший спеціаліст), на договірну основу зараховано **84** осіб (у т.ч. **40** на основі ОР молодший спеціаліст).

Кількість зарахованих на навчання за ступенем «Бакалавр» з 2016 по 2020 рік, заочна форма навчання

5. На підготовку фахівців за ступенем **магістр денної** форми навчання у 2020 році (1 період) зараховано **297 осіб**, із них **196 на бюджет**, **101 особа уклала контракт**.

**Кількість зарахованих на навчання за ступенем Магістр
з 2016 по 2020 рік (заочна форма навчання)**

Протягом вступної кампанії 2020 року (1 період) до складу студентів СумДПУ імені А.С.Макаренка зараховано **50 іноземних студенти**. За ступенем **бакалавр** зараховано **27 осіб** (з них 25 – на денну форму навчання і 2 – на заочну). За ступенем **магістр** – **23 особи** (із них всі на денну форму навчання).

Розподіл кількості зарахованих у 2020 році (1 період) на навчання іноземних студентів у розрізі навчально-наукових підрозділів за освітніми ступенями та формами навчання:

Структурний підрозділ	Бакалавр		Магістр		Разом
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	
ННІ Педагогіки і психології	3	1	0	0	4
ННІ Фізичної культури	11	0	1	0	12
ННІ Культури і мистецтв	2	0	13	0	15
ННІ Історії права та міжнародних відносин	1	0	1	0	2
Природничо-географічний факультет	2	0	0	0	2
Фізико-математичний факультет	4	1	3	0	8
Факультет іноземної і слов'янської філології	2	0	5	0	7
Разом по університету	25	2	23	0	50

Під час вступної кампанії 2020 року (1 період) до СумДПУ імені А. С. Макаренка зараховано **24 аспіранти**. З них 11 осіб зараховано на денну форму навчання (7 аспірантів – на місця державного замовлення, 1 аспірант – за кошти фізичних та/або юридичних осіб та 3 іноземних аспіранти – за кошти фізичних та/або юридичних осіб), 11 осіб – на вечірню форму

навчання (9 аспірантів – на місця державного замовлення, 2 аспіранта – за кошти фізичних та/або юридичних осіб) та 2 особи – на заочну форму навчання (2 іноземних аспіранти – за кошти фізичних та/або юридичних осіб).

Розподіл кількості зарахованих аспірантів у 2020 році (1 період) на навчання в розрізі спеціальностей та форм навчання:

Спеціальність	Денна форма навчання		Вечірня форма навчання		Заочна форма навчання
	бюджет	комерція (з них іноземці)	бюджет	комерція (з них іноземці)	комерція (з них іноземці)
011 Освітні, педагогічні науки	1	0 (0)	1	2 (0)	0 (0)
016 Спеціальна освіта	0	0 (0)	1	0 (0)	0 (0)
017 Фізична культура і спорт	1	0 (0)	0	0 (0)	0 (0)
025 Музичне мистецтво	2	3 (3)	3	0 (0)	2 (2)
051 Економіка	1	1 (0)	1	0 (0)	0 (0)
091 Біологія	2	0 (0)	3	0 (0)	0 (0)
Всього	7	4 (3)	9	2 (0)	2 (2)

➤ **Динаміка набору іноземних студентів**

Контингент іноземних студентів

Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

ОКР	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
01.12.2015		
Бакалавр	68	10
Спеціаліст	2	0
Магістр	1	0
Всього	71	10
Загальний контингент іноземних студентів станом на 01.12.2015 - 81 студент		
01.12.2016		
Бакалавр	99	13
Спеціаліст	1	0
Магістр	1	3
Всього	101	16
Загальний контингент іноземних студентів станом на 01.12.2016 - 117 студентів		

01.12.2017		
Бакалавр	120	46
Магістр	36	3
Всього	156	49
Загальний контингент іноземних студентів станом на 01.12.2017 - 205 студентів		
01.12.2018		
Бакалавр	225	87
Магістр	35	7
Всього	260	94
Загальний контингент іноземних студентів станом на 01.12.2018 - 354 студента		
01.12.2019		
Бакалавр	264	77
Магістр	26	4
Всього	290	81
Загальний контингент іноземних студентів станом на 01.12.2019 - 371 студент		
01.10.2020		
Бакалавр	248	62
Магістр	38	1
Всього	286	63
Загальний контингент іноземних студентів станом на 01.10.2020 - 349 студентів		

**ВСТУП 2015-2020 рр.
до Сумського державного педагогічного університету
імені А.С.Макаренка**

ОКР	Денна форма навчання		ВСЬОГО на ДФН	Заочна форма навчання		ВСЬОГО на ЗФН
	Бюджет	Контракт		Бюджет	Контракт	
01.10.2015						
Бакалавр	361	215	576	31	98	129
Спеціаліст	186	47	233	8	116	124
Магістр	93	130	223	0	120	120
Всього	1032			373		
Загальний вступ студентів станом на 01 жовтня 2015 - 1405 студентів						
01.10.2016						
Бакалавр	258	165	423	34	82	116
Спеціаліст	163	39	202	19	226	245
Магістр	199	55	254	28	99	127
Всього	879			488		
Загальний вступ студентів станом на 01 жовтня 2016 - 1367 студентів						

01.10.2017						
Бакалавр	261	200	461	49	160	209
Магістр	256	196	452	58	333	391
Всього	913			600		
Загальний вступ студентів станом на 01 жовтня 2017 - 1513 студентів						
01.10.2018						
Бакалавр	254	251	505	59	97	156
Магістр	319	88	407	82	334	416
Всього	912			572		
Загальний вступ студентів станом на 01 жовтня 2018 - 1484 студенти						
01.10.2019						
Бакалавр	285	287	572	44	99	143
Магістр	271	142	413	94	319	413
Всього	985			556		
Загальний вступ студентів станом на 1 жовтня 2019 - 1541 студент						
01.10.2020						
Бакалавр	276	263	539	34	94	128
Магістр	196	129	325	50	218	268
Всього	864			396		
Загальний вступ студентів станом на 1 жовтня 2020 - 1260 студентів						

У звітному періоді університет виконав план випуску фахівців за державним замовленням у розрізі напрямів і спеціальностей.

Динаміка випуску студентів за 2015-2020 роки

Інститут / Факультет	2015-2016 н.р.			2016-2017 н.р.		2017-2018 н.р.		2018-2019 н.р.		2019-2020 н.р.	
	Б	С	М	Б	С	Б	М	Б	М	Б	М
Навчально-науковий Інститут педагогіки і психології	113	55	71	83	19	82	77	80	106	85	89
Факультет іноземної та слов'янської філології	107	25	38	132	15	104	41	85	52	69	44
Навчально-науковий Інститут фізичної культури	143	66	43	143	69	132	47	159	91	118	79
Фізико-математичний факультет	42	23	22	60	12	70	31	34	59	33	71
Природничо-географічний факультет	74	23	20	66	24	40	28	59	51	31	29

Навчально-науковий Інститут історії, права та міжнародних відносин	48	21	21	36	20	37	16	27	31	26	21
Навчально-науковий Інститут культури і мистецтв	45	19	1	46	33	37	9	46	49	40	36
Заочна форма навчання	274	270	114	198	371	246	126	356	381	242	396
Всього по університету	846	502	330	764	563	748	375	846	820	644	765

➤ Технології дистанційного навчання

У відповідь на освітні реформи, що проходять в рамках інтеграції національної системи освіти України у Європейський освітній простір, у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка все більшої актуальності набуло питання необхідності модернізації освітнього процесу в напрямку розбудови дистанційної освіти. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та технологій дистанційного навчання є одним із засобів підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти, їх конкурентоспроможності на вітчизняному і міжнародному ринку праці. Ініціативною групою науково-педагогічних працівників університету був проведений аналіз нормативно-правової бази в галузі дистанційного навчання, технічних і кадрових можливостей університету. При розробці Проєкту із впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес університету було враховано ключові положення Законів України «Про вищу освіту», «Про Національну програму інформатизації», Указу Президента України №347/2002 від 17 квітня 2002р. «Про Національну доктрину розвитку освіти», «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні», що затверджена Постановою Міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2000р., наказу Міністерства освіти і науки України №466 від 25 квітня 2013р. «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» зі змінами до нього згідно наказів №660 від 01.06.2013р., №761 від 14 липня 2015р. та інших нормативних актів щодо дистанційної освіти в Україні.

Використання технологій дистанційного навчання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка розпочалося у 2016 році відповідно до розпорядження «Про впровадження елементів дистанційної освіти у навчальний процес» (№ 15 від 22.03.2016р.). Метою застосування елементів дистанційного навчання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка було визначено надання освітніх послуг шляхом застосування новітніх технологій, що реалізують

навчальні цілі за посередництвом спеціального web-середовища для підготовки фахівців за всіма формами (денною, заочною) та ступенями вищої освіти (бакалавр, магістр, аспірантура). Платформою для реалізації елементів дистанційного навчання було обрано систему управління навчанням LMS Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), що являє собою багатофункціональну програмну оболонку, побудовану на поєднанні мережесих та web-технологій. Встановлення Moodle на власний сервер університету дозволило надавати цілодобовий персоніфікований доступ зареєстрованим користувачам до навчальних веб-ресурсів дисциплін.

У березні 2016 року при Навчальному відділі університету була створена Лабораторія дистанційного навчання (наказ № 100 від 02.03.2016 року «Про структурні зміни в університеті»), на фахівців якої було покладено функції організаційного, методичного та інформаційного супроводу всіх суб'єктів, які приймають участь у впровадженні технологій дистанційного навчання в освітній процес, розробка відповідної нормативно-правової бази. В червні 2016 року Вченою радою університету (протокол №14 від 24.06.2016 року) прийнято «Положення про Лабораторію дистанційного навчання Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка». Основними напрямками використання елементів дистанційного навчання в Університеті було обрано: підвищення якості та ефективності навчання шляхом надання постійного (24/7) доступу до навчальних матеріалів, розміщених у веб-середовищі; забезпечення мобільності навчального процесу для очної (поєднання аудиторних занять з використанням веб-ресурсів) та заочної (дистанційне міжсесійне навчання) форм навчання; здійснення автоматизованого контролю якості засвоєння матеріалу під час поточного і семестрового контролю знань; оптимізацію використання аудиторного фонду; забезпечення індивідуалізації процесу навчання відповідно до потреб і можливостей студентів.

У 2016-2017 навчальному році був розпочатий **Пілотний проєкт** із упровадження елементів дистанційного навчання для студентів денної форми освітнього рівня Магістр. У ньому були задіяні викладачі кафедр математики та інформатики фізико-математичного факультету, кафедр психології і педагогіки Навчально-наукового інституту педагогіки та психології. Протягом року було розроблено і апробовано 7 курсів із електронним наповненням до навчальних дисциплін загальної та фахової підготовки. При здійсненні навчального процесу в такому форматі технології дистанційного навчання використовувались для проведення навчальних занять, методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи студентів, контрольних

заходів. На кінець навчального року на платформі Moodle було зареєстровано близько 80 користувачів, з них - 30 викладачів.

У 2017-2018 навчальному році Проект було продовжено, а дистанційні елементи навчання було додатково впроваджено у викладання загальноуніверситетських дисциплін здобувачів освітнього рівня Магістр заочної форми навчання та п'яти навчальних дисциплін для здобувачів третього освітньо-наукового рівня всіх форм навчання. До переліку задіяних структурних підрозділів приєдналися кафедри практики англійської мови та української мови факультету іноземної та слов'янської філології, філософії та соціальних наук Навчально-наукового інституту історії та філософії.

У грудні 2017 року прийнято «Положення про застосування елементів дистанційного навчання у СумДПУ імені А.С. Макаренка» (протокол №6 рішення вченої ради від 26.12.2017р.), розроблені і затверджені «Інструктивні картки» з реєстрації у системі Moodle для викладачів та студентів, а також «Інструктивні картки» по створенню та наповненню дистанційних курсів. Одночасно, з метою підвищення рівня підготовленості професорсько-викладацького складу університету в сфері розробки дистанційних курсів або окремих веб-ресурсів навчальних дисциплін, методики викладання дистанційних курсів на платформі Moodle був розроблений курс-підтримки з додатковими методичними матеріалами. На кінець навчального року на дистанційній платформі університету було зареєстровано вже 220 користувачів, з них 32 викладача.

Протягом 2018-2019 та 2019-2020 навчальних років база дистанційних курсів із електронними навчальними матеріалами постійно поповнювалася новими розробками, а дистанційні курси – новими елементами та методами проведення занять в синхронній (online) та асинхронній (offline) формах. Зокрема, додалися курси до навчальних дисциплін, що викладаються на кафедрах дошкільної та початкової освіти Навчально-наукового інституту педагогіки та психології, біології людини і тварин природничо-географічного факультету. Відповідно зросла і кількість здобувачів всіх освітніх рівнів та форм навчання, у підготовці яких застосовувались дистанційні технології навчання. Так, якщо в червні 2019 року кількість електронних курсів складала 30, то в наступному навчальному році (станом на грудень 2019 року) веб-ресурси були розроблені для 68 навчальних дисциплін. На 01 січня 2020 року кількість користувачів платформи Moodle збільшилась до 650 осіб.

Активне впровадження елементів дистанційного навчання та широке представлення електронних складових навчальних дисциплін призвело до необхідності оновлення технічної бази. У січні 2020 року на новий сервер

університету було встановлено актуальну сучасну версію LMS Moodle, що дозволило розширити набір модулів, ресурсів та діяльностей програми. Введення в дію нового програмного забезпечення потребувало повторного створення структури Moodle, реєстрації всіх користувачів, перенесення бази діючих курсів, тому у 2 семестрі 2019-2020 навчального року одночасно діяло дві платформи Moodle для здійснення навчання із дистанційною складовою.

Особливого значення і важливості розбудова дистанційного навчання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка набула при запровадженні всеукраїнського карантину внаслідок поширення коронавірусної інфекції COVID-19. Досвід попередніх навчальних років в сфері проведення навчального процесу із використанням елементів дистанційної освіти становив достатній базис для збереження освітньої діяльності університету в умовах заборони відвідування навчальних закладів для здобувачів вищої освіти. У той же час, повне переведення навчального процесу у дистанційний формат потребувало вирішення проблем як технічного, так і організаційного характеру. У короткий термін фахівцями Лабораторії дистанційного навчання було організовано термінову масову реєстрацію всього контингенту студентів різних форм навчання. Таким чином кількість користувачів дистанційної платформи на 01 квітня 2020 р. підвищилася до чотирьох тисяч. Для забезпечення швидкого контакту в університеті було створено консультаційні онлайн-групи (Viber, Telegram) для здобувачів та викладачів закладу. Проведена серія навчальних вебінарів для викладачів з питань створення дистанційних курсів, специфіки супроводу навчального процесу, що здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання на платформі Moodle. Професорсько-викладацьким складом університету була проведена кропітка робота по розробці дистанційних курсів, наповненню якісним електронним навчальним матеріалом, здійсненій підбір технологій дистанційного навчання та додаткових сервісів з урахуванням технічних можливостей студентів. На кафедрах і задіяних структурних підрозділах були визначені відповідальні особи, які разом із Навчальним відділом здійснювали моніторинг дотримання розкладу занять.

Таким чином, виконання всіх освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти в університеті наприкінці 2019-2020 навчального року в умовах карантину було у повністю охоплено технологіями дистанційного навчання. Проведення навчальних занять (теоретичного та практичного змісту) здійснювалося в режимах online-конференцій (Zoom, Skype, Discord, MS Teams) або offline на платформі Moodle у формі

виконання самостійних завдань. Для урізноманітнення діяльностей викладачами використовувалися інтерактивні методи навчання, індивідуальні форми роботи із електронним матеріалом органічно поєднувалися із груповими (Kahoot!, Pear Deck, GoogleDocs, MindMaps, Padlet, Wizer.Me, LearningApps). Використання поштових сервісів, програм-месенджерів та соціальних мереж (Viber, Discord, Messenger, Facebook) забезпечило швидкий контакт та своєчасний зворотній зв'язок із студентами. Наявність у системі Moodle функціоналу різноформатного тестування та електронного журналу дозволило своєчасно провести поточне оцінювання знань здобувачів.

Завдяки плідній співпраці всього колективу університету, своєчасній комунікації між всіма учасниками освітнього процесу вдалося успішно провести семестрове оцінювання і підсумкову атестацію, завершити 2019-2020 навчальний рік та здійснити випуск здобувачів ОР бакалавр за всіма формами навчання. Станом на червень 2020 дистанційним навчанням було охоплено більше 3800 учасників, з них 360 викладачів всіх структурних підрозділів університету, якими було оформлено більше ніж 1500 дистанційних курсів на платформі Moodle.

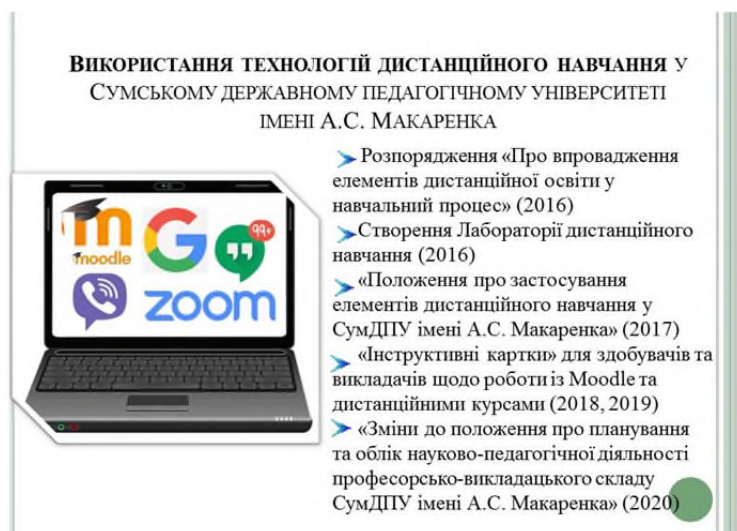
На початку 2020-2021 навчального року Вченою радою університету затверджено «Зміни до положення про планування та облік науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу СумДПУ імені А.С. Макаренка» (протокол №1 від 31.08.2020 року), якими встановлено норми часу для розрахунку і обліку методичної роботи при розробці дистанційного курсу.

В умовах продовження дії адаптивного карантину на території України було прийнято рішення про введення з 01 вересня 2020 року *змішаної форми навчання* для здобувачів вищої освіти всіх освітніх рівнів, що передбачає проведення окремих навчальних занять у дистанційній формі (наказ № 318-ст від 19.08.2020р. «Щодо організації освітнього процесу у I семестрі 2020/2021 навчального року»). З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів вищої освіти та здійснення організаційно-методичного супроводу освітнього процесу, що відбувається із використанням дистанційних технологій, визначено коло відповідальних осіб у кожному навчально-структурному підрозділі (кафедрі) університету.

На початку 2020-2021 навчального року для вступників 2020 року фахівцями Лабораторії дистанційного навчання та Навчального відділу були проведені організаційні зустрічі щодо особливостей навчання за змішаною формою та роз'яснені основні принципи роботи із навчальною платформою Moodle та Електронним кабінетом. Була продовжена робота із реєстрації

нових користувачів, кількість яких у вересні 2020 року на платформі Moodle перевищила 4500 осіб. Для здійснення навчального процесу викладачами університету розроблено більше ніж 2627 курсів, з них близько 630 курсів сформовано для здобувачів ОР Магістр всіх форм навчання.

Упровадження дистанційних технологій в навчальний процес Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка є пріоритетним напрямом педагогічної роботи у 2020/2021 навчальному році задля підготовки конкурентоспроможних кваліфікованих фахівців, вміння і знання яких будуть відповідати сучасним трендам у вищій освіті. Водночас необхідною задачею постає подальше підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу університету в галузі використання технологій дистанційного навчання та оволодіння новітніми інформаційно-комунікаційними методиками. Необхідно провести і технічне оновлення внутрішньої інтернет-мережі задля забезпечення якісного та стійкого зв'язку, програмного забезпечення комп'ютерної та серверної техніки.

➤ Академічна доброчесність

Академічна доброчесність – це основа якості освіти.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до

результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Університетська освіта змінюється і важливою умовою успішного розвитку є впровадження принципів академічної доброчесності в навчання, викладання та наукову діяльність.

Для наголошення необхідності механізмів, які будуть регулювати, регламентувати та контролювати дотримання академічної доброчесності в українських університетах Міністерство освіти і науки України надіслало рекомендації «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти». У перелікові рекомендованих заходів до внутрішньої системи забезпечення якості процедури та заходів для реалізації принципів академічної доброчесності наголошується на створенні відповідної нормативно-правової бази.

На виконання цих рекомендацій в Університеті розроблено, затверджено та прийнято до виконання Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені

А. С. Макаренка, Положення про систему забезпечення академічної

добročесності у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності, основними завданнями якої є:

- сприяти зміцненню довіри, партнерським відносинам між учасниками науково-освітньої діяльності, консолідації університетської спільноти;
- налагоджувати діалог і досягати згоди шляхом об'єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій;
- консультувати в ситуаціях, які викликають невпевненість в їх етичності, та щодо дій, які можуть призвести до порушень Кодексу академічної доброчесності університетської спільноти та
- представляти Університет у зовнішніх відносинах з питань академічної культури та виконання норм Кодексу в Університеті;
- надавати експертні оцінки щодо етичності дій і поведінки членів університетської спільноти та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення Кодексу університетської спільноти та
- розробляти рекомендації щодо покращення культури поведінки членів університетської спільноти та поширення етичних цінностей, принципів та стандартів.

Університетська система забезпечення академічної доброчесності включає:

- заходи, спрямовані на ознайомлення здобувачів вищої освіти та педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників із поняттям та вимогами академічної доброчесності;
- підписання декларацій про академічну доброчесність як невід'ємної частини дотримання Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- контроль за виявленням порушень академічної доброчесності учасниками освітньо-наукового процесу;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності учасників освітньо-наукового процесу Університету;
- порядок притягнення учасників освітньо-наукового процесу до академічної відповідальності.

З метою попередження порушення норм та правил академічної доброчесності в Університеті використовується комплекс освітніх, інформаційних та профілактичних заходів:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників та співробітників із цим Положенням;

- розробка та впровадження курсу/розділу у навчальній дисципліні для учасників освітнього процесу з питань академічної культури і доброчесності, основ академічного письма, академічної доброчесності у наукових дослідженнях та правових аспектів академічної доброчесності тощо;

- ознайомлення першокурсників з основами академічної доброчесності через проведення квестів, вебінарів, конкурсів соціальних відео проєктів та соціальної реклами, створення інформаційних бюлетенів, створення та розсилка листа новин, створення банерів і плакатів з даної тематики;

- інформування здобувачів вищої освіти, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників та співробітників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;

- проведення семінарів із здобувачами освіти з питань інформаційної діяльності Університету, коректності написання наукових, навчальних посібників, правил опису джерел та оформлення цитувань;

- перевірка робіт на предмет академічного плагіату (за допомогою спеціалізованих програмних засобів);

- створення інформаційної бази для популяризації принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності всіх учасників освітньо-наукової діяльності в Університеті у питаннях академічної доброчесності, основними складовими якої є:

- забезпечення дієвого використання інформаційної рубрики «Академічна доброчесність» на веб-сайті Університету (<https://sspu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>);

- розробка та застосування інформаційних та методичних матеріалів, присвячених інформаційній грамотності та попередженню плагіату;

- інформаційні матеріали щодо корпоративної культури на робочому місці та переваг чесного навчання, які створені спільно з представниками роботодавців;

- матеріали, присвячені популяризації принципів академічної доброчесності серед осіб, що здобувають вищу освіту (банери, інфографіка, роздаткові матеріали тощо);

- інструменти впровадження принципів академічної доброчесності у освітню і наукову діяльність Університету, які несуть просвітницьку функцію та за допомогою яких стає можливим попередження випадків порушення принципів академічної доброчесності, у тому числі:

- інформаційно-консультативне супроводження співробітників Університету та здобувачів вищої освіти через створення відповідних ресурсів на сайті Наукової бібліотеки, друк буклетів, пам'яток, дорожніх карт та постерів, розробка та поширення відео-

роликів та інша діяльність з промоції принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;

- реалізація програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників, наприклад, за тематикою «Академічна доброчесність в освіті і науці»;
- спеціальні заходи за участі основних стейкхолдерів вищої освіти (відомих випускників, роботодавців, експертів тощо) з тематики переваг чесного навчання та реалізації наукових досліджень, цикли тренінгів для всіх учасників освітнього і наукового процесів в рамках всеукраїнських та міжнародних проектів з академічної доброчесності, грантових програм тощо;

- проведення семінарів із здобувачами вищої освіти щодо академічної відповідальності за порушення вимог академічної доброчесності;

- перевірка курсових та кваліфікаційних робіт на текстові збіги;

- експертна оцінка та (або) технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в дослідженнях, підготовлених до захисту тощо;

- інформування здобувачів вищої освіти про неприпустимість порушення принципів академічної доброчесності та реалізація заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності студентським самоврядуванням, науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених;

- проведення популяризаційних та інформаційно-технологічних заходів: тренінгів, семінарів, відкритих лекцій, навчальних модулів з академічного письма та дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин тощо;

- випуск університетського бюлетеня «Академічна доброчесність» до Декади академічної доброчесності в Університеті;

- моніторинг та опитування щодо випадків порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти і співробітниками Університету (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/04/zvitad.pdf>);

- оприлюднення періодичних відкритих звітів щодо рівня дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;

- проведення наукових досліджень за тематикою академічної доброчесності.

Порушенням академічної доброчесності в Університеті вважається:

академічний плагіат –
оприлюднення (частково або повністю)
наукових (творчих) результатів, отриманих

іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; формою академічного плагіату є самоплагіат, що полягає у відтворенні без посилання на джерело інформації власних раніше опублікованих текстів;

фабрикація – фальсифікація результатів досліджень, посилань, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу;

обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

В Положенні визначено, що відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності під час здійснення освітньо-наукової діяльності покладається на учасників освітньо-наукового процесу Університету та визначені види дисциплінарної та визначені види дисциплінарної та адміністративної відповідальності.

З метою недопущення порушень правил академічної доброчесності в Університеті запроваджена система перевірки дисертаційних та кваліфікаційних робіт на плагіат, наукових статей, тез, студентських наукових робіт, курсових робіт, придбана програма Strike Plagiarism.

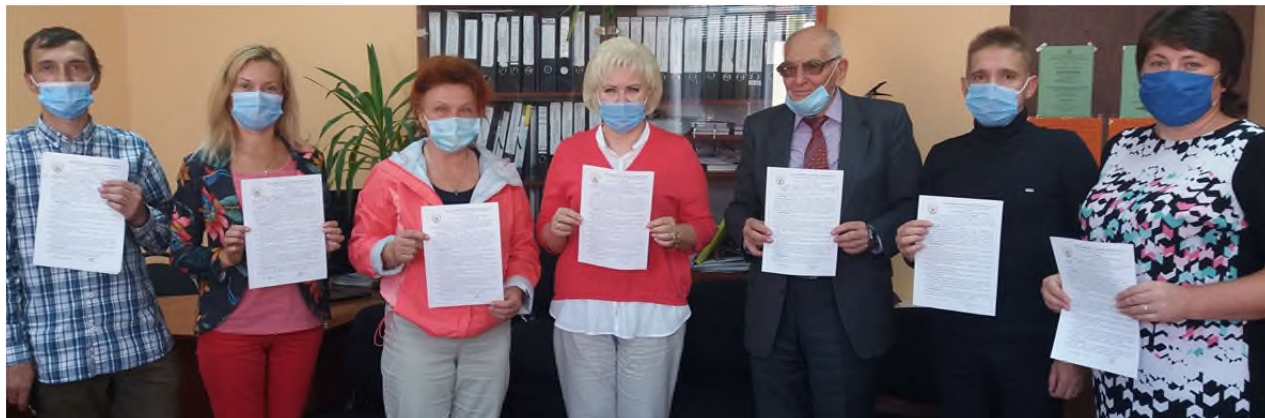
Так у 2019 році при проходженні перед захисту кваліфікаційних робіт всі роботи були перевірені на плагіат і за результатами перевірки допущені до захисту, який успішно проведено. Перевірку здійснює уповноважена особа із Наукової бібліотеки, яка за результатами перевірки видає протокол щодо рівня унікальності кваліфікаційної роботи та рівня запозичень.

Також в Університеті розроблені правила та пам'ятки, які регламентують та повідомляють про нові правила гри, яких віднині мусить дотримуватися учасники

академічного процесу не тільки по совісті, але і до вимоги Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту».

ЦИКЛ ЗАХОДІВ В УНІВЕРСИТЕТІ ДО ДЕКАДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Урочисте підписання Декларацій з академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками кафедри менеджменту

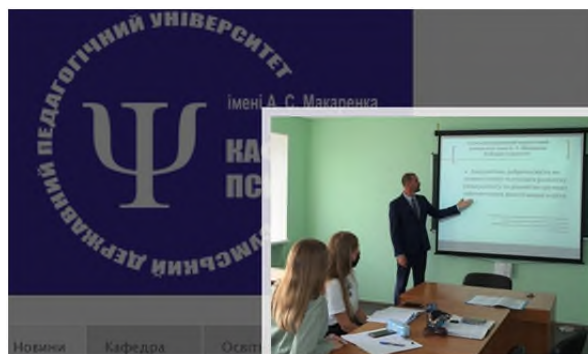
Університетська лекція-діалог стейкхолдерів освітнього процесу, проведена професором О.М.Семенов «Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії: університет-школа»

Кураторські години на природничо-географічному факультеті «Шлях до академічної досконалості»

Студенти Навчально-наукового інституту культури і мистецтв взяли участь у марафоні академічної доброчесності: STOP обману, фальсифікації, шахрайству, плагіату

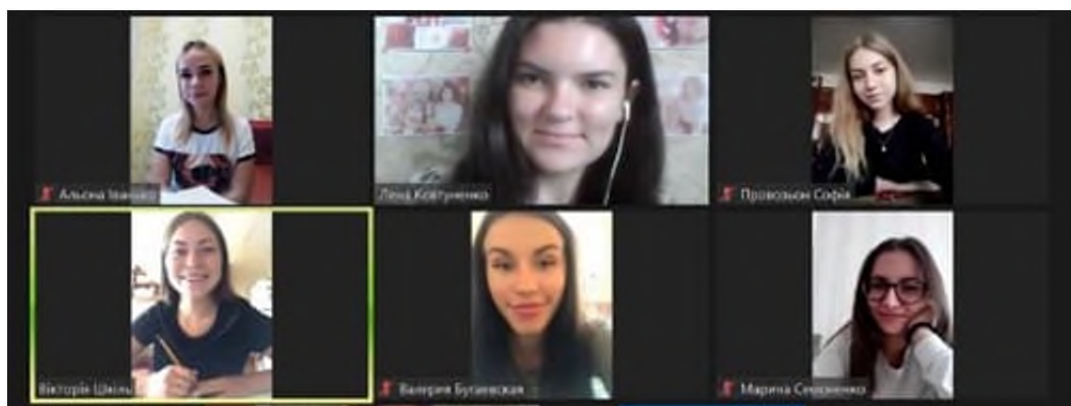
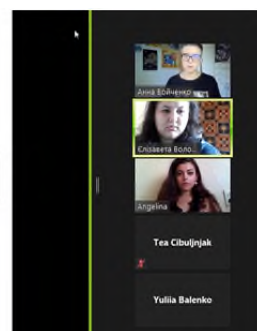
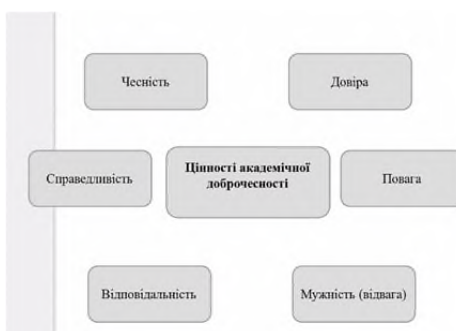

Панельна дискусія «Академічна доброчесність як основа успіху та сталого розвитку університету та дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти». Модератор – к. філос. н., доцент Вертель А.В.

Студенти факультету іноземної та слов'янської філології узяли участь у марафоні академічної доброчесності: STOP обману, фальсифікації, шахрайству, плагіату

Студентська студія ідей: вебінари від студентського самоврядування «Кодекс та етика «звучать» у щоденних розмовах».

➤ **Практична підготовка здобувачів вищої освіти**

Сьогодні першочерговими є мета та завдання щодо підготовки працівника нового типу, якому притаманна професійна гнучкість та мобільність. Сучасний ринок праці потребує фахівців із широкими за обсягом і глибокими за змістом знаннями та вміннями, які здатні застосовувати їх в нетиповій ситуації й разом із тим прагнуть до критичного

осмислення буття, тобто є всебічно компетентними в галузі своєї професійної діяльності.

В умовах зростання потреби у висококваліфікованих спеціалістах, правильна організація практичної підготовки та засвоєння студентами достатнього обсягу знань, визначених програмами навчальних дисциплін, сформованість у студентів до моменту їх вступу у професійну діяльність первинних фахових умінь та компетенцій, одержаних як на практичних заняттях у процесі теоретичного навчання, так і на базах практики в подальшому сприятимуть легкому включенню молодих спеціалістів у виробничу діяльність.

Професійна підготовка майбутнього фахівця - це педагогічний процес результатом якого є формування та розвиток професійної готовності випускника. Він проявляється у формах активності та визначає здатність ставити перед собою професійні цілі, обирати способи їх досягнення, здійснювати самоконтроль за виконанням власних дій і прогнозувати шляхи підвищення продуктивності діяльності у професійному напрямку.

Одним із головних завдань практичної підготовки є формування професійних навичок студентів.

Метою практичної підготовки є:

- поглиблення теоретичних знань;
- формування у майбутніх фахівців умінь та навичок практичної діяльності;
- набуття та розвиток професійних вмінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час практичної роботи в реальних виробничих умовах;
- формування творчого дослідницького підходу до практичної діяльності;
- уміння адаптуватися та встановлювати робочі взаємини із трудовим колективом.

Практична підготовка студентів в університеті є безперервною, наскрізною, нею передбачено перманентне одержання студентами практичних навичок. Тісний зв'язок усіх видів практик з лабораторними та практичними заняттями дозволяє студентам опанувати сучасні методи, форми організації та знаряддя праці у галузях їх майбутніх професій, виховувати в них потреби систематично поповнювати свої знання для творчого використання у подальшій професійній діяльності в сучасних умовах глобалізації економіки.

Практики, в залежності від спрямованості та умов проведення, специфічних для конкретного фаху навчальних цілей, поділяються на:

- навчальні (тренінг, екскурсійно-оглядова, ознайомча, технологічна, педагогічна та інші), під час якої особа, яка навчається, під постійним керівництвом викладача у складі групи або індивідуально вирішує навчальні завдання;

- виробничі (педагогічна, асистентська, переддипломна, науково-дослідна, та інші), під час якої студент повністю або частково виконує функціональні обов'язки працівника відповідного фаху і рівня та вирішує реальні завдання. Структура виробничої практики залежить від змісту практичного навчання і забезпечує виконання основних професійних функцій тих посад, на які може претендувати студент після здобуття відповідного освітнього ступеня.

Зазначені види практики відображають послідовні етапи професійної підготовки, що забезпечує: наступність при їх вивченні; поступове розширення обсягу базових понять у професійній галузі; навчальний матеріал більшими можливостями при закріпленні; формуванню професійного мислення майбутніх фахівців.

Організація практичної підготовки студентів в університеті має наскрізний характер. Проходження студентами різних видів практик здійснюється протягом всього періоду навчання.

Перелік та обсяг (тривалість) усіх видів практики визначено освітніми програмами і відповідно навчальними планами, а строки проведення – графіками навчального процесу спеціальності. Послідовність, організація, зміст практик визначається наскрізною програмою практики. Випусковими кафедрами університету для освітніх рівнів бакалавр-магістр розроблені Наскрізні програми практики на основі «Положення про проведення практик у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (ухвалено вченої ради університету від 26 грудня 2017 року протокол №6, затверджено наказом СумДПУ імені А.С. Макаренка № 576 від 26 грудня 2017 року).

Відповідно до наскрізних програм, керівниками практики на випускових кафедрах складені робочі програми для кожного виду практики. методичні рекомендації, робочі зошити з практики тощо.

Практична підготовка здобувачів освіти проводиться з урахуванням компетентнісного підходу на базах практики Університету, у закладах освіти і культури, в органах державної влади, у наукових установах, на підприємствах та організаціях.

Випусковими кафедрами визначено майже **160** баз проведення практик, із якими укладені «Договори про проходження практики студентами».

За останні п'ять років кількість практик неухильно зростає. Насамперед це пов'язано зі збільшенням переліку спеціальностей, за якими проходить підготовка фахівців.

У 2019-2020 навчальному році було заплановано 74 навчальних практик для студентів денної форми навчання та 39 навчальних практик для студентів заочної форми навчання. 130 виробничих практик на денній формі навчання та 109 – для студентів заочної форми навчання.

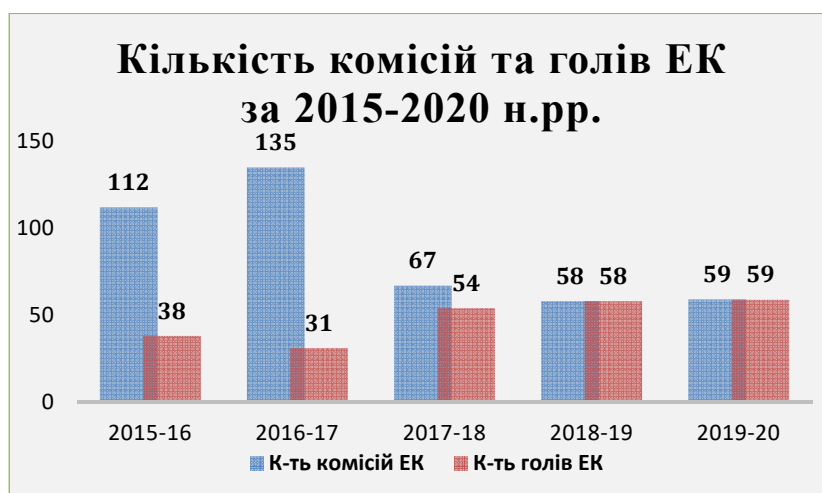
Результати успішності студентів із практичної підготовки традиційно мають високі показники, так **абсолютна** успішність в середньому по університету складає майже **97 %**, а **якісна** успішність – більше **80%**.

➤ Робота екзаменаційних комісій

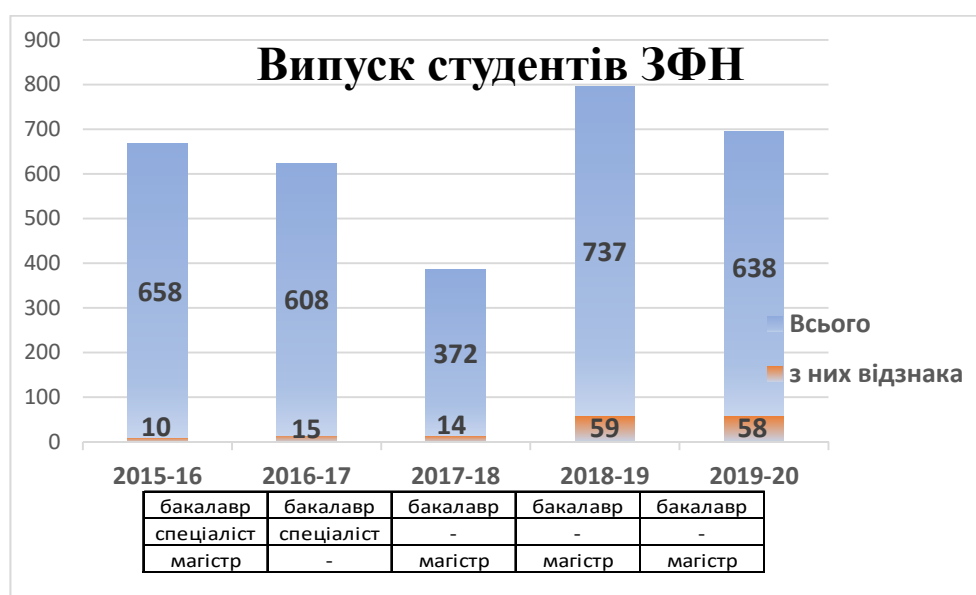
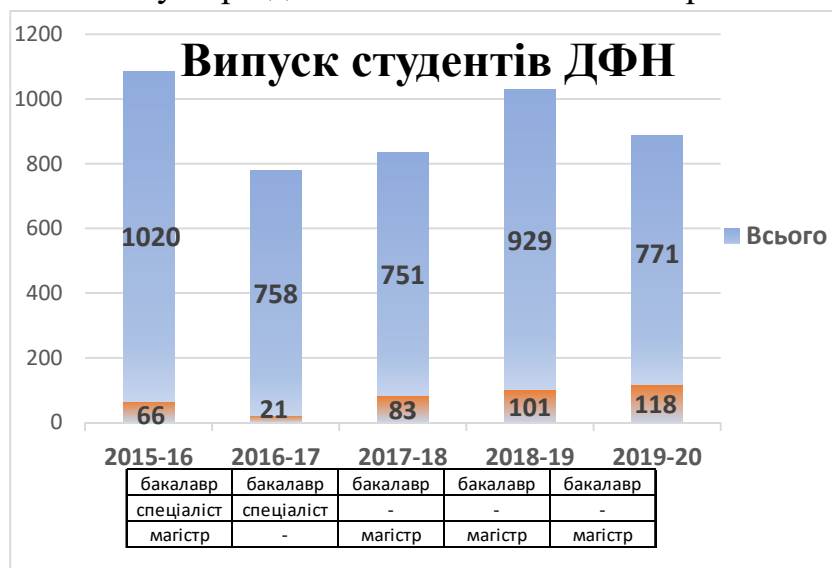
Метою підсумкової атестація студентів є встановлення фактичної відповідності рівня досягнутих випусником результатів навчання вимогам освітнього стандарту та програми підготовки за відповідним рівнем вищої освіти Університет завжди дуже відповідально підходив до формування складу екзаменаційних комісій, намагаючись забезпечити їх формування із фахівців найвищої кваліфікації, зі значним досвідом наукової і практичної діяльності.

Підсумкова атестація випусників СумДПУ імені А.С. Макаренка за освітніми рівнями «Бакалавр» та «Магістр» проходить у визначені терміни згідно графіку навчального процесу та розкладу підсумкової атестації, без ускладнень з технічного чи організаційного боку.

Згідно наказів «Про затвердження складу Екзаменаційних комісій для проведення підсумкової атестації випусників денної та заочної форм навчання ОР «Бакалавр» та ОР «Магістр» затверджуються екзаменаційні комісії, які очолюють голови ЕК.

За результатами проведеної підсумкової атестації здійснено випуск студентів освітніх рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» та «Магістр» денної та заочної форми навчання у період з 2015-2020 навчальних років.

У звітах голів ЕК зазначається, що рівень фахової підготовки студентів, можливості матеріально-технічної бази університету та методичне забезпечення навчальних дисциплін дозволяють здійснити якісну підготовку здобувачів освіти з присвоєнням відповідної кваліфікації. Можна констатувати, що студенти володіють достатнім рівнем теоретичних знань, а також мають практичні уміння та навички, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Усі випускники отримали дипломи за зразком, що розроблений в університеті, а також Додаток до диплому про вищу освіту європейського зразка (DIPLOMA SUPPLEMENT).

➤ **Співпраця з роботодавцями, працевлаштування випускників та відстеження розвитку їх кар'єри**

У період із 2016 року по 2020 рік відділ активно співпрацював із керівниками закладів освіти з метою отримання інформації про вакантні місця, формував базу даних вакансій, надавав інформацію випускникам про вакантні місця відповідно до їх фахової підготовки. Налагоджена робота зі структурними підрозділами університету, які постійно інформуються про вакансії.

Для забезпечення працевлаштування випускників на сайті університету у рубриці «Інформація про наявні вакансії» систематично оновлюється інформація про роботодавців та вакантні місця, там же є покликання для заповнення студентами резюме, які потім надсилаються керівникам навчальних закладів. Постійно організовуються індивідуальні консультації щодо майбутньої роботи.

Регулярно проводиться збір статистичних даних стосовно працевлаштування випускників. Останнім часом спостерігається збільшення кількості працевлаштованих випускників.

**КІЛЬКІСТЬ ПРАЦЕВЛАШТОВАНИХ ВИПУСКНИКІВ
ЗА СТУПЕНЕМ МАГІСТР**

Рік випуску	Кількість випускників	Працевлаштованих випускників					
		За фахом		Не за фахом		Всього	
2016	267	62	23%	111	42%	173	65%
2017	156	25	16%	66	42%	91	58%
2018	249	80	32%	70	28%	150	60%
2019 (01.02.2019 + 31.12.2019)	781	305	39%	211	27%	516	66%

На цей період із районів Сумської області надійшло 1022 вакансії, серед яких найбільше вихователів, учителів початкових класів, учителів англійської мови та вчителів фізико-математичних дисциплін.

КІЛЬКІСТЬ ВАКАНСІЙ

2016 рік – 160; 2017 рік – 157, 2018 рік – 164, 2019 рік – 227, 2020 рік – 314.

Щороку станом на перше вересня проводиться моніторинг працевлаштування випускників ступеня магістр.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МАГІСТРІВ

Станом на 01.02.2020 року

№ з/п	Назва структурного підрозділу	Працевлаштованих			Не працевлаштованих
		всього	за фахом	не за фахом	
1	ННІ педагогіки та психології	70 %	32 %	38 %	30 %
2	ННІ фізичної культури	73 %	40 %	33 %	27 %
3	ННІ історії та філософії	67 %	25 %	42 %	33 %
4	ННІ культури і мистецтв	63 %	60 %	3 %	37 %
5	Факультет іноземної та слов'янської філології	67 %	22 %	45 %	33 %
6	Природничо-географічний факультет	53 %	24 %	29 %	47 %
7	Фізико-математичний факультет	59 %	29 %	30 %	41 %
	ВСЬОГО	65 %	33 %	32 %	35 %

на 01.11.2019 року

№ з/п	Назва структурного підрозділу	Працевлаштованих			Не працевлаштованих
		всього	за фахом	не за фахом	
1	ННІ педагогіки та психології	95 %	40 %	55 %	5 %
2	ННІ фізичної культури	99 %	49 %	50 %	1 %
3	ННІ історії та філософії	98 %	30 %	68 %	2 %
4	ННІ культури і мистецтв	92 %	58 %	34 %	8 %
5	Факультет іноземної та слов'янської філології	97 %	44 %	53 %	3 %
6	Природничо-географічний факультет	98 %	33 %	65 %	2 %
7	Фізико-математичний факультет	89 %	46 %	43 %	11 %
	ВСЬОГО	95 %	43 %	52 %	5 %

Серед випускників регулярно проводиться опитування з метою виявлення бажаючих працювати в навчальних закладах. Слід також зауважити, що багато студентів поєднують навчання з роботою. Найбільше

таких студентів у навчально-науковому інституті педагогіки та психології на спеціальностях «Дошкільна освіта», «Початкова освіта».

Укладання договорів про роботу у закладах загальної середньої або професійної (професійно-технічної) освіти на строк не менше, як 3 роки

Університет щороку інформує випускників закладу про перелік документів та термін їх подання для отримання одноразової грошової допомоги у разі укладання договору про роботу на посадах педагогічних працівників у закладах загальної середньої або професійної освіти: на сайті університету розміщується оголошення для випускників за ступенем бакалавр і магістр, надсилається інформація до навчально-наукових інститутів та факультетів для ознайомлення студентів. Відділ постійно проводить зустрічі та надає консультації випускникам щодо оформлення пакету документів для отримання одноразової адресної грошової допомоги.

ПОКАЗНИКИ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ

Рік випуску	Кількість випускників	Уклали договір на відпрацювання 3-х років	
2016	267	31	12 %
2017	156	11	7 %
2018	249	11	5%
2019	781	11	3%

Як видно з показників, кількість бажаючих укласти договори різко зменшилась після зміни розміру виплат одноразової адресної грошової допомоги: раніше було у п'ятикратному розмірі від мінімальної заробітної платні, стало – у п'ятикратному розмірі від прожиткового мінімуму. Але відділ продовжує роз'яснювальну роботу зі студентами з метою залучення до роботи в навчальних закладах. Тому, у 2020 році виявили бажання укласти договори у двічі більше випускників порівняно з минулими роками.

Слід зауважити, що серед студентів, які навчались за кошти фізичних або юридичних осіб, майже третина працюють за фахом, але не мають права на отримання одноразової грошової допомоги. Відповідно до «Порядку надання одноразової адресної грошової допомоги деяким категоріям випускників закладів вищої освіти», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 19.12.2019 року № 1588, цей Порядок визначає механізм надання допомоги випускникам закладів вищої освіти денної форми навчання, які навчались за державним замовленням. З метою залучення випускників до роботи на педагогічних посадах керівництво університету запропонувало Міністерству освіти і науки України внести доповнення до Порядку надання одноразової адресної грошової допомоги та дозволити скористатися правом на її отримання випускникам, які навчались за кошти фізичних осіб.

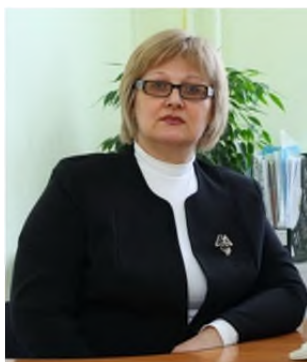
3.3. Ефективність наукової та науково-технічної діяльності:

- наукові школи та підрозділи університету;
- діяльність аспірантури та докторантури, спеціалізованих вчених рад;
- наукова тематика та фінансування тем наукових досліджень;
- охорона об'єктів права інтелектуальної власності;
- публікаційна активність наукових та науково-педагогічних працівників університету;
- представництво університету, окремих наукових та науково-педагогічних працівників у науково-метричних базах Scopus, Web of Science, Бібліометрика української науки та ін.;
- періодичні наукові видання університету;
- наукові заходи на базі університету;
- студентська наукова робота;
- університетська наука – Сумщині

➤ Наукові школи та наукові підрозділи університету

Наукові школи

Сьогодні у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка згідно з «Положенням про наукові школи» (від 2013 року зі змінами відповідно до наказу від 24.10.2016 р. № 405 та рішення вченої ради від 24.10.2016 р. протокол № 4) діють 22 наукові школи.

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора

Сбруєвої Аліни Анатоліївни

Напрямок наукових досліджень –

*проблеми інноваційного розвитку освіти у
розвинених*

країнах в умовах побудови суспільства знань

Наукова школа досліджує проблеми:

- теоретико-методологічні та організаційно-педагогічні засади освітніх реформ у розвинених країнах;
- стратегії інтернаціоналізації вищої освіти у різних країнах та геополітичних регіонах;
- інноваційні підходи до управління вищою освітою у розвинених країнах;
- теоретичні та методичні засади інноваційного розвитку загальної середньої освіти;

– концептуальні та організаційно-педагогічні засади освіти обдарованих дітей та молоді у розвинених англomовних країнах.

Головні здобутки наукової школи:

- розроблено методологічні та теоретичні засади педагогічної реформології як міждисциплінарної складової педагогічної науки;
- розроблено науковий апарат та перспективні напрями наукових досліджень у галузі макропедагогіки;
- з'ясовано теоретичні та організаційно-педагогічні засади впливу глобалізації та інтернаціоналізації на освітні реформи розвинених країн;
- виявлено та схарактеризовано інноваційний потенціал мережових технологій в управлінні інноваційним розвитком освіти розвинених країн;
- окреслено змістові та процесуальні засади наднаціонального виміру управління якістю вищої освіти у європейському регіоні.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 2 докторських та 14 кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки та низку магістерських робіт зі спеціальностей «Педагогіка вищої школи» та «Соціальна педагогіка».

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора

Огієнко Олени Іванівни

Напрямок наукових досліджень –

проблеми інноваційного розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих у розвинених країнах світу й Україні в контексті реалізації концепції освіти впродовж життя.

Наукова школа досліджує проблеми:

- теоретико-методологічні та організаційно-педагогічні засади розвитку освіти дорослих у розвинених країнах світу;
- теоретичні та методичні засади підготовки вчителя до інноваційної діяльності у різних країнах світу;
- теоретико-методологічні засади розвитку порівняльних досліджень у галузі освіти дорослих;
- інноваційні підходи до професійної підготовки педагогічного персоналу для системи освіти дорослих у розвинених країнах світу.

Головні здобутки наукової школи:

- розроблено науковий апарат та перспективні напрями наукових досліджень у галузі порівняльної андрагогіки як міждисциплінарної складової педагогічної науки;
- з'ясовано теоретичні та організаційно-педагогічні засади неформальної освіти дорослих у розвинених країнах;
- окреслено тенденції розвитку освіти дорослих в умовах розбудови суспільства знань;
- схарактеризовано змістові та процесуальні засади підготовки вчителів у розвинених країнах світу і Україні;
- виявлено можливості використання інноваційних ідей зарубіжного досвіду щодо розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих у вітчизняному освітньому просторі.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 8 кандидатських дисертацій зі спеціальностей 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, низку магістерських робіт зі спеціальностей «Педагогіка вищої школи» та «Соціальна педагогіка».

Наукова школа

кандидата педагогічних наук, професора

Лазарєва Миколи Остаповича

*Напрямок наукових досліджень –
концепції і технології інноваційної освіти.*

Наукова школа досліджує проблеми:

- дидактичні можливості евристичної освіти;
- розробка і впровадження методів і механізмів евристичного навчання;

– пізнавально-творча і професійна самореалізація учнів і студентів в евристичній освіті.

Головні творчі здобутки наукової школи.

У теоретичному плані обґрунтовано інноваційні концепції: а) про інноваційну сутність евристичного навчання, його методи і механізми діяльності вчителя й учнів; б) про умови самореалізації пізнавально-творчих якостей про суттєві можливості евристичного навчального діалогу оптимізувати освоєння учнями і студентами нових знань та умінь за умови надання їм постійної запитальної ініціативи та компетентної її стимуляції; в) про необхідність детального й адекватного діагностичного інструментарію; г) про обмежені можливості сучасної (традиційної за своєю сутністю) організації навчального процесу старшокласників і студентів і необхідність на державному рівні змінити традиційну (репродуктивну і передавальну) систему навчання на педагогічну систему, яка ґрунтується на пріоритетах творчої діяльності учнів і студентів, що забезпечена прозорим і зрозумілим діагностичним інструментарієм для вимірювання й адекватної оцінки освітніх продуктів – провідного результату інноваційного навчання.

Виявлено важливу для навчання методологічну закономірність: пізнавально-творча самореалізація особистості (розвинуте логічне, евристичне мислення, творча самостійність, когнітивні і креативні уміння тощо) зумовлена, крім відомих чинників (індивідуальних здібностей, загальної культури, пізнавальних інтересів та ін.), розвинутими вміннями постановки серії адекватних пізнавальних запитань для розв'язання будь-якої пізнавальної задачі – основного елементу процесу навчання. Означені запитальні вміння успішно формуються лише в умовах гуманістичного і продуктивного діалогу, якщо останній стає евристичним (пошуковим, конструктивним, креативним) процесом для освітніх суб'єктів, способом їхньої активної взаємодії, здобуття істинних знань та умінь. Побудовано концептуальні і технологічні основи евристично-модульного навчання з його новими принципами.

У практичному аспекті розроблено й впроваджено в навчальний процес дидактичні технології: а) загальної структури евристичного навчання з основними його компонентами як складовими інноваційного навчального модуля; б) навчання учнів і студентів як процесу евристичної діалогової взаємодії на всіх етапах освітнього процесу; в) формування умінь ставити пізнавальні запитання при освоєнні учнями описових і пояснювальних знань та при створенні студентами професійних освітніх продуктів, зокрема розв'язання складних педагогічних задач; г) застосування педагогами,

учнями, студентами алгоритмів нормативної пізнавально-творчої (евристичної) діяльності з її основними методами й механізмами.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 19 кандидатських дисертацій зі спеціальностей 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, 13.00.09 – теорія навчання, низку магістерських робіт зі спеціальності «Педагогіка вищої школи».

Наукова школа

кандидата педагогічних наук, професора

Козлової Олени Григорівни

Напрям наукових досліджень –

управління інноваційними процесами в системі освіти.

Наукова школа досліджує проблеми:

- теоретичне обґрунтування моделі процесу формування професійної компетентності майбутніх менеджерів освіти та педагогів вищої школи у системі магістерської підготовки;
- виокремлення методологічних та методичних засад професійної підготовки майбутніх фахівців у системі вищої освіти;
- визначення основ інноваційної діяльності вчителя;
- розробка методичних рекомендацій щодо підготовки майбутніх фахівців банківської справи в контексті формування й розвитку інноваційної культури;
- розробка науково-методичних рекомендацій щодо формування готовності студентів вищих аграрних навчальних закладів до реалізації міжнародних фахових програм;
- визначення сутнісних складових громадянської вихованості студента вищого навчального закладу;
- розробка механізмів управління громадянським вихованням студентів вищих навчальних закладів;
- підготовка методичних рекомендацій щодо реалізації моделі управління громадянським вихованням студентів вищого навчального закладу;
- розробка критеріїв та показників оцінювання інноваційної культури студентів;

- розробка моделі управління громадянським вихованням студентів у вищих навчальних закладах;
- модель формування готовності студентів до участі у міжнародних програмах;
- виокремлення рівнів сформованості інноваційної культури;
- розробка методик та аналіз результатів педагогічного експерименту щодо формування інноваційної культури майбутніх фахівців банківської справи;
- розробка комплексу критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх аграріїв до реалізації міжнародних фахових програм.

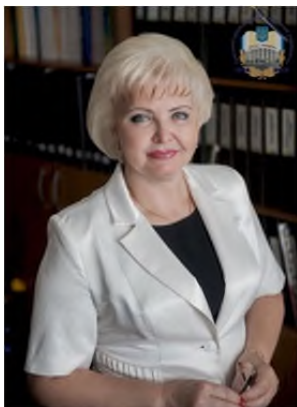

Головним здобутком наукової школи є:

Публікація наукових статей членами кафедри з проблеми підготовки майбутнього педагога вищої школи та менеджера освіти.

Виокремлення основних комплексних умов процесу поетапної фахової підготовки менеджерів освіти і педагогів вищої школи у системі неперервної педагогічної освіти.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 6 кандидатських дисертацій зі спеціальностей 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, низку магістерських робіт зі спеціальностей «Педагогіка вищої школи», «Управління навчальним закладом».

Наукова школа

*кандидата наук з державного управління,
професора*

Пшеничної Любові Василівни

*Напрямок наукових досліджень –
організаційні та фінансові механізми
управлінської діяльності менеджерів.*

Наукова школа досліджує проблеми:

- Менеджмент: функції, принципи, методи.
- Планування в управлінській діяльності.

- Мотивація в управлінській діяльності.
- Моделювання в управлінській діяльності.
- Система внутрішньо фірмового управління.
- Визначення ефективності управління.
- Стратегія розвитку підприємства, установи, організації.
- Стили управління.
- Менеджмент персоналу.
- Менеджмент. Процес виявлення проблем організації
- Організаційна структура підприємства та управління.

Головні здобутки наукової школи:

- результати фундаментальних і прикладних досліджень у визначеному науковому напрямі;
- наукові публікації з питань управлінської діяльності вийшли 6 мовами: англійською, французькою, іспанською, нідерландською, португальською та російською (монографії, наукові статті, посібники тощо);
- сприяння виконанню науково-дослідних робіт студентами, магістрантами та аспірантами;
- публікація наукових статей з проблеми підготовки майбутнього менеджера освіти;
- схарактеризовано інноваційний потенціал мережеских технологій в управлінні інноваційним розвитком освіти;
- виокремлення основних комплексних умов процесу поетапної фахової підготовки менеджерів освіти у системі неперервної педагогічної освіти.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 3 кандидатські дисертації зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; близько 60 магістерських робіт зі спеціальностей «Управління навчальним закладом» та «Менеджмент»; підготовлено низку статей студентів, магістрів та аспірантів.

Наукова школа

кандидата педагогічних наук, професора

Кондратюк Світлани Миколаївни

Напрям наукових досліджень – теорія і методика формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців дошкільної і початкової освіти.

Наукова школа досліджує проблеми:

- організаційно-педагогічні засади здоров'язбережувального виховання молодших школярів у сучасній Польщі;
- організаційно-педагогічні засади міжнародної діяльності університетів США;
- формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу;
- організаційно-педагогічні засади відкритої освіти в університетах Великої Британії.

Головними здобутками наукової школи є:

- результати фундаментальних і прикладних досліджень у визначеному науковому напрямі;
- наукові публікації (монографії, наукові статті, посібники тощо);
- сприяння виконанню науково-дослідних робіт студентами, магістрантами та аспірантами;
- організація Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференцій «Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку»;
- співпраця з установами (згідно з Угодами про творчу співпрацю); міжнародне співробітництво (участь у семінарах, конференціях).

Захищено 3 кандидатських дисертації за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Наукова школа

доктора педагогічних наук, доцента

Корж-Усенко Лариси Вікторівни

Напрямок наукових досліджень – історико-педагогічні аспекти педагогіки вищої школи і педагогічного краєзнавства.

Наукова школа досліджує проблеми:

- розроблення та реалізація ідеї українського національного університету;

- концептуальні та організаційно-педагогічні аспекти засади розвитку навчального процесу у вищій школі України: контекст історичної ретроспективи;
- персоналії в історії педагогічного краєзнавства;
- розвиток національного шкільництва і козацької педагогіки.

Головними здобутками наукової школи є розроблення проблем історії вищої освіти та педагогічного краєзнавства на методологічному, теоретичному, методичному та практичному рівнях, зокрема:

- розроблення історіографічних та джерелознавчих аспектів розвитку вищої освіти України в історичній ретроспективі;
- виокремлення тенденцій та особливостей розвитку національного шкільництва в козацький період;
- визначення позитивних і негативних аспектів реалізації академічної автономії в історичній ретроспективі та перспективі;
- виявлення ефективних форм і засобів підготовки викладача вищої школи;
- виокремлення особливостей функціонування народного університету в Україні та на Слобожанщині;
- з'ясування організаційно-педагогічних засад розвитку шкільного краєзнавства Північно-східної України в 20–30-ті рр. XX ст.
- розроблення напрямів поглиблення національно-патріотичного виховання в умовах роботи класу козачат.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 4 кандидатські дисертації зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; близько 40 магістерських робіт зі спеціальностей «Педагогіка вищої школи» та «Соціальна педагогіка»; підготовлено низку статей студентів, магістратів та аспірантів.

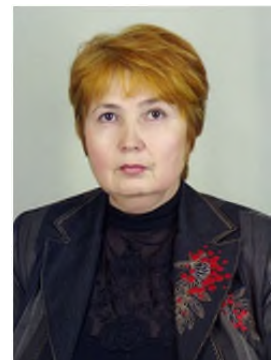
Наукова школа

кандидата філософських наук, доцента

Луценко Олени Анатоліївни

Напрямок наукових досліджень: – гендерні дослідження;

- фундаментальні дослідження з проблем гендерної теорії в сфері освітньо-виховного процесу і

соціальної діяльності;

- впровадження інноваційної освітньої практики (яка передбачає включення гендерної парадигми в освітній процес) з розробкою відповідної моделі забезпечення;

- методична підготовка державних службовців регіону до впровадження гендерних підходів в роботу державних установ та органів місцевого самоврядування.

Наукова школа досліджує проблеми:

- розвиток гендерної теорії в дослідженні історичних аспектів навчально-виховного процесу з урахуванням фактору статі;

- впровадження інноваційної освітньої практики (яка передбачає включення гендерної парадигми в освітній процес) з розробкою відповідної моделі забезпечення;

- цілісно-процесуальної моделі ступеневої практичної підготовки майбутніх освітян і соціальних працівників до фахової діяльності з урахуванням гендерного чинника;

- підвищення рівня поінформованості викладачів ВНЗ з питань запровадження міжнародних стандартів з гендерної політики в освітній сфері;

- здійснення допомоги і участь в переробці навчальних програм стандартів гендерної освіти соціально-гуманітарного та соціально педагогічного спрямування, включення в них гендерної парадигми:

- розробку проєктної моделі та рекомендацій для студентів по здійсненню гендерної експертизи соціальних проєктів, підручників та навчальних текстів, а також для викладачів ВНЗ по здійсненню гендерної експертизи робочих програм;

- цілісно-процесуальну модель ступеневої практичної підготовки соціальних працівників, державних службовців регіону до впровадження гендерних підходів в роботу державних установ та органів місцевого самоврядування, модернізації засобів і методів навчання й виховання з урахуванням проблем соціальної статі.

Головними здобутками наукової школи є:

Вперше з позиції гендерного підходу визначено та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови гендерного виховання учнів молодшого шкільного віку; узагальнено теоретичні засади, традиції і досвід соціостатевого виховання дітей в українській селянській родині XIX – початку XX ст.

Головним здобутком науково-організаційної, науково-методичної діяльності наукової школи є розробка та забезпечення моделі впровадження гендерної парадигми в систему ЗВО.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 4 кандидатські дисертації зі спеціальностей 13.00.01 загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.07 – теорія і методика виховання.

Наукова школа

*доктора медичних наук, професора
Калиниченко Ірини Олександрівни*

*Напрямок наукових досліджень –
медико-соціальні детермінанти здоров'я дітей,
підлітків та молоді в умовах сучасної освіти*

Наукова школа досліджує:

- вивчення динаміки стану здоров'я дітей та підлітків Сумщини;
- вплив умов життєдіяльності та організації навчального процесу на стан здоров'я дитячого населення за результатами соціально-гігієнічного моніторингу;
- діагностику психоемоційного стану та функціонального стану нервової системи учнів;
- розробка комплексної оцінки шкільної готовності дітей для систематичного навчання у закладах освіти;
- розробка оздоровчих та реабілітаційних програм для учнів, батьків, вчителів ЗНЗ відповідно до потреб закладу.

Головними здобутками наукової школи є:

- систематизовано використання реабілітаційних заходів, спрямованих на профілактику, корекцію порушень постави та плоскостопості у дітей дошкільного віку із гіпермобільністю суглобів в умовах навчального закладу;

- розроблено модель фізичної реабілітації дітей в умовах навчальних закладів;
- науково-обґрунтовані принципи організації навчально-тренувального процесу дітей, які відвідують позашкільні навчальні заклади спортивного профілю,
- гігієнічні критерії оцінки умов внутрішньо шкільного середовища дитячо-юнацьких спортивних шкіл; розроблено методичний підхід щодо оцінок пози дитини під час письма та рівнів розвитку графомоторних навичок у дітей 5–8 років; виявлені особливості функціонального та психофізіологічного станів дітей з різним рівнем розвитку графомоторних навичок;
- науково обґрунтовано профілактичні засоби, щодо зменшення негативного впливу недостатньо сформованих стартових можливостей дітей.

Під керівництвом професора І. Калиниченко підготовлено 5 кандидатів наук, із них 3 – біологічних наук, 1 – психологічних наук та 1 – з фізичного виховання і спорту.

Наукова школа

*доктора наук з фізичного виховання і спорту,
професора,*

Томенка Олександра Анатолійовича

*Напрям наукових досліджень –
теоретико-методологічні основи загальної
(неспеціальної) фізкультурної освіти дітей та молоді,
проблеми олімпійської освіти.*

Наукова школа досліджує проблеми:

- підвищення ефективності фізкультурної освіти дітей та молоді.

Головними здобутками наукової школи є:

Поширення нових перспективних технологій наукового дослідження та їх реалізація у практиці навчальної роботи у СумДПУ імені А. С. Макаренка

сприяло започаткуванню науково-дослідної роботи за темою «Теоретичні і методичні основи фізкультурної освіти різних груп населення» (2016-2020 рр.), у межах виконання якої проводяться дослідження наукового та методичного характеру.

Результати діяльності: 5 захистів кандидатських дисертацій за напрямками: 24.00.01 – Олімпійський та професійний спорт, 24.00.02 – ФК, ФВ різних груп населення.

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора,

Лянного Юрія Олеговича

Напрямок наукових досліджень –

теорія і практика проблем здоров'я, фізичної реабілітації (фізичної терапії) та спеціальної освіти у контексті професійної підготовки фахівців.

Наукова школа досліджує проблеми:

- професійної підготовки майбутніх магістрів із фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах;
- валеологічної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищому навчальному педагогічному закладі; корекції рухових порушень школярів з вадами слуху засобами адаптивної фізичної культури;
- корекції рухової сфери молодших школярів з наслідками ДЦП засобами нетрадиційних технологій; розвитку функціональних можливостей рук у дітей 5–10 років зі спастичними формами церебрального паралічу;
- корекції фонетико-фонематичного недорозвинення мовлення засобами арт-педагогіки; відновлення якості життя хворих після хірургічних операцій з приводу гриж передньої черевної стінки засобами фізичної реабілітації;
- фізичної реабілітації дітей середнього та старшого дошкільного віку, які страждають на рецидивний бронхіт; методики фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку з порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- професійної підготовки інструкторів туристичного супроводу у вищих навчальних закладах.

Головними здобутками наукової школи є:

Підготовка 12 кандидатів наук, з них 10 педагогічних і 2 з фізичного виховання і спорту, розробка 6 патентів (доцент Корж Ю.М.) та 4 авторських свідоцтв (доцент Арешіна Ю.Б.).

Наукова школа

кандидата педагогічних наук, професора,

Лози Тетяни Олександрівни

Напрямок наукових досліджень –

*підвищення рівня здоров'я і фізичної
підготовленості різних груп населення засобами
фізичної культури*

Наукова школа досліджує проблеми:

*оптимізація процесу навчання і виховання різних
груп населення засобами фізичного виховання*

Головними здобутками наукової школи є:

захист дисертаційних робіт, підготовка навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій, студентських наукових робіт.

Професор Лоза Т. О. підготувала 11 кандидатів наук зі спеціальностей 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я), 13.00.03 – корекційна педагогіка, 13.00.04 теорія і методика професійної освіти, 24.00.02 – ФК, ФВ різних груп населення.

Наукова школа

кандидата педагогічних наук, професора

Кудренка Анатолія Івановича

Напрямок наукових досліджень –

*оптимізація процесу навчання та виховання різних
груп населення засобами фізичної культури*

Наукова школа досліджує проблеми:

модернізація фізичного виховання учнів молодших і середніх класів загальноосвітніх шкіл України.

Головними здобутками наукової школи є:

захист трьох дисертаційних робіт на здобуття ступеня кандидата наук з фізичної культури і спорту, видано два навчально-методичні посібники.

Наукова школа

кандидата педагогічних наук, професора

Кравченка Анатолія Івановича

Напрямок наукових досліджень –

науково-педагогічні засади корекційного процесу серед осіб із психофізичними вадами.

Наукова школа досліджує проблеми:

– науково-теоретичне обґрунтування та експериментальна апробація заходів щодо оптимізації психофізичних показників, змістовно-методичного забезпечення розвивально-виховної та корекційно-відновної роботи серед осіб із особливими потребами, а також університетської та післядипломної підготовки фахівців напрямку «Корекційна освіта. Логопедія».

Головним здобутком наукової школи є 3 захисти дисертаційних досліджень, підготовка та опублікування наукових та навчально-методичних робіт, розробка та апробація програм у сфері логопедії.

Наукова школа

доктора мистецтвознавства, професора

Стахевича Олександра Григоровича

Напрямок наукових досліджень –

музичне мистецтво: творчість, виконавство, педагогіка

Наукова школа досліджує проблеми:

- конкретизація історичних та теоретичних аспектів музично-інструментального та оперно-вокального виконавства;
- з'ясування теоретико-культурологічних основ розвитку камерних ансамблів;
- дослідження народнопісенної культури Слобожанщини;
- узагальнення жанрово-стильових особливостей музичного мистецтва.

Головним здобутком наукової школи є:

- визначення основних тенденцій розвитку європейського оперного мистецтва XVII – XIX століть;
- реконструкція змісту вчення про співацький голос в італійській оперній культурі XVIII століття;
- розвиток природничо-наукових теорій сольного співу XIX – XX століть.

Під керівництвом професора О. Г. Стахевича захищено 2 докторські та 4 кандидатські дисертаційних дослідження:

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора
Устименко-Косоріч Олени Анатоліївни

Напрямок наукових досліджень –
світові тенденції розвитку музичного мистецтва
та мистецької освіти.

Наукова школа досліджує проблеми:

- формування інтерпретаторської компетентності майбутніх співаків із КНР у процесі фахової підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах України;
- формування художньо-виконавської майстерності майбутніх піаністів із КНР у процесі фахової підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах України;
- формування концертно-виконавської компетентності іноземних студентів магістратури у процесі фахової (фортепіанної) підготовки.

Головним здобутком наукової школи є розроблення методик формування фахових компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва, які впроваджено в навчальний процес закладів вищої освіти КНР.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 3 кандидатських дисертації, 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки та низку магістерських робіт.

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора

Єременко Ольги Володимирівни

Напрямок наукових досліджень –

проблеми мистецької освіти

в контексті сучасних інновацій.

Наукова школа досліджує проблеми:

– історичні аспекти та теоретико-методологічні засади розвитку мистецької освіти України; – інноваційні підходи до розвитку вітчизняного мистецтва в контексті діалогу різних культур світу;

– традиції та новації у виконавській та педагогічній практиці;

– теоретичні та методичні основи розвитку мистецької освіти.

Головні здобутки наукової школи:

– окреслено історичні аспекти та розроблено теоретичні й методологічні засади розвитку вітчизняної мистецької освіти;

– схарактеризовано інноваційні підходи до розвитку мистецтва України в контексті діалогу різних культур світу;

– виявлено традиції та новації у виконавській та педагогічній практиці;

– з'ясовано теоретичні та методичні основи розвитку мистецької освіти.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено кандидатську дисертацію зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 3 дисертації зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання та магістерські роботи зі спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора

Михайличенка Олега Володимировича

Напрямок наукових досліджень –

історія та методика викладання суспільно-політичних дисциплін у загальноосвітній та вищій школі.

Теорія мистецької освіти.

Наукова школа досліджує проблеми:

- новітні технології викладання суспільно-політичних дисциплін;
- історія та теорія мистецької освіти;
- історія науки і техніки; історія дидактичних вчень;
- українське народознавство.

Головним здобутком наукової школи є:

Удосконалення окремих напрямів в методиці викладання історичних дисциплін, а саме проведення досліджень, пов'язаних з формуванням полікультурної, правової та світоглядної компетенції майбутніх учителів у процесі вивчення історичних дисциплін. Захищено шість кандидатських дисертацій.

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора

Бугрія Володимира Станіславовича

Напрямок наукових досліджень –

історія освіти і науки в Україні

Наукова школа досліджує проблеми:

- краєзнавство у навчальних закладах;
- історія навчальних закладів;
- розвиток галузей освіти;
- наука у навчальних закладах.

Головним здобутком наукової школи є:

- дослідження історіографічної та джерельної бази розвитку освіти в Україні;
- встановлення періодизації явищ розвитку освіти і науки;
- з'ясування організаційних та змістових засад галузей освіти;
- виявлення тенденцій та особливостей освітніх та наукових процесів;
- актуалізація історико-педагогічного досвіду в сучасних умовах.

Захищена одна докторська (керівника наукової школи) та три кандидатські дисертації за напрямами досліджень наукової школи.

Наукова школа

доктора педагогічних наук, професора

Семеног Олени Миколаївни

Напрямок наукових досліджень –

**теоретичні та методичні засади формування
культуромовної особистості фахівця-дослідника в умовах
неперервної освіти**

Наукова школа досліджує проблеми:

- теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури на основі компетентнісного підходу;
- теоретичні і методичні засади розвитку педагогічної майстерності учителя-словесника у системі післядипломної освіти;
- технології підготовки майбутніх фахівців масмедійних, юридичних, економічних, медичних спеціальностей як культуромовних особистостей і дослідників: праксеологічний підхід.

Головні здобутки наукової школи:

Професор О. Семеног теоретично обґрунтувала й розробила навчально-методичну систему професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури як дослідників та культуромовних особистостей у педагогічному університеті, побудовану на основі компетентнісно орієнтованого підходу; визначила основні напрями розвитку системи професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури, яка характеризується наявністю елементів етнокультурознавчого спрямування й використанням сучасних інформаційних технологій; визначила педагогічні умови поєднання навчально-пізнавальної, науково дослідної, практичної діяльності з метою формування вчителя-словесника як дослідника та культуромовної особистості. Досліджує проблеми теорії та методики професійної (філологічної) освіти, неперервної педагогічної освіти,

методики викладання української мови, етнолінгво дидактики, лінгвоперсонології, культури наукової мови, використання інформаційних технологій у філологічній освіті, формування академічної культури дослідника.

За результатами досліджень докторантів і аспірантів успішно захищено 3 докторські і 7 кандидатських дисертацій зі спеціальностей 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; захищено магістерські роботи.

Наукова школа

доктора географічних наук, професора

Нешатаєва Бориса Миколайовича

Напрям наукових досліджень –

проблеми геоекологічного та соціально-економічного розвитку регіону

Наукова школа досліджує проблеми:

найбільш актуальні геоекологічні та соціально-економічні проблеми регіонального розвитку Сумської області.

Головні здобутки наукової школи:

1. Проведено низку наукових експедицій у Полтавській області в межах проєктного регіонального ландшафтного парку «Гадяцьке Попсілля». Виділено нові об'єкти резервації рангу заповідних урочищ.

2. Проведено обробку даних експедиційних досліджень по р. Ворсклі, а також малих річках басейну р. Ворскла для визначення гідрометричних, фізико-хімічних характеристик річкової води.

3. Досліджено річкові басейни та вперше, для території України, створено низку тематичних картосхем.

4. Досліджено морфогенетичні процеси в басейні середнього Псла. Виявлена залежність будови річкової долини від сучасних тектонічних процесів.

5. Виконано дослідження з вивчення геохімічної структури ґрунтів лісостепових ландшафтів Сумської області. Встановлено, що основну роль в процесі акумуляції розсіяних елементів у ґрунтах відіграє органічна речовина, зокрема, наявність у складі гумусу високополімеризованих гумусових кислот та їх солей.

6. Проведено корекцію демографічних типів сільського розселення, відповідно статистичній інформації 2010–2012 рр., а також уточнено сітку демографічного районування сільської місцевості Північного Сходу України.

7. Узагальнено методичні підходи суспільно-географічних досліджень просторово-часової взаємодії соціально-, виробничо-, і природно-територіальних систем; досліджено історію формування галузевої і територіальної структур господарського комплексу Сумської області та їх сучасний стан.

8. Обґрунтовано теоретичні та методичні аспекти дослідження сфери обслуговування населення, досліджено стан розвитку промислового комплексу м. Суми.

9. Підготовлено макет ландшафтної великомасштабної карти ландшафтного парку «Гадяцьке Попсілля» (1: 50000).

10. Узагальнено та вдосконалено методику оцінки антропогенного навантаження на річкові басейни та на саму річку.

11. Досліджено 65 малих річок Сумської області.

За результатами досліджень успішно захищено 3 дисертації.

Наукова школа

доктора біологічних наук, професора

Шейка Віталія Ілліча

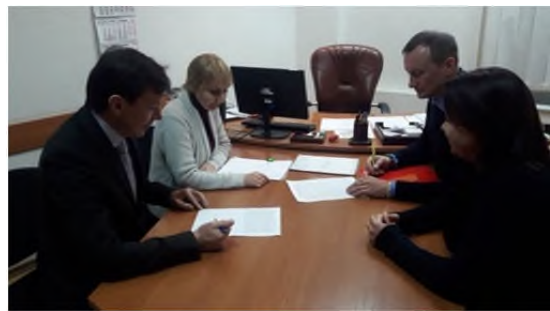
Напрямок наукових досліджень –

*проблеми імунорегуляції функцій організму
та функціональних взаємозв'язків нервової та імунної
систем.*

Основними напрямками наукових досліджень наукової школи є імунологія, фізіологія ВНД, адаптаційні реакції організму до екзогенних та ендогенних факторів середовища.

Наукова школа досліджує проблеми:

- функціональні взаємозв'язки між нервовою системою та імунною;
- функціональні зміни в нервовій та імунній системі під впливом радіації;
- вплив геохронокліматичних факторів на імунну систему;
- вплив канабіноїдів на патофізіологічні зміни в стінках судин;
- системний імунітет та артеріальна гіпертензія;
- вплив імуностимуляторів на імунологічні та біохімічні константи на фоні фізичних навантажень;
- взаємозв'язок захворювань печінки та патологій ока.

Головним здобутком наукової школи є

- виявлено взаємозв'язки між станом ВНД та станом імунної системи на тлі короткозорості;
- з'ясовано стан імунної системи в умовах артеріальної гіпертензії різного ступеня та різної тривалості;
- розширено уявлення про функціональні зміни імунної системи у професійних спортсменів ігрових видів спорту та запропоновано шляхи корекції;
- досліджено взаємозв'язок між захворюваннями печінки та патологією ока у дітей.

У межах наукової школи професора В. Шейка підготовлено 1 доктора медичних наук та 3 кандидатів наук, із них 1 кандидат медичних наук та 2 кандидати біологічних наук.

Інноваційні та традиційні наукові підрозділи університету

Стратегія інноваційного розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка передбачає створення сучасної інфраструктури міждисциплінарних досліджень на основі системи науково-дослідних лабораторій, ресурсних центрів і центрів трансферу технологій, навчально-наукових центрів та центрів колективного користування, діяльність яких спрямовано на підвищення конкурентоспроможності наукових розробок університету.

Станом на сьогодні в університеті згідно з «Положенням про науково-дослідну лабораторію» (наказ від 29.04.2014 р. № 82 відповідно до рішення вченої ради від 28.04.2014 р. протокол № 10) та «Положенням про ресурсний центр/центр трансферу технологій» (наказ від 25.06.2014 р. № 132 відповідно до рішення вченої ради від 25.06.2014 р. протокол № 13) функціонують 17 інноваційних (10 ресурсних центрів та центрів трансферу технологій, 1 центр колективного користування, 2 навчально-наукових центри, 2 міжвідомчі, 1 міжуніверситетська та 1 студентська науково-дослідна лабораторія) та 25 традиційних наукових підрозділів.

Науково-дослідницький центр гендерної освіти

Керівник – к.філос.н., доцент Луценко О. А.

Центр реорганізовано з лабораторії гендерної освіти в 2016 році при кафедрі соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності.

Мета діяльності – розробка теоретико-методологічних основ дослідження гендерної теорії в сфері освіти і виховання та вдосконалення інноваційної моделі впровадження міжнародних стандартів з гендерних питань в національну систему вищої освіти.

Тема: «Теоретико-методологічні та методичні основи впровадження гендерного підходу в навчально-виховний процес вищих навчальних закладів» (номер державної реєстрації 0114U005223, термін виконання 2014–2018 рр.).

Пріоритетні напрями та результати діяльності:

– Науково-дослідна робота (керівництво дипломними і магістерськими роботами з гендерної проблематики; удосконалення моделі гендерної експертизи навчальних посібників і соціальних проєктів; керівництво науковою роботою студентів; Підготовка до друку та видання монографії: Луценко О.А. Філософія та культура статі: гендерний аналіз: Монографія. Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. 323 с. (17 друк. арк.); підготовка до друку та видання навчального посібника «Гендерна педагогіка»; підготовка до друку та видання методичних рекомендацій «Соціальна і культурна політика в Україні»; підготовка до захисту кандидатської дисертації за спеціальністю 13.00.01 на тему «Розвиток жіночої гімназійної освіти Північного Сходу України в другій половині XIX – на початку XX століття» (Ключко О.М.); підготовка наукових статей до фахових наукових збірок; проведення довгострокового дослідження «Гендерний аналіз конструктів буденної свідомості сучасного держслужбовця»; розробка нових тем дипломних, магістерських та дисертаційних досліджень з гендерної проблематики).

– Навчально-методична робота (доопрацювання робочих навчальних програм із гендерних дисциплін за новими вимогами; удосконалення наочного забезпечення навчально-виховного процесу – підготовка тематичного матеріалу з гендерної проблематики в слайдовому форматі; удосконалення електронного

банку даних, пов'язаного з академічною діяльністю та методичною роботою в сфері гендерної проблематики).

– Організаційна робота (організація та проведення постійно діючого циклу науково-методологічних семінарів для дипломників та аспірантів СумДПУ імені А. С. Макаренка «Гендерні проблеми наукового знання»; обговорення досліджень у галузі гендерної педагогіки; реорганізація роботи бібліотеки НДЦГО; діяльність студентського наукового гуртка з гендерної проблематики «Гендер і молодь» та робота наукового гуртка «Гендерні аспекти соціальної роботи»; робота проблемної групи «Технології гендерних досліджень у соціальній та соціально-педагогічній роботі»; організація та проведення серії студентських дебатів на теми з гендерної проблематики серед студентів; організація постійно діючого циклу лекцій «Гендерна дискримінація в органах місцевого самоврядування» в Центрі підвищення кваліфікацій Сумської обласної державної адміністрації.

– Підвищення рівня професійної підготовки (підвищення кваліфікації викладачів кафедри з гендерної проблематики в межах Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні).

Ресурсний центр професійного розвитку вчителів англійської мови

Координатор – старший викладач Голубкова Н.Л.

Центр започатковано у 2004 р. завдяки отриманому заступником директора Інституту філології СумДПУ, старшим викладачем кафедри практики англійської мови Голубковою Н.Л. гранту уряду США, за підтримки Державного департаменту США, Відділу освіти, культури та преси Посольства США в Україні та організації Американські Ради з міжнародної освіти (ACTR/ACCELS) за програмою «Партнери в освіті» на навчання в Східно-Мічиганському Університеті (м. Іпсіланті, США) з метою розвитку діяльності ресурсного центру професійного розвитку вчителів англійської мови.

За звітний період Ресурсний центр перетворився на багатоцільовий науково-методичний, педагогічний центр, що виконує функції бібліотеки, читального залу, приміщення для проведення семінарів і практичних занять. На сьогодні Центр містить великий фонд підручників, навчально-методичних комплексів; методичної, художньої літератури, довідникових матеріалів, аудіо та відеозаписів, якими мають змогу безкоштовно користуватись викладачі та

студенти університету, а також вчителі м. Суми та Сумської області. Книжковий фонд центру постійно поповнюється завдяки грантам від американської волонтерської організації, яка розповсюджує книжки та підручники, Дарієн Ейд Бук (Darien Aid Book) та Корпусу Миру США в Україні.

Мета діяльності – удосконалення фахової майстерності студентів-випускників і вчителів англійської мови та підвищення рівня автентичності викладання та професійної компетенції.

Головні результати роботи:

Організовано та проведено наукові, навчально-методичні та культурно-освітні заходи:

- на базі Сумського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій проводиться постійно діючий семінар «Ділова англійська мова» для апаратів державних службовців структурних підрозділів Сумської обласної державної адміністрації та районних державних адміністрацій з метою покращення мовно-лінгвістичних навичок з ділової англійської мови (до занять залучено Шона Мак-Доналда з досвідом роботи в мерії м. Сієтл (США));

- за підтримки Регіонального відділення з питань викладання англійської мови Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні щорічно було організовано та проведено регіональний науково-методичний семінар для вчителів загальноосвітніх шкіл міста Суми;

- щорічний науково-практичний семінар присвячений Cambridge English та складанню міжнародних іспитів (Cambridge ESOL exams, 13 травня 2015 р.). Консультанти екзаменаційного департаменту Кембриджського університету (Cambridge English Language Assessment) та видавництва Cambridge University Press знайомили з системою тестування, що дозволяє чітко визначити знання відповідно до Загальноєвропейської шкали рівнів мовної компетенції (Common European Framework of Reference). Обговорено можливі шляхи співпраці щодо заснування на базі університету мовного центру по підготовці до міжнародних іспитів;

- систематично здійснюються презентації та консультації з оформлення документів щодо участі студентів університету у міжнародній

програмі обмінів студентів вищих навчальних закладів Global UGRAD program, яка здійснюється Бюро у справах освіти та культури Державного департаменту США, Посольством США в Україні (студентка Н. Шпак стала національним переможцем програми Global UGRAD та отримала грант на навчання в університеті США (Kansas, Emporia State University) протягом першого семестру 2016–2017 н. р.).

– за ініціативою волонтерів Корпусу Миру США в Україні проходить щорічний міський конкурс творчих робіт із англійської мови WRITE ON Contest серед учнів 6–11 класів загальноосвітніх шкіл і студентів I–IV курсів ЗВО (мета заходу – сприяння розвитку творчого мислення, заохочення дітей та молоді до вивчення англійської мови).

– працює клуб американського кіно культурологічного і соціально-політичного спрямування (до роботи залучено волонтера Корпусу Миру Дебору Мак-Дональд).

– укладено Угоду про співпрацю на 2018–2020 роки між Корпусом Миру США в Україні та СумДПУ імені А. С. Макаренка, відповідно до умов якої доброволець Корпусу Миру Лоренс Кан у співпраці з викладачами університету проводить заняття з англійської мови, вдосконалює та розробляє навчально-методичні матеріали, а також проводить науково-методичну роботу.

– взято участь у програмі «Спеціаліст з викладання англійської мови» (2018–2019 н.р.), що діє за підтримки Посольства США в Україні та Міністерства освіти і науки України, виграно грант та запрошено стипендіата Державного департаменту США, викладача англійської мови Венді Фінлейсон, яка має досвід викладання англійської мови як іноземної в ЗВО різних країн світу, для роботи у 2018–2019 н. р.

Консультативно-методичний центр «Довіра»

КМЦ було створено при кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти у 2010 р.

Керівник: з 2010 р. до 2015 р. Косарева Н. О., викладач кафедри, вчитель-дефектолог вищої категорії, вчитель-методист; з 2015 р. – Колишкін О. В., к.пед.н., доцент.

Мета діяльності – надання консультативної психолого-педагогічної підтримки сім'ям з питань корекційно-реабілітаційної допомоги особам із особливими потребами від народження до дорослого віку, педагогам, фахівцям, установам і організаціям у здійсненні психолого-педагогічного супроводу даних категорій населення.

Результати роботи:

Розроблено інформаційно-методичні матеріали для батьків осіб із порушеннями психофізичного розвитку; підготовлено обладнання для діагностування та корекції порушень у клієнтів; організовано та забезпечено електронний взаємозв'язок консультантів центру, батьків дітей із порушеннями психофізичного розвитку та дорослих-інвалідів.

Проведено заходи: серед них індивідуальні заняття з дітьми з особливими потребами, семінари, майстер-класи, тренінги, консультації батьків, педагогів, фахівців громадської організації «Спільнота», студентів, магістрантів, студентів, вихователів дитячих будинків сімейного типу.

Надано теоретико-методичну і практичну допомогу педагогічним працівникам загальноосвітніх навчальних закладів з питань навчання, виховання та корекційної роботи з дітьми з обмеженими можливостями, що навчаються в умовах інклюзії.

Розроблено та опубліковано методичні та інформаційні матеріали на допомогу педагогам інклюзивних класів закладів освіти, працівникам установ охорони здоров'я, праці та соціального захисту населення, громадських організацій.

Напрями консультування:

Організація конструктивної взаємодії членів сім'ї та спеціалістів з дітьми та дорослими з особливими потребами.

Організація навчально-виховної, корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього, дошкільного і шкільного віку та дорослими особами з вадами психофізичного розвитку.

Розв'язання проблем реабілітації, інтеграції у соціум та формування життєвої компетенції у осіб із обмеженими можливостями.

Організація навчання і виховання дітей із порушеннями фізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти.

Експертиза індивідуальних реабілітаційних та корекційних програм.

Організація сімейного середовища відповідно до особливостей психофізичного розвитку.

Ресурсний центр трансферу педагогічних технологій

Керівник – д.пед.н., професор Чашечникова О.С.

Лабораторію створено у 2009 р. при кафедрі математики. У 2011 р. при ній було відкрито Ресурсний центр трансферу педагогічних технологій. У межах діяльності Центру здійснюється розробка проєкту «Розвиток інтелектуальних умінь і творчого мислення учнів та студентів при вивченні математики, фізики, інформатики».

Мета діяльності – створення моделі розвитку творчого мислення учня у процесі диференційованого навчання математики (фізики, інформатики); вдосконалення системи підготовки майбутнього вчителя математики (фізики, інформатики), формування в нього готовності та спроможності до розвитку інтелектуальних вмінь та творчого мислення.

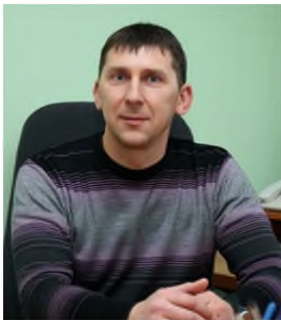

Основні наукові результати роботи:

- Визначено стан організації позакласної роботи з математики в рамках міжнародного україно-американського проєкту «Система позакласної роботи з математики. Досвід США та України», проаналізовано отримані результати. Зроблено порівняльний аналіз змісту навчання математики у закладах середньої освіти в Україні та Латвії.
- Проведено діагностику творчого потенціалу учнів сумських шкіл та студентів фізико-математичного факультету СумДПУ, зроблено аналіз динаміки змін; визначено основні чинники, що сприяють формуванню творчої особистості майбутнього вчителя математики у процесі навчання (зокрема – елементарної математики).
- Проаналізовано специфіку навчання математики в основній та старшій школі в умовах впровадження нових програм. Здійснено експертизу підручників математики для 5 класів та для 10 класів (різні рівні) з наступним порівняльним аналізом перших результатів використання в основній та старшій школі. Здійснено аналіз перших результатів впровадження ідей «Нової української школи» з метою визначення напрямків вдосконалення методики навчання математики на етапі адаптації учнів при переході з початкової школи до основної. Удосконалено структуру окремих компонентів змісту шкільного курсу математики та фізики основної та старшої школи. Здійснено аналіз форм та методів підготовки учнів до участі у математичних олімпіадах, конкурсах.

– Створено освітньо-професійну програму підготовки магістрантів – майбутніх вчителів математики у контексті компетентнісного підходу та досліджено ефективність впровадження конкретних форм, методів, засобів її реалізації. Розглянуто форми, методи, засоби підвищення ефективності підготовки майбутнього вчителя математики, фізики, інформатики до професійної діяльності в умовах впровадження проекту «Нова українська школа». Розглянуто можливості використання сучасних ППЗ в умовах підготовки майбутнього вчителя математики, фізики, інформатики на засадах компетентнісного підходу. Розглянуто можливості використання QR-кодів при вивченні математики. Розглянуто особливості навчання математики студентів нематематичних спеціальностей. Проаналізовано особливості навчання математики учнів закладів професійно-технічної освіти у сучасних умовах. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність моделі формування ІКТ-компетентності майбутніх учителів математики. Вдосконалено методичну систему навчання математичного аналізу майбутніх вчителів предметів фізико-математичного циклу, спрямовану на формування їх математичної компетентності.

***Ресурсний центр – центр трансферу технологій
кафедри спеціальної та інклюзивної освіти***

Керівник – к.пед.н., старший викладач
Косенко Ю.М.

Ресурсний центр – центр трансферу технологій засновано у 2017 р. Діє при кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти.

Основні результати роботи:

Кафедрою розпочато впровадження у практику концепції «Нова українська школа», зокрема у частині забезпечення якості надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту у системі спеціальної та інклюзивної освіти. У межах даного напряму діяльності створено інформаційну, навчально-методичну базу джерел відповідно до профілю діяльності Центру.

Спільно з іншими структурними підрозділами кафедри проведено II Регіональний науково-практичний семінар зі спеціальної педагогіки «Новітні технології спеціальної педагогіки: проблеми, перспективи та шляхи запровадження» (м. Суми, 20 листопада 2019 р.).

**Ресурсний центр кафедри
медико-біологічних основ фізичної культури
«Школа педагогіки здоров'я».**

Керівник – д.мед.н., професор Калиниченко І. О.

Ресурсний центр створено у 2011 р. при кафедрі
медико-біологічних основ фізичної культури.
У 2017 році центр було реорганізовано.

Пріоритетні завдання діяльності: Супровід навчальної і науково-дослідної діяльності в СумДПУ імені А. С. Макаренка та ЗЗСО регіону, впровадження результатів НДР в соціально-економічну сферу. Поширення інноваційного досвіду, наукових розробок кафедри шляхом проведення конференцій, семінарів, тренінгів.

Основні результати роботи:

Організовано та проведено на базі СумДПУ імені А. С. Макаренка 6 наукових заходів, з них 4 всеукраїнського рівня:

1) IX Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Освіта і здоров'я» (2–3 квітня 2019 р.). Співорганізатори: Інформаційно-методичний центр управління освіти Сумської міської ради, ДУ «Інститут громадського здоров'я імені О. М. Марзєєва НАМН України», Гомельський державний університет імені Франциска Скорини (Республіка Білорусь), КЗ Сумської міської ради «Сумська дитяча художня школа ім. М. Г. Лисенка». У конференції брали участь, у різних форматах, майже 178 фахівців у галузі освіти, охорони здоров'я, гігієни з України, Білорусії та Польщі, з них – 8 докторів наук.

Напрями роботи конференції: Фізичне, психічне, соціальне і духовне здоров'я дітей, підлітків та молоді. Донозологічна діагностика як засіб оцінки та прогнозування індивідуального та популяційного здоров'я. Медико-соціальні аспекти репродуктивного потенціалу молоді. Гігієнічні аспекти організації освітнього процесу в навчальних закладах різного типу. Медико-біологічні та психолого-педагогічні проблеми фізичного виховання і спорту дітей, підлітків і молоді. Сучасні підходи до створення здоров'язберезувального середовища у закладах освіти та професійній діяльності. Гігієнічні та психолого-педагогічні засади формування здорового способу життя. Методологічні засади та методичні підходи викладання дисциплін медико-біологічного блоку у вищих навчальних закладах.

2) IV Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Арт-терапевтичні технології у здоров'язберезувальній діяльності сучасних закладів освіти» (1 жовтня 2019 р.). Співорганізатори: Гомельський державний університет імені Франциска Скорини (Республіка Білорусь), Інститут вищої

освіти НАПН України, Інформаційно-методичний центр Управління освіти і науки Сумської міської ради, ГО «Асоціація естетотерапії», КЗ Сумської міської ради «Сумська художня школа ім. М. Г. Лисенка». У конференції брали участь у різних форматах 158 вчителів, викладачів та студентів України та Білорусі.

Напрями роботи конференції: Арт-терапевтичні технології у навчальному процесі: наукове обґрунтування та перспективи використання. Роль арт-терапії у діяльності лікувально-реабілітаційних, освітніх та соціальних закладів. Інноваційні напрямки у роботі сучасної арт-терапії. Конференція включала інтерактивні заходи, майстер-класи: «Soft skills сучасного педагога» (Ратєєва В. О., керівник психологічної служби університету, арт-терапевт); «Використання метафоричних асоціативних зображень у професійній діяльності» (Ратєєва В. О., керівник психологічної служби університету, арт-терапевт); «Знайомство з комедійною імпровізацією» (Гончаренко О. Ю., керівник театру імпровізації «12»); «Діагностика та корекція розбалансованості життя методом арт-терапії». Методика «Мій день мого життя» (Івченко Г. О., практичний психолог ЗДО № 18, спеціаліст I категорії, член ВГО «Арт-терапевтична асоціація»).

3) IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання охорони праці та здоров'язбереження у галузі освіти» (26 листопада 2019 р.). Співорганізатори: ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва НАМН України», Гомельський державний університет імені Франциска Скорини (Республіка Білорусь), Інформаційно-методичний центр Управління освіти і науки Сумської міської ради. У конференції взяли участь у різних форматах 111 осіб, представників України та Білорусі.

Напрями роботи конференції: Здоров'язбережувальні технології та формування здорового способу життя в умовах сучасних закладів освіти. Правове регулювання професійної педагогічної діяльності. Психофізіологічні засади охорони праці в галузі освіти.

4) IV Всеукраїнська електронна науково-практична конференція студентів та молодих учених «Здоров'язбережувальна діяльність у структурі безпеки життєдіяльності людини» (5 грудня 2019 р.).

5) Науково-практичний семінар «Фітнес-школа» (12 лютого 2019 р.);

6) IV Регіональний конкурс з основ громадського здоров'я імені М. М. Васюка (5 жовтня 2019 р.).

***Ресурсний центр професійного розвитку учителя
української мови і літератури***

Керівник – д.пед.н., професор Семеног О. М.

Ресурсний центр створено у 2018 р. при кафедрі української мови і літератури.

Мета і завдання діяльності – з урахуванням кращих практик національного та зарубіжного досвіду («Artes Liberales», Варшавський ун-т; Ягеллонський ун-т) розробити комплекс нормативного, інформаційно-дидактичного забезпечення розвитку ключових компетентностей педагога-дослідника в умовах міждисциплінарного освітнього середовища на рівнях: бакалаврат – магістратура закладів вищої педагогічної освіти – аспірантура – освіта упродовж життя на засадах цінностей педагогіки партнерства і наставництва; здійснювати освітню, освітньо-консультативну, інформаційно-дидактичну, дослідницьку підтримку розвитку ключових компетентностей учителя-словесника як наставника молоді, мешканця міста, громадянина України; сприяти поширенню функціонування і популяризації вживання української мови в різних сферах суспільного життя міста Суми і Сумської області.

Основні результати роботи:

1. Стажування Семеног О.М. («Artes Liberales», Варшавський ун-т; Ягеллонський ун-т, № 4309/ 6/2019, жовтень 2018 – червень 2019 р.).

2. Створено веб-сторінку ресурсного центру на сайті університету, кафедри (<http://rctpd.sspu.edu.ua/>), а також у соціальних мережах; наявні

корисні ресурси (навчальні програми, посібники, монографії), новини, проводять вебінари тощо.

3. Навчально-методичний напрям роботи реалізується шляхом: розробки і акредитації (перший етап) ОПП Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) за другим (магістерським) рівнем; оновлення змісту навчальних дисциплін (зокрема, з метою врахування положень Нової української школи, навчальної програми з української мови для профільного навчання учнів закладів загальної середньої освіти (10–11 кл.), співавтором якої є керівник Центру).

Проведено/проводяться інтерактивні лекції, міждисциплінарні тренінги, майстер-класи з використання актуальних освітніх технологій у навчанні української мови і літератури спільно з кафедрами або лабораторіями СумДПУ, зокрема із кафедрами інформатики, бізнес-економіки та адміністрування, медико-біологічних основ фізичної культури, лабораторії інклюзивної освіти.

До занять було залучено професіоналів-практиків, експертів, представників роботодавців з метою створення професійно спрямованого освітнього середовища для підготовки здобувачів.

4. Реалізуються спільні проекти з: кафедрою історії та культури української мови Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки з культури української мови (Тема «Лінгвоекнологія»), кафедрою української мови та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тема «ІКТ у викладанні української мови»), кафедрою української літератури та народознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Тема «Етнокультурна компетентність учителя»), відділом теорії і практики педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Тема «Теоретичні та методичні засади професійного та особистісного розвитку майбутнього вчителя в контексті Нової української школи»), КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» та Харківським гуманітарним університетом «Народна українська академія» (Тема «Організація курсів підвищення кваліфікації та фахової майстерності педагогічних та науково-педагогічних працівників»), інформаційно-методичним центром управління освіти і науки Сумської міської ради (Закорко В. В.).

Виконується проєкт «Навчальна культура учня початкової школи» (кер. К. Діхнич, аспірантка, член науково-дослідної лабораторії «Академічна культура дослідника в освітньому просторі» СумДПУ імені А. С. Макаренка).

Спільно з кафедрою соціально-гуманітарної освіти КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (кер. Жук М.В.) реалізується пілотний телекомунікаційний проєкт для учнів 1-2 класів «Дорожні карти Нової української школи (від теорії до практичних проєктів)», мета якого: формування українськомовної компетентності школярів різних регіонів України. Учасники: Шосткинська спеціалізована школи І ступеня № 13 Сумської області (В.Балицька) та НВК «Гуцульщина» Рожнівський Ліцей Івано-Франківської області (О.Радиш).

5. Проведення майстер-класів і тренінгів, наукових заходів для наукових і практичних працівників з досвідом роботи та для молодих науковців і студентства.

Ресурсний центр вивчення французької мови

Керівник – к.філол.н., доцент Божко І. С.

Центр засновано у вересні 2019 р. при кафедрі теорії та практики романо-германських мов.

Основні напрями роботи:

Вивчення та узагальнення вітчизняного досвіду створення та діяльності ресурсних центрів. Створення методичних і освітніх ресурсів з вивчення французької мови, їх популяризація серед широкого кола фахівців і педагогічної громадськості. Здійснення науково-методичної підтримки професійно-орієнтаційної роботи в процесі підготовки майбутніх учителів.

Ресурсний центр макаренкознавства

Керівник – к.пед.н., доцент Осьмук Н.Г.

Центр засновано в жовтні 2019 р. при кафедрі педагогіки.

Основні напрями роботи:

Вивчення та узагальнення вітчизняного, європейського та світового досвіду макаренкознавчих досліджень; здійснення актуальних макаренкознавчих розвідок, що передбачають застосування методології педагогічної регіоналістики та історико-педагогічної персоналістики пенітенціарної, соціальної та порівняльної педагогіки; створення методичних і освітніх ресурсів у галузі макаренкознавства, їх популяризація серед широкого кола фахівців і педагогічної громадськості; здійснення науково-методичної підтримки професійно-орієнтаційної роботи в процесі підготовки майбутніх учителів.

У 2020 році відкрито Ресурсний центр
«Школа тренерської майстерності з елементами інклюзії».

Керівник – к.фіз.вих, доц. Скрипка І. М.

**Центр колективного користування науковим
обладнанням**

Керівник – академік НАН України
Сторіжко В.Ю.

Координатор від СумДПУ імені А. С. Макаренка –
к.ф.-м.н., доцент Завражна О.М.

Центр створено в 2012 р. в рамках Угоди про
співробітництво між СумДПУ та Інститутом прикладної
фізики НАН України.

Матеріальна база: аналітичний прискорювальний комплекс (з каналами іонної люмінесценції, ядерних реакцій, скануючого ядерного мікрозонду, магнітного та електростатичного спектрометрів) на базі електростатичного прискорювача з максимальною напругою на кондукторі 2 МВ; прискорювальний мас-спектрометр (HVEE 1 MV Tandetron AMS); скануючий електронний мікроскоп РСММА 102; атомно-абсорбційний комплекс КАС-120; рентгенівські дифрактометри ДРОН-2, ДРОН-УМ; лазерний мас-спектрометр; прилади ВУП-5 з режимами термічного, магнетронного розпилення та іонним розпилювачем стрижнів; вторинно-іонний мас-спектрометр МС-7201М, МХ 7201М; вакуумні установки ВУП-5М; мас-спектрометри МХ 7303, МХ 7304, МХ 7304А; електронні мікроскопи ПЕМ-100, ЕМ-125; вимірювачі магнітної індукції Ш 1-1, Ш 1-8.

Мета – розвиток наукового потенціалу Сумської області в галузі фізики.

Головний напрям роботи – участь у виконанні державної програми
«Комплексна програма забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних та
вищих навчальних закладів технічними засобами навчання з природничо-
математичних та технічних дисциплін».

Галузі використання розробок та сфери їх можливого впровадження:
Імітаційні дослідження впливу опромінення на конструкційні матеріали ядерної
техніки, радіаційної стійкості матеріалів реакторної техніки. Дослідження

процесів зміни мікроструктури у кристалічних системах та процесів рекристалізації. Дослідження нових біологічних матеріалів для військової медицини та медицини надзвичайних ситуацій.

Напрями та результати роботи:

- проведення спільних теоретичних та експериментальних досліджень науковців СумДПУ та ІІФ, включаючи організацію та проведення досліджень з науково-дослідними інститутами НАН України та АПН України, іншими ВНЗ;
- імітаційні експерименти для дослідження впливу опромінення на конструкційні матеріали ядерної техніки;
- дослідження процесів зміни мікроструктури у кристалічних системах та процесів рекристалізації з встановленням кількісних характеристик дефектів та властивостей фізичних процесів перебудови мікроструктури при відпалі;
- виконання дипломних робіт та проведення наукової практики студентів спеціальності «Фізика», основною метою і завданнями якої є ознайомлення з діючими експериментальними установками, вивчення їх будови, принципу дії, оволодіння методиками фізичних досліджень на сучасному експериментальному обладнанні, а також конкретне застосування знань, отриманих при вивченні дисциплін, передбачених навчальним планом, для отримання результатів, що становлять основу дипломної роботи;
- залучення провідних науковців ІІФ НАН України до проведення практичних та лекційних занять, лабораторних робіт, спецкурсів та спецсемінарів; проведення спільних науково-методичних семінарів, наукового стажування. Надання наукових консультацій студентам, молодим науковцям та професорсько-викладацькому складу фізико-математичного та природничого факультетів; підготовка молодих науковців до вступу в аспірантуру ІІФ та СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Навчально-науковий центр кафедри логопедії

Керівники – к.пед.н., професор Кравченко А. І.,
к.пед.н., доцент Стахова Л. Л.

Центр створено у 2014 р. при кафедрі логопедії.

Тема: «Науково-педагогічні засади корекційного процесу серед осіб з психофізичними вадами» (номер державної реєстрації 0113U004665, термін виконання 2013–2017 рр.)

Мета: науково-теоретичне обґрунтування та експериментальна апробація заходів щодо оптимізації психофізичних показників, змістовно-методичного забезпечення розвивально-виховної та корекційно-відновної роботи серед осіб з особливими потребами, а також вузівської та

післявузівської підготовки фахівців напрямку «Корекційна освіта (логопедія)».

Основні наукові результати:

Висвітлено проблему диференціальної діагностики алалії, що набула пріоритетного значення на сучасному етапі розвитку корекційної педагогіки.

Узагальнено особливості корекції та організації режиму відносного мовчання дітей із заїканням для формування висновків та методичних рекомендацій щодо впровадження отриманих узагальнень у корекційний процес дітей старшого дошкільного віку з заїканням.

Розроблено експериментальну методику збагачення лексики дітей старшого дошкільного віку з загальним недорозвитком мовлення за допомогою казкотерапії та впровадження даної методики у лого-корекційний навчально-виховний процес для старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення.

Розроблено систему дидактичних ігор та ігрових вправ із використанням різноманітних видів зображувальної діяльності, що підвищує ефективність корекційного процесу з розвитку фонетико-фонематичних процесів у дітей старшого дошкільного віку із порушеннями мовлення, дає позитивні результати та може бути вдало використана педагогами закладів дошкільної освіти.

***Навчально-науковий консультаційний центр
надання психологічної допомоги населенню***

Керівник – к.філос.н., доцент Дворніченко Л. Л.

ННКЦ було створено у 2014 р. Діє при кафедрі практичної психології.

Мета діяльності – розробка теоретичних аспектів і технологій надання психологічної допомоги; підготовка студентів до професійної діяльності; надання психологічної допомоги клієнтам, які опинились в критичних умовах життя.

Пріоритетні завдання діяльності: розробка тренінгових методів і методик; трансфер розроблених тренінгових програм в різні сфери людської активності, зокрема в діяльність організацій державної і недержавної форм власності.

Основні напрями та результати роботи:

I. Консультування усіх верств населення з особистісних питань та питань міжгрупової взаємодії. Здійснено профілактичну, просвітницьку та консультативну роботу, зокрема проведено цикл арт-терапевтичних занять

(Пасько К.М.). Відповідно до укладених договорів про співпрацю проводилась безкоштовна психологічна допомога дорослим громадянам м. Суми.

II. Психологічний супровід професійної діяльності та оптимізація роботи трудового колективу. Співробітництво у сфері проведення науково-дослідної роботи та впровадження науково-методичних розробок. Результати роботи членів ННКЦ представлені у наукових публікаціях, а також висвітлені у магістерських роботах випускників кафедри психології.

III. Розробка майстер-класів, авторських лекцій за тематикою роботи Центру та їх апробація на науково-методичних семінарах та конференціях.

IV. Психологічна допомога бійцям, що були поранені чи зазнали психологічних травм в зоні АТО, та військовослужбовцям. Проведення наукової, навчальної та психогігієнічної роботи з призовниками, а також розроблення методичного інструментарію, методичних рекомендацій для психологів, які супроводжують дані категорії населення. Результати представлені у магістерських роботах та публікаціях випускників у наукових виданнях.

V. Психологічний супровід дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими потребами. У рамках співробітництва Центру та спеціальних служб м. Суми та Сумської області, що працюють з даними категоріями населення, проведено спільні заходи з Сумським міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та ОКУ СОР Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Міжвідомча лабораторія

гігієни навчальної діяльності та вікової фізіології

Керівник – д.мед.н., професор Калиниченко І. О.

Лабораторію створено в 2008 році при кафедрі медико-біологічних основ фізичної культури, співзасновник – Інститут гігієни та медичної екології імені О. М. Марзаєва НАМН України.

Мета діяльності – закріплення наукового співробітництва кафедри медико-біологічних основ фізичної культури СумДПУ імені А. С. Макаренка з науковцями інших структурних підрозділів університету, ДУ «Інститут громадського здоров'я імені О. М. Марзеєва НАМУ» для покращення координації виконання наукових досліджень за спільними науково-дослідними темами, підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів, ефективного використання наукового потенціалу і ресурсів для виконання пріоритетних наукових

досліджень та впровадження наукових розробок у різні галузі їх використання.

Пріоритетні завдання діяльності: Фізіолого-гігієнічний супровід здоров'язбережувальної діяльності закладів освіти. Виконання науково-дослідної теми «Оцінка репродуктивного здоров'я підлітків і молоді з різними типами гендерної ідентичності» (номер державної реєстрації 046U007542, термін виконання 2016–2020 рр.).

Основні результати роботи:

1) Спільно з науковцями ДУ «Інститут громадського здоров'я імені О. М. Марзєєва НАМУ» отримано патент: Антомонов М. Ю., Калиниченко Д. О., Скиба О. О. Інтегральна оцінка репродуктивного потенціалу жінок раннього фертильного віку. Київ, 2019. 8 с. (Інформаційний лист про нововведення в системі охорони здоров'я / Укрмедпатентінформ, № 12-2019).

2) Завершено виконання та захищено дисертаційне дослідження Калиниченка Д. О. на тему: «Гігієнічне обґрунтування комплексної оцінки репродуктивного потенціалу дівчат-студенток закладів вищої освіти 17–22 років». Дисертаційна робота присвячена науковому обґрунтуванню системи медико-соціальних заходів щодо збереження та підвищення репродуктивного потенціалу жінок раннього фертильного віку на основі комплексного гігієнічного дослідження. Проведено комплексне дослідження репродуктивної поведінки, репродуктивних умов, соціальних та гігієнічних факторів життя залежно від типів гендерної ідентичності дівчат віком від 17 до 22 років. Розроблені та апробовані методи скринінг-діагностики репродуктивного здоров'я та оцінки репродуктивного потенціалу дівчат 17–22 років. Експериментально доведено можливість ефективної корекції репродуктивного потенціалу студенток шляхом використання медичних, психологічних та соціальних заходів у навчальних закладах та оцінки їх ефективності.

3) Розпочалася підготовка до нового напрямку наукової роботи «Нейродинамічні властивості нервової системи та вегетативне забезпечення діяльності серцево-судинної системи».

Проведено науково-методичний семінар «Вивчення адаптаційних змін організму дітей дошкільного і молодшого

шкільного віку у період перебування у закладах освіти різних ступенів», на якому було окреслено основні проблеми наукового дослідження, обговорено доцільність використання методик дослідження, розподілені обов'язки для виконання набору первинних даних.

***Міжвідомча проблемна наукова лабораторія
корекційно-реабілітаційних технологій***

Керівники – д.пед.н., професор Дегтяренко Т. М.,
з 2019 р. – д.пед.н, доцент Боряк О.В.

Лабораторію засновано у 2011 році при кафедрі корекційної та інклюзивної освіти. Члени Лабораторії займаються розробкою наукової теми «Зміст, організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» (номер державної реєстрації 0111U009399).

Предмет науково-дослідної роботи – модифікація корекційно-реабілітаційної діяльності з допомоги особам з психофізичними порушеннями та/або з інвалідністю.

Основні результати роботи:

- Здійснювалося вивчення та узагальнення вітчизняного, європейського та світового досвіду корекційно-реабілітаційної діяльності; розроблення та апробація новітніх освітніх, оздоровчих, реабілітаційних, тренувальних технологій та інноваційного навчально-методичного забезпечення.
- Впроваджено у практику основні положення навчання і виховання дітей з особливими потребами в інтегрованому та інклюзивному освітньому середовищі.
- Розпочато трансфер результатів наукових досліджень у країни ближнього зарубіжжя: методології та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю; технологій музично-ритмічного виховання дошкільників із порушеннями зору.
- Продовжується дослідження з проблем: використання інноваційних та адаптивних технологій навчання у спеціальній середній освіті; застосування засобів адаптивної фізичної культури на практиці.
- Підготовлено матеріали для захисту кандидатських дисертацій на теми з професійного вигорання у педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих учнів; з реалізації зовнішнього управління процесами розвитку, корекції, абілітації, реабілітації та компенсації; з

особливостей розвитку батьківської компетентності батьків дітей з особливостями інтелектуального розвитку.

- Розпочато дослідження у нових наукових напрямках: визначення актуальних питань методики викладання читання в спеціальних (допоміжних) школах, дослідження ретроспективи вивчення минулого країни розумово відсталими учнями.

- Розроблено авторські та визнані в Україні на рівні МОН: комплексну програму розвитку мовлення «Теорія і практика формування мовленнєвої діяльності розумово відсталих дітей молодшого шкільного віку» та навчальний посібник «Неврологічні основи логопедії» (Боряк О.В.); корекційно-розвиткову програму з ритміки для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх закладів для сліпих дітей і дітей зі зниженим зором (Бондаренко Ю.А.); підручник для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей «Історія України. 7 клас» та навчальні програми до курсу «Основи правознавства. 10 клас», «Історія України» та «Всесвітня історія» для 8–9 класів для спеціальних навчальних закладів для розумово відсталих дітей (Косенко Ю.М.); навчально-методичний комплекси «Фізична реабілітація та логопедична гімнастика: навчально-методичний комплекс» та «Державні стандарти і якість вищої освіти: навчально-методичний комплекс» для студентів ВНЗ спеціальності «Спеціальна освіта» (Колишкін О.В.).

- Розпочато впровадження у практику концепції «Нова українська школа», зокрема у частині забезпечення якості надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту у системі спеціальної та інклюзивної освіти.

- Створено інформаційної, навчально-методичної бази джерел відповідно до профілю діяльності Центру.

Основні результати досліджень впроваджено у навчальний процес інститутів післядипломної освіти та вищих навчальних закладів.

**• Міжуніверситетська науково-дослідна
лабораторія сучасних технологій навчання іноземних
мов і культур**

Керівник – к.пед.н., доцент Подосіннікова Г. І.

Міжуніверситетську лабораторію створено у 2015 р. при кафедрі германської філології. Співзасновник – Київський національний лінгвістичний університет.

Комплексна наукова тема: «Інноваційні технології навчання іноземних мов і культур». Наукова спеціальність: 13.00.02 – теорія і методика навчання (германські мови).

Основні результати роботи:

- Завершено дослідження та захищено 2 кандидатські дисертації: Безвін Ю.Г. на тему: «Формування соціокультурної компетентності у майбутніх викладачів англійської мови засобами проектної діяльності», Коробової Ю.В. на тему «Методика навчання майбутніх учителів англійської мови мовленнєвої адаптації».

- організовано та проведено міжуніверситетський науково-методичний семінар для викладачів, магістрантів, студентів «Mobile- and Computer-Based Technologies in Teaching English», «Методика навчання мовленнєвої адаптації майбутніх учителів англійської мови», «Англомовне професійне академічне письмо: написання резюме, мотиваційного листа» та ін.

- проведено анкетне опитування студентів для визначення рівня сформованості умінь у професійно орієнтованому англійському писемному мовленні у рамках дослідження за темою «Формування умінь у професійно орієнтованому англійському писемному мовленні у майбутніх учителів», спеціальність 13.00.02 – теорія і методика навчання (германські мови).

- впроваджено у навчальний процес методик формування професійної фонетичної компетентності в англійській мові як другій іноземній після німецької, розроблену аспіранткою кафедри англійської філології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Чухно О.А. Апробація здійснювалась на основі укладених дослідницею методичних рекомендацій з навчання вимови англійської мови студентів 1 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Німецька мова і література).

- реалізовано співпрацю з Всеукраїнською асоціацією дослідників освіти (UERA), Українським відділенням Міжнародної асоціації викладачів англійської мови як іноземної (IATEFL).

- реалізовано навчально-науковий проєкт «Модернізація навчально-методичних комплексів з англійської мови для майбутніх учителів» згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.

**• Студентська наукова лабораторія
методики навчання іноземних мов і культур**

Керівники – к.пед.н., доцент Подосиннікова Г. І., магістранти Докашенко Т.В., Луценко Ю.В., студенти III курсу Овчаренко А.В., Корсун Ю.В.

Студентську лабораторію створено у 2014 р. при кафедрі германської філології. Протягом року у студентській лабораторії працюють студенти III–VI курсів факультету іноземної та слов'янської філології.

Основні результати роботи:

1. Науково обґрунтовано та практично розроблено технології навчання англійської мови за темами досліджень із методики навчання іноземних мов (поза навчальним навантаженням): формування англомовної лексичної компетентності з використанням автентичних дитячих віршів в учнів 5-го класу середньої загальноосвітньої школи; формування англомовної орфографічної компетентності з використанням буквених ігор в учнів 4-го класу школи з поглибленим вивченням іноземних мов; формування англомовної лексичної компетентності з використанням мультимедійних презентацій в учнів 3-го класу школи з поглибленим вивченням іноземних мов; формування лінгвосоціокультурної компетентності на матеріалі автентичних пісень в учнів 10-го класу школи з поглибленим вивченням іноземних мов; формування англомовної лексичної компетентності з використанням текстів казок в учнів 3-го класу закладів загальної середньої освіти; формування англомовної лексичної компетентності з використанням мультимедійної презентації в учнів 2-го класу школи з поглибленим вивченням іноземних мов; формування англомовної лексичної компетентності на матеріалі ідіом в учнів 9-го класу закладів загальної середньої освіти.

2. Упроваджено у навчальний процес технології навчання англійської мови за темами досліджень із методики навчання іноземних мов: формування англомовної лексичної компетентності з використанням автентичних текстів казок в учнів 3-го класу школи в закладах середньої освіти; формування англомовної лексичної компетентності з використанням мультимедійної презентації в учнів 2-го класу школи з поглибленим вивченням іноземних мов.

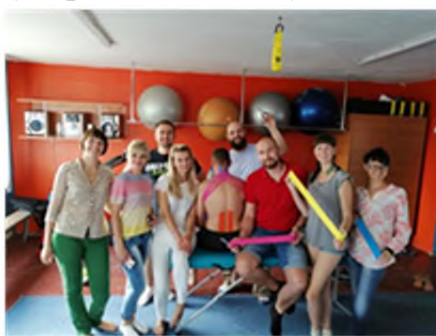
3. Отримано сертифікат за участь у фінальному турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт з романо-германських та літератур (з методикою їх викладання): Докашенко Я.В. «Формування англомовної лексичної компетентності з використанням автентичних дитячих віршів в учнів 5-го класу середньої загальноосвітньої школи».

4. Отримано перші місця в університетському турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт та рекомендовано до участі у фінальному турі роботи студентів.

5. Науково обґрунтовано та практично розроблено технології навчання англійської мови у межах курсової роботи з методики викладання іноземних мов

До складу традиційних наукових підрозділів входять:

- Лабораторія педагогічного краєзнавства і козацької педагогіки (керівник – д.пед.н., доц. Корж-Усенко Л. В., 1985 р.);
- Лабораторія з актуальних проблем порівняльної педагогіки (керівник – д.пед.н., проф. Сбруєва А. А., 1990 р.);
- Лабораторія українського фольклору (керівник – к.філол.н., доц. П'ятаченко С. В., 2004 р.);
- Лабораторія синхронічних та діяхронічних досліджень різнорівневих одиниць німецької мови: лінгвокультурологічний і соціолінгвістичний аспекти (керівник – д.філол.н., проф. Школярєнко В. І., 2005 р.);
- Лабораторія психології розвитку особистості (керівник – д.психол.н., проф. Кузікова С. Б., 2006 р.);
- Лабораторія інноваційних освітніх технологій (керівник – к.пед.н., проф. Лазарєв М. О., 2008 р.);
- Лабораторія змісту та методів навчання математики, фізики та інформатики (керівник – д.пед.н., проф. Чашечникова О. С., 2009 р.);
- Лабораторія оздоровчо-реабілітаційних технологій (керівник – к.мед.н., доц. Котелевський В. І., 2009 р.);
- Лабораторія інформаційних технологій в освіті (керівник – д.пед.н., проф. Семеніхіна О. В., 2010 р.);
- Лабораторія з еколого-валеологічного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку (керівник – к.пед.н., проф. Кондратюк С. М., 2011 р.);

- Лабораторія трансферу естетичних технологій у дошкільній та початковій освіті (керівник – к.пед.н., доц. Пушкар Л. В., 2012 р.);
- Лабораторія фізико-хімічних досліджень (керівник – к.х.н., доц. Касьяненко Г. Я., 2012 р.);
- Лабораторія методології практичної психології (керівник – к.психол.н., доц. Щербакова І. М., 2014 р.);
- Лабораторія «Нова Макаренкіана: антикризове управління навчальним закладом» (керівник – к.пед.н., проф. Козлова О. Г., 2016 р.);
- Лабораторія «Академічна культура дослідника в освітньому просторі» (керівник – д.пед.н., проф. Семенов О. М., 2016 р.);
- Лабораторія інноваційних корекційно-розвивальних арт-технологій та ерготерапії (керівник – к.пед.н., доц. Литвиненко В. А., 2016 р.);
- Лабораторія інноваційних методів у навчанні фізики та нанотехнологій (керівник – к.пед.н., доц. Каленик М. В., 2016 р.);
- Лабораторія «Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя» (керівник – к.пед.н., доц. Кривонос О. Б., 2016 р.);
- Лабораторія регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень (керівник – к.географ.н., доц. Корнус О. Г., 2017 р.);
- Лабораторія моніторингу популяцій тварин та рослин Сумської області (керівник – к.б.н., доц. Говорун О. В., 2017 р.);
- Лабораторія хіміко-екологічного моніторингу довкілля (керівник – к.х.н., доц. Касьяненко Г. Я., 2017 р.);
- Лабораторія проблем інклюзивної освіти (керівник – д.пед.н., проф. Бондаренко Ю. А., 2017 р.);
- Лабораторія кафедри бізнес-економіки та адміністрування (керівник – к.е.н., доц. Омеляненко В. А., 2018 р.);
- Лабораторія краєзнавчих та етнографічних досліджень (керівник – к.іст.н., доц. Вовк О. В.; 2020 р.);
- Лабораторія літературного краєзнавства (керівник – к.філол.н., доц. Кириленко Н. І.; 2020 р.).

На окрему увагу в ракурсі виконання науково-дослідних робіт заслуговує музей історії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, створений на громадських засадах у 1962 р., що

експонує та пропагує оригінальні пам'ятки матеріальної та духовної культури, пов'язані з діяльністю й розвитком нашого навчального закладу та педагогічної освіти в області. Установа проводить науково-дослідницьку, національно-патріотичну та виховну роботу.

➤ ***Діяльність аспірантури та докторантури, спеціалізованих вчених рад***

Аспірантура та докторантура

З 1992 року у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка діє аспірантура. Було відкрито 10 спеціальностей: 01.04.07 – Фізика твердого тіла, 03.00.13 – Фізіологія людини і тварин, 09.00.02 – Діалектика і методологія пізнання, 09.00.04 – Філософська антропологія, філософія культури, 09.00.09 – Філософія науки, 10.01.01 – Українська література, 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.02 – Теорія та методика музичного навчання, 13.00.09 – Теорія навчання, 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

У 2016 році університет отримав ліцензію на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з 7 спеціальностей: 011 Освітні, педагогічні науки, 014 Середня освіта (Музичне мистецтво, Російська мова, Фізика), 015 Професійна освіта, 016 Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт, 035 Філологія, 091 Біологія; у 2017 році – 025 Музичне мистецтво; у 2018 році – 051 Економіка; у 2019 році. – 281 Публічне управління та адміністрування.

За звітний період контингент аспірантів збільшився у 2 рази. Так, станом на 1 січня 2015 року в аспірантурі навчалося 58 аспірантів (46 – за рахунок державного бюджету, 12 – за контрактом), а станом на 1 жовтня 2020 року – 113 аспірантів (78 – за рахунок державного бюджету, 35 – за контрактом).

З 2016 року в аспірантурі почали навчатися іноземці. Сьогодні 20 іноземних аспірантів із Китаю та Туркменістану виконують дисертаційні

дослідження за спеціальностями 011 Освітні, педагогічні науки, 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), 025 Музичне мистецтво.

Динаміку підготовки наукових кадрів в аспірантурі університету представлено у таблиці (див. табл. 3.3.2.1).

Табл. 3.3.2.1

Динаміка підготовки фахівців в аспірантурі університету

Рік	Всього аспірантів (з них іноземці)	Денна форма навчання		Вечірня форма навчання		Заочна форма навчання	
		бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт
2015	50 (0)	34	3	0	0	4	9
2016	68 (4)	41	7	4	3	5	8
2017	87 (6)	49	6	9	2	3	18
2018	101 (12)	51	14	15	5	2	14
2019	114 (17)	57	19	25	4	0	9
1.10.2020	113 (20)	49	20	29	5	0	10

У 2014 році відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка було відкрито докторантуру за спеціальністю 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки.

З 2018 року відповідно до рішення вченої ради університету діє докторантура за спеціальностями 011 Освітні, педагогічні науки, 014 Середня освіта, 015 Професійна освіта, 025 Музичне мистецтво, 091 Біологія.

За звітний період середньорічна кількість докторантів складала 2 особи. Сьогодні в докторантурі навчається 3 докторанти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, один з яких – за контрактом.

Спеціалізовані вчені ради

З 2010 року в університеті розпочала діяльність Спеціалізована вчена рада К 55.053.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». За дві каденції діяльності спецради (2010–2012 рр. відповідно до наказу ВАК України від 09.07.2010 р. № 548; 2014–

2016 рр. відповідно до наказу МОН України від 15.04.2014 р. № 455) було захищено 42 дисертаційних дослідження.

У 2016 році в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С.Макаренка було відкрито 2 спеціалізовані вчені ради:

- Д 55.053.01 з правом захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки», 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання», 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (наказ МОН України № 820 від 11 липня 2016 р.);

- К 55.053.02 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 14.03.04 «Патологічна фізіологія (біологічні науки)» (наказ МОН України № 1604 від 22 грудня 2016 р.).

У 2017 році до переліку спеціалізованих вчених рад додалося ще 2:

- К 55.053.03 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)» та 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (наказ МОН України № 1413 від 24 жовтня 2017 р.).

- К 55.053.04 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво» (наказ МОН України № 1413 від 24 жовтня 2017 р.).

Каденцію спецради Д 55.053.01 було продовжено відповідно до наказу МОН України 07.05.2019 р. № 612.

Спецрада К 55.053.02 припинила діяльність відповідно до наказу МОН України від 07.11.2018 р. № 1218. За період її діяльності (2016–2018 рр.) було захищено 3 дисертаційних дослідження. Діяльність спецради представлено на фото (див. рис. 3.3.2.1).

Рис. 3.3.2.1. Захист дисертації у спецраді К 55.053.02

Станом на сьогодні у портфелі спецрад:

Д 55.053.01 – захисти 3 докторських та 51 кандидатської дисертацій (з них 1 та 19 іноземцями), нострифікація 1 диплому кандидата педагогічних наук;

Діяльність спецради, а саме захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» громадянином Польщі Даріушем Скальськi, представлено на фото (див. рис. 3.3.2.2-3).

Рис. 3.3.2.2-3. Захист дисертації Даріуша Скальськi, 16.09.2019 р.

К 55.053.03 – захисти 26 кандидатських дисертацій (з них 1 іноземцем);

Діяльність спецради, а саме перший захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» співробітником університету Удовиченко О. О., представлено на фото (див. рис. 3.3.2.4).

Рис. 3.3.2.4. Захист дисертації Удовиченко О. М., 30.05.2018 р.

К 55.053.04 – захисти 15 кандидатських дисертацій (з них 5 іноземцями).

Діяльність спецради, а саме перший захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства громадянкою КНР Хань Кай, представлено на фото (див. рис. 3.3.2.5).

Рис. 3.3.2.5. Захист дисертації Хань Кай, 30.01.2018 р.

Крім того, університет має успішний досвід діяльності разових спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктор філософії (ДФ 55.053.001– ДФ 55.053.005). У 2020 році 5 аспірантів та випускників аспірантури університету успішно захистили дисертаційні дослідження за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Перший захист дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктор філософії у разовій спеціалізованій вченій раді ДФ 55.053.001 аспіранткою університету, громадянкою КНР Чжан Їн, а також вручення диплому ректором університету, представлено на фото (див. рис. 3.3.2.6-7).

Рис. 3.3.2.6-7. Захист дисертації аспіранта Тарабана Ю.В., 10.09.2020 р. (науковий керівник – д.пед.н., проф. Сбруєва А.А.) та вручення диплома доктора філософії Чжан Їн

Усього за період 2015–2020 років співробітниками, аспірантами та докторантами (достроково) університету було захищено 13 докторських та 77 кандидатських дисертацій та 2 дисертації на здобуття наукового ступеня доктор філософії.

Динаміку чисельності захистів дисертацій представлено у таблиці (див. табл. 3.3.2.2).

Табл. 3.3.2.2

Чисельність захистів дисертацій

Захист дисертацій на здобуття наукового ступеня	2015	2016	2017	2018	2019	2020
доктор наук	3	1	4	0	3	2
кандидат наук	26	12	4	16	15	4
доктор філософії	—	—	—	—	—	2

➤ *Наукова тематика та фінансування тем наукових досліджень*

Протягом звітного періоду науковцями університету виконувалися завдання фундаментальних та прикладних науково-дослідних робіт на замовлення Міністерства освіти і науки України, госпдоговірних робіт; систематично надавалися наукові послуги.

Кількість виконаних робіт та обсяги їх фінансування представлено в таблиці (див. табл. 3.3.3.1).

Табл. 3.3.2.2

Кількість та фінансування науково-дослідних робіт

Категорії робіт	2015		2016		2017		2018		2019		1.10.2020	
	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.
Фундаментальні	2	307,4	1	140,6	1	150,0	0	0	0	0	0	0
Прикладні	1	119,1	1	106,4	1	71,6	1	453,8	2	1001,5	2	1148,0
Госпдоговірні	0	0	2	20,0	0	0	1	60,0	0	0	0	0
Наукові послуги	7	12,1	3	14,6	3	9,4	12	174,6	24	181,4	19	82,2

Фундаментальні дослідження

Протягом 2015–2020 років науковцями університету виконувалися завдання 2 фундаментальних науково-дослідних робіт із пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на замовлення Міністерства освіти і науки України.

Тема: «Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти».

Керівник – д.пед.н., професор Сбруєва А. А.

Термін виконання – 2013–2015.

Цінність отриманих наукових результатів:

Представлене дослідження відповідає міжнародному рівню наукових розвідок у галузі порівняльної педагогіки вищої школи (comparative higher education) за методологією, методикою, проблематикою дослідження, рівнем новизни отриманих результатів.

Дослідження з проблем інноваційного розвитку ВО систематизують, як правило, надбання у таких наукових галузях, як міжнародна та національна освітня політика, філософія освіти, соціологія освіти, освітній менеджмент, дидактика вищої школи, освітня інноватика тощо. Представлене дослідження цілком відповідає найсучаснішій методології розгляду проблеми інноваційного розвитку вищої освіти як міждисциплінарного дискурсу.

Методи дослідження є релевантними міжнародним аналогам, що включають системний аналіз теоретичних досліджень, мета-аналіз прикладних експериментальних досліджень, структурно-логічний, структурно-генетичний, порівняльно-зіставний та ін. види аналізу досліджуваних процесів та явищ на міжнародному національному, між інституційному та інституційному рівнях розгляду, кейс метод, та ін.

Джерельна база дослідження включає актуальні досягнення світової наукової думки у галузі теорії вищої освіти, зокрема наукові розвідки міжнародних (OECD, Eurydice, UNESCO, EUA, CHEPS, SRHE, CHER та ін.), національних та університетських дослідницьких центрів провідних розвинених країн, фундаментальні дослідження провідних міжнародних авторитетів у галузі теорії інноваційного розвитку вищої освіти.

Тематика дослідження включає найактуальнішим проблеми та напрями розвитку вищої освіти в сучасному світі та передбачає екстраполяцію кращого зарубіжного досвіду в діяльність вітчизняної вищої школи.

Найвагомішими результатами дослідження, що відповідають світовому рівню наукових розвідок у галузі теорії вищої освіти, та здійснені вперше, є такі:

- характеристика впливу глобальної фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. на розвиток вищої освіти у європейському регіоні, Україні та США; виявлення тенденцій трансформації культури європейського університету в контексті політичного, академічного та соціального вимірів змін вищої освіти початку XXI ст.; системна характеристика D(digital)-інновацій у вищій освіті;

– характеристика теоретичних, змістових та процесуальних засад менеджменту ризиків в університетах розвинених країн (на прикладі Великої Британії), розробка теоретичних засад фандрейзингової діяльності в сучасному університеті; визначення змістових та технологічних засади фандрейзингової діяльності в університетах США.

– розробка структурно-функціональної моделі функціонування та з'ясування тенденцій розвитку національної громади університетських адміністраторів наукових досліджень (на прикладі США).

У дослідженні розроблено рекомендації щодо впровадження кращих світових технологій інноваційного розвитку вищої освіти в Україні, а саме: технологій форсайту, менеджменту ризиків, фандрейзингової діяльності, управління грантами в університеті, формування національної громади менеджерів наукових досліджень, організації регіональних науково-виробничих кластерів, аутсорсингу, менеджменту талантів.

Тема: «Теоретичні та методичні засади розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні».

Керівник – д.пед.н., професор Ніколаї Г. Ю.

Комплексний проєкт. Співвиконавці: ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Термін виконання – 2015–2017.

Цінність отриманих наукових результатів

Цінність полягає: у можливості використання запропонованого інструментарію нової галузі мистецької педагогіки – хореографічної педагогіки – для дослідження проблем хореографічної освіти; у виокремленні самодостатньої науковопедагогічної галузі – ХПО, обґрунтуванні її специфіки як пролонгованого формування особливих фахових якостей майбутніх учителів хореографії, що здійснюється шляхом інтеграції хореографічної та педагогічної ментальності. Таке поєднання уможливорює формування специфічного хореографічно-композиційного мислення, полікультурної та поліхудожньої зорієнтованості, хореографічно-семіологічної компетентності та потребу особистісного творчого самовираження через хореографічні досягнення учнів. Зростання соціокультурних функцій хореографії у всьому світі як мистецтва, що відображує національну, етнічну свідомість, при цьому гармонійно поєднує естетичне виховання та фізичний розвиток особистості, актуалізує проблему

компаративістського дослідження та розповсюдження хореографічно-педагогічного досвіду у міжнародному освітньому просторі. Уважаємо перспективним включення в курикулум підготовки викладачів-хореографів зарубіжних країн традиційної для ХПО України народно-сценічної хореографії різних культур у їх часово-просторовому та художньо-ментальному вимірах аби в постмодернових пошуках не втратити національної ідентичності. Перспектива подальших фундаментальних досліджень пов'язані із системною розбудовою започаткованої в проєкті хореографічної педагогіки як наукової галузі. Доцільним вважаємо продовження прикладних досліджень щодо специфіки хореографічно-педагогічної ментальності майбутніх учителів залежно від фахового-хореографічного напрямку підготовки та домінуючого виду хореографічного виконавства на засадах семіології, хореографічної лексики та етно-національної образної символіки. Визначення основних категорій хореографічної педагогіки сприяє формуванню хореографічного мислення як складного художньо-синтезованого операційно-фахового утворення, формування якого здійснюється більш ефективно на основі міждисциплінарних зв'язків та певної координації гуманітарних, культурологічних, педагогічних, методичних, науково-дослідницьких та виконавських хореографічних дисциплін. Концепція міждисциплінарного синтезу може бути впроваджена в усі фахові, гуманітарні та природничо-наукові дисципліни, передбачені навчальними планами. Урізноманітнення моделей дипломних кваліфікаційних робіт збагачує палітру досліджень у сфері хореографічної педагогіки. Наукове обґрунтування, розробка і сценічне втілення науковотворчих проєктів забезпечує ефективне формування творчого потенціалу майбутніх учителів хореографії.

Теоретичні та практичні результати проєкту можуть бути актуальними для досліджень у суміжних галузях науки, зокрема психології, мистецтвознавстві, фізичній культурі, арт-терапії та валеології.

Практична цінність результатів проведеного дослідження для світової та вітчизняної науки полягає в формулюванні нових теоретичних положень, виявленні закономірних зв'язків та результатів компаративного дослідження структурно-змістових аспектів хореографічнопедагогічної освіти, особливостей її розвитку, організаційно-методичних моделей підготовки вчителів хореографії, які можуть слугувати теоретико-методологічним підґрунтям для подальших досліджень у сфері мистецької освіти, а також для удосконалення підготовки майбутніх педагогів-хореографів. Обґрунтовані полікультурні, міжкультурні, етнонаціональні аспекти хореографії, що на ментальному рівні формують фахові уявлення хореографічної картини світу,

мають практичну цінність для підвищення конкурентоспроможності вчителів хореографічних дисциплін. Організаційно-методична модель та методика формування художньокомунікативних умінь майбутніх учителів хореографії та відповідні педагогічні умови та критеріальний апарат дослідження щодо визначення рівнів сформованості досліджуваних умінь майбутніх учителів хореографії можуть бути використанні у дисертаційних дослідженнях проблем мистецької освіти.

Прикладні дослідження

За звітний період виконано завдання 1 прикладної науково-дослідної роботи з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на замовлення Міністерства освіти і науки України.

Тема: «Методика навчання нанотехнологій у циклі природничо-математичних дисциплін загальноосвітніх та вищих педагогічних навчальних закладів».

Керівник – д.пед.н., професор Мороз І. О.

Термін виконання – 2015–2016.

Цінність отриманих наукових результатів:

Значимість виконаного проекту полягає в тому, що вітчизняна педагогічна наука одержала нові методичні розробки навчання основ нанонаук і нанотехнологій, які узагальнено у навчальних посібниках для студентів педагогічних університетів і вчителів ЗНЗ, для їх апробації та подальшого впровадження, а також розроблено перспективний спосіб створення платформи кластера інфраструктури нанотехнологій. Кроки, здійснені авторами проекту, наближають перспективи входження держави в світовий освітній нанопростір. Це може бути реалізовано за рахунок створення та об'єднання регіональних нанотехнологічних центрів зі світовими. Техніка та технології збагатились розробками демонстраційних дидактичних засобів навчання з нанотехнологій та новими способами одержання нанопокриттів. Запропоновано нові способи інформаційного забезпечення освітнього процесу (зокрема, придатного для дистанційного вивчення нанотехнологій) та створення інфраструктури електронного інформаційного кластера нанотехнологій. Розроблено віртуальний лабораторний практикум із нанотехнологій для фізичних та природничих спеціальностей, який містить набір методик чисельного моделювання наноструктур та вивчення їх властивостей, об'єднаних єдиною платформою управління завданнями, передачі, зберігання та візуалізації даних.

Головним результатом виконання проекту є отримання 5 патентів на корисні моделі: «Спосіб отримання багатокomпонентного

наноконпозиційного матеріалу» (№ 116237 від 10.05.2017 р.); «Екрануючий композиційний матеріал» (№ 116569 від 25.05.2017 р.); «Пристрій для нанесення нанопокриттів електричним вибухом провідників» (№ 117051 від 12.06.2017 р.); «Демонстраційний магніторезистивний датчик» (№ 117798 від 10.07.2017 р.); «Спосіб створення платформи електронного інформаційного кластера інфраструктури нанотехнологій» (№ 118636 від 28.08.2017 р.).

Проекти молодих учених

Протягом 2015–2020 років науковцями університету виконано завдання 1 проєкту наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених, що здійснювалося на замовлення МОН України з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, визначених Кабінетом Міністрів України.

Тема: «Інституційно-технологічне проектування інноваційних мереж для системного забезпечення національної безпеки України».

Керівник – к.економ.н., доц. Омеляненко В. А.

Термін виконання 2017–2020.

Основні результати:

Результатом роботи є розроблені концептуальні основи інституційно-технологічного проектування, що орієнтовані на розробку оптимальних технологічних рішень та визначення необхідних інституційних умов для технологічного розвитку на принципах акумулювання інтелектуальних ресурсів і умов для технологічного лідерства, а також формування драйверів системного економічного розвитку країни. А саме:

Визначено теоретико-методологічні основи аналітики інноваційної безпеки, виявлено тенденції впливу інновацій на стан національної безпеки країни, а також встановлено чіткий кількісний зв'язок між результатами інноваційної діяльності різних галузей та рівнем національної безпеки України.

Розроблено систему взаємозалежних критеріїв та показників, що характеризують інноваційний компонент національної безпеки, та включає потенціал міжгалузевих зв'язків та ресурсне забезпечення.

Удосконалено концептуальні основи стратегії управління національною безпекою через інноваційний компонент, що ґрунтуються на системних взаємозв'язках.

Розроблено науково-методичні основи прогнозування обсягів виробництва суб'єктів господарювання з урахуванням рівня інноваційної безпеки.

Визначено особливості інноваційних комунікацій у розвитку високотехнічних секторів (на прикладі космічної промисловості).

Розроблено методичний підхід до комплексного оцінювання рівня інвестиційно-інноваційної безпеки.

Розроблено методику обчислення інтегрального показника (індекс) рівня технологічного розвитку промислового виробництва.

Проведено комплексний аналіз світового досвіду та особливостей формування інноваційних мереж в секторах, що забезпечують національну безпеку (проаналізовано досвід США, КНР та країн ЄС).

Розроблено методичний підхід до взаємодії комплексів знань, які характеризують зовнішнє макро- і мікросередовище, а також потенціал інноваційного розвитку конкретного суб'єкта господарювання в процесі приведення у відповідність його внутрішніх можливостей розвитку до зовнішніх при формуванні і реалізації стратегій його інноваційного зростання.

Застосовано нові організаційно-економічні підходи до управління розвитком технологій космічної галузі та ВПК через інституційно-технологічне проектування, що враховують міжгалузеві зв'язки та особливості галузевого (продуктового) технологічного пакета, його еволюційний розвиток і можливості усунення технологічної фрагментації та дозволить ефективно інтегруватися в міжнародні проекти без ризиків для національної безпеки.

Таким чином, концептуальні засади інституційно-технологічного проектування як методології управління інноваційним розвитком в рамках стратегії забезпечення національної безпеки та методологія технологічної траєкторії для прогнозування стану національної безпеки в комплексі, на відміну від існуючих аналогів дозволяють реалізувати системний підхід до забезпечення якісно нової (інноваційної) основи національної безпеки. Розроблені організаційно-економічні основи інституційно-технологічного проектування розвитку інноваційних мереж у міжгалузевих високотехнологічних секторах, що забезпечують національну безпеку, дозволяють залежно від національних пріоритетів формувати синергетичні макропроекти.

Продовжується виконання проекту на тему: *«Розробка науково-методичних засад та практичного інструментарію оцінювання комерційних (ринкових) перспектив товарних інновацій»*.

Керівник – к.економ.н. Нагорний Є. І.

Термін виконання 2019–2021.

Плановий обсяг фінансування – 2131,503 тис. грн., станом на сьогодні профінансовано 1338,786 тис. грн.

Основні результати за перший етап виконання:

Проаналізовано стан інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств за різними показниками, наведено довгострокові та

короткострокові тенденції їх змін. Конструктивний аналіз свідчить про низьку активність і ефективність процесів створення і комерціалізації товарних інновацій. За допомогою розробленого методичного підходу підраховано, що близько 20% інноваційно активних підприємств одержали негативні результати на етапах інноваційного циклу розроблення товарних інновацій, оскільки так і не змогли їх впровадити, а із тих кому це вдалося зробити, близько 28% їх товарних інновацій зазнали ринкової невдачі, у вигляді повного провалу, на етапі комерціалізації. Це актуалізувало питання систематизації проблем і причин такої низької результативності. З'ясовано, що низька ринкова адекватність товарних інновацій та ігнорування ринкових тестів з оцінки їх комерційних перспектив є основними причинами цих явищ. Необхідність розроблення авторського підходу для оцінки величини і визначення виду ринкових невдач товарних інновацій пояснюється недосконалістю існуючої вітчизняної методичної бази з підрахунку її значення, а також практичною не застосовністю її іноземних аналогів в умовах економіки України. Розроблений підхід дозволяє всебічно проаналізувати та оцінити масштаби і визначити види можливої невдачі товарних інновацій на ринку.

Значні масштаби комерційних невдач товарних інновацій зумовили виконання дослідження щодо з'ясування причин цих невдач. Всі знайдені причини поділено на чотири групи (маркетингові, технічні, організаційні, фінансові), з подальшим глибоким аналізом у межах кожної групи. Встановлено, що група маркетингових причин є найбільшою, як за кількістю, так і за частотою прояву, і охоплює весь спектр маркетингу. Практичні рекомендації з недопущення виділених причин у власній інноваційній діяльності підприємства підвищують імовірність комерційного успіху розроблюваних товарних інновацій.

З'ясовано, що ефективно організувати інноваційну діяльність зі створення товарних інновацій можна за допомогою нових маркетингових інструментів і технологій, в т.ч. і шляхом упровадження запропонованої процедури маркетингового тестування. Визначено основні організаційно-економічні передумови, що визначають необхідність її практичного впровадження. Розроблений підхід до маркетингового тестування містить необхідне методичне забезпечення та інструментарій для оцінки комерційних перспектив товарних інновацій на кожному етапі інноваційного циклу, а також на етапі комерціалізації.

Виконано дослідження факторів, які визначають успіх товарних інновацій на ринку, що дало змогу розробити теоретико-методичний підхід до раціоналізації вибору проєктів із розроблення товарних інновацій, який

передбачає кількісну багатофакторну оцінку рівня їх ринкових перспектив та комерційного успіху.

Доведено, що наблизити потреби і запити споживачів у товарних інноваціях до проектного завдання на їх розроблення можна за допомогою теоретико-методичного підходу до форсайтних досліджень майбутніх потреб у інноваціях, що дозволить промисловим підприємствам створювати товарні інновації, які матимуть значні комерційні перспективи.

Теоретико-методичні положення наукової роботи доведено до рівня конкретних методик та практичних пропозицій, які дозволять підвищити ефективність інноваційної діяльності промислових підприємств у напрямку створення ринково успішних товарних інновацій.

Господогвірні теми 2016 року: «Дослідження історії смт. Миколаївки Білопільського району Сумської області», «Дослідження з розробки геральдичних символів смт Миколаївки Білопільського району Сумської області» Керівник – д.пед.н., професор Бугрій В. С.

Результати досліджень

Зроблено перше комплексне дослідження історії цього населеного пункту, де зроблено спробу всебічно подати його генезис, становлення та еволюцію. Дослідження висвітлює історію селища Миколаївки з часу його заснування у XVII ст. до сучасності.

Проведене наукове дослідження забезпечило створення символів селища Миколаївки Білопільського району Сумської області відповідно до геральдичних традицій, започаткованих в українських землях у XIII–XIV ст. У ході дослідження виявлено, вивчено та встановлено зміст знаків, які були використані для розкриття походження назви поселення, відображення специфічних місцевих особливостей. Їх важливою специфікою є те, що вони підкреслюють у гербі індивідуальність конкретного гербоносія та зберігатимуть своє значення протягом тривалого часу.

У результаті проведеного дослідження підготовлено: малюнок герба; надано його опис; обґрунтовано його символіку. Рішенням сесії селищної ради даний геральдичний проект затверджено у якості офіційного герба селища Миколаївки.

Тема 2018 року: **«Формування механізмів стратегічного управління в сфері національної безпеки України на основі системної стійкості інноваційної системи»** – дослідження за грантом Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених на 2018 рік (Ф75).

Цінність результатів

Результати дослідження корисні для широкої аудиторії дослідників, науково-експертного співтовариства та органів управління при формуванні стратегічних програм інноваційного розвитку для цілей національної безпеки на основі міжгалузевої мережевої взаємодії та оцінки їх ефективності. Розроблений аналітичний інструментарій дозволить оцінити ефективність функціонування інноваційного циклу мереж і кластерів та їх окремих блоків (науково-дослідних, технологічних, виробничих, збутових) для різних суб'єктів інноваційного процесу. Викладені у роботі підходи можуть бути використані як аналітичні основи для оцінки ефективності існуючих стратегій інноваційного розвитку та розробки стратегії нової (інноваційної) індустріалізації на різних рівнях з урахуванням завдань забезпечення національної безпеки. Запропоновані основи використання проектного підходу дозволить оптимізувати систему інформаційно-аналітичної підтримки стратегічного планування через координацію взаємозв'язків всіх учасників стратегічного управління, що включає алгоритм послідовного розв'язку інформаційних, організаційних і прогностичних завдань у рамках єдиного циклу стратегічного планування реалізації національних інтересів.

Наукові послуги

У 2015–2020 роках зусилля науковців університету також було зосереджено на наданні наукових експертних та консультаційних послуг, заснованих на використанні результатів і досвіду науково-дослідної діяльності університету та спрямованих на наукове та інформаційне забезпечення діяльності державних органів, приватних організацій та осіб.

Так, у 2015 році здійснено структурний аналіз потенційних клієнтів і споживачів результатів науково-дослідної діяльності університету, що дозволило залучити кошти замовника, а саме ТОВ «Сумифітофармація» для проведення наукового дослідження з вивчення розвитку комунікативно-організаторських якостей працівників.

У 2016 році на замовлення Виконавчого комітету Сумської міської ради надано послуги з наукового обґрунтування та розробки екскурсійного маршруту «Архітектурна спадщина міста Суми».

Щорічно виконувалися роботи з надання наукових послуг експертно-консультаційної спрямованості щодо: оптимізації технологій наукового пошуку та уточнення методологічних засад досліджень; перевірки наукових досліджень на плагіат.

➤ *Охорона об'єктів права інтелектуальної власності*

У 2015–2020 роках політику адміністрації Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка в науково-дослідницькій галузі було спрямовано на підтримку створення об'єктів інтелектуальної власності, набутті прав на них, використанні та захисті цих прав, удосконаленні системи патентно-інформаційного забезпечення.

Протягом звітного періоду науковцями університету отримано охоронні документи, зокрема 5 *патентів на корисні моделі*:

власник – СумДПУ імені А. С. Макаренка

1. № 116237 від 10.05.2017 р. «Спосіб отримання багатокомпонентного наноконпозиційного матеріалу» (автор Стадник О.Д.);
2. № 116569 від 25.05.2017 р. «Екрануючий композиційний матеріал» (автори Стадник О.Д., Білик В.М., Мороз І.О.);
3. № 117051 від 12.06.2017 р. «Пристрій для нанесення нанопокриттів електричним вибухом провідників» (автори Стадник О.Д., Мороз І.О., Петренко С.В.);
4. № 117798 від 10.07.2017 р. «Демонстраційний магніторезистивний датчик» (автор Стадник О.Д.);
5. № 118636 від 28.08.2017 р. «Спосіб створення платформи електронного інформаційного кластера інфраструктури нанотехнологій» (Стадник О.Д.).

Також науковці університету стали співавторами патентів (1 патент на винахід та 4 патенти на корисні моделі), зареєстрованих на інші вітчизняні ЗВО та наукові установи:

у співавторстві з фахівцями НАМН України

патент на винахід

- № 107905 від 25.02.2015 р. «Спосіб прогнозування переносування вагітності» (співавтор Коваленко Т.М.),

патент на корисні моделі

- № 101728 від 25.09.2015 р. «Спосіб підготовки вагітних із перенесеною та пролонгованою вагітністю до пологів» (співавтор Коваленко Т.М.);

у співавторстві з фахівцями

Інституту травмотології та ортопедії НАМН України

патенти на корисні моделі

– № 113137 від 10.01.2017 р. «Спосіб оцінки функціонального стану кінцівки в умовах контрактури» (співавтор Звіряка О.М.),

– № 113138 від 10.01.2017 р. «Пристрій для оцінки функціонального стану кінцівки в умовах контрактури» (співавтор Звіряка О.М.);

у співавторстві з фахівцями

Інституту прикладної фізики НАН України та СумДУ

патент на корисну модель

– № 129196 від 25.10.2018 р. «Спосіб отримання місцевого гемостатичного матеріалу для зупинки кровотечі з паренхіматозних органів» (співавтор Скляр А.М.).

Протягом звітного періоду науковці університету стали співавторами 1 нововведення в сфері охорони здоров'я «Інтегральна оцінка репродуктивного потенціалу жінок раннього фертильного віку» (інформаційний лист Укрмедпатент інформ № 12-2019). Співавтори Калиниченко Д.О., Скиба О.О. у співавторстві з фахівцем ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва» НАМН України.

У 2015–2020 роках активізувалися зусилля науковців і щодо реєстрації свідоцтв авторського права на твір. Відтак у портфелі університету 42 свідоцтва авторського права на твір (з них 4 у співавторстві з науковцями інших установ та організацій).

– № 65054 від 25.04.2016 р. Літературний письмовий твір наукового характеру «Спосіб диференційованої м'язово-емоційної корекції (ДМЕК) («Спосіб ДМЕК»))» (Котелевський В.І.);

– № 65055 від 25.04.2016 р. Комп'ютерна програма «Комп'ютерна програма MPF (ментальність, психоемоційність,

- функціональність) – програми діагностики психосоматичного стану студентської молоді в системі превентивної фізичної реабілітації вертебральної патології» (Котелевський В.І.);
- № 68311 від 25.10.2016 р. «Історія України. 7 клас»: підручник для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей (Косенко Ю.М.);
  - № 69417 від 26.12.2016 р. Монографія «Философская интерпретация NBICS цивилизации (Цикін В. О.);
  - № 70657 від 24.02.2017 р. Навчальний посібник «Develop Your Taste For Listening (Juniors). Полюби аудіювання (для студентів третього курсу)» (Денісова Д.Д.);
  - № 71166 від 27.03.2017 р. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Теорія і методика викладання аеробіки» (Бермудес Д.В.);
  - № 72113 від 18.05.2017 р. Навчальний посібник для студентів «Вступний курс математики» (Погребний В.Д.);
  - № 72172 від 18.05.2017 р. Монографія «Філософські засади транс гуманізму» (Денежніков С.С.);
  - № 72607 від 30.06.2017 р. Монографія «Неперервна професійна підготовка фахівців фізичного виховання: акмеологічні засади» (Дерека Т.Г.);
  - № 73387 від 17.08.2017 р. «Історія України. 8 клас»: підручник для учнів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів (Косенко Ю.М.);
  - № 73993 від 29.09.2017 р. Методика дослідження показників формування професійно-педагогічної культури майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту (Іваній І.В.);
  - № 76365 від 20.01.2018 р. Монографія «Інтернаціоналізація освітнього простору старшої школи Великої Британії» (Чернякова Ж.Ю.);
  - № 76403 від 30.01.2018 р. Монографія «Професійна готовність майбутнього вчителя математики до використання програм динамічної математики: теоретико-методичні аспекти» (Семеніхіна О.В.);
  - № 76404 від 30.01.2018 р. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук «Теорія і практика формування професійної готовності майбутніх учителів

математики до використання засобів комп'ютерної візуалізації математичних знань» (Семеніхіна О.В.);

– № 76406 від 30.01.2018 р. «Історія України»: підручник для 9 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F70) (Косенко Ю.М.);

– № 76407 від 30.01.2018 р. Навчальний посібник «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання математики» (Друшляк М.Г., Семеніхіна О.В.);

– № 76408 від 30.01.2018 р. Навчальний посібник «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання математики» (Друшляк М.Г., Семеніхіна О.В.);

– № 76409 від 30.01.2018 р. Навчальний посібник «Комп'ютерна математика СКМ MAPLE» (Друшляк М.Г., Семеніхіна О.В., Шамо́ня В.Г.);

– № 76410 від 30.01.2018 р. Навчальний посібник «Комп'ютерна математика СКМ MAPLE» (Друшляк М.Г., Семеніхіна О.В., Шамо́ня В.Г.);

– № 76462 від 01.02.2018 р. Наукова стаття «Professional development of JT teachers in the USA, Canada and the UK» (Бойченко М.А.);

– № 76742 від 08.02.2018 р. Монографія «Організаційно-педагогічні засади діяльності інноваційних шкільних мереж Великої Британії» (Чистякова І.А.);

– № 76958 від 20.02.2018 р. Розділ монографії «Тенденції розвитку політики Європейського Союзу у сфері забезпечення якості вищої освіти» (Сбруєва А.А.);

– № 79199 від 21.05.2018 р. Наукова стаття «Становлення загально-теоретичних основ педагогічної типології в науковій українській думці першої третини ХХ століття» (Осьмук Н.Г.);

– № 79213 від 21.05.2018 р. Навчально-методичний посібник «Педагогічна практика в загальноосвітньому закладі» (Дерека Т.Г. у співавторстві);

– № 79266 від 22.05.2018 р. Навчальний посібник «Легкоатлетичні вправи» (Дерека Т. Г. у співавторстві);

– № 81231 від 05.09.2018 р. Наукова стаття «Концептуалізація стратегічної інноваційної безпеки країни» (Омельяненко В.А.);

- № 81232 від 05.09.2018 р. Наукова стаття «Науково-методичний підхід до аналітичного забезпечення проєктів розвитку технологічних систем» (Омельяненко В.А.);
- № 80030 від 06.07.2018 р. Наукова стаття «Analysis of conceptual aspects of institutional and technological design» (Омельяненко В.А.);
- № 85350 05.02.2019 р. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук «Підготовка майбутніх учителів інформатики до професійної діяльності засобами електронних освітніх ресурсів» (Удовиченко О.М.);
- № 85351 05.02.2019 р. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук «Активізація пізнавальної діяльності старшокласників на уроках математики в класах гуманітарних профілів» (Шищенко І.В.);
- № 85352 від 05.02.2019 р. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук «Формування інформаційно-комунікативних компетентностей майбутніх вчителів фізики засобами електронних інтернет-технологій» (Юрченко А.О.);
- № 87222 25.03.2019 р. Монографія «Прийняття маркетингових інноваційних рішень у системі випереджаючого інноваційного розвитку промислових підприємств» (Грищенко О.Ф.);
- № 87854 18.04.2019 р. Навчальний посібник «Числові та функціональні ряди» (Мартиненко О.В., Чкана Я.О.);
- № 88139 02.05.2019 р. Наукова стаття «Evaluation of Ukrainian industry innovative development with a technological progress parameter» (Омельяненко В.А. у співавторстві);
- № 88786 21.05.2019 р. Монографія «Річкові басейни Сумської області: Геоекологічний аналіз» (Данильченко О.С.);
- № 89635 10.06.2019 р. «Основи правознавства» підручник для 10 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти (F70) (Косенко Ю.М.);
- № 90736 від 15.07.2019 р. Літературний письмовий твір технічного характеру «Світловий пристрій «Light 4U»» (Брижаченко Н.С. у співавторстві);

- № 90865 17.07.2019 р. Наукова стаття «Analysis of innovation development and technology transfer models within the technology trajectory» (Омельяненко В.А.);
- № 90866 17.07.2019 р. Наукова стаття «Концептуальні основи проектування інституційних змін на основі динамічної ефективності» (Омельяненко В.А.);
- № 90867 17.07.2019 р. Наукова стаття «Концептуальні основи координації інноваційних мереж у стратегічно важливих секторах економіки» (Омельяненко В.А.);
- № 90870 18.07.2019 р. Наукова стаття «Аналітико-стратегічні аспекти системної стійкості інноваційної системи» (Омельяненко В.А., Красна О.М.);
- № 93859 12.11.2019 р. Монографія «Сільське господарство Сумської області (економіко-географічне дослідження)» (Корнус А.О.).

➤ ***Публікаційна активність наукових та науково-педагогічних працівників університету***

Цінним у всіх відношеннях продуктом інтелектуальної власності науковця є його наукові публікації.

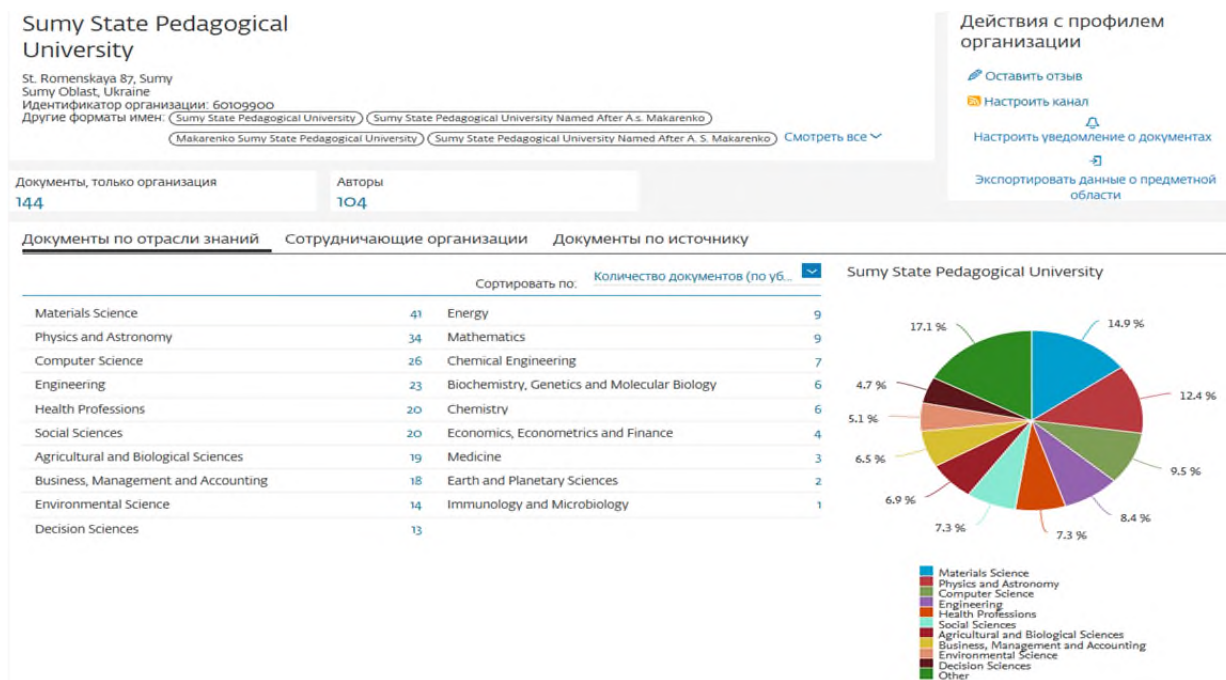
За звітний період констатуємо позитивну динаміку у опублікуванні результатів наукових досліджень та в оприлюдненні навчальних та навчально-методичних робіт. Так, зросла не тільки кількість, але репрезентативність наукових розвідок монографічного рівня: з 27 у 2015 році до 82 (з них 28 закордонних) у 2019 році. Кількість підручників та навчальних посібників для ЗСО та ЗВО зросла більше, ніж у 4 рази та за підсумками 2019 року склала 71 одиницю. Стабільним є приріст в публікації статей у наукових видання України та за кордоном. З 985 та 7 у 2015 році до 1121 та 121 відповідно у 2019 році.

Сьогодні затребуваним показником успішності наукової діяльності університету є його представництво у міжнародних науково-метричних базах даних Scopus та Web of Science. Так, тільки за останні два роки (за 2019 рік і перші дев'ять місяців 2020 року) було опубліковано 50 статей (34 і 16 відповідно) у виданнях, що входять до міжнародної науко-метричної бази даних Scopus, 34 статті (20 і 14 відповідно) у Web of Science.

➤ **Представництво університету, окремих наукових та науково-педагогічних працівників у науково-метричних базах Scopus, Web of Science, Бібліометрика української науки та інших**

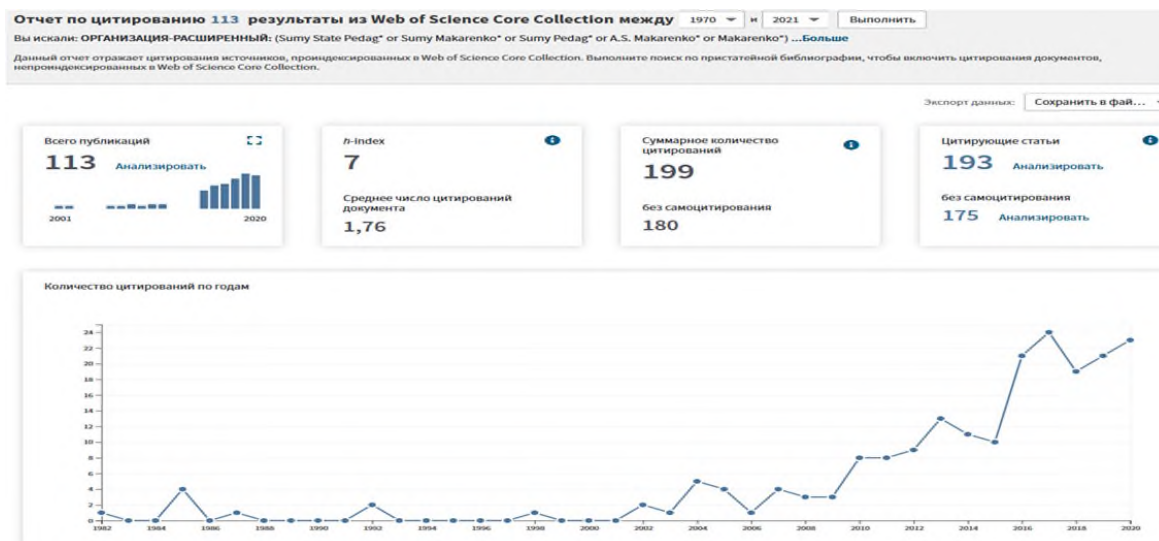
Важливим елементом розвитку єдиного комунікативного механізму сучасного університету виступає форма його віртуального представлення в Інтернеті. Цифровий образ виступає визначальним елементом сучасної культури, що не тільки відтворює структуру і вигляд університету, а й забезпечує розвиток комунікаційних традицій, відкриває нові горизонти. Головною характеристикою діяльності сучасного університету в інформаційному суспільстві стає ефективне використання наявних у його розпорядженні інформаційних і комунікаційних інтернет-технологій.

З 2018 року діє профіль Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у наукометричній базі даних **Scopus**. Станом на сьогодні в означеній базі даних представлено праці 104 наших науковців, які є авторами 144 публікацій.

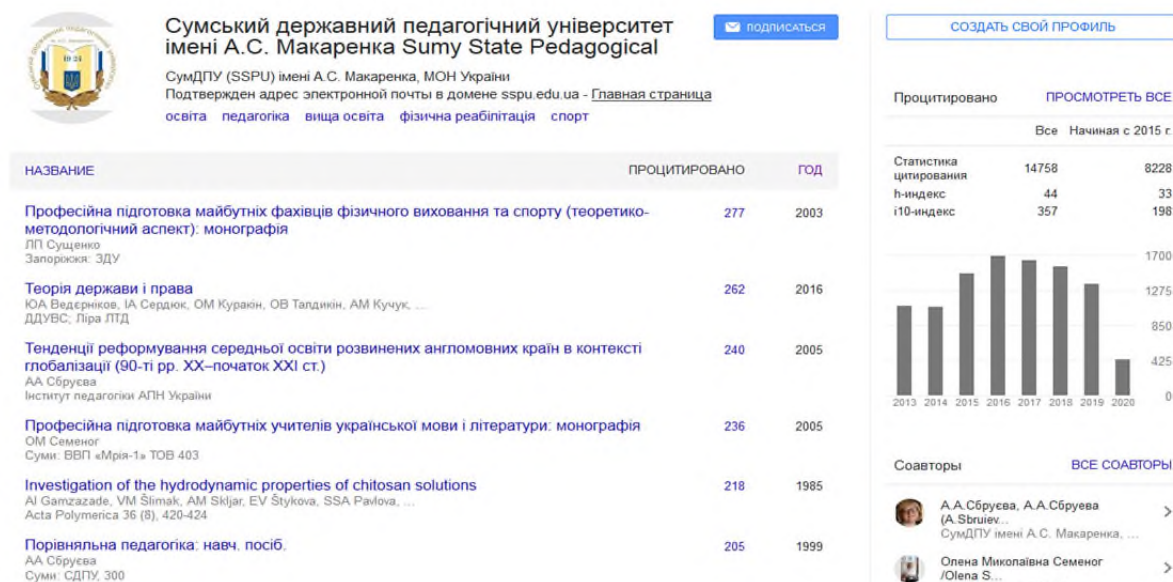

У рейтингу українських університетів за показниками бази Scopus, оприлюдненому у квітні 2020 року, СумДПУ імені А. С. Макаренка займає 106 місце з показниками: кількість статей – 127, кількість цитувань – 338, індекс Гірша 10.

У базі даних **Web of Science** представлено 113 публікації наших викладачів, які процитовано 199 разів. Середня кількість цитувань на статтю – 1,76. Індекс Гірша університету в Web of Science дорівнює 7.

Вкрай важливим для сучасного університету є його різнопланова присутність в системі **«Бібліометрика української науки»**, яка призначена для надання суспільству комплексу бібліометричних показників з метою формування цілісного уявлення про потенціал науки та якості освіти в Україні. У цій базі представлені як освітні та наукові установи, так і окремі науковці, кафедри та університетські видання. Станом на 28 грудня 2019 року університет посідає 87 місце (4 місце – серед педагогічних університетів); на наукові, навчальні та методичні праці наших науковців посилаються майже 14500 разів; університетський індекс Гірша становить 42.

Університет займає 177 позицію у рейтингу Webometrics, оприлюдненому в січні 2020 року.

➤ **Періодичні наукові видання університету**

У звітний період тривала публікація періодичних наукових видань:

фахових

– «Фізико-математична освіта» (затверджено як фахове наукове видання України категорії «Б» у галузі педагогічних наук, індексується міжнародною наукометричною базою даних INDEX Copernicus; зареєстровано в низці міжнародних наукометричних баз даних; отримано сертифікат ISSN 2413-158X; проіндексовано в «Бібліометрика української науки»). Головний редактор: д.пед.н., проф. Семеніхіна О. В.

– «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології» (затверджено як фахове наукове видання України категорії «Б» у галузі педагогічних наук, індексується міжнародною наукометричною базою даних INDEX Copernicus; зареєстровано в низці міжнародних наукометричних баз даних; отримано сертифікат ISSN 2312-5993; проіндексовано в «Бібліометрика української науки»). Головний редактор: д.пед.н., проф. Сбруєва А.А.

– «Актуальні питання природничо-математичної освіти» (внесено до переліку фахових видань ДАК України з педагогіки, індексується міжнародною наукометричною базою даних INDEX Copernicus). Головний редактор: д.пед.н., проф. Чашечникова О. С.

– «Актуальні питання мистецької освіти та виховання» (внесено до переліку фахових видань ДАК України з педагогіки). Голова редакційної колегії: д.пед.н., проф. Ніколаї Г.Ю., запрошений фахівець з ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університеті імені К. Д. Ушинського». Відповідальний за випуск від СумДПУ імені А. С. Макаренка – д.пед.н., проф. Устименко-Косоріч О. А.

– «Філософія науки: традиції та інновації» (внесено до переліку фахових видань ДАК України з філософії). Головний редактор: д.філос.н., доц. Ведмедєв М. М.

міжнародних наукових

– «Future Science: Youth

Innovations Digest» (засновники – Гуманітарно-природничий університет ім. Яна Длугоша (м. Ченстохова, Польща), Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка). Члени редакційної колегії: д.пед.н., проф. Лянной Ю. О., д.б.н., проф. Шейко В. І., д.економ.н., проф. Кудріна О. Ю., д.пед.н., проф. Семеніхіна О. В., к.е.н., доц. Омеляненко В. А.

наукових

– «Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (індексується міжнародною наукометричною базою даних INDEX Copernicus, проіндексовано в «Бібліометрика української науки»). Географічні науки». Головний редактор: д.географ.н., проф. Нешатаєв Б.М.

– «Освіта. Інноватика. Практика» (індексується міжнародною наукометричною базою даних INDEX Copernicus). Голова редакційної ради: д.пед.н., проф. Семеніхіна О. В.

– «Природничі науки». Відповідальний редактор: д.б.н., проф. Шейко В. І.

– «Теорія та методика навчання суспільних дисциплін». Головний редактор: д.пед.н., проф. Михайличенко О.В.

– «Мистецькі пошуки». Голова редакційної колегії: д.пед.н., проф. Устименко-Косоріч О.А.

для студентів та молодих учених

– «Наукові пошуки». Головний редактор: д.пед.н., проф. Сбруєва А.А.

– «Магістр». Головний редактор: к.пед.н., проф. Козлова О. Г.

– «Студентська наука». Відповідальний редактор: к.пед.н., проф. Кондратюк С. М.

– «Актуальні питання філології та методології». Головний редактор: к.філол.н., доц. Герман В.В.

– «Філологічні студії». Головний редактор: к.філол.н., доц. Герман В. В.

➤ **Науково-цінні об'єкти**

природничо-географічного факультету

Колекція мінералів, гірських порід, палеонтологічних зразків

На кафедрі загальної та регіональної географії функціонує кабінет геології «музейного типу». Початківцем, який розпочав збирати колекцію

мінералів, гірських порід та палеонтологічних зразків була викладач Мурашківська Г.Г. ще у 60-х-70-х роках минулого століття. Колекція поповнювалася зразками, що збиралися

студентами та викладачами під час навчальних (польових) практик зі всього колишнього Радянського Союзу (Прибайкалля, Забайкалля, Кольського півострова (апатит), Карелія (шокшинський малиновий кварцит), Середньої Азії, Кавказу та ін.), України (Карпат, Криму та ін.), Сумської області, а також зразками, які були подаровані випускниками. У 1985 році фонди кабінету геології поповнилися «Уральською колекцією», що нараховує близько 500 зразків. Унікальність і цінність колекції мінералів, гірських порід, палеонтологічних зразків полягає у тому, що це робоча колекція (вітринні зразки

для споглядання, робочий матеріал для визначення, матеріал для поповнення колекцій). Ця колекція постійно використовується під час проведення лабораторних занять з таких навчальних дисциплін як «геологія», «геологія з основами геохімії» тощо. Також, слід зазначити, що колекція мінералів, гірських порід, палеонтологічних зразків використовується під час підготовки учнів та студентів до олімпіад із географії, науково-дослідної роботи учасників МАН. У 2019 році здійснено інвентаризацію зразків кабінету геології.

Встановлено: загальну кількість одиниць збереження – 1905 зразків, кількість предметів експозиційного фонду – 450 зразків, кількість предметів науково-допоміжного фонду – 300 зразків. Описано експозицію за розділами: фізичні властивості мінералів, морфологія мінералів, класи мінералів (самородні елементи, галоїдні сполуки, фосфати, сульфіді, сульфати, карбонати, оксиди та гідроксиди, силікати), гірські породи (магматичні, осадові, метаморфічні), палеонтологічні зразки. Створено проєкт «Положення про музей геології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» та проєкт «Паспорту музею геології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка».

Колекція ліній дрозофіл

На кафедрі загальної біології та екології СумДПУ імені А.С.Макаренка постійно (з 1980-х років) підтримується «Колекція ліній дрозофіл», яка включає лінію дикого типу та лінії, переважно, з генними мутаціями.

Види роду *Drosophila* (плодова або оцтова мушка), зокрема *Drosophila melanogaster*, є класичним модельним об'єктом генетики, використання якого у науці та викладацькій практиці і до тепер лишається актуальним. Цей об'єкт є порівняно недорогою та зручною модельною і тест-системою у галузі не лише генетичних, а й екологічних досліджень (цей об'єкт є порівняно недорогою та зручною тест-системою, за допомогою якої провадиться екологічний моніторинг та первинна оцінка мутагенної дії речовин, сполук, ліків, впливу фізичних факторів).

Наразі, «Колекція ліній дрозофіл» використовується для проведення практичних та лабораторних занять із таких дисциплін, як «Генетика з основами селекції» та «Генетичний аналіз». Достатня кількість мутантних ліній дрозофіли, яка представлена в колекції, дозволяє пропонувати кожному студенту індивідуальне завдання.

При проведенні практичних занять з курсу «Генетика з основами селекції», який є обов'язковим для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів, студенти знайомляться з біологією, морфологією, генетикою дрозофіли і основами генетичної номенклатури. На лабораторних заняттях студенти засвоюють основні правила роботи з плодовою мушкою, проводять самостійний аналіз характеру успадкування аутосомних та/або зчеплених зі статтю ознак, а також здійснюють побудову генетичних карт хромосом дрозофіли.

У «Колекції» наявні лінії, які дозволяють аналізувати різні типи успадкування ознак, експресивність ознак; виявляти різні типи взаємодії неалельних генів; визначати групу зчеплення, у якій локалізований ген, та локус гена тощо. Також, магістранти опановують методику приготування тимчасових препаратів політених хромосом слинних залоз личинок дрозофіли, що надає студентам можливість самостійно аналізувати цитогенетичні ефекти хромосомних перебудов. На заняттях передбачено індивідуальний аналіз тимчасових препаратів політених хромосом дрозофіли, виготовлених зі слинних залоз личинок третього віку, гетерозиготних за транслокаціями, інверсіями в X-хромосомі, за делеціями. Важливо, що студенти мають можливість одночасно аналізувати хромосомні перебудови та фенотипи імаго мутантних ліній.

Підтримання, збереження та розвиток «Колекції ліній дрозофіл» на кафедрі здійснюється завдяки співпраці з такими освітніми установами, як

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, зокрема, кафедрою генетики і цитології, «Колекції ліній дрозофіл» якої у 2013 році, був присвоєний статус Національного надбання України, і кафедрою загальної та медичної генетики Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Керівництво університетом та колектив викладачів та співробітників кафедри загальної біології та екології опікується утриманням, збереженням та розвитком наукового об'єкта – «Колекція ліній дрозофіл» та готові до співпраці із загальноосвітніми навчальними закладами та іншими освітніми установами, щодо надання ліній *D. melanogaster* для проведення лабораторних занять шкільного курсу біології та наукових досліджень, для виконання школярами робіт МАН, а також консультацій щодо цільового добору ліній для певних потреб та умов культивування.

Наукові фонди та музейна експозиція «Зоологічного музею» університету

Зоологічний музей Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка був створений на громадських засадах у 1930 році на основі матеріалів, які зберігалися у фондах кафедри зоології.

На даний час загальна кількість експонатів музею нараховує 21750 одиниць і постійно поповнюється. Експозиція музею представлена: змістовним зібранням коралів; унікальною колекцією мушель моллюсків; колекціями комах, в тому числі унікальною колекцією тропічних комах; вологими препаратами безхребетних тварин; колекцією викопних тварин зібраних на територіях Сумської області, інших регіонах України та світу; унікальною колекцією опудал птахів, їх яєць та гнізд; чудовою колекцією опудал інших тварин Сумщини і багато інших експонатів, що знайомлять відвідувачів з тваринним світом Сумщини і інших регіонів нашої планети.

Загальна площа двох експозиційних кімнат музею 121,2 м². Експозиція музею складається з 5 відділів: «Безхребетні тварини», «Нижчі хребетні тварини», «Птахи», «Ссавці», «Гнізда та яйцекладки птахів», «Історія розвитку тваринного світу. Палеонтологія».

Загалом за останні три роки матеріали фондів музею використані в понад 65 наукових публікаціях, проведено 267 екскурсій, 56 тематичних занять, прийнято 3586 відвідувачів.

З 2013 року на базі «Зоологічного музею» Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка створено громадський музей зоології, який зареєстровано в управлінні культури і туризму, національностей та релігій Сумської обласної державної адміністрації.

У 2020 році закінчено реконструкцію кабінету № 201, в якому розміщено експозицію хребетних тварин. Крім капітального ремонту приміщення, встановлено нові вітрини, зроблено якісне освітлення для експонатів. Наразі продовжуються роботи по упорядкуванню колекції хребетних тварин. У 2020 році створено експозицію пауків-птахоїдів, експозицію «Різноманіття зябродишних, отримано на збережено ряд опудал, зокрема голову північного оленя, три опудала черепах, два опудала крокодилів, які наразі проходять реставрацію.

Віварій

Особливості освітнього процесу при підготовці фахівця – біолога, вимагає проведення низки лабораторних робіт із залученням лабораторних тварин. Тому на кафедрі біології людини і тварин утримується колекція живих тарганів – 12 видів, підтримуються культури зофобасу та мучнистих червів, кільчастих червів. Культури плоских червів – планарій та тимчасові культури протистів утримуються з вересня по квітень місяць.

Для лабораторних робіт з анатомії та фізіології людини з вересня до кінця квітня місяця утримуються до сотні екземплярів озерної жаби.

Регулярно об'єкти з нашого віварію надаються для занять в школах та у віварії інших університетів: у 2020 році передано 6 видів тарганів в Херсонський державний університет. Об'єкти використовуються для проведення обласної олімпіади з біології та при підготовці учнів і студентів до біологічних олімпіад.

Гербарій кафедри загальної біології та екології

Поступове накопичення гербарного матеріалу на кафедрі ботаніки (нині – загальної біології та екології) розпочалося у кінці 40-х років ХХ століття і пов'язане з ім'ям завідувача кафедри І. Н. Литвиненка. Створення гербарної колекції було пов'язано із необхідністю забезпечити наочним матеріалом навчальний процес для студентів I та II курсів, що вивчали морфологію та систематику рослин. Під керівництвом І. Н. Литвиненка проводилися збір, висушування

та монтування гербарію вищих судинних рослин під час проведення польових практик і власних експедиційних виїздів.

Поступово розширювалася і площа зберігання гербарних зразків. Спочатку гербарій знаходився в шафах кафедри ботаніки, потім – у лаборантській кімнаті. Зараз він розміщений на кафедрі загальної біології та екології в окремій кімнаті центрального навчального корпусу університету.

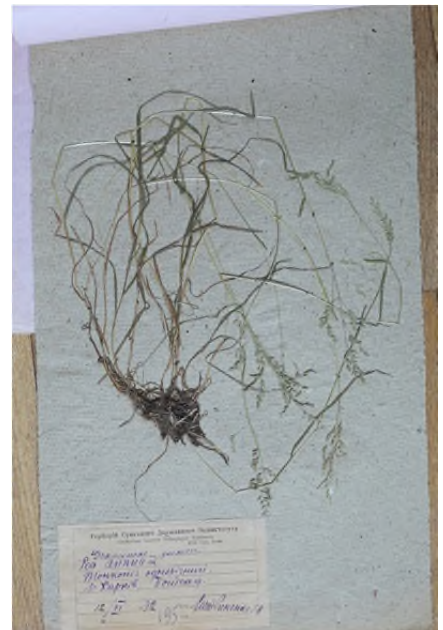
Сьогодні гербарний фонд кафедри загальної біології та екології представлений близько 6 000 аркушами судинних рослин і поділений на загальний гербарій (гербарій судинних рослин, мікологічний гербарій) та особисті колекції. Особисті колекції представлені гербаріями судинних рослин – І. Н. Литвиненка, Л. Лебідь, Г. Кужель, О. В. Губенко та гербарієм сумчастих грибів Ю. І. Литвиненко.

Гербарні аркуші судинних рослин вкладені в картонні папки і зберігаються в дерев'яних шафах. Більша частина цих фондів змонтована і розкладена за системою А. Тахтаджяна. Гербарні зразки зберігаються на паперових підкладках 42 × 28 см та 30 × 21 см. Мікологічні гербарні зразки зберігаються у паперових пакетах за розмірами зразків.

Особиста колекція І. Н. Литвиненка налічує близько 750 гербарних зразків вищих рослин і датована 1930–1960 роками. Географічно колекція охоплює майже всі адміністративні райони Сумської області, наявні окремі збори з високогір'я Карпат та Полтавської та Харківської областей.

Гербарні колекції Л. Лебідь (близько 450 аркушів, 1973-1975 роки), Г. Кужель (близько 400 аркушів, 1980-1990 роки), О. В. Губенко (близько 350 аркушів, 90-ті роки ХХ століття) представлені зразками, які були зібрані на території Сумської області.

Гербарна колекція Ю. І. Литвиненко налічує близько 200 мікологічних зразків, зібраних у 2004–2020 роках майже в усіх адміністративних районах Сумської області, а також на територіях об'єктів природно-заповідного фонду України: Чорноморському та Карпатському біосферних заповідниках, природному заповіднику «Михайлівська цілина», національних природних парках «Деснянсько-Старогутський», «Гетьманський», «Ічнянський», «Мезинський», «Олешківські піски», «Джарилгацький», регіональному ландшафтному парку «Сеймський».

Також окремо представлені гербарні колекції заповідників «Михалівська цілина» та «Асканія нова», дендрологічного парку «Кияницький», Карпат та Криму.

Гербарні матеріали використовуються для виконання практичних і лабораторних занять із курсів «Ботаніка», «Мікологія», «Загальна екологія», «Фітопатологія», «Основи сільського господарства», «Лікарські рослини». Протягом звітнього періоду матеріали гербарію використовувалися для написання курсових, кваліфікаційних та дисертаційних робіт, написання статей та монографій.

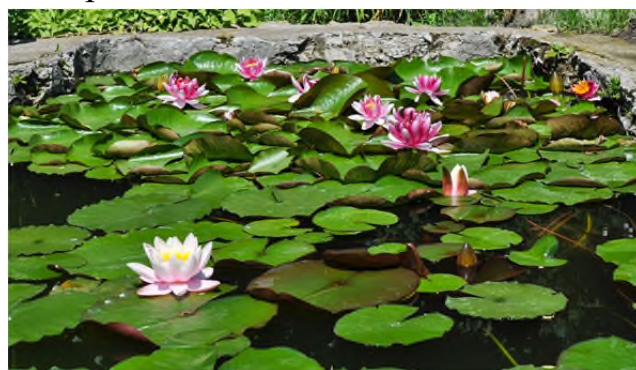
Колекція рослин Ботанічного саду

Ботанічний сад Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка згідно з рішенням Сумського облвиконкому від 27.09.1973 р. – об'єкт природно-заповідного фонду області, що має статус Ботанічного саду місцевого значення.

З 2016 року на базі Ботанічного саду місцевого значення створено Навчально-науковий центр «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С. Макаренка».

З 2016 року на базі Ботанічного саду місцевого значення створено Навчально-науковий центр «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С. Макаренка». У живій колекції рослин ННЦ «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С. Макаренка» представлені

типові та раритетні види місцевої флори, регіонів України, інших природно-кліматичних зон. Тут можна побачити рослини пустель, степів, луків, хвойних, листяних і мішаних лісів, гірські види Карпат, Криму, Кавказу,

представників флор Європи, Азії, Північної Америки, вихідців родом із Китаю, Японії та інших куточків світу. В експозиціях багато видів із високими декоративними властивостями.

Загальна кількість видів, що культивуються у ННЦ «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С.Макаренка», становить близько 1000 видів, таксонів і форм, що відносяться до 106 родин, трьох відділів. Найбільшою цінністю колекцій є рослини, що охороняються у чисельності 154 види. Із них 85 видів

занесені до Червоної книги України, 53 види – до переліку регіонально-рідкісних рослин Сумської області, 7 видів – Європейський червоний список, інші – 9 видів. Також щорічно проводиться робота з інтродукції нових видів рослин до колекцій Ботанічного саду та розміщення їх у відповідних експозиціях. За період з 2015 по 2020 роки колекція

навчально-наукового центру «Ботанічний сад» поповнена 200 видами рослин. Сьогодні можна відвідувати такі експозиції рослин: «Дендрарій», «Рокарій», експозиція «Лікарські рослини», «Рослини-ксерофіти», «Голонасінні». З наступного 2021/2022 навчального року плануємо відкрити для відвідування «Розарій», «Рідкісні рослини Сумщини», «Альпінарій». Ботанічний сад успішно використовується з навчальною метою різними типами закладів освіти м. Суми та області.

Щорічно на території ННЦ «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С.Макаренка» проводяться акції «Бузковий блюз», «День відкритих дверей», оглядові екскурсії для здобувачів освіти та мешканців м. Суми, Сумської області і України, тематичні заняття.

За звітний період для збереження та забезпечення належного функціонування наукового об'єкта ННЦ «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С.Макаренка» із коштів університету було виділено понад 200 тис. грн. Щороку проводяться господарсько-ремонтні роботи, ревізія системи опалення в теплиці. У 2019 році було замінено твердотопливний котел для обігріву теплиці. Кошти виділялися і для придбання матеріалів, а саме: для кращого утримання рослин в теплиці – поліетиленова плівка; для підживлення рослин – мінеральні та органічні добрива; для захисту від шкідників

та хвороб рослин – хімічні засоби захисту; для пересадки рослин – касети для вирощування розсади та верховий торф.

За період з 2016 року для потреб ННЦ «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С. Макаренка» придбано 2 бензопили, 1 газонокосарку, 1 мотокоосу, дрова для опалювання у об'ємі 20 м², лопати, сапи, граблі. Працівники об'єкту забезпечуються робочим одягом. У 2020 році проведено заміну системи освітлення території ННЦ «Ботанічний сад СумДПУ імені А.С. Макаренка».

➤ *Наукові заходи на базі університету*

Щорічно університет стає організатором близько 60 наукових заходів різних рівнів (міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференцій, семінарів та круглих столів), у роботі яких беруть участь представники бізнесу, наукових, навчальних, пенітенціарних та медичних установ та організацій України, близького та далекого зарубіжжя.

Динаміку проведення наукових заходів міжнародного та всеукраїнського рівня представлено в таблиці (див. табл. 3.3.8.1.).

Таблиця 3.3.8.1.

Динаміка проведення масштабних наукових заходів

2015	2016	2017	2018	2019	1.09.2020
26	36	45	59	45	50

Міжнародні та всеукраїнські наукові заходи, що традиційно відбуваються в університеті, стають значними подіями наукового життя й проходять на високому організаційному рівні. За звітний період на особливу увагу заслуговують наступні заходи.

Змістовністю вирізняється *Міжнародна науково-практична конференція «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя»* (18-19 лютого 2016 р., 16-17 лютого 2017 р., 21-22 лютого 2018 р., 22 лютого 2019 р., 22 лютого 2020 р.), яка проводилася за ініціативи кафедри психології. Співорганізаторами конференції виступили: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України; Академія наук вищої освіти України;

Українська академія акмеології; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; Сумська обласна державна адміністрація; Сумський обласний центр соціальної

реабілітації дітей-інвалідів; Сумський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги; Управління державної пенітенціарної служби України в Сумській області; Військово-медична служба Управління служби безпеки України в Сумській області.

На високому науковому та організаційному рівні відбувається *Міжнародна науково-практична конференція «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку в національному та світовому вимірі»* (25 листопада 2016 р., 18 квітня 2018 р., 9 жовтня 2018 р., 20 листопада 2019 р.),

започаткована кафедрою корекційної та інклюзивної освіти. До обговорення актуальних питань корекційно-реабілітаційної діяльності долучаються фахівці з України та світу (Болгарія, Білорусь, Словаччина, Румунія, Польща, Німеччина, Вірменія, Сербія, Казахстан).

Збирає широке коло науковців у стінах університету *Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін»* (6-7 квітня 2017 р., 16-17 квітня 2019 р., 23-24 квітня 2020 р.), започаткована кафедрою педагогіки. Надзвичайно актуальна тематика конференції привертає увагу вітчизняних і закордонних фахівців з Білорусі, Польщі, Німеччини, Італії, Китаю.

Багаторічною традицією стало проведення на базі Навчально-наукового інституту фізичної культури *Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів і студентів України»*. Конференція відбувається на високому рівні у різних форматах.

За ініціативи кафедри громадського здоров'я та медико-біологічних основ фізичної культури, яку очолює професор Калиниченко І.О., традиційно відбувається *Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Освіта і здоров'я»* (27-28 квітня 2017 р., квітень 2018 р., 2-3 квітня 2019 р., 7 квітня 2020 р.). У конференції беруть участь освітяни, медики та науковці України та покордоння.

У Навчально-науковому інституті культури і мистецтв набирає обертів *Міжнародна науково-практична конференція «Функції дизайну у сучасному світі»* (29-30 березня 2017 р., 22-23 березня 2018 р., 22-23 березня 2019 р., 20-21 березня 2020 р.), яка щороку розширює географію учасників та підвищує рівень проведення.

Викликає зацікавленість у знавців та пошановувачів історії та філософії, створює платформу для обміну ідеями та думками *Міжнародна*

наукова конференція «Історико-філософські дослідження молодих вчених», яка відбувається на базі Навчально-наукового інституту історії та філософії

(27 квітня 2017 р., 18 квітня 2019 р.).

Низку різнорівневих наукових і науково-практичних заходів слід відзначити на факультеті іноземної та слов'янської філології.

Високий рівень та своєрідне організаційне забезпечення конференції,

що включає супровід з урахуванням етнічних та культурних особливостей та специфіки діяльності кафедри української мови та літератури, приваблюють учасників різних категорій (освітян, науковців, краєзнавців і молодих учених) та створюють поле для апробації результатів досліджень. Кафедрою започатковано та традиційно

проводиться *Міжнародна наукова конференція «Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід»* (18 травня 2016 року, 16-17 травня 2019 р., 14-15 травня 2020 року)

На фізико-математичному факультеті започаткована і проводиться *Міжнародна науково-методична конференція «Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ плюс»»* (01-02 березня 2017 р., 8-9 листопада 2018 р.), яка збирає у стінах університету провідних науковців, освітян і молодих дослідників у галузі методики викладання математики не лише України, але й закордону.

Актуальні питання екології навколишнього середовища обговорюються на *Міжнародній науковій конференції «Актуальні питання дослідження довкілля»* (12-14 жовтня 2017 р., 24-25 травня 2019 р.), яка традиційно відбувається на природничо-географічному факультеті. Співорганізаторами заходу виступають Гетьманський національний природний парк, Могильовський державний університет імені А. О. Кулешова (Республіка Білорусь) та інші.

➤ *Студентська наукова робота*

Студенти та молоді науковці беруть активну участь у науково-дослідній діяльності університету.

Кількісні показники щодо чисельності молодих науковців в університеті (згідно з даними річних звітів до МОН «Про наукову та науково-технічну діяльність») представлено у таблиці (див. табл. 3.3.9.1).

Таблиця 3.3.9.1

Чисельність молодих науковців університету

Рік	Кількість студентів, які беруть участь у наукових дослідженнях	Кількість молодих учених, які працюють у ВНЗ	Відсоток молодих учених, які залишаються у ВНЗ після аспірантури
2015	2087(67,5%)	82	58,1
2016	2334 (62%)	58	32,4
2017	2453 (61%)	56	30,7
2018	2654 (58%)	45	29,6
2019	2188 (61%)	42	28,4

Щорічно СумДПУ імені А. С. Макаренка стає організатором близько 15 наукових заходів різних рівнів для студентів та молодих учених (міжнародних, всеукраїнських, регіональних, вузівських конференцій, семінарів та круглих столів). Під керівництвом викладачів університету працюють студентські наукові гуртки та проблемні групи, публікуються студентські наукові статті.

З метою виявлення талановитої студентської молоді щорічно у всіх навчальних підрозділах університету проводяться *студентські олімпіади* з навчальних дисциплін та спеціальностей.

У 2015-2016 роках СумДПУ імені А. С. Макаренка було призначено базовим закладом для проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з фізичного виховання. У 2017-2019 роках на базі університету відбувався заключний етап Всеукраїнської студентської олімпіади з фізичної реабілітації та ерготерапії (за нозологіями).

***Студенти СумДПУ імені А. С. Макаренка беруть активну участь
і стають переможцями та призерами міжнародних
й всеукраїнських олімпіад.***

Результати участі:

У 2015 році призером Всеукраїнської олімпіади з фізичного виховання стала студентка НН Інституту фізичної культури Корнієнко А., отримавши

диплом II ступеня (керівник – проф. Лоза Т.О.). Студентка природничо-географічного факультету Бибко А. здобула диплом II ступеня у Всеукраїнській олімпіаді з безпеки життєдіяльності (керівник – ст. викл. Твердохліб М.М.). Дипломами III ступеня з фізичної реабілітації

нагороджено Тарасову А., студентку НН Інституту фізичної культури (керівник – доц. Звіряка О.М.) та з корекційної педагогіки відзначено студентку НН Інституту педагогіки і психології Куренкову А. (керівник – доц. Боряк О.В.). Студенти НН Інституту педагогіки і психології (Бодарева М., Пройдисвіт А., Потьомкін Є., Почкун Ю.) підготували комплексний проєкт до участі у I Міжрегіональній з міжнародною участю студентській науково-практичній олімпіаді за напрямом «Спеціальна (дефектологічна) освіта», який виборов III місце.

У 2016 році призером Всеукраїнської олімпіади з фізичного виховання стала студентка НН Інституту фізичної культури Стецюра А. (керівник –

ст. викладач Прокопова Л. І). Студент НН Інституту фізичної культури Коломєєц С. виборов диплом II ступеня з безпеки життєдіяльності (керівник – доц. Заїкіна Г. Л.). Студентки НН Інституту культури і мистецтв Шульженко А. нагороджена дипломом II ступеня у Всеукраїнській студентській олімпіаді з музичного мистецтва, (керівники: доц. Сулім Р. А., доц. Фоломєєва Н. А., доц. Булатова Л. О.), Голіус І. посіла III місце у Міжвузівській олімпіаді з хореографії (керівник – викл. Горських Ю. В.). Дипломом III ступеня нагороджені студенти НН Інституту фізичної культури: Луценко І. зі спеціальності «Спорт за видами» (керівник – доц. Ратов А. М.), Тарасова А. зі спеціальності «Фізична реабілітація» (керівник – доц. Звіряка О. М.) та Корнієнко А. зі спеціальності «Фітнес» (керівники – доц. Дубинська О. Я., викл. Карпенко Ю. М.).

У 2017 році дипломи II ступеня зі спеціальності «Фізичне виховання» отримали С. Скворцова (наукові керівники – к.пед.н., проф. Лоза Т.О., к.пед.н. Леоненко А.В.), зі спеціальності «Фізичне реабілітація» А. Тарасова (науковий керівник – к.фіз.вих., доц. Звіряка О.М.), зі спеціальності «Спеціальна освіта (корекційна педагогіка)» Ю. Прихожай (науковий керівник – к.пед.н. Прядко Л.О.); дипломами III ступеня нагороджено зі спеціальності «Фітнес і рекреація» Уеадраго Сандра (науковий керівник – к.пед.н., доц. Дубинська О.Я.), зі спеціальності математика А. Овчаренко (науковий керівник – к.пед.н., доц. Одінцева О.О.), зі спеціальності «Спорт» І. Луценко (науковий керівник – к.пед.н., доц. Ратов А.М.).

У 2018 році дипломи II ступеня отримали зі спеціальності «Фізичне виховання» С. Скворцова (наукові керівники – к.пед.н., проф. Лоза Т.О., к.пед.н. Леоненко А.В., ст. викл. Прокопова Л.І.), зі спеціальності «Фізичне реабілітація» О. Лукашенко (науковий керівник – к.фіз.вих., доц. Звіряка О.М.), зі спеціальності «Фітнес і рекреація» О. Мариченко (наукові керівники – к.фіз.вих., доц. Дубинська О.Я., ст. викл. Карпенко Ю.М.), зі спеціальності «Музичне мистецтво» М. Калнагуз, Ю. Картава (науковий керівник – викл. Єрьоменко Н.О.), зі спеціальності «Географія» М. Кругліченко (науковий керівник – к.геогр.н., доц. Сюткін С.І.), зі спеціальності «Соціальна педагогіка» К. Непочтова (науковий керівник – к.пед.н., доц. Приходько Г.В.), зі спеціальності «Спеціальна освіта (корекційна педагогіка)» А. Гусєва (науковий керівник – к.пед.н., доц. Боряк О.В.).

У 2019 році диплом I ступеня отримала О. Заговайло зі спеціальності «Фізична реабілітація» (науковий керівник – к.пед.н., доц. Кукса Н. В.); дипломи III ступеня отримали зі спеціальності «Фізичне виховання» О. Коваленко (наукові керівники – к.пед.н., проф. Лоза Т. О., ст. викл. Прокопова Л. І.), зі спеціальності «Фітнес і рекреація» В. Бермудес (науковий

керівник – к.пед.н., ст. викл. Балашов Д. І.), зі спеціальності «Психологія» Л. Григорчук (науковий керівник – к.психол.н., ст. викл. Василевська О. І.), зі спеціальності «Географія» М.Кругліченко, (науковий керівник – к.геогр.н., доц. Сюткін С. М.), зі спеціальності «Спеціальна освіта (корекційна педагогіка)» А. Войтенко (науковий керівник – к.пед.н., ст. викл. Косенко Ю. М.).

Щорічно студенти університету беруть активну участь, стають переможцями та призерами у *Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук*. У 2015-2016 рр. Міністерством освіти і науки України СумДПУ імені А.С.Макаренка призначено базовим закладом вищої освіти для проведення Всеукраїнського конкурсу наукових робіт з фізичного виховання і спорту, а з 2017 до 2020 р. на базі університету відбувався II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з фізичної терапії, ерготерапії.

Результати участі у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт:

У 2015 році дипломами переможців і призерів відзначено 11 студентів: II місце з гендерних досліджень (н. к. доц. Луценко О.А.), два дипломи II ступеня з фізичного виховання і спорту (н. к. доц. Ратов А.М., н. к. доц. Рибалко П.Ф.), диплом III ступеня з фізичного виховання та спорту (н. к. доц. Корж Ю.М.), III місце з педагогічної і вікової психології (н.к. проф. Кузікова С.Б.), III місце з корекційної педагогіки (н.к. доц. Боряк О.В.), III місце з біології (н.к. доц. Говорун О.В.) та III місце з географії (н. к. доц. Корнус О.Г.), два дипломи III ступеня з фізичного виховання і спорту (н.к. доц. Ситник О.А., н.к. доц. Карпенко Ю.М.).

У 2016 році було подано 48 наукових робіт із 17 спеціальностей. Дипломами переможців і призерів відзначено 18 студентів. Результати участі: два дипломи I ступеня з фізичної реабілітації (н.к. проф. Кравченко А.І., доц. Звіряка О.М.), диплом II ступеня з фізичної реабілітації (н.к. доц. Лянной М.О., доц. Кукса Н.В.), диплом II ступеня з фізичного виховання (н.к. проф. Лоза Т.О., доц. Жуков В.Л.), диплом II ступеня зі спорту (н.к. доц. Ратов А.М., доц. Скиба О.О.), диплом II ступеня з біології (н.к. доц. Литвиненко Ю.І.), диплом II ступеня з соціолінгвістики (н.к. доц. Брага І.І.), два дипломи III ступеня з фізичного виховання (н.к. доц. Дубинська О.Я.,

доц. Скиба О.О., викл. Балашов Д.І.), два дипломи III ступеня з хімічних технологій (н.к. доц. Бугаєнко В.В., доц. Проценко З.М.), диплом III ступеня з соціолінгвістики (н.к. доц. Брага І.І.), диплом III ступеня з філософії (н.к. доц. Сумченко С.В.).

У 2017 році на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук було подано 49 наукових робіт із 22 галузей знань. Дипломами переможців і призерів у звітному році відзначено 12 студентів. Результати участі: дипломи II ступеня отримали зі спеціальності «Фізична реабілітація» Самодій Ю., Зарудна К. (наукові керівники к.фіз.вих., доц. Звіряка О.М., к.фіз.вих. Копитіна Я.М.), Лук'янова Н., Приходько В. (наукові керівники к.пед.н., доц. Корж Ю.М., к.пед.н. Литвиненко В.А.), зі спеціальності «Фізичне виховання» Мельник С., Сіренко В. (наукові керівники к.пед.н. Леоненко А.В., к.пед.н. Іваній І.В.) та зі спеціальності «Спорт» Луценко І. (наукові керівники доц. Лапицький В.О., Кравченко І.М.); дипломами III ступеня нагороджено зі спеціальності «Фізичне виховання» Стецюра А., Петренко Р. (наукові керівники к.пед.н., проф. Лоза Т.О., к.фіз.вих. Старченко А.Ю.), зі спеціальності «Спорт» Власенко І. (наукові керівники к.пед.н., доц. Ратов А.М., к.фіз.вих. Скрипка І.М.), зі спеціальності «Психологія» Гаврикова О. (науковий керівник д.психол.н., проф. Кузікова С.Б.), зі спеціальності «Соціальна педагогіка, корекційна освіта, логопедія» Павловська А. (науковий керівник к.пед.н. Косенко Ю.М.), зі спеціальності «Біологія» Степановська С. (науковий керівник к.б.н., доц. Литвиненко Ю.І.), зі спеціальності «Хімічні технології» Босенко О. (науковий керівник к.х.н., доц. Проценко З.М.).

У 2018 році на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук було подано 45 наукових робіт із 24 галузей знань. Дипломами переможців і призерів у звітному році відзначено 13 студентів. Дипломи I ступеня отримали зі спеціальності «Українська література» Матвієнко В. (науковий керівник – д.філол.н., проф. Горболіс Л.М.), зі спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» Алексєнко А. (науковий керівник – к.пед.н., ст.викл. Лянна О.О.). Дипломом II ступеня відзначено зі спеціальності «Фізична культура і спорт» Іванову А., Прохоренко Ю. (науковий керівник – к.пед.н., проф. Лоза Т.О.). Дипломами III ступеня нагороджено зі спеціальності «Спеціальна освіта» Гребінник Г. (науковий керівник – к.пед.н., ст.викл. Зелінська-Любченко К.О.), зі спеціальності «Соціолінгвістика» Саларьова А. (науковий керівник – к.філол.н., доц. Брага І.І.), зі спеціальності «Фізика» Леврененко Е. (науковий керівник – к.пед.н., доц. Каленик М.В.), зі спеціальності «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті» Макарова В. (науковий керівник – к.пед.н.,

доц. Дегтярьова Н.В.), зі спеціальності «Фізична культура і спорт» Бермудес В. (науковий керівник – викл. Карпенко Ю.М.), зі спеціальності «Гендерні дослідження» Рогіз Є. (науковий керівник – к.пед.н., ст.викл. Гончеренко О.В.), зі спеціальності «Романо-германські мови і літератури» Бохоня М., Кучеренко М. (науковий керівник – к.пед.н., доц. Подосіннікова Г.І.), зі спеціальності «Управління проектами і програмами» Жолудь А. (науковий керівник – к.економ.н., доц. Омеляненко В.А.)

Студенти фізико-математичного факультету щороку беруть участь у *Міжнародному зимовому блиц-конкурсі з веб-дизайну та комп'ютерної графіки*, де посідають призові місця. У 2017-2019 рр. студентами СумДПУ під керівництвом доц. Юрченка А.О. та Удовиченко О.М. отримано 4 дипломи I ступеня, 9 – II ступеня і 16 – III ступеня.

Органом самоврядування наукової молоді університету є Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених та його керуючий орган – Рада Наукового товариства, до складу якої входять представники студентів, аспіранти, докторанти та молоді учені університету, які активно займаються пошуковою та науково-дослідною роботою.

Головною метою діяльності Наукового товариства є всебічне сприяння науковій та винахідницькій діяльності студентів, аспірантів та молодих учених Університету, а також представництво, захист і реалізація професійних, творчих, інтелектуальних, юридичних і соціально-економічних прав та інтересів наукової молоді Університету.

Очолює Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка к.економ.н., доц. Омеляненко В. А.

Серед молодих науковців університету стипендіатами Кабінету Міністрів України для молодих учених були: 2015 р. – 2 особи, 2016 р. – 2 особи, 2017 р. – 2 особи, 2018 р. – 1 особа, 2019 р. – 1 особа:

- Пшеничний Р. М., к.х.н. (2015–2017 рр.), проблематика наукових досліджень – електрофізичні властивості полікристалічних фторидів.

- Денежніков С. С., к.філос.н. (2015–2017 рр.), напрям наукових досліджень – філософські засади трансгуманізму.

- Омеляненко В. А. (2018–2019 р.), проблематика наукових досліджень – механізми стратегічного управління в сфері національної безпеки України на основі системної стійкості інноваційної системи.

➤ *Університетська наука – Сумщині*

Беззаперечним унеском Сумського державного педагогічного університету у розвиток Сумщини є підготовка якісних педагогічних кадрів для закладів освіти Сумської області та Північно-Східного регіону України.

У рамках реалізації університетом його соціальної місії за звітний період в університеті відбувається:

- врахування регіонального контексту при виконання науково-дослідних робіт, особливо природничого спрямування:
  - Географія Сумської області: особливості природи, соціально-економічного розвитку і раціонального природокористування. Реєстраційний номер 0117U004980. Термін виконання 2017–2021 рр. Керівник – к.географ.н., доцент О. Г. Корнус;
  - Медико-географічне дослідження стану здоров'я населення регіону (на прикладі Сумської області). Реєстраційний номер 0118U001482. Термін виконання 2018–2020 рр. Керівник – к.географ.н., доцент О. Г. Корнус;
  - Гідрохімічний моніторинг поверхневих природних вод Сумщини. Реєстраційний номер 0120U100761. Термін виконання 2020–2024 рр. Керівник – к.хім.н., доцент Г. Я. Касьяненко;
- впровадження розробок професорсько-викладацького складу СумДПУ (методик та технологій) в освітню, соціальну, правову сфери, діяльність органів обласного та місцевого самоврядування;
- залучення представників установ освітньої, соціальної, правової сфери Сумщини до організації та проведення наукових заходів;
- організація та проведення наукових заходів (конкурсів, турнірів, тощо), орієнтованих на учнівську молодь Сумщини;
- залучення науковців університету до участі у роботі нарад, педагогічних рад, методичних об'єднань вихователів-методистів, музичних керівників дошкільних навчальних закладів та ін.;
- організація та проведення курсів підвищення кваліфікації для керівників та співробітників установ освітньої, соціальної, правової сфери;
- організація професійно-орієнтовної та соціально-педагогічної практики студентів у закладах освітньої, соціальної, правової сфери, діяльність органів обласного та місцевого самоврядування.

3.4. Кадрова політика та корпоративна культура

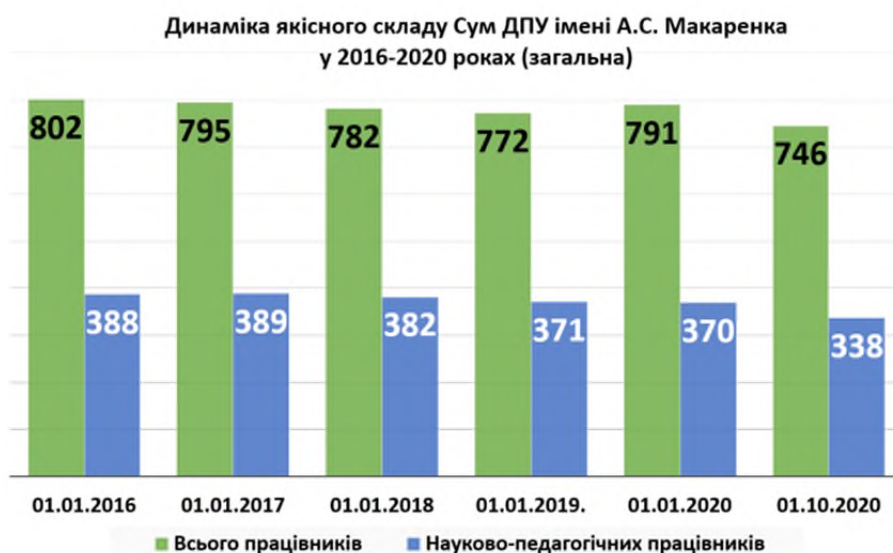
- динаміка штату університету;
- підготовка науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації: захисти дисертаційних досліджень, присвоєння наукових ступенів та вчених звань;
- корпоративна культура;
- післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, стажування;
- рейтинг університету, викладачів та навчальних структурних підрозділів і їх керівників;
- система мотивації: державні, галузеві та інші нагороди, преміювання, заохочення, стимулювання

➤ Динаміка штату університету

Важливою умовою ефективної діяльності університету є його кадровий потенціал. Високоякісний склад професорсько-викладацького колективу – це головна запорука підготовки професійних фахівців на факультетах і у навчально-наукових інститутах Університету. Підвищення питомої ваги докторів наук (професорів) та кандидатів наук (доцентів) є одним із найголовніших завдань, яке успішно виконувалося. Умови, створені в Університеті для творчого розвитку викладача, вченого, сприяли формуванню контингенту професіоналів.

Загальна чисельність науково-педагогічних працівників

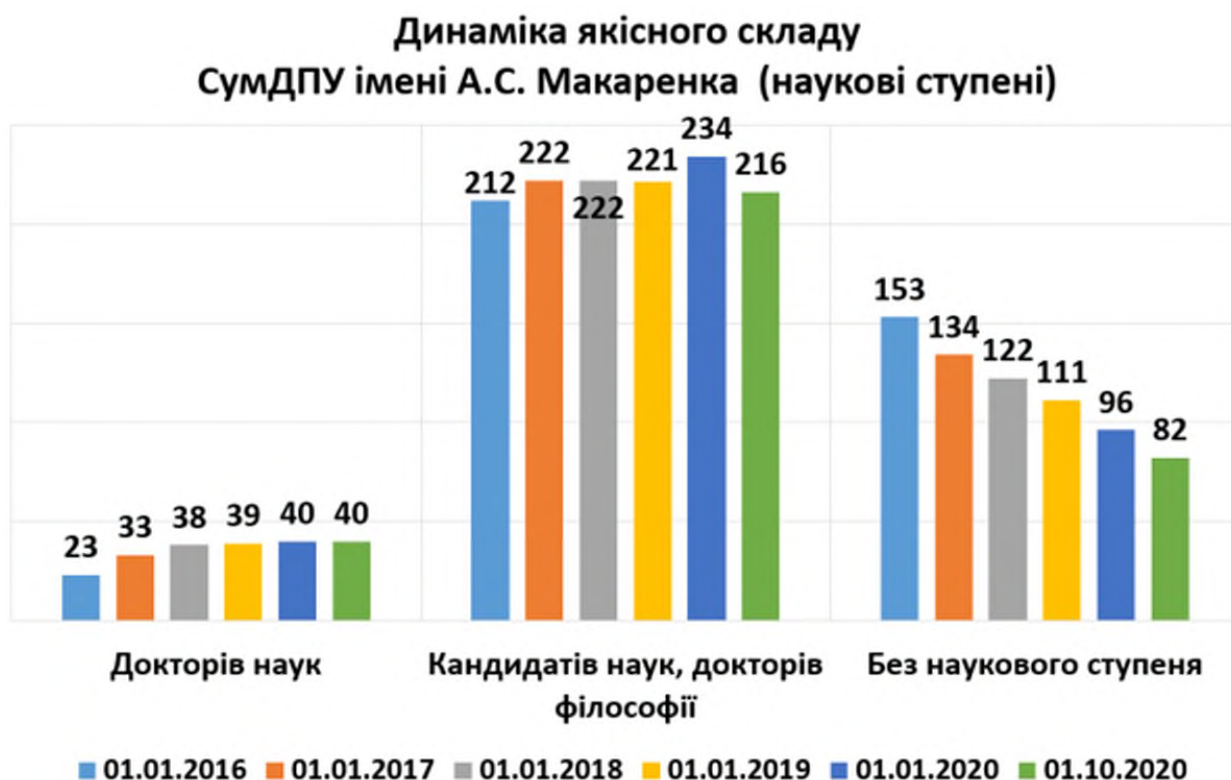
Роки	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
НПП	388	389	382	371	338
Професори	32	37	39	40	38
Доктори наук	23	33	39	40	40
Доценти	149	167	166	171	172
Кандидати наук	212	222	222	221	216

У 2020 році в Університеті організацію освітнього процесу здійснюють **338** штатних науково-педагогічних працівників, із них:

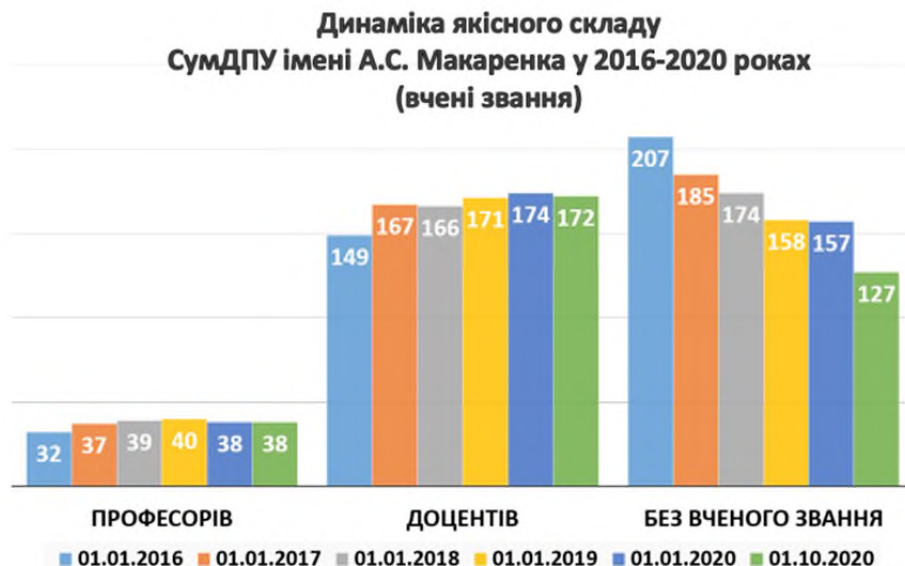
- кандидатів наук - **216**;
- докторів наук - **40**;
- доцентів - **172**;
- професорів - **40**.

256 осіб із числа штатних науково-педагогічних працівників мають наукові ступені, що складає 76% від загальної кількості (табл. Динаміка якісного складу – наукові ступені).

Слід відзначити, що число науково-педагогічних працівників, які не мають наукового ступеню за останні 5 років зменшилось вдвоє і складає 82 особи проти 216 осіб на 01.01.2016 року.

Частка науково-педагогічних працівників із вченими званнями складає 212 осіб або 63% від загальної кількості штатних науково-педагогічних працівників (табл. Динаміка якісного складу-наукові ступеня).

За період з 01.01.2016 року по 01.10.2020 року число науково-педагогічних працівників зменшилось на 60 осіб за рахунок зменшення контингенту студентів.

➤ Підготовка науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації: захисти дисертаційних досліджень, присвоєння наукових ступенів та вчених звань

Сучасна освітня політика Університету, як усієї України спрямована на світовий ринок і формується з урахуванням інтеграційних процесів, зокрема виступає одним із напрямків руху України до Європи. Процес якісної підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вимагає зосередження уваги на глобальних проблемах у цій галузі, адже Університет не стоїть осторонь загальносвітових тенденцій, а, формує свою освітню політику з урахуванням європейських стандартів. Актуальною проблемою ефективного функціонування освітньої сфери є підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів. В Університеті створена цілісна система такої підготовки, яка спрямована на підвищення якості та ефективності підготовки та атестації наукових та науково-педагогічних кадрів.

Університет забезпечує умови для підвищення престижу та соціального статусу наукових і науково-педагогічних працівників, створює систему

професійного відбору молоді доступу до аспірантури та докторантури. Для підтримки наукових і науково-педагогічних працівників, підвищення їх відповідальності за якість професійної діяльності Університет забезпечує:

- розроблення та вдосконалення нормативно-правової бази професійної діяльності наукових і науково-педагогічних працівників;
- прогнозування та задоволення потреб суспільства у зазначених працівниках;
- розвиток конкурентоспроможної системи освітніх програм, за якими проводиться підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників;
- оволодіння науковцями сучасними інформаційними технологіями;
- періодичне оновлення і взаємоузгодження змісту підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників;
- використання цільового державного фінансування підготовки науково-педагогічних працівників та їх професійного вдосконалення;
- систему стимулювання професійного зростання наукових і науково-педагогічних працівників, можливість вивчення іноземних мов тощо.

Із 1992 року в Університеті відкрито аспірантуру, яка на сьогодні налічує підготовку за 10 освітніми програмами, а у 2014 році відкрито докторантуру.

У 2016–2020 роках середньорічна кількість аспірантів становила 110 осіб, із них 30% навчаються на умовах контракту, 15% – іноземці.

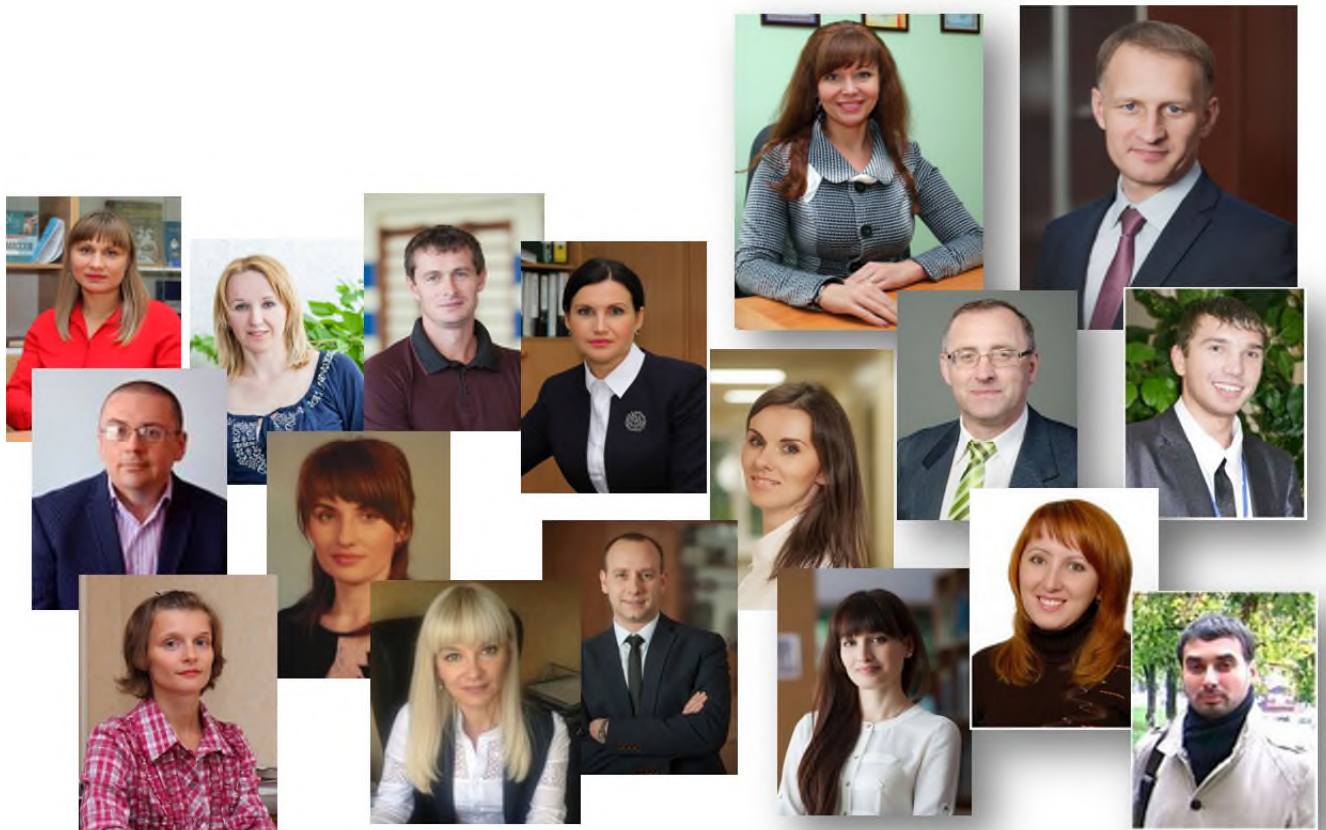
Із 1 вересня 2020 року зараховано ще 19 аспірантів.

На сьогодні в докторантурі перебувають 4 докторанти.

Науково-педагогічні працівники Університету активно працюють над удосконаленням своєї професійної діяльності та підвищенням свого статусу. Щорічно колектив Університету поповнюється випускниками аспірантури та докторантури, науково-педагогічними працівниками, яким присвоєно вчені звання доцента та професора.

Тільки у 2019-2020 навчальному році якісний склад викладачів збільшився на 2 професорів та 15 доцентів:

В університеті діє 3 спеціалізовані вчені ради:

- **Д 55.053.01** по захисту докторських дисертацій за спеціальностями «Загальна педагогіка та історія педагогіки», «Теорія та методика музичного навчання», «Теорія та методика професійної освіти»;
- **К 55.053.03** по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)» та 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»;
- **К 55.053.04** по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво».

**Випускники аспірантури і докторантури
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка,
які захистили дисертації
у спеціалізованих вчених радах СумДПУ імені А.С. Макаренка**

	<i>13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки</i>	<i>13.00.02 – Теорія та методика музичного навчання</i>	<i>13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти</i>	<i>17.00.03 – Музичне мистецтво</i>	<i>011 Освітні, педагогічні науки</i>	<i>015 Професійна освіта</i>
2016	6	-	-	-	-	-
2017	3	2	1	-	-	-
2018	6	-	9	-	-	-
2019	5 3 канд.дис. 2 докт. дис.	1	7	1	-	-
2020	-	-	1	-	4	1

За підсумками 2019–2020 навчального року також маємо успішний

досвід діяльності разової спеціалізованої вченої ради ДФ 55.053.001 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

➤ Корпоративна культура

Важливою складовою процесу професійно-особистісного становлення майбутнього фахівця є освітнє середовище навчального закладу, у якому студент виступає суб'єктом власного професійного розвитку, де відбувається усвідомлення та прийняття змісту і технологій майбутньої професійної діяльності, вибудовування індивідуально-творчого професійного стилю. Одним із таких формуючих факторів є норми та правила, культура взаємовідносин учасників освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Система цінностей, переконань, установок, що поділяються всіма працівниками закладу та визначають поведінкові норми, визначається як **корпоративна культура**. Створена корпоративна культура університету охоплює такі поняття, як наявність у трудовому колективі загального розуміння корпоративної ідеології; візуальна символіка корпоративної ідеології; поведінка членів трудового колективу у відповідності з корпоративною ідеологією. Із метою створення та запровадження норм корпоративної культури в університеті вченою радою у вересні 2019 року ухвалено та прийнято до виконання Кодекс академічної доброчесності та Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності.

Метою Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка є:

- формування академічних цінностей та високої академічної культури учасників освітнього процесу університету;
- визначення принципів і встановлення норм академічної доброчесності як невід'ємної складової професійної етики та корпоративної культури;
- формування сприятливого академічного середовища для забезпечення високоякісного освітнього процесу, отримання вагомих наукових результатів, що містять об'єктивну новизну, установлення взаємодовіри і взаємоповаги між всіма членами колективу, адміністрацією та особами, що навчаються;
- забезпечення всебічного розвитку інтелектуального, професійного та особистісного потенціалу всіх учасників академічної спільноти;
- виховання еліти України, формування громадянської позиції учасників освітнього процесу університету;
- забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті;
- формування високого рівня наукових та творчих, професійних і загальних компетентностей здобувачів освіти;
- утвердження в учасників освітнього процесу моральних та духовних цінностей, соціальної активності та відповідальності;
- виховання здобувачів освіти відповідальними, професійними, здатними до свідомого спрямування своєї діяльності;
- забезпечення необхідних умов для реалізації здобувачами освіти їх здібностей і талантів;
- підвищення позитивного іміджу та ділової репутації університету у вітчизняному та європейському освітньому просторі;
- підвищення іміджу, престижу та репутації Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка як потужного навчально-наукового та високодуховного центру Слобожанщини та України, забезпечення його публічності, прозорості та відкритості.

Науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники, співробітники, студенти, аспіранти, докторанти та інші особи, що навчаються в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, зобов'язуються дотримуватися правил і норм, визначених цим Кодексом, спираючись на принципи: законності; верховенства права; свободи; людської гідності; патріотизму; служіння українському народу; професіоналізму; компетентності; чесності; порядності; справедливості; професіоналізму; толерантності; партнерства; взаємодопомоги; поваги; взаємної довіри;

відкритості; прозорості; колегіальності; демократичності; самовдосконалення; саморозвитку; персональної відповідальності; роботи на результат; нетерпимості щодо недотримання правил і норм Кодексу.

Дотримання норм та правил етики і моралі, академічної доброчесності, корпоративної культури покладено на Комісію з питань етики та академічної доброчесності. Комісія з питань етики та академічної доброчесності – колегіальний експертно-консультативний орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв’язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти, її завданнями є:

- сприяти зміцненню довіри, партнерським відносинам між учасниками науково-освітньої діяльності, консолідації університетської спільноти;
- налагоджувати діалог і досягати згоди шляхом об’єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій;
- консультувати в ситуаціях, які викликають невпевненість в їх етичності, та щодо дій, які можуть призвести до порушень Кодексу академічної доброчесності університетської спільноти;
- представляти університет у зовнішніх відносинах із питань академічної культури та виконання норм Кодексу в університеті;
- надавати експертні оцінки щодо етичності дій і поведінки членів університетської спільноти та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення Кодексу університетської спільноти;
- розробляти рекомендації щодо покращення культури поведінки членів університетської спільноти та поширення етичних цінностей, принципів та стандартів.

Особливою частиною корпоративної культури є встановлення культурних зв’язків із іншими українськими та європейськими вишами, якими тісно займається ректор університету Ю.О. Лянной. Університет підтримує міжнародні контакти у межах міжнародних освітніх програм і наукових досліджень та програм розвитку з 35 країнами світу, бере участь у програмах Європейського Союзу, має науково-культурні зв’язки з науковими установами в усьому світі. Угоди, підписані з багатьма закордонними університетами, сприяють мобільності студентів та академічного персоналу, а також активізації співробітництва в галузі досліджень та розвитку. Студенти університету та їхні колеги з країн ближнього і далекого зарубіжжя зустрічаються на лекціях і семінарах, вони можуть взаємодіяти у вільний час у полікультурному середовищі: міжнародні контакти розширюють світогляд, дозволяють зрозуміти подібності і відмінності між

культурами, пропонують унікальну можливість покращити знання іноземної мови.

Частиною університетських традицій завжди була підтримка спортивних та культурних заходів. Нова університетська специфіка обумовила створення системи комунікацій у відкритому для цього інформаційному просторі всередині і зовні університету.

В університеті величезна увага приділяється підтримці роботи університетського порталу, який став джерелом новин та іншої різноманітної інформації про університет. Відвідувачі сайту можуть зробити віртуальну екскурсію територією та навчальними корпусами університету, познайомитися з професорсько-викладацьким складом університету, заповнити необхідні для вступу до ЗВО документи, користуватися електронною базою університетської бібліотеки тощо.

➤ **Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, стажування**

Післядипломна освіта – спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення і оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

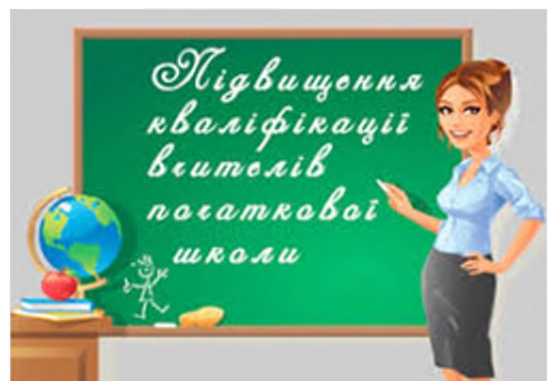

Післядипломна освіта Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка включає:

- Підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників, психологів, тренерів, реабілітологів, соціальних працівників, працівників культури і мистецтв, економістів, фахівців з комп'ютерних технологій, менеджерів тощо .

- Підготовка за робітничими професіями: «Охоронник», «Молодша медична сестра по догляду за хворими», «Гувернер», «Масажист», «Фітнес-тренер», «Візажист», «Косметик».

Навчання за програмами післядипломної освіти забезпечується за всіма акредитованими в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка спеціальностями та здійснюється із залученням досвідчених викладачів та висококваліфікованих фахівців різних галузей освіти, фізичної

культури і спорту, соціальної роботи, психології, фізичної реабілітації, культури і мистецтв, менеджменту, права.

Слухачами програм післядипломної освіти є випускники, які вже здобули освітні рівні молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста або магістра в закладах вищої освіти, студенти старших курсів ЗВО.

Особлива увага приділяється в університеті підвищенню кваліфікації учителів початкових класів та учителів-предметників Нової української школи.

Слухачі мають право використовувати матеріальну базу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (приміщення, комп'ютерну та оргтехніку, Інтернет) відповідно до затвердженого графіка навчання. Їм надаються методичні матеріали та право доступу до інформаційних ресурсів відповідних навчальних дисциплін (дистанційних курсів, тестів, завдань, електронних підручників, лабораторних робіт тощо).

Навчання за програмами післядипломної освіти фінансуються виключно за рахунок замовників (фізичні та юридичні особи) на основі договору.

У 2016-2020 роках році в Університеті пройшли підвищення кваліфікації:

- Педагогічні працівники – 749 осіб.
- Соціальні працівники – 135 осіб.
- Працівники закладів культури – 167 осіб.
- Керівники закладів освіти – 196 осіб.
- Науково-педагогічні працівники – 244 осіб.

За надану послугу університет отримав більше 1000000 грн.

34 науково-педагогічні працівники Університету підвищили свою кваліфікацію в університетах-партнерах за кордоном: Китайська Народна Республіка, Іспанія, Нідерланди, Німеччина, Польща, Литва, Італія, Словаччина, Чехія, Молдова, Сербія, Бельгія.

Основними освітніми та науковими центрами стажування викладачів університету у 2016-2020 роках були:

- Харківський національний педагогічний університет імені Г.Сковороди;
- Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України;
- Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича;
- Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка;
- Черкаський педагогічний університет імені Б.Хмельницького;
- Сумський національний аграрний університет;
- КЗ Сумський обласний інститут післядипломної освіти;
- Харківська державна академія культури;

- Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»;
- Льотна академія Національного авіаційного університету;
- Ніжинський державний університет імені М.Гоголя.

➤ **Рейтинг університету, викладачів та навчальних структурних підрозділів і їх керівників**

Центр міжнародних проєктів "Євроосвіта" (<http://www.euroosvita.net/>), у партнерстві з міжнародною групою експертів IREG Observatory on Academic

Ranking and Excellence (<http://ireg-observatory.org/en/>), щорічно презентує академічний рейтинг закладів вищої освіти України "Топ-200 Україна". При складанні рейтингу експерти беруть до уваги сучасні тенденції розвитку університетів, узагальнені міжнародною Конференцією IREG (IREG 2019 Conference, Bologna, Italy), та Берлінські принципи, затверджені учасниками другої наради IREG (Берлін, Німеччина, 18-20 травня 2006 року).

Базові принципи визначення рейтингів університетів України

- Забезпечення повної відкритості, прозорості і незалежності ранжування університетів. Для цього використовувалися лише відкриті дані прямих вимірів, виставлені на відкритих веб-ресурсах незалежних національних та міжнародних організацій і установ. Будь які дані, або експертні оцінки самих університетів та органів управління ними не використовувалися. Методика розрахунків університетських рейтингів є доступною для громадськості з метою перевірки отриманих результатів.
- Врахування всебічності, багатогранності діяльності університетів. З цією метою їх робота сукупно оцінювалася на більш широкій базі показників у порівнянні з відомими рейтинговими системами. Зокрема, щорічний рейтинг українських університетів розраховувався за десятьма показниками, шість з яких є міжнародними, чотири – національними:
- Виходячи з важливості євроінтеграційних процесів вищої освіти України, вагові коефіцієнти міжнародних показників діяльності

університетів (результати в світових рейтингах, участь університетів в програмах Erasmus+ Європейського Союзу) встановлені вищими за вагові коефіцієнти національних показників.

**Рейтингова таблиця
Університет у рейтингу «ТОП-200 Україна»**

№	НЗ	Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу Інп	Оцінка якості навчання ІН	Оцінка міжнародного визнання ІМВ	Оцінка інтегрального показника діяльності ВНЗ, ІЗ
---	----	--	---------------------------	----------------------------------	---

2020 рік

131	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка	70,67	7	0,95	102	13,77	162	21,87	19	2,57	68	9,18
-----	--	-------	---	------	-----	-------	-----	-------	----	------	----	------

120	12	34	52	3,38	1	9	0,59	0	62	4,03	90	66	78	2,34
-----	----	----	----	------	---	---	------	---	----	------	----	----	----	------

2019 рік

148	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка	6,23	5,79	1,62	13,64
-----	--	------	------	------	-------

2018 рік

166	Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка	6,20	5,89	2,32	14,42
-----	--	------	------	------	-------

2017 рік

174	Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка	5,84	5,83	2,88	14,56
-----	--	------	------	------	-------

2016 рік

174	Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка	5.18	5.54	3.81	14.52
-----	--	------	------	------	-------

Підтвердженням якісної роботи університету можна вважати його позицію у міжнародних та національних рейтингах закладів вищої освіти. Рейтинги об'єктивно та достовірно відображують показники якості освітніх послуг, а також формують єдиний міжнародний погляд (орієнтир) у

студентів, викладачів, роботодавців та громадськості на високоякісну вищу освіту.

ВебOMETричний рейтинг університетів світу **Webometrics ranking of world's universities** – один із найбільш

авторитетних рейтингів у міжнародному освітньому середовищі.

Результати досліджень **Webometrics** у 2020 році охопили більше 30 тисяч університетів із усього світу. Рейтинг орієнтований на оцінку присутності університету в Інтернеті, рівень впливу

публікацій університету на світовий науковий прогрес, наповненість та «популярність» веб-ресурсів закладу вищої освіти, довіру Інтернет-користувачів до них.

СумДПУ імені А.С. Макаренка має наступні показники в цьому напрямку – **98 місце** в рейтингу із 315 ЗВО України.

За даними наукометричної бази «**Scopus**» у 2019 році СумДПУ імені А.С. Макаренка займає **109 позицію**, піднявшись на 6 позицій порівняно з 2018 роком. Індекс Гірша складає 8 (у 2018 році – 7).

За даними вебOMETричного рейтингу університетів **uniRank University Ranking** у 2019 році університет посів **117 місце** серед кращих вітчизняних закладів вищої освіти. Рейтинг, який охоплює 12 тисяч університетів із 200 країн світу, складає Австрійська компанія UniRank. Автори Інтернет-рейтингу

наголошують, що його результати покликані допомагати студентам, викладачам та науковцям дізнаватися, наскільки певний ЗВО є популярним у тій чи іншій країні. У рейтингу uniRank використовуються незалежні вебOMETричні показники, серед них - відвідуваність веб-сайтів вишу та згадуваність його в мережі Інтернет (Фейсбук, Інстаграм, Телеграм). З повною версією рейтингу можна ознайомитися за покликанням <https://www.4icu.org/ua/>.

За даними рейтингу «**Топ-10: ЗВО регіонів України**» у 2019 році СумДПУ імені А.С. Макаренка посів **6 місце** із десяти у рейтингу «Кращі

ЗВО північного регіону» України. Зазначимо також, що у 2019 році СумДПУ імені А.С. Макаренка увійшов у десятку кращих педагогічних закладів вищої освіти України за рейтингом **«Топ-10 педагогічних закладів вищої освіти»**.

Рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників та навчальних структурних підрозділів є складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (системи внутрішнього забезпечення якості) та одним із видів оцінки їх діяльності, яке запроваджено із 2014 року та вступило в дію у 2015 році.

Щорічно проводиться рейтингова оцінки діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, завідувачів кафедр, навчально-наукових інститутів та факультетів за п'ятьма видами діяльності:

- рейтингова характеристика науково-педагогічного працівника кафедри;
- рейтингова оцінка роботи науково-педагогічного працівника кафедри з навчальної роботи;
- рейтингова оцінка роботи науково-педагогічного працівника кафедри з методичної роботи;
- рейтингова оцінка роботи науково-педагогічного працівника кафедри з наукової роботи;
- рейтингова оцінка роботи науково-педагогічного працівника кафедри з організаційної роботи, громадської діяльності, виховної роботи зі студентами.

Підсумкові рейтингові показники оцінки діяльності науково-педагогічних працівників за звітний період враховують: вчена рада університету та вчені ради навчально-наукових інститутів і факультетів при обранні на посади, переведення на нові посади; при поданнях на нагородження; присвоєнні почесних звань; при визначенні розміру матеріального заохочення.

У жовтні 2020 року відбулося засідання вченої ради університету, на було розглянуто і затверджено підсумки рейтингування науково-педагогічних працівників університету, завідувачів кафедр, навчально-наукових інститутів та факультетів за підсумками 2019-2020 навчального року. Результати рейтингування показали значний ріст оцінки роботи професорсько-викладацького складу у порівнянні з 2018-2019 навчальним роком.

Підсумки рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів та факультетів за 2019-2020 навчальний рік має такі результати:

Рейтинги викладачів та навчальних структурних підрозділів і їх керівників

Протягом вересня 2020 року науково-педагогічні працівники, завідувачі кафедр, директори навчально-наукових інститутів та декани факультетів заповнювали форми відповідної рейтингової системи оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів, факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка за 2019–2020 навчальний рік.

Відповідно до наказу ректора Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка від 26 вересня 2019 року № 327 «Про створення комісії з питань перевірки достовірності інформації, наведеної у рейтингових матеріалах» було розпочато роботу комісії з питань перевірки достовірності інформації, наведеної у рейтингових матеріалах та визначено її персональний склад:

- Ячменик Марина Михайлівна – керівник центру забезпечення якості вищої освіти – *голова комісії*;
- Мартиненко Дар'я Володимирівна – завідувач методично-організаційного відділу – *заступник голови комісії*;
- Знобей Тетяна Іванівна – методист навчального відділу – *секретар комісії*;

члени комісії:

- Скиба Ольга Олександрівна – учений секретар;
- Одінцева Оксана Олександрівна – доцент кафедри математики;
- Чемерис Юлія Олександрівна – начальник відділу соціальної та культурно-масової роботи;
- Берест Олена Миколаївна – провідний фахівець відділу кадрів.

Висновки роботи комісії заслухані на засіданні вченої ради університету у жовтні 2020 року та інформаційні списки рейтингу науково-педагогічних працівників, кафедр, завідувачів кафедр, професійної діяльності директорів навчально-наукових інститутів та деканів факультетів, рейтинги навчально-наукових інститутів та факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка оприлюднені на сайті університету.

За підсумками рейтингового оцінювання ректором університету видано наказ про заохочення науково-педагогічних працівників.

**Консолідований рейтинг професорсько-викладацького
складу університету за 2019-2020 навчальний рік**

	<i>ППП</i>	<i>Загальна сума балів</i>	Додаток 1	Додаток 2	Додаток 3	Додаток 4	Додаток 5
1	Кудріна О.Ю.	5730	265	500	1895	3020	50
2	Семеног О.М.	5540	360	621	1772,5	2606,5	180
3	Омельяненко В.А.	4684	135	600	557	3232	160
4	Сбруєва А.А.	4264	340	310	500	3054	60
5	Семеніхіна О. В.	4144	260	420	440	2843,9	180
6	Корнус О.Г.	3955	165	562	2534	598,5	95
7	Павлушенко Н.М.	3538	170	530	1980	548	310
8	Гулєй О.В.	3356	90	520	1270	1055	421
9	Іваній О.М.	3288	170	456	1533	834	295
10	Пшенична Л.В.	3215	245	925	675	900	470
11	Дегтяренко Т.М.	3191	260	346	1652	728	205
12	Кондратюк С.М.	3151	260	470	809	1117	495
13	Устименко-Косоріч О.А.	3106	280	830	830	1001	165
14	Бойченко М.А.	3010	150	300	440	2060	60
15	Кириленко Н.І.	2961	145	380	1319	812	305
16	Телєтова С.Г.	2901	100	540	1780	433,5	47,5
17	Данильченко О.С.	2790	70	202	2139	294	85
18	Бутенко В.Г.	2691	70	550	1414	544	112,7
19	Бондаренко Ю.А.	2666	190	455	1306	635	80
20	Кузікова С.Б.	2655	310	490	703	1102	50
21	Корнус А.О.	2569	110	200	1370	749	140
22	Колишкін О.В.	2563	200	632	960	681	90
23	Удовиченко О.М.	2529	110	440	1010	888,5	80
24	Томенко О.А.	2498	330	240	1010	708	210
25	Сюткін С.І.	2477	100	529	1370	348	130
26	Рудь О.М.	2437	105	1269	560	429	74
27	Козлов Д.О.	2427	105	320	450	1542	10
28	Юрченко А.О.	2422	115	490	510	1197	110
29	Герман В.В.	2421	115	590	1088	504	124
30	Громова Н.В.	2413	110	500	1228	441	134
31	Звіряка О.М.	2407	180	649	1293,6	194	90
32	Міронєць Л.П.	2402	100	491	850	861	100
33	Школярєнко В.І.	2393	220	490	1210	412,5	60
34	Косенко Ю.М.	2366	65	500	1110	581	110
35	Васько О.О.	2345	125	501	1157	434	127,7
36	Самодай В.П.	2305	70	440	1490	245	60
37	Полянничко А.О.	2285	165	240	1478	257	145
38	Чашечникова О.С.	2271	280	400	800	706	85
39	Боряк О.В.	2269	235	490	855	624	65

40	Чистякова І.А.	2233	105	280	395	1313	140
41	Клочко Л.І.	2160	145	570	1175	159,5	110
42	Зав'ялова О.К.	2149	260	340	950	473	126
43	Колишкіна А.П.	2137	110	730	590	559,5	147,7
44	Завражна О.М.	2136	160	280	1000	626	70
45	Козлова О.Г.	2120	200	320	620	914,5	65
46	Друшляк М.Г.	2113	100	220	386	1407	0
47	Генкал С.Е.	2110	100	550	1223	147	90
48	Кучук А.М.	2108	160	380	898	670	0
49	Дегтярьова Н.В.	2106	160	370	810	661	105
50	Пахненко І.І.	2085	100	370	1410	159,5	45
51	Кулик Н.А.	2068	130	790	758	190	200
52	Соколенко Л.Ф.	2063	110	270	776	847	60
53	Шейко В.І.	1999	280	250	380	1019	70
54	Клочко О.О.	1992	60	310	1230	317	75
55	Калиниченко І.О.	1972	225	880	358	453,5	55
56	Фоломєєва Н.А.	1971	140	160	995	65,5	610
57	Теренко О.О.	1970	100	400	895	475	100
58	Божкова В.В.	1968	190	370	810	553	45
59	Осьмук Н.Г.	1943	100	340	728,5	741	33
60	Беценко Т.П.	1932	195	200	600	917	20
61	Пушкар Л.В.	1929	100	440	703,4	593	92,7
62	Михайличенко О.В.	1908	250	240	70	1327,5	20
63	Моцак С.І.	1867	125	280	725	611,5	125
64	Шамоня В.Г.	1842	100	150	630	892	70
65	Латіна Г.О.	1833	110	910	385	368	60
66	Вакал А.П.	1832	160	397	910	265	100
67	Чикалова М.М.	1827	100	670	921,5	85,5	50
68	Харькова Є.Д.	1823	100	300	730	560	132,7
69	Шаповалова О.В.	1818	110	390	610	645,5	62,7
70	Лобова О.В.	1817	190	280	898	396,5	52,3
71	Пятаченко С.В.	1785	185	340	535	365	360
72	Оліцький В.О.	1771	60	811	660	190	50
73	Ковтун Г.І.	1751	10	390	1040	261	50
74	Чернякова Ж.Ю.	1748	110	510	750	365	13
75	Дубинська О.Я.	1744	180	280	407	177	700
76	Лянной Ю.О.	1732	295	120	100	1002	215
77	Салтикова А.І.	1730	105	260	790	485	90
78	Іванова І.Б.	1725	160	260	831	434	40
79	Медвідь Н.О.	1702	100	360	1060	102	80
80	Божко І.С.	1685	70	420	915	125	155
81	Захарова В.А.	1672	100	540	770	183	79
82	Солощенко В.М.	1657	160	360	900	182	55
83	Каленик М.В.	1647	180	330	640	367	130
84	Петренко С.І.	1643	115	350	676,7	421,5	80
85	Чобанян А.В.	1641	60	720	270	466	125

86	Литвиненко Ю.І.	1635	145	360	660	390	80
87	Енська О.Ю.	1617	105	20	800	530	162
88	Капран О.В.	1608	10	400	865	136	197
89	Линник С.О.	1602	220	120	870	377	15
90	Савченко З.В.	1600	100	390	951	99	60
91	Курова А.А.	1596	60	280	790	216	250
92	Лукашова Т.Д.	1586	100	227	605	644	10
93	Парфілова С.Л.	1557	100	330	637,5	400	89,7
94	Єременко О.В.	1548	250	190	643	440,5	24
95	Сидоренко О.Л.	1546	5	690	650	150,5	50
96	Харченко Ю.В.	1538	80	390	831	156,5	80
97	Гончаренко О.В.	1533	100	150	705,3	377,5	200
98	Гаврило О.І.	1527	100	340	460	547	79,7
99	Рибалко П.Ф.	1521	135	180	180	801	225
100	Кирилюк Г.В.	1519	115	300	691,15	313	100
101	Панасюк В.Ю.	1508	150	130	890	263	75
102	Тарасова Т.Б.	1493	110	400	848	115	20
103	Щербакова І.М.	1493	100	370	370	653	0
104	Іонова І.М.	1461	105	450	477	289	140
105	Корякін О.О.	1452	70	470	835	21,5	55
106	Гончаренко О.В.	1442	20	510	630	108	174
107	Говорун О.В.	1437	105	490	480	217	145
108	Подрез Ю.В.	1436	225	180	580	226	225
109	Білер О.С.	1435	60	430	705	207	32,7
110	Коваленко А.М.	1427	190	270	760	157	50
111	Багацька О.В.	1426	105	246	782	173	120
112	Лянна О.В.	1423	115	360	596	302	50
113	Копитіна Я.М.	1412	130	420	548,8	233,5	80
114	Іваній В.С.	1411	220	250	650	251	40
115	Зленко Н.М.	1387	100	420	380	442	45
116	Пухно С.В.	1385	20	220	804	321	20
117	Чередніченко С.В.	1379	210	150	20	139	860
118	Міхеєнко О.І.	1378	190	440	320	408	20
119	Одінцова О.О.	1369	130	330	690,3	128,5	90
120	Гончаренко В.І.	1368	115	190	360	488	215
121	Огієнко О.І.	1366	190	210	50	911	5
122	Литвиненко В.А.	1366	115	400	210	536	105
123	Торяник В.М.	1366	100	290	480	370,5	125
124	Скляр А.М.	1364	100	270	185	769	40
125	Лянной М.О.	1336	230	100	40	791	175
126	Подосіннікова Г.І.	1330	110	254	525	381	60
127	Корж Ю.М.	1324	100	867	240	97	20
128	Ткаченко І.О.	1317	60	320	680	161,5	95
129	Прокопова Л.І.	1314	10	280	250	117	657
130	Апаров А.М.	1311	250	350	530	181	0
131	Живодьор В.Ф.	1302	135	835	200	62	70

132	Ласточкіна О.В.	1297	75	330	620	204	68
133	Данько Н.П.	1296	100	340	400	258	197,7
134	Шищенко І.В.	1286	110	337	400	399	40
135	Бугрій В.С.	1286	260	160	380	456	30
136	Гончаренко В.І	1284	285	240	270	434	55
137	Врадій К.М.	1279	10	510	585	152	22,3
138	Чхайло М.Б.	1271	195	250	270	259	297
139	Касьяненко Г.Я.	1266	185	210	460	324,5	86
140	Максименко А.І.	1260	30	370	655	50	155
141	Ячменик М.М.	1237	135	410	340	187	165
142	Оробінська Р.В.	1235	60	404	691	40	40
143	Харченко Т.Г.	1227	80	315	430	349	53
144	Снегірьов І.О.	1202	160	270	455	267	50
145	Лазоренко С.А.	1197	150	320	382,5	254,5	90
146	Арешина Ю.Б.	1197	75	250	614	238	20
147	Максименко Л.М.	1191	60	330	550	211	40
148	Авхуцька С.О.	1191	100	150	622	228,5	90
149	Шамшина Н.В.	1184	10	340	708,5	85	40
150	Лапицький В.О.	1178	130	510	290	113	135
151	Бабенко О.М.	1178	100	276	490	172	140
152	Мотрук Т.О.	1175	0	810	150	135	80
153	Довгополова Г.Г.	1168	60	308	347	387,5	65
154	Ярош Н.В.	1160	80	340	440	215	85
155	Шевцова Н.О.	1152	5	350	701	66	30
156	Коваленко Н.В.	1148	110	230	452,5	315,5	40
157	Заїкіна Г.Л.	1144	140	390	230	243	141
158	Рижанова А.О.	1139	190	170	460	299	20
159	Мартиненко О.В.	1133	100	260	447	316	10
160	Стахова Л.Л.	1127	75	630	160	216,5	45
161	Ведмедєв М.М.	1119	150	210	445	284	30
162	Хворостіна Ю.В.	1113	100	500	210	263	40
163	Корж-Усенко Л.В.	1111	150	330	260	320,5	50
164	Полякова О.М.	1109	100	480	208	225,5	95
165	Бугаєнко Т.В.	1107	70	140	435	442,4	20
166	Скиба О.О.	1098	120	270	273,5	359	75
167	Вертель А.В.	1093	140	410	50	482,5	10
168	Чкана Я.О.	1089	70	310	320	388,5	0
169	Сулім Р.А.	1088	100	390	391	47	160
170	Тарапата-Більченко Л.Г.	1088	100	220	550	137,5	80
171	Леоненко А.В.	1087	160	180	110	202	435
172	Москаленко М.П.	1086	100	340	460	102	84
173	Зігунов В.М.	1085	160	190	320	275	140
174	Дука М.В.	1085	60	300	590	134,5	0
175	Кривонос О.Б.	1084	120	210	287	442	25
176	Беспалова О.О.	1080	25	166	555	289	45
177	Бермудес Д.В.	1075	100	360	200	390,5	24

178	Востоцька І.Ф.	1075	10	344	450	200,5	70
179	Гуменюк І.Л.	1068	60	270	550	102,5	85
180	Кукса Н.В.	1063	105	300	375	202,5	80
181	Луценко О.А.	1062	100	280	428	203,5	50
182	Горболіс Л.М.	1057	190	147	210	480	30
183	Козлова В.В.	1052	100	168	510	213,5	60
184	Усик Д.Б.	1049	130	450	130	253,5	85
185	Зігунова І.С.	1044	170	180	360	228,5	105
186	Балашов Д.І.	1034	120	300	264	329,5	20
187	Карпенко Ю.М.	1027	10	170	654	141	52
188	Більченко М.М.	1024	180	270	430	74	70
189	Потехін О.В.	1006	170	260	200	365,5	10
190	Брижаченко О.В.	1002	80	160	642	80	40
191	Заболотний І.П.	1002	230	300	150	65	257
192	Снагощенко В.В.	1000	100	250	330	310	10
193	Пономаренко Л.І.	999	65	330	404	120	80
194	Скоробагатецька О.І.	997	100	300	290	261,5	45
195	Павленко І.О.	992	60	180	495	207	50
196	Боряк Н.О.	987	10	268	640	39	30
197	Жулінський М.В.	986	90	160	520	31	185
198	Медведовська О.Г.	985	100	280	290	275	40
199	Мищенко О.В.	970	100	490	250	70	60
200	Данько Я.М.	968	100	80	300	418	70
201	Оксьом П.М.	959	70	200	200	289	200
202	Євтушенко Я.В.	955	5	270	220	65	395
203	Кохан Н.М.	948	105	390	190	188	75
204	Стаднік О.Д.	946	110	220	360	186	70
205	Ворона В.В.	946	100	290	344	171,5	40
206	Мороз Л.В.	946	125	330	217	184,5	89
207	Гвоздецька С.В.	944	100	230	440	144	30
208	Стахевич О.Г.	944	220	250	170	259	45
209	Павленко В.С.	942	5	240	500	122	75
210	Кульбіда С.В.	941	190	180	116	405	50
211	Іваній І.М.	932	110	230	180	337	75
212	Омельяненко К.А.	926	5	310	440	149	22
213	Стахевич О.Г.	924	70	270	400	144	40
214	Крамська С.Г.	924	100	370	230	93,5	130
215	Острога М.М.	918	5	310	370	88	145
216	Пасько К.М.	916	100	490	130	176	20
217	Кобильченко В.В.	914	200	150	85	434	45
218	Жуков О.В.	913	90	150	450	143	80
219	Бірюкова Л.А.	909	105	190	360	147	107
220	Юрко О.О.	905	10	100	550	7	238
221	Омельяненко З.В.	896	5	300	440	129	22
222	Корж З.О.	893	10	747	80	36	20
223	Ратов А.М.	893	100	140	252,5	365	35

224	Красілов А.Д.	892	95	150	40	241,5	365
225	Знобей О.В.	878	5	330	300	138	105
226	Наумкіна О.А.	878	110	250	365	143	10
227	Мерзлікін І.Р.	875	105	190	210	285	85
228	Вовк О.В.	874	140	270	160	194	110
229	Скачедуб Н.М.	873	10	160	394,5	78,5	230
230	Коробова Ю.В.	873	60	260	346	142	65
231	Петренко М.Б.	867	100	210	260	238	59
232	Василевська О.І.	861	10	350	360	101	40
233	Максименко Т.М.	852	35	430	100	252	35
234	Голяка Г.П.	846	100	210	310	156	70
235	Ксенофонтова М.М.	845	180	170	350	115	30
236	Головченко О.І.	840	100	220	300	190	30
237	Лазарєв М.О.	835	80	220	100	375	60
238	Гавриленко Ю.Д.	834	5	280	360	44	145
239	Касьяненко О.А.	832	10	280	460	32	50
240	Дворніченко Л.Л.	831	100	300	280	131	20
241	Тонкопей Ю.Л.	830	110	290	160	250	20
242	Алексенко С.Ф.	796	100	220	343	83	50
243	Проценко І.І.	794	130	190	85	376	13
244	Шевченко Т.Ю.	789	5	250	430	19	85
245	Єпик Л.І.	786	100	390	100	75	121
246	Бова О.В.	783	100	360	265	38	20
247	Лиман Ф.М.	781	270	150	75	265,5	20
248	Кравченко А.І.	776	205	230	60	182	99
249	Бикова М.М.	765	75	240	315	117	18
250	Давидова Т.В.	765	60	200	240	231	34
251	Буренко Т.М.	762	100	308	214	110	30
252	Лоза Т.О.	762	220	220	120	176,5	25
253	Радзієвська М.П.	746	200	130	80	326	10
254	Мартиненко В.В.	742	100	160	250	212	20
255	Ніколаєнко С.О.	734	105	230	285	74	40
256	Коваленко С.М.	731	100	187	211	183	50
257	Руденко А.М.	714	5	280	364	45	20
258	Єрмакова Н.О.	704	100	180	334	55	35
259	Довжинець І.Г.	700	125	170	70	255	80
260	Єрьоменко А.Ю.	697	60	190	290	135	22
261	Бондаренко В.О.	697	70	320	150	102	55
262	Калашник С.Г.	661	5	340	200	66	50
263	Гончаренко О.М	624	15	210	150	223,5	25
264	Страх О.П.	619	60	217	320	22	0
265	Бережна Л.І.	617	10	150	324	102,5	30
266	Єрьоменко Н.О.	616	10	130	340	44	92
267	Горобець І.В.	613	100	340	110	53	10
268	Авраменко Н.Б.	611	5	220	280	66	40
269	Титович А.О.	603	100	184	200	94	25

270	Дерека Т.Г.	600	200	150	0	240	10
271	Пушкар Л.Ф.	590	10	250	300	0	30
272	Садовський О.В.	585	150	100	246	63	26
273	Солоненко Є.В.	559	115	210	70	74	90
274	Сидоренко О.Р.	558	25	150	274	78,5	30
275	Пташенчук О.О.	558	60	160	170	77,5	90
276	Кравченко І.М.	554	105	140	70	59	180
277	Шумаков О.В.	553	5	150	305	33	60
278	Скиба Т.Ю.	545	5	180	160	150	50
279	Котелевський В.І.	544	100	200	135	98,5	10
280	Свердленко О.А.	529	5	240	140	24	120
281	Гудим С.В.	527	10	150	285	42	40
282	Колесник А.С.	512	5	380	0	107	20
283	Христенко О.С.	510	110	130	150	120	0
284	Кравченко І.В.	507	10	240	60	138	59
285	Карпенко Є.В.	503	60	140	210	20	73
286	Михтунєко В.В.	502	55	190	100	122	35
287	Голубкова Н.Л.	502	70	180	100	62	90
288	Чарікова Л.А.	495	5	37	348	45	60
289	Прийменко Л.О.	479	10	160	180	109	20
290	Гладов В.В.	477	105	110	50	52	160
291	Молгамова Л.О.	443	5	226	110	82	20
292	Коробова К.С.	435	35	100	170	0	130
293	Горбань Н.В.	428	5	180	120	68	55
294	Нешатаєв Б.М.	421	190	100	20	101	10
295	Бурла О.М.	420	100	150	15	134,5	20
296	Заяц С.В.	409	10	160	100	39	100
297	Будянський Д.В.	403	105	180	50	50	18
298	Гученко Г.Б.	403	15	180	70	52,5	85
299	Жуков В.Л.	380	50	160	50	100	20
300	Щапова А.Ю.	378	5	270	0	83	20
301	Молчанова О.М.	365	100	150	50	35	30
302	Кудренко А.І.	360	220	100	0	30	10
303	Поляничко Ю.В.	351	5	140	120	46	40
304	Мозгова Д.Р.	341	60	100	50	86	45
305	Павленко Т.Г.	333	5	150	165	13	0
306	Зелінська-Любченко К.О.	322	60	120	0	142	0
307	Турков В.В.	306	70	60	130	31	15
308	Ященко О.В.	299	5	130	20	7	137
309	Петреску Я.В.	285	5	100	30	0	150
310	Калиниченко Д.О.	240	60	130	0	50	0
311	Антонець О.А.	211	5	70	50	14	72
312	Чуричканич І.Е.	207	10	30	80	87	0
313	Прядко Л.О.	198	100	0	0	88	10
314	Демченко Л.В.	100	0	100	0	0	0

Рейтингова оцінка професійної діяльності завідувача кафедри є складовою його особистого рейтингового балу за наслідками роботи на посаді завідувача кафедрою та середнього арифметичного балів інших штатних науково-педагогічних працівників кафедри.

Рейтинг завідувачів кафедр

		<i>Рейтинг завідувача</i>	<i>Особистий рейтинг</i>	<i>Середній бал по кафедрі</i>
1	Кудріна О.Ю.	3944,6	5730	2159
2	Семенов О.М.	3688,7	5540	1837
3	Семеніхіна О.В.	2923,7	4144	1704
4	Корнус О.Г.	2881,3	3955	1808
5	Сбруєва А.А.	2856,7	4264	1449
6	Павлущенко Н.М.	2723,0	3538	1908
7	Іваній О.М.	2479,8	3288	1672
8	Дегтяренко Т.М.	2322,1	3191	1453
9	Іванова І.Б.	1869,8	1725	2015
10	Кузікова С.Б.	1860,8	2655	1067
11	Завражна О.М.	1784,8	2136	1434
12	Полянничко А.О.	1778,3	2285	1272
13	Козлова О.Г.	1762,4	2120	1405
14	Чашечникова О.С.	1751,5	2271	1232
15	Томенко О.А.	1742,0	2498	986
16	Зав'ялова О.К.	1715,8	2149	1283
17	Школярєнко В.І.	1706,1	2393	1020
18	Звіряка О.М.	1698,2	2407	990
19	Вакал А.П.	1661,7	1832	1491
20	Клочко Л.І.	1566,8	2160	974
21	Калиниченко І.О.	1468,6	1972	966
22	Михайличенко О.В.	1445,4	1908	983
23	Говорун О.В.	1311,8	1437	1187
24	Солощенко В.М.	1249,8	1657	843
25	Бугрій В.С.	1204,5	1286	1123
26	Більченко М.М.	1180,1	1024	1336
27	Єременко О.В.	1167,5	1548	788
28	Снегірьов І.О.	1165,0	1202	1128
29	Гончаренко В.І.	1094,6	1368	821
30	Лазоренко С.А.	1009,1	1197	821
31	Заболотний І.П.	993,4	1002	985
32	Зігунова І.С.	968,3	1044	893
33	Кравченко А.І.	840,1	776	904
	Середній бал	1812,6		

Рейтинг кафедр залежить від рейтингу викладачів кафедри та рейтингу завідувача кафедри. Робота кафедри оцінювалася за напрямками

оцінки діяльності науково-педагогічних працівників і завідувача кафедри як середнє арифметичне особистого рейтингу завідувача кафедри та рейтингових балів інших штатних науково-педагогічних працівників кафедри.

Рейтинг кафедр університету

		<i>Рейтинг кафедри</i>	<i>Середній бал по кафедрі</i>	<i>Рейтинг завідувача</i>
1	Бізнес-економіки та адміністрування	6103,9	2159,3	3944,6
2	Української мови та літератури	5526,0	1837,3	3688,7
3	Кафедра Загальної і регіональної географії	4689,4	1808,1	2881,3
4	Дошкільної та початкової освіти	4631,0	1908,0	2723,0
5	Інформатики	4627,2	1703,5	2923,7
6	Педагогіки	4306,0	1449,4	2856,7
7	Права та методики викладання правознавства	4151,5	1671,7	2479,8
8	Російської мови, літератури та методики їх викладання	3884,3	2014,5	1869,8
9	Спеціальної та інклюзивної освіти	3775,2	1453,1	2322,1
10	Фізики та методики навчання фізики	3218,3	1433,5	1784,8
11	Менеджменту освіти та педагогіки вищої школи	3167,6	1405,2	1762,4
12	Загальної біології та екології	3153,0	1491,3	1661,7
13	Соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності	3049,9	1271,6	1778,3
14	Образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології	2998,3	1282,5	1715,8
15	Математики	2983,5	1232,0	1751,5
16	Психології	2927,5	1066,6	1860,8
17	Теорії та методики фізичної культури	2728,1	986,1	1742,0
18	Германської філології	2725,8	1019,7	1706,1
19	Хімії та методики навчання хімії	2712,1	1336,3	1375,8
20	Здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії	2688,0	989,8	1698,2
21	Практики англійської мови	2540,8	974,0	1566,8
22	Біології людини і тварин	2498,4	1186,6	1311,8
23	Громадського здоров'я та медико-біологічних основ фізичної культури	2434,4	965,8	1468,6
24	Всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін	2428,8	983,3	1445,4
25	Історії України	2327,4	1122,9	1204,5
26	Філософії та соціальних наук	2293,0	1128,0	1165,0
27	Теорії та практики романо-германських мов	2092,3	842,5	1249,8
28	Хорового диригування, вокалу і методики музичного навчання	1978,1	984,8	993,4
29	Хореографії та музично-інструментального виконавства	1955,1	787,5	1167,5

30	Теорії та методики спорту	1915,7	821,2	1094,6
31	Туризму та готельно-ресторанного сервісу	1861,5	893,2	968,3
32	Спортивних дисциплін і фізичного виховання	1830,3	821,2	1009,1
33	Логопедії	1744,3	904,2	840,1

До рейтингової оцінки професійної діяльності директора навчально-наукового інституту, декана факультету входить його особистий рейтинговий бал на посаді науково-педагогічного працівника та середня рейтингова оцінка всіх викладачів інституту, факультету.

Рейтинг директорів і деканів

		Загальний рейтинг	Особистий рейтинг	Середній бал по підрозділу
1	Кондратюк С.М.	2364	3151	1577
2	Устименко-Косоріч О.А.	2096	3106	1086
3	Каленик М.В.	1759	1647	1870
4	Коваленко А.М.	1440	1427	1453
5	Касьяненко Г.Я.	1408	1266	1550
6	Подрез Ю.В.	1371	1436	1305
7	Лянной М.О.	1157	1336	977
	Середній бал	1656		

Рейтингова оцінка роботи навчально-наукових інститутів та факультетів обчислюється як середній показник роботи кафедр, що входять до складу відповідного структурного підрозділу, та рейтингової оцінки директора навчально-наукового інституту, декана факультету.

Рейтинг інститутів/ факультетів

	Назва підрозділу	Загальний рейтинг
1	НН Інститут педагогіки і психології	6007,1
2	Фізико-математичний факультет	5990,3
6	Факультет іноземної і словянської філології	4794
5	Природничо-географічний факультет	4622,2
4	НН Інститут культури і мистецтв	4406,3
3	НН Інститут історії та філософії	4170,9
7	НН Інститут фізичної культури	3328,5
	Середній бал	4759,9

Метою впровадження рейтингового оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів та факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка є створення системи об'єктивного аналізу якості кадрового забезпечення освітньої, наукової та науково-технічної діяльності університету, спрямованої на пошук та реалізацію механізмів нарощування й ефективного використання кадрового потенціалу, впровадження в університеті дієвих форм поєднання науки та освіти, інноваційних інтегрованих технологій і методик організації освітнього процесу, наукової та науково-дослідної роботи.

➤ ***Система мотивації: державні, галузеві та інші нагороди, преміювання, заохочення, стимулювання***

Успіх людини в будь-якій діяльності значною мірою залежить від здібностей людини та її прагнення досягти високих результатів, тобто від мотивації досягнення. В Університеті є чітка позиція того, що сама природа мотивації досягнення, компоненти, що характеризують її, свідчать про те, що вона ефективно впливає на формування особистості й тому є важливим засобом реалізації професійних цілей. Однак що б ми не говорили, матеріальне мотивування праці сьогодні на першому плані. Якщо керівник відповідно оцінює роботу працівників, які працювали над прогресивними проектами, то в майбутньому він матиме справжніх помічників та відданих справі людей.

На сучасному етапі в Університеті створено відповідну систему забезпечення як економічних так і соціальних гарантій професійної самореалізації науково-педагогічних працівників. Якісний склад науково-педагогічних працівників Університету сьогодні відповідає акредитаційним вимогам, які дозволяють реалізовувати відповідні завдання:

- впровадження на конкурсній основі відбору висококваліфікованих компетентних науково-педагогічних кадрів нового покоління, які будуть впроваджувати новітні технології навчання й діагностику рівня знань;
- підготовка перспективного викладацького персоналу з числа молодого складу для створення потужного потенціалу університету;
- запровадження моделей стажування перспективних науково-педагогічних кадрів, та молодих викладачів у провідних університетах зарубіжжя;
- забезпечення якісної підготовки молоді наукової еліти через ефективну роботу аспірантури та докторантури, створення ефективної системи допомоги в їх підготовці;

– підвищення вимог до навчальної, методичної та наукової роботи викладачів, оскільки викладач у сучасному світі перестав бути єдиним джерелом інформації;

– підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу в контексті неперервної освіти, проходження ефективного стажування на підприємствах та наукових установах;

– проведення заходів щодо підготовки та перепідготовки викладачів і допоміжного персоналу в галузі сучасних інформаційних технологій, оскільки викладач має йти в ногу з часом розвитку нових, постійно змінних інформаційних технологій;

– підвищення вимог до атестації науково-педагогічних кадрів;

– запровадження різноманітних форм заохочення співробітників університету залежно від результатів їх роботи, з урахуванням ефективності їх навчально-методичної роботи, результативності наукових досліджень, використання сучасних технологій у навчальному процесі;

– впровадження рейтингової системи для оцінювання навчально-методичної, наукової та виховної роботи викладачів за навчальний рік тощо.

В Університеті існує два види мотивації: зовнішня - *матеріальна та адміністративна* та внутрішня - *моральна*.

Дуже важливим моментом у праці науково-педагогічного, педагогічного, наукового працівника та співробітника є оцінка його праці. Винагорода за працю є широким поняттям. Її складовими є заробітна плата і заохочення за працю. Якщо заробітна плата – це грошова винагорода за виконану роботу, то заохочення за працю – це публічне визнання заслуг працівника та надання йому переваг у зв'язку із досягнутими успіхами в роботі.

В Університеті передбачені такі основні види заохочень:

- за успіхи у роботі;

- за особливі трудові заслуги;

- переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують свої трудові обов'язки. Перший вид заохочень застосовується до працівників за зразкове виконання трудових обов'язків, новаторство, підвищення продуктивності праці та інші успіхи в роботі. Як правило, до цієї групи належать заходи заохочення морального та морально-матеріального характеру, які встановлюються в Університеті. Другий вид заохочень - *за особливі трудові заслуги* - застосовується до працівників шляхом подання представлення у вищі органи до заохочення, до нагородження орденами, медалями, почесними грамотами та ін. Певні особливості властиві третьому

виду заохочень. Ідеться про пільги і переваги для працівників, які успішно і сумлінно виконують свої трудові обов'язки. Таким працівникам надаються в першу чергу пільги в соціально-побутовій сфері (путівки на санаторно-курортне лікування, у будинки відпочинку та ін.) Також надаються переваги при просуванні по роботі, участі у конкурсі на заміщення вакантних посад.

З метою стимулювання праці професорсько-викладацького складу та співробітників Університету здійснюється як матеріальне (преміювання), так і моральне заохочення працівників. Щорічно до визначних та знаменних свят, за особливі заслуги перед колективом Університету науково-педагогічні працівники нагороджуються грамотами та подяками ректора, органів державної влади та місцевого самоврядування, Національної академії педагогічних наук України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України, Міністерства культури та інформаційної політики України та державними нагородами України.

Протягом звітної періоду до знаменних дат традиційно були присвоєні почесні звання Університету та відбувалися урочистості з нагоди вручення дипломів:

- «Почесний доктор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка – 4,
- «Заслужений професор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» – 6,
- «Почесний професор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» – 8,
- «Професор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» – 9,
- «Доцент Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» – 8,
- «Заслужений працівник Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» – 9;
- «За видатні заслуги перед колективом університету» – 15;
- Подяками, Грамотами та Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України – 82 особи, нагрудним знаком «Василь Сухомлинський» – 6 осіб;
- знаком «Відмінник освіти» – 12 осіб;
- Подяками, Грамотами та Почесними грамотами Сумської обласної ради – 39 осіб;
- Подяками та Почесними грамотами голови Сумської обласної державної адміністрації – 46 осіб;

- Грамотами Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації – 40 осіб;
- Подяками та Грамотами міського голови Сумської міської ради – 57 осіб, почесною відзнакою Сумської міської ради «За заслуги перед містом» III і II ступеня – 8 осіб;
- Подяками та Грамотами Національної академії педагогічних наук України – 70 осіб;
- медаллю Національної академії педагогічних наук України «Ушинський К.Д.» – 14 осіб;
- Почесною грамотою Центральної виборчої комісії – 1 особа;
- Почесною відзнакою Сумської міської ради «За заслуги перед містом» II і III ступеня – 7 осіб;
- Книгою «Суми. Вулицями старого міста» - 4 особи;
- Грамотами Університету – 679 осіб.

У 2016 році: присвоєно почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту» **Лозі Тетяні Олександрівні** та **Чхайло Миколі Борисовичу**; **Жуков Володимир Леонідович**, старший викладач кафедри теорії та методики фізичної культури, та **Снегірьов Ігор Олександрович**, завідувач кафедри філософії та соціальних наук нагороджені відзнакою Президента України – ювілейна медаль «25 років незалежності України».

У 2017 році: присвоєно почесне звання «Народний художник України» **Садовському Олександрові Васильовичу**; почесне звання «Заслужений працівник культури України» **Зуєву Павлу Кириловичу**.

У 2018 році: присвоєно почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту» **Дубинській Оксані Яківні** та почесне звання «Заслужений художник України» **Прокончуку Олегу Григоровичу**.

У 2019 році почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту України» присвоєно **Лазоренку Сергію Анатолійовичу**, завідувачу кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання навчально-наукового інституту фізичної

культури; **Солоненко Євгеній Васильович**, старший викладач кафедри теорії та методики спорту нагороджений медаллю «За працю і звитягу» за значний особистий внесок у розвиток студентського спорту та підготовку спортсменів міжнародного класу.

У 2020 році: присвоєно почесне звання «Заслужений художник України» **Швачунову Ігорю Юрійовичу**.

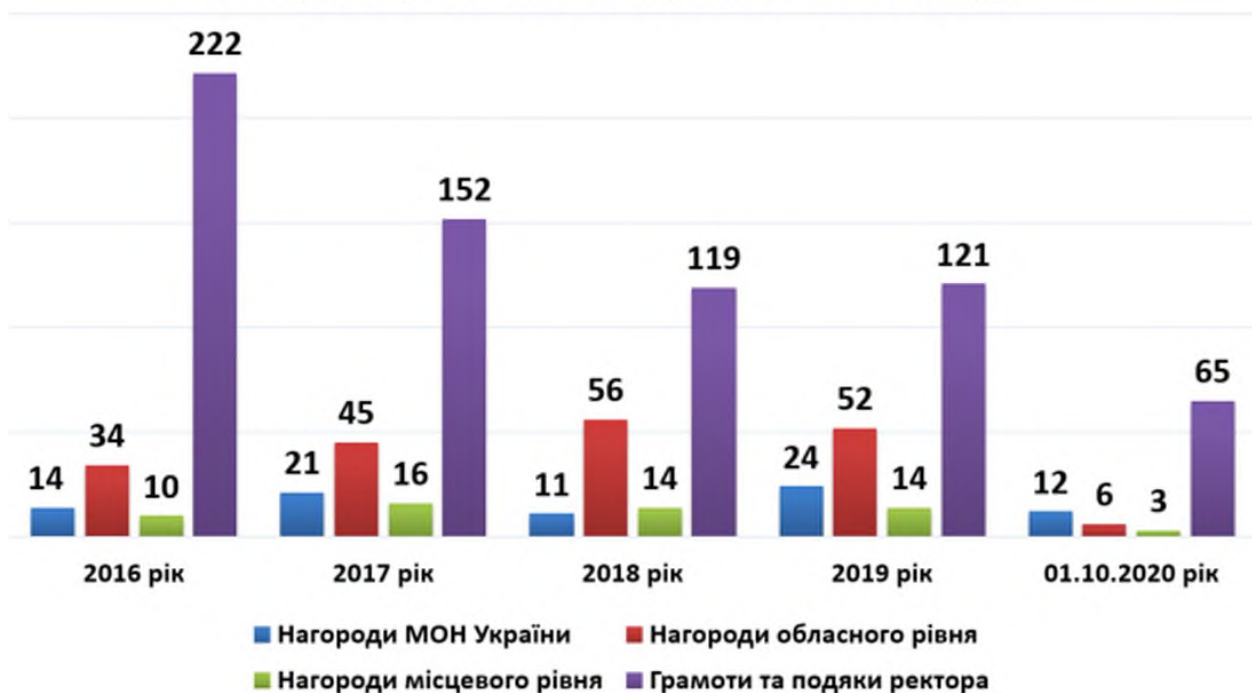
Працівники Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка – лауреати Державних премій. Так, **Штика Юрій Михайлович**, проректор з адміністративно-господарської роботи, удостоєний Диплому лауреата Державної премії України в галузі освіти та Диплому лауреата щорічної Премії Верховної Ради України.

16 науково-педагогічних працівників отримали спортивне звання: з них 9 осіб мають спортивне звання «Заслужений тренер», 7 осіб – звання «Майстер спорту».

– У 2017 році **Сбруєва Аліна Анатоліївна** нагороджена Грамотою Верховної Ради України, а **Семеног Олена Миколаївна** – Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

На сьогодні серед викладачів та співробітників університету 132 нагороджені Подяками, Грамотами та Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України. 40 науково-педагогічних працівників мають нагрудний знак «Відмінник освіти», 9 –

Заохочення працівників Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка за 2016-2020 рр.

нагрудний знак «Василь Сухомлинський», 1 – нагрудний знак «Софія Русова», 5 – нагрудний знак «А.С. Макаренко», 3 – нагрудний знак «Петро Могила», 7 – нагрудний знак «За наукові та освітні досягнення».

За звітний період 2016-2020 роки почесні звання університету присвоєно:

- **Почесний доктор:**

Голубничому Володимиру Степановичу – двократному олімпійському чемпіону зі спортивної ходьби – 2016 рік;

- **Лисенко Олександр Миколайовичу** – Сумському міському голові – 2017 рік;

- **Чжан Сянюню** – професору Інчуанського Північного університету Китайської Народної Республіки – 2018 рік;

Мотречко Вірі Володимирівні – голові Наглядової ради університету – 2019 рік.

- **Заслужений професор** присвоєно:

- **Лазарєву Миколі Остаповичу** – професору кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи – 2016 рік;
- **Сбруєвій Аліні Анатоліївні** – завідувачу кафедри-професору кафедри педагогіки, доктору педагогічних наук, професору – 2017 рік;
- **Лозі Тетяні Олександрівні** – професору кафедри теорії та методики фізичної культури навчально-наукового інституту фізичної культури – 2018 рік;
- **Огієнко Олені Іванівні** – професору кафедри педагогіки навчально-наукового інституту педагогіки і психології – 2018 рік;
- **Лянному Юрію Олеговичу** – ректору Університету, доктору педагогічних наук, професору – 2019 рік;
- **Чайченко Надії Натанівні** – професору кафедри хімії та методики навчання хімії, доктору педагогічних наук, професору – 2019 рік.

- **Почесний професор** присвоєно:

- **Лиману Федору Миколайовичу** – завідувачу кафедри математики, доктору фізико-математичних наук, професору – 2016 рік;
- **Кузіковій Світлані Борисівні** – завідувачу кафедри-професору кафедри психології, доктору психологічних наук, професору – 2017 рік;
- **Морозу Івану Олексійовичу** – завідувачу кафедри-професору кафедри фізики та методики навчання фізики, доктору педагогічних наук, професору – 2017 рік;
- **Бугрію Володимиру Станіславовичу** – завідувачу кафедри-професору кафедри історії України, доктору педагогічних наук, професору – 2017 рік;
- **Іванію Володимиру Степановичу** – професору кафедри фізики та методики навчання фізики фізико-математичного факультету кандидату технічних наук, професору – 2018 рік;
- **Заболотному Івану Петровичу** – завідувачу кафедри хорового диригування та методики навчання музичних дисциплін, професору – 2019 рік;
- **Кравченко Анатолію Івановичу** – завідувачу кафедри логопедії, кандидату педагогічних наук, професору – 2019 рік;
- **Чашечніковій Ользі Серафимівні** – завідувачу кафедри математики, доктору педагогічних наук, професору – 2019 рік.
- **Професор** та присвоєно:
  - **Бугаєнко Валерію Васильовичу** – професору кафедри хімії та методики навчання хімії, кандидату хімічних наук, доценту – 2016 рік;
  - **Тарасовій Тетяні Борисівні** – доценту кафедри психології, кандидату психологічних наук, доценту – 2016 рік;
  - **Шамоні Володимиру Григоровичу** – доценту кафедри інформатики, кандидату фізико-математичних наук, доценту – 2016 рік;
  - **Ратову Анатолію Максимовичу** – доценту кафедри теорії та методики спорту, кандидату наук з фізичного виховання та спорту – 2017 рік;
  - **Бурлі Олександр Михайловичу** – професору кафедри теорії та методики фізичної культури навчально-наукового інституту фізичної культури, кандидату педагогічних наук, доценту – 2018 рік;
  - **Івановій Ірині Борисівні** – завідувачу кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання, кандидату педагогічних наук, доценту – 2019 рік;
  - **Луценко Олені Анатоліївні** – доценту кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності, кандидату філософських наук, доценту – 2019 рік;
  - **Скляру Анатолію Михайловичу** – доценту кафедри хімії та методики навчання хімії, кандидат хімічних наук, доцент – 2019 рік.

- **Доцента** присвоєно:

- **Товстусі Павлу Васильовичу** – старшому викладачу кафедри історії України – 2016 рік;
- **Жукову Володимирі Леонідовичу** – старшому викладачу кафедри теорії та методики фізичної культури – 2016 рік;
- **Видишенку Василю Миколайовичу** – старшому викладачу кафедри філософії та соціальних наук – 2017 рік;

- **Голубковій Наталії Леонідівні** – старшому викладачу кафедри практики англійської мови факультету іноземної та слов'янської філології – 2018 рік;
- **Корж Зої Олександрівні** – старшому викладачу кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії – 2018 рік;
- **Гудиму Миколі Павловичу** – старшому викладачу кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання – 2019 рік;
- **Ковтун Галина Іванівна** – старшому викладачу кафедри бізнес-економіки та адміністрування – 2019 рік;
- **Осиповій Тамарі Олександрівні** – старшому викладачу кафедри теорії та практики романо-германських мов – 2019 рік.

- **Почесного працівника** присвоєно:

- **Зігуненко Юрію Івановичу** – сантехніку – 2016 рік;
- **Єлецькій Олені Вікторівні** – завідувачу аспірантури і докторантури – 2016 рік;
- **Лобановій Валентині Іванівні** – завідувачу навчально-методичним кабінетом навчально-наукового інституту фізичної культури – 2017 рік;
- **Колосовій Валентині Миколаївні** – диспетчеру навчально-наукового інституту культури і мистецтв – 2018 рік;
- **Півень Ніні Тимофіївні** – завідувачу складу відділу договорів та забезпечення -2018 рік;

- *Шоломій Лідії Олександрівні* – старшому лаборанту кафедри педагогіки – 2018 рік;
- *Петренко Людмилі Вікторівні* – начальнику навчального відділу – 2019 рік;
- *Сенчі Ірині Віталіївні* – заступнику директора Наукової бібліотеки – 2019 рік;
- *Буднику Сергію Анатолійовичу* – директору ННЦ «Ботанічний сад» – 2019 рік.

Соціальний захист працівників та студентів здійснюється відповідно до Колективного договору на 2019–2022 роки зі змінами та доповненнями як ухвалені Конференцією трудового колективу. Усі передбачені Колективним договором заходи на 2016–2020 роки повністю виконані.

За звітний період удосконалювались форми і методи реалізації університетської фінансової і економічної політики, спрямованої на забезпечення коштами завдань соціального характеру, а також створення надійних передумов для здійснення освітньо-наукового процесу, подальше зміцнення матеріально-технічної бази. Тривала сталість фінансового стану слугує запорукою щорічного поліпшення життєвого рівня усіх членів трудового колективу. Нормою стала своєчасна і у повному обсязі виплата заробітної плати, відпускних та матеріальної допомоги на оздоровлення. Заробітна плата виплачується у грошовій формі двічі на місяць. Університет неухильно дотримується вимог законодавства про гарантії оплати праці та відрахування податків і зборів.

Відповідно до умов Колективного договору, із метою підвищення наукового потенціалу працівників Університету, активізації творчої діяльності та фінансової підтримки науковців, які є штатними працівниками СумДПУ імені А.С. Макаренка проводиться виплата надбавок і доплат (п.4 Колективного договору).

Дані виплат свідчить про активну наукову діяльність учених Університету, їх здобутки на загальнонаціональному та міжнародному рівнях, а також про турботу Університету про своїх працівників і про створення гідних умов для науково-освітньої діяльності. Університет продовжує стимулювати старанну та ефективну працю, підвищення наукового рівня фахівців. Видатки на преміювання, надання матеріальної допомоги працівникам (у тому числі на оздоровлення), стимулювання творчої праці та педагогічного новаторства керівних і науково-педагогічних, педагогічних працівників, навчально-допоміжного та обслуговуючого персоналу складають до 6,8% планового фонду заробітної плати.

3.5. *Робота з удосконалення системи управління, нормативної бази та структурні перетворення навчальних підрозділів*

- вчена рада університету у 2015-2020 роках;
- нормативна база університету;
- структурні перетворення навчальних підрозділів
- Наглядова рада

➤ **Вчена рада університету у 2015-2020 роках**

Чинна рада Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка затверджена наказом по університету № 245 від 25 вересня 2015 року у складі 45 осіб. Якісний склад вченої ради становить:

Двадцять два (22) професори, з них 14 докторів наук;

Тринадцять (13) кандидатів наук, доцентів.

До вченої ради входять керівники навчальних структурних підрозділів, голови двох профспілок, головний бухгалтер, директор Наукової бібліотеки, здобувачі вищої освіти та інші виборні представники, які працюють в університеті на штатних посадах.

Голова ради – ректор університету, доктор педагогічних наук, професор Юрій Лянной.

Заступник голови ради – перший проректор, кандидат наук з державного управління, професор Любов Пшенична.

Учений секретар – кандидат біологічних наук, доцент Ольга Скиба.

Діяльність вченої ради здійснюється відповідно до повноважень, встановлених Законом України «Про вищу освіту» та Статуту Університету.

Перше засідання нової каденції вченої ради відбулося 28 вересня 2015 року, під головуванням проректора з наукової роботи, доктора педагогічних наук, професора **Аліни Сбрусової**.

На цьому засіданні, виконуючий обов'язки ректора Анатолій Гончаренко порушив питання «Про обрання голови вченої ради» та запропонував кандидатури професора Федора Лимана та професора Аліни Сбруєвої. Проте професор Лиман Ф.М. свою кандидатуру зняв.

За результатами таємного голосування було обрано головою вченої ради професора Аліну Сбруєву. Виконання обов'язків ученого секретаря, секретаря вченої ради було покладено на доцента Валентину Захарову.

З жовтня місяця ученим секретарем, секретарем вченої ради була доцент Ірина Чистякова.

30 листопада 2015 року проректор з наукової роботи професор Аліна Сбруєва на черговому засіданні вченої ради звернулась із проханням зняти з неї повноваження голови вченої ради університету. Нею було запропоновано обрати головою вченої ради університету професора Юрія Лянного, який з 17 листопада був призначений ректором університету.

Вчена рада підтримала кандидатуру професора Юрія Лянного, обравши його головою.

3 травня 2016 року відбулися чергові зміни у складі вченої ради. Обов'язки ученого секретаря та секретаря вченої ради почала виконувати Ольга Скиба.

Вчена рада Університету працює відповідно до Плану роботи, який ухвалюється рішенням першого засідання вченої ради у поточному навчальному році та вводиться в дію наказом ректора. План роботи Університету формує перший проректор на основі пропозицій структурних підрозділів.

Серед питань, що розглядалися на засіданнях – це загальні питання діяльності університету, питання регулювання наукової, навчальної та виховної роботи, затвердження планів та звітів, наукових проектів та положень структурних підрозділів, поточні питання. Особливу увагу було приділено питанням якості освіти.

Протягом каденції вченої ради було проведено 71 засідання, у тому числі 7 позапланових:

- 2015 – 2016 – 14 засідань;
- 2016 – 2017 – 17 засідань (3 позапланові);
- 2017 – 2018 – 13 (1 позапланове);
- 2018 – 2019 – 13 (1 позапланове);
- 2019 – 2020 – 14 (2 позапланові);

Позапланові засідання були проведені для вирішення нагальних питань, зокрема для затвердження заходів по усуненню зауважень і недоліків, виявлених під час планової вибіркової виїзної перевірки Державною

інспекцією навчальних закладів України, яка проходила в університеті у 2016 році, для затвердження змін до Правил прийому на навчання в університеті, для визнання документів про вищу духовну освіту наших абітурієнтів, тощо.

Вчена рада університету не припиняла свою роботу і в період введення загальнонаціонального карантину. Засідання були переведені в онлайн-формат та проходили в дистанційному режимі. Таким чином, вчена рада прийняла багато рішень, спрямованих на вирішення нагальних питань життєдіяльності університету. В онлайн-форматі було проведено 5 засідань.

Порядок денний вченої ради, як правило, включав три основні розділи: кваліфікаційні питання, поточні питання, головні питання порядку денного та інформаційні повідомлення.

До кваліфікаційних питань порядку денного належали: обрання за конкурсом на посади науково-педагогічних працівників, присвоєння вчених і почесних звань, рекомендації до відзначення працівників державними, відомчими та університетськими нагородами, тощо.

Велика відповідальність вченої ради протягом всього терміну повноважень полягала у прийнятті кадрових рішень, від яких залежала якість освітнього процесу.

Вчена рада університету приймала рішення про обрання на умовах конкурсного відбору директорів навчально-наукових інститутів/деканів факультетів, завідувачів кафедр, професорів та директора Наукової бібліотеки.

За звітну каденцію, починаючи з січня 2016 року, вчена рада обрала 4 директорів навчально-наукових інститутів та 1 декана факультету, 26 – завідувачів кафедр; 18 – професорів; 1 – директора Наукової бібліотеки.

Вчена рада приймала рішення щодо присвоєння вчених звань.

З моменту прийняття нового Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам (2017 рік), вчена рада присвоїла 38 вчених звань, з них – 7 професора, 31 – доцента.

Серед структурних підрозділів лідером є навчально-науковий інститут фізичної культури – 15 вчених звань: 1 професор, 14 доцентів.

Фізико-математичний факультет – 11 вчених звань: 2 професора, 9 доцентів.

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології – 3 професори, 6 доцентів.

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв – 1 професор.

Природничо-географічний факультет – 1 доцент.

Факультет іноземної і слов'янської філології – 1 доцент.

Найбільше підвищення якісного складу науково-педагогічних працівників припало на 2019/2020 навчальному році.

За цей період атестаційна колегія МОН України затвердила 17 рішень вченої ради.

Якісний склад поповнився двома професорами в навчально-науковому інституті фізичної культури (Лянної М.О.) та навчально-науковому інституті педагогіки і психології (Бондаренко Ю.А.).

Вчене звання доцента було присвоєно 15 (п'ятнадцятьом) здобувачам:

7 – представникам навчально-наукового інституту фізичної культури:

Скрипка Ірина Миколаївна	Доцент	Теорії та методики спорту
Ворона Віта Вікторівна	Доцент	Спортивних дисциплін і фізичного виховання
Балашов Дмитро Іванович	Доцент	Теорії та методика фізичної культури
Бермудес Діана Велеріївна	Доцент	Теорії та методика фізичної культури
Арєшина Юлія Борисівна	Доцент	Здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії
Литвиненко Віталіна Анатоліївна	Доцент	Здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії
Лянна Ольга Володимирівна	Доцент	Здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії

5 – представникам фізико-математичного факультету		
Хворостіна Юрій В'ячеславович	Доцент	Математики
Чкана Ярослав Олегович	Доцент	Математики
Удовиченко Ольга Миколаївна	Доцент	Інформатики
Петренко Сергій Іванович	Доцент	Інформатики
Юрченко Артем Олександрович	Доцент	Інформатики
3 – представникам навчально-наукового інституту педагогіки і психології		
Кирилюк Ганна Сергіївна	Доцент	Соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності
Усик Дмитро Борисович	Доцент	Психології
Колишкіна Алла Петрівна	Доцент	Дошкільної і початкової освіти

У 2018–2019 навчальному році вчена рада присвоїла 10 вчених звань. Директор навчально-наукового інституту педагогіки і психології Кондратюк С.М. була єдиною, хто отримав вчене звання професора, 9 здобувачів отримали вчене звання доцента:

Зігунова Інна Сергіївна	Доцент	Туризму та готельно-ресторанного сервісу
Тонкопей Юлія Леонідівна	Доцент	Медико-біологічних основ фізичної культури
Скиба Ольга Олександрівна	Доцент	Медико-біологічних основ фізичної культури
Омельяненко Віталій Анатолійович	Доцент	Бізнес-економіки та адміністрування
Зігунов Василь Миколайович	Доцент	Туризму і готельно-ресторанного сервісу
Кулик Ніна Анатоліївна	Доцент	Спортивних дисциплін і фізичного виховання
Дегтярьова Неля Валентинівна	Доцент	Інформатики
Шищенко Інна Володимирівна	Доцент	Математики
Козлов Дмитро Олександрович	Доцент	Менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

У 2017–2018 навчальному році якісний склад професорсько-викладацького складу поповнився чотирма (4) професорами (Кудріна О.Ю., Устименко-Косоріч О.А., Пшенична Л.В., Семеніхіна О.В.) та шістьма (6) доцентами:

Копитіна Яна Миколаївна	Доцент	Здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії
Леоненко Андрій Васильович	Доцент	Теорії та методики фізичної культури
Пшеничний Роман Миколайович	Доцент	Хімії та методики навчання хімії
Вертель Антон Вікторович	Доцент	Психології
Теренко Олена Олексіївна	Доцент	Практики англійської мови
Шаповалова Ольга Віталіївна	Доцент	Початкової і дошкільної освіти

За 2016–2017 навчальний рік тільки одному здобувачеві (Друшляк Марині Григорівні) було присвоєно вчене звання доцента, що було пов'язано з прийняттям нових вимог (наявність публікацій у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus, Web of science, документа, що засвідчує мовний рівень претендента на рівні B2, закордонне стажування).

Після затвердження рішення вченої ради про присвоєння вченого звання атестаційною колегією МОН України, на черговому її засіданні відбувалося урочисте вручення атестатів.

У 2016 році вперше рішенням вченої ради було ухвалено Положення про почесні звання Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, відповідно до якого, за високі наукові та трудові досягнення було присвоєно почесні звання 44 особам.

10 науково-педагогічних працівників і співробітників – у 2016 році;
8 науково-педагогічних працівників і співробітників – у 2017 році;
11 науково-педагогічних працівників і співробітників – у 2018 році;
15 науково-педагогічних працівників і співробітників – у 2019 році;
12 представників університету отримали нагороду « За заслуги перед колективом університету».

Для забезпечення життєдіяльності та ефективної роботи університету, ліцензування нових спеціальностей, вчена рада вносила зміни до структури університету.

У вересні 2016 року рішенням вченої ради на базі факультету мистецтв було створено навчально-науковий інститут культури і мистецтв; на базі історичного факультету – навчально-науковий інститут історії та філософії.

У січні 2017 року відбулось багато змін у структурі університету: це і об'єднання шляхом злиття кафедр практичної психології та психології,

реорганізація відділу енергетики та утворення на його базі відділу електрогосподарства;

перейменування відділу матеріально-технічного забезпечення на відділ договорів та забезпечення.

2018–2019 навчальний рік розпочався із внесенням змін до структури університету, зокрема у серпні було перейменовано кафедру образотворчого мистецтва, теорії, історії музики та художньої культури на кафедру образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології.

Об'єднано шляхом злиття кафедри мистецької педагогіки та хореографії та музично-інструментального виконавства з наданням назви новоутвореній кафедрі – кафедра хореографії та музично-інструментального виконавства.

Об'єднано шляхом злиття кафедри української мови та української літератури. Новоутвореній кафедрі надано назву – кафедра української мови і літератури.

У листопаді 2018 року було створено 2 нових структурних підрозділи:

➤ «Психологічна служба Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка».

➤ «Центр професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання» з 01 січня 2019 року.

У травні 2019 року вчена рада схвалила рішення про створення у складі інформаційно-обчислювального центру Сектора розробки та підтримки Веб-сайту.

У листопаді 2019 року рішенням вченої ради було створено **«Центр забезпечення якості вищої освіти»**.

У грудні 2019 року у структурі університету було створено «Відділ охорони здоров'я», «Бухгалтерську службу» та «Сектор оплати праці».

У травні 2020 року було перейменовано кафедру медико-біологічних основ фізичної культури на кафедру громадського здоров'я та медико-біологічних основ фізичної культури, що пов'язано із ліцензуванням нової спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

На червневому засіданні 2020 року було перейменовано навчально-науковий інститут історії та філософії на навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин.

У червні 2020 року вчена

рада вперше затверджувала результати фахових семінарів аспірантів університету, створювала разові спеціалізовані вчені ради для захисту кандидатських дисертацій.

У червні 2020 року вчена рада вперше затверджувала рішення разової спеціалізованої ради та приймала рішення про видачу диплому доктора філософії громадянці КНР **Чжан Їн**.

Наприкінці кожного навчального року учений секретар звітувала про роботу вченої ради університету та якість виконання прийнятих нею рішень.

Накази про введення рішень вченої ради та основні документи, що регламентують діяльність вченої ради (Положення про вчену раду, регламент вченої ради, склад вченої ради) оприлюднені на офіційному сайті Університету в розділі «Вчена рада».

24 вересня 2020 року на засіданні Конференції трудового колективу Університету сформовано новий склад вченої ради Університету, склад якого затверджено наказом ректора № 393 від 25 вересня 2020 року «Про затвердження складу вченої ради університету». З 28 вересня новоутворена вчена рада приступила до виконання своїх обов'язків, провівши своє перше засідання.

➤ **Нормативна база університету**

Забезпечення системи вищої освіти інтегрованої у Європейський простір вищої освіти та Європейський дослідницький простір, формування та вдосконалення нормативно-правового регулювання сфери освітньої діяльності, забезпечення якості освіти відповідно до європейських стандартів є одним із пріоритетів діяльності університету. Стратегією розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2020-2030 роки передбачено створення системи забезпечення та постійного поліпшення якості вищої освіти, яка відповідає рекомендаціям і стандартам Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), ураховує кращі світові практики та виступає головною технологією досягнення відповідності освітньої системи вимогам і потребам суспільства та особистості. Ключовими завданнями Стратегії є:

- інституціоналізація системи забезпечення якості вищої освіти на національному, регіональному та локальному рівнях за участі державних, громадських та професійних організацій;

- залучення зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів до розроблення нових нормативно-правових актів та методичних розробок, що здатні гарантувати стійке функціонування та розвиток системи забезпечення якості вищої освіти;

- забезпечення прозорості системи вступу на навчання за освітнім рівнем магістра.

Пошук шляхів забезпечення якості освіти в Університеті є пріоритетним напрямком, оскільки якісну освіту забезпечують якісне навчання і виховання учасників освітнього процесу, що і творить конкурентноспроможного фахівця у відповідній галузі.

Університет має одну із основних місій – це створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів. Саме з метою досягнення вказаних цілей у сфері вищої освіти та основної місії необхідно забезпечити якісне оновлення нормативно-правової бази, зокрема щодо забезпечення освітнього процесу. Базовими нормативними документами, що визначають та регулюють внутрішнє забезпечення якості освітнього процесу є Закон України «Про освіту» та Закон України «Про вищу освіту».

Законом України «Про вищу освіту» визначено вимогу про наявність в Університеті системи внутрішнього забезпечення якості та наведено основні процедури і заходи, які застосовуються університетом своїй діяльності для внутрішнього забезпечення якості.

В Університеті протягом 2015-2020 років створена дієва система управління освітньою діяльністю, внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, забезпечення прозорості системи вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавра та магістра, створення необхідних умов для реалізації учасникам освітнього процесу здібностей і талантів, наукових здобутків: розроблені нові положення, удосконалені та прийняті нові редакції раніше діючих положень, які відповідають вимогам статей Закону України “Про вищу освіту”, які забезпечують обов’язковість громадського обговорення у трудовому колективі, на засіданнях вченої ради, науково-методичної ради, професорської ради, редакційно-видавничої ради, студентського самоврядування та здобувачів вищої освіти:

- Статут Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Стратегія розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка на 2020-2030 роки;
- Положення про вчену раду Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про регламент вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про ректорат Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, укладання та розірвання з ними трудових договорів (контрактів);
- Положення про конкурсну комісію Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про присвоєння вчених звань професора та доцента науково-педагогічним працівникам Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;

• Положення про центр забезпечення якості вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Положення про комісію із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Положення про асоціацію випускників, студентів та друзів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;

• Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів, факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;

• Положення про навчально-науковий інститут/факультет Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Положення про кафедру Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Положення про Центр професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Порядок проведення Всеукраїнських олімпіад Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти;

• Положення про студентський гуртожиток Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

• Положення про анкетування здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

- Положення про центр забезпечення якості вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Правила призначення і виплати академічних стипендій студентам, аспірантам і докторантам Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про порядок ведення претензійної-позовної роботи у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка;
- Положення про перезарахування результатів навчання для учасників програм академічної мобільності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про юридичну клініку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Порядок визнання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка ступенів освіти, здобутих у навчальних закладах інших держав;
- Методичні рекомендації щодо проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Методичні рекомендації щодо створення силабусу навчальної дисципліни у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Положення про редакційно-видавничу раду Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про наукову раду Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

- Правила прийому на навчання до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про проведення практики студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про академічну мобільність студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про Наукову бібліотеку Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про визнання іноземних документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Положення про екзаменаційну комісію Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Порядок замовлення, виготовлення документів про вищу освіту у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Порядок переведення студентів на вакантні місця державного замовлення у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Положення про порядок розробки, реалізації, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Положення про розгляд скарг та звернень громадян, у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка;
- Положення про відділ міжнародних зв'язків Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Антикорупційна програма Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про юридичний відділ Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;
- Положення про раду роботодавців Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

- Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про почесні звання Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про туристичний центр «Оріон» Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка;
- Положення про підготовчі курси у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка;
- Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка;
- Положення про освітній центр «Крим – Україна» на базі Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про інформаційно-обчислювальний центр Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Освітній центр «Донбас – Україна» на базі Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про психологічну службу Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Порядок проведення виборів ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про організаційний комітет з проведення виборів ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про виборчу комісію з проведення виборів ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
- Положення про обрання представників з числа штатних працівників, які не є науковими, науково-педагогічними та педагогічними працівниками для участі у виборах ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;

•Порядок акредитації представників засобів масової інформації на виборах ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

•Порядок організації роботи спостерігачів на виборах ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

Нормативно-правовими документами, виданими у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка передбачено певний спектр прав та обов'язків педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, нові умови прийому на навчання до університету; підстави та процедури відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти; із урахуванням європейських стандартів закріплено положення щодо складу екзаменаційної комісії тощо.

На сторінці сайту університету створено відкритий доступ до цієї інформації та документів:

- Статут Університету;
- ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- сертифікати про акредитацію освітніх програм;
- Порядок подання публічної інформації (накази, положення);
- Порядок забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- Положення про вебресурси;
- Порядок надання платних освітніх та інших послуг Університетом;
- структура та органи управління Університету;
- кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;
- освітні програми, що реалізуються в Університеті, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;
- ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються в Університеті;
- мова (мови) освітнього процесу;
- наявність вакантних посад, порядок і умови проведення конкурсу на їх заміщення (у разі його проведення);
- матеріально-технічне забезпечення Університету (згідно з ліцензійними умовами);
- напрями наукової та/або мистецької діяльності;
- наявність гуртожитків та вільних місць у них, розмір плати за проживання;

- результати моніторингу якості освіти;
- річний звіт про діяльність Університету;
- правила прийому на навчання;
- умови доступності в Університеті для навчання осіб із особливими освітніми потребами;
- розмір плати за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації здобувачів освіти;
- перелік додаткових освітніх та інших послуг, їх вартість, порядок надання та оплати; інша інформація, що оприлюднюється за рішенням Університету або на вимогу законодавства.

➤ **Структурні перетворення навчальних підрозділів**

Щорічно, з метою удосконалення системи управління Університетом вчена рада розглядає та затверджує структуру Університету. Станом на 01 вересня 2020 року рішенням вченої ради Університету, протокол № 1 від 31 серпня 2020 року ухвалено та наказом ректора затверджено наступну структуру Університету на 2020-2021 навчальний рік:

З 2016 року ця структура мала певну трансформацію. Так у 2016 році у структурі Університету стало чотири навчально-наукові інститути:

- *навчально-науковий інститут історії права та міжнародних відносин* (2016 рік);

- *навчально-науковий інститут культури і мистецтв* (2016 рік),
головними завданнями яких стали:

- провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;

- провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників навчально-виховного процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі;

- формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників навчально-виховного процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, уміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах;

- забезпечення органічного поєднання у навчально-виховному процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;

- створення необхідних умов для реалізації учасниками навчально-виховного процесу їх здібностей і талантів;

- розповсюдження знань серед учасників навчально-виховного процесу, підвищення їх освітнього і культурного рівня;

- установа міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти і науки;

а головними напрямками діяльності:

освітня діяльність, що спрямована на організацію процесу навчання відповідно до нормативних документів, навчальний процес характеризується органічним поєднанням навчального і науково-дослідного аспектів;

науково-дослідна діяльність, що передбачає поєднання навчальної діяльності викладача з його науково-дослідною роботою, яка сприяє підвищенню рівню професіоналізму

викладачів, глибшому оволодінню їх навчальними предметами, втіленню досягнень науки в практику;

методична діяльність, яка сприяє ефективності навчального процесу шляхом підвищення педагогічної майстерності викладачів, розроблення і втілення в навчально-виховний процес нових методик і технологій навчання;

виховна діяльність, що зорієнтована на створення сприятливих умов

для розвитку молоді, виховання студентів і спонукання їх до самовиховання, навчальна і виховна діяльність тісно пов'язані між собою;

культурно-просвітницька

та спортивно-масова діяльність, яка реалізується через активну участь викладачів і студентів у поширенні

наукових знань серед населення.

2016 рік знаменним для структури Університету є тим, що у складі навчально-наукового інституту педагогіки і психології був створений **Центр раннього творчого розвитку дитини «Зернятко»**, який зосередив свою роботу на:

- створення сприятливих умов для особистісного становлення і творчої самореалізації кожної дитини;
- підвищення рівня національної самосвідомості дитини як невід'ємної частини її гармонійного особистісного розвитку в родинному колі та суспільстві;
- формування у дітей сучасного світогляду, активної громадської позиції, почуття національної єдності, патріотизму;
- формування здорового способу життя, виховання екологічної культури як складової здоров'я людини;
- організація співпраці всіх учасників навчально-виховного процесу;
- забезпечення усебічного розвитку дітей відповідно до їх нахилів, здібностей, індивідуальних психологічних та фізичних особливостей;
- розкриття та розвиток задатків, талантів та обдарувань кожної дитини через роботу гуртків, секцій, творчих об'єднань;
- формування у дошкільників необхідних для навчання у школі знань, умінь та навичок;
- надання методичної та консультаційної допомоги сім'ям, залучення батьків до процесу виховання та навчання;
- проведення періодичних досліджень стану та потреб студентської сім'ї, розробка рекомендацій та програм навчання молодих батьків, надання консультативної допомоги з питань створення сім'ї, відповідального ставлення до виховання та розвитку дитини;
- підготовка і проведення навчальних семінарів, тематичних лекторіїв, дебатів, тренінгів для молодих батьків за програмою сімейно-родинного виховання;
- ініціювання та організація культурно-оздоровчих та культурно-просвітницьких заходів до Дня сім'ї, Дня матері, Дня батька тощо.

У січні 2016 року вперше був створений **юридичний відділ**, який спрямований значно покращити правовиховну роботу в

Університеті та:

- спрямовує, координує правову роботу, здійснює методичне керівництво та перевіряє її проведення у відділах та структурних підрозділах університету;
- забезпечує правильне застосування в університеті нормативно-правових актів та інших документів, подає ректору пропозиції щодо вирішення правових питань, пов'язаних із діяльністю університету;

- розробляє та бере участь у розробленні проєктів актів та інших документів із питань діяльності університету;

- проводить юридичну експертизу актів та інших документів, підготовлених структурними підрозділами університету, погоджує (візує) їх за наявності віз керівників структурних підрозділів або осіб, що їх заміщують. У разі виявлення невідповідності проєкту наказу чи іншого документа вимогам законодавства подає структурному підрозділу вмотивовані пропозиції щодо приведення його у відповідність із законодавством;

- проводить разом із структурними підрозділами університету роботу з перегляду згідно з його компетенцією актів та інших документів із метою приведення їх у відповідність із законодавством;

- інформує ректора про необхідність вжиття заходів для внесення змін до актів та інших документів, визнання їх такими, що втратили чинність, або скасування;

- організовує роботу, пов'язану з укладенням договорів (контрактів), бере участь у їх підготовці та здійсненні контролю за виконанням, дає правову оцінку проєктам таких договорів (контрактів). Проєкти договорів (контрактів) погоджуються (візуються) юридичним відділом за наявності віз керівників структурних підрозділів або осіб, що їх заміщують;

- бере участь у забезпеченні захисту майнових прав і законних інтересів університету в разі невиконання чи неналежного виконання договірних зобов'язань;

- організовує претензійну та позовну роботу, проводить аналіз її результатів;

- проводить разом зі структурними підрозділами аналіз результатів господарської діяльності університету, вивчає умови і причини виникнення непродуктивних витрат, порушення договірних зобов'язань, а також стан дебіторської та кредиторської заборгованості;

- аналізує матеріали, що надійшли від правоохоронних і контролюючих органів, результати позовної роботи, а також отримані за результатами перевірок, ревізій, інвентаризацій дані статистичної звітності, що характеризують стан дотримання законності органами виконавчої влади, готує правові висновки за фактами виявлених правопорушень та бере участь в організації роботи з відшкодування збитків;

- здійснює контроль за дотриманням структурними підрозділами встановленого в університеті порядку пред'явлення і розгляду претензій;

- сприяє своєчасному вжиттю заходів до усунення порушень, зазначених у документах прокурорського реагування, судових рішеннях, відповідних документах правоохоронних і контролюючих органів.

У **2018 році** відділ до університетської підготовки був перейменований у **Центр професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання**, серед його повноважень:

- Реалізація рекламно-інформаційних заходів під час реєстрації абітурієнтів на зовнішнє незалежне оцінювання та у період проведення в університеті сесій пробного, основного зовнішнього незалежного оцінювання та ЄВІ, ЄФВВ.

- Організація та ведення інформаційної кампанії щодо висвітлення та представлення інформації про вступ до Університету у ЗМІ, мережі Інтернет, офіційному сайті Університету.

- Участь у виставках з метою створення позитивного іміджу Університету, репутації та престижу серед населення.

- Розробка та впровадження єдиної візуальної ідентифікації Університету.

- Розробка інформаційних і методичних матеріалів.

- Оформлення договорів про надання освітніх послуг з абітурієнтами денної та заочної форм навчання за освітнім ступенем бакалавр, магістр відповідно до наказів про зарахування на навчання студентів, наданих приймальною комісією та переведення і поновлення на навчання.

- Ведення реєстрації та формування бази даних оформлених договорів зі студентами Університету.

- Формування бази даних контингенту студентів комерційної форми фінансування навчання на підставі наказів про зарахування, поновлення і переведення на навчання.

- Проведення спільно з деканами факультетів та директорами навчально-наукових інститутів роботи зі студентами, батьками щодо своєчасного внесення плати за освітні послуги тощо.

У **грудні 2019 року** створено **Центр забезпечення якості вищої освіти**, який активно займається питаннями якості освітньо-наукової діяльності, академічної доброчесності. До основних завдань та функцій Центру належать:

- Розроблення й оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Університеті.
- Здійснення аналізу стану внутрішньої якості освітньої діяльності в Університеті.
- Здійснення внутрішньої експертизи проекту освітніх програм на етапі їх започаткування.
- Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, а також моніторингу наявності ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою.
- Сприяння формуванню академічної культури якості в університеті.
- Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників Університету і здобувачів вищої освіти.
- Організація та участь у проведенні вибіркового контролю якості з поточних результатів навчання студентів (упродовж семестру, в якому вивчається дисципліна), так і залишкових знань студентів, що проводиться у формі ректорських контрольних робіт.
- Розроблення анкет для опитувань та інших матеріалів для проведення моніторингових досліджень.
- Організація опитувань (анкетувань, оцінювань, тощо) здобувачів вищої освіти та викладачів з питань якості організації освітнього процесу.
- Організація опитувань (анкетувань, оцінювань, тощо) випускників Університету, представників роботодавців з питань якості освітніх програм та підготовленості фахівців до професійної діяльності.
- Залучення внутрішніх і зовнішніх зацікавлених сторін до спільної роботи із забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти (створення комісій, залучення рецензентів, проведення конференцій, шкіл, семінарів, зустрічей і нарад, тощо).
- Аналіз та поширення передового досвіду вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти.
- Координація роботи структурних підрозділів Університету з питань якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.
- Інформування усіх зацікавлених сторін про стан якості освіти та освітньої діяльності Університету через інформаційні ресурси.
- Підготовка пропозицій, рекомендацій щодо удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти в Університеті
- Забезпечення функціонування сторінки Центру на сайті СумДПУ імені А.С.Макаренка.

На виконання вимог Положення про впровадження у освітньо-науковий процес принципів академічної доброчесності, науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти було підписано Декларації про академічну доброчесність. Згідно з ними забезпечується дотримання відповідних зобов'язань учасниками освітнього процесу.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
науково-педагогічного, наукового, педагогічного
працівника
Сумського державного педагогічного університету
імені А.С.Макаренка

Я, _____

(Прізвище, ім'я, по батькові, посада, науковий ступінь, місце званих)

як член академічної спільноти Університету,

ЗАЯВЛЯЮ, що розумію і підтримую політику Університету із академічної доброчесності, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури Університету, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись законодавством України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності, Кодексом академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Університету;
- Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність моєї роботи і завдає шкоди колегам та репутації Університету;
- Запобігати та протидіяти проявам порушення академічної доброчесності представниками академічної спільноти;
- Не надавати неправомірну допомогу у професійній та науковій діяльності;
- Використовувати лише достовірні джерела інформації, не вдаватися до фальсифікації чи фабрикування даних;
- Не використовувати ідей, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела;
- Не користуватися неправомірною вигодою, не вимагати і не брати хабарів;
- Не створювати перешкод здобувачам освіти, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання результатів навчання;
- Надавати достовірну інформацію про свою діяльність: освітню, наукову, творчу, громадську тощо.

УСВІДОМЛЮЮ, що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою Університету згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.

« ____ » _____ 2020 р. _____
Підпис

ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
здобувача вищої освіти
Сумського державного педагогічного університету
імені А.С.Макаренка

Я, _____

студент(ка) _____ курсу, _____ форми здобуття вищої освіти, _____ навчально-наукового інституту/факультету, спеціальності _____ освітньої програми _____, адреса електронної пошти _____, як член академічної спільноти Університету,

ЗАЯВЛЯЮ, що розумію і підтримую політику Університету із академічної доброчесності, у своїй навчально-науковій, творчій діяльності буду дотримуватися зазначених в Кодексі академічної доброчесності Університету основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, а також загальнолюдських норм моралі.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Університету;
- Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність моєї освітньої діяльності в Університеті та за його межами;
- Дотримуватися норм чинного законодавства України у сфері освіти, науки, інтелектуальної власності та нормативної бази Університету;
- Дотримуватися культури взаємовідносин та професійного спілкування з усіма учасниками академічної спільноти та іншими працівниками Університету;
- Дотримуватися етичних норм власної поведінки, діяти згідно з базовими принципами академічної доброчесності;
- Обов'язково реалізовувати вимоги академічної доброчесності в процесі навчально-наукової діяльності; не використовувати ідей, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела; використовувати лише достовірні джерела інформації, не вдаватися до фальсифікації чи фабрикування даних;
- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- Уникати будь-яких видів та форм академічної не доброчесності у власній освітній практиці та правомірно перешкоджати таким проявам в діяльності інших здобувачів, учасників освітнього процесу;
- Надавати достовірну інформацію щодо результатів власної освітньої, наукової, творчої, спортивної, громадської діяльності.
- Не пропонувати та не надавати членам академічної спільноти неправомірну вигоду.

УСВІДОМЛЮЮ, що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою Університету згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавством України.

« ____ » _____ 2020р. _____

У грудні 2019 року створено **Юридичну клініку**, яка є навчальною лабораторією Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Метою діяльності юридичної клініки є:

- підвищення рівня практичних знань, умінь і навичок студентів-юристів;

- забезпечення доступу представників соціально вразливих груп суспільства до правової допомоги;

- формування правової культури громадян;

- підготовка та навчання студентів у дусі дотримання й поваги до принципів верховенства права, справедливості і людської гідності;

- розширення співробітництва Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка з навчальними закладами України, що здійснюють підготовку фахівців-юристів, із судовими, правоохоронними органами, органами юстиції, державної влади і місцевого самоврядування, з іншими установами та організаціями;

- впровадження в навчальний процес елементів практичної підготовки студентів-юристів у сфері юридичних послуг.

З метою залучення на навчання до Університету випускників загальноосвітніх навчальних закладів із тимчасово окупованих територій у **2020 році** створено **Центри «Донбас-Україна» та «Крим-Україна»**, які:

- здійснюють профорієнтаційну та рекламну діяльність для вступників із АР Крим та Донбасу;

- забезпечують консультування та допомогу в оформленні декларації Заявника (відповідальний – ССШ № 10);

- сприяють проведенню річного оцінювання та державної підсумкової атестації Заявника з української мови та історії України, видачу йому документів державного зразка про базову або повну загальну середню освіту (відповідальний – ССШ № 10);

- організовують оформлення документів Заявника як вступника, проведення вступного випробування до Університету та (в разі проходження конкурсного відбору) надання рекомендації для вступу до Університету (відповідальний – уповноважений заклад вищої освіти), до закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

- сприяють поселенню Заявника на час проходження річного оцінювання, державної підсумкової атестації та проведення вступного

випробування до гуртожитку Університету (у разі необхідності – до надання рекомендації для вступу до Університету або відмови в її наданні) тощо.

У **2020 році** створено *Туристський центр «Оріон»*, головними завданнями якого є:

- сприяння підвищенню якості фахової підготовки майбутніх фахівців індустрії туризму і гостинності завдяки реалізації практичної складової змісту фахової освіти, а також стимулювання творчого підходу студентів до майбутньої професійної діяльності;

- удосконалення якості проведення практичних занять з начальних дисциплін «Організація туризму», «Організація туристичного бізнесу», «Туроперейтинг», «Організація екскурсійних послуг», «Організація анімаційних послуг», «Інформаційні технології в туризмі», «Організація готельного господарства», «Організація ресторанного господарства», «Барна справа», «Транспортне забезпечення в туризмі» тощо, а також проведення навчальних і виробничих практик на високому науковому, методичному, технологічному рівні, згідно з діючими робочими програмами навчальних дисциплін і студентських практик;

- забезпечення застосування інформаційних технологій і технічних засобів навчання у процесі фахової підготовки студентів спеціальності «Туризм», слухачів курсової підготовки при організації додаткових освітніх послуг;

- організація позааудиторної навчально-практичної, дослідницької, самостійної роботи студентів спеціальності «Туризм», що стимулює розвиток їх професійних, наукових і творчих здібностей;

- забезпечення індивідуальної роботи викладачів, аспірантів і студентів; створення умов для проведення консультацій науково-педагогічними працівниками, залучення до співпраці працівників туристичного бізнесу та індустрії гостинності;

- створення належних та ефективних умов для проходження стажувань науково-педагогічними працівниками інших навчальних закладів;

- створення близьких до виробничих умов праці з дотриманням вимог щодо охорони праці, протипожежної безпеки, санітарних норм;

- інші види діяльності, відповідно до конкретних завдань діяльності кафедри туризму і готельно-ресторанного сервісу.

У вересні **2020 року** на базі сектору з розробки вебсайту створено *відділ ВЕБтехнологій*, основними завданнями якого є:

- Розробка нових і підтримка наявних Інтернет-сайтів Університету;
- Розробка і реалізація стратегії управління контентом на Вебсайтах Університету;

- Верстка, програмування і технічна підтримка Вебсайтів Університету;
- Інформаційне наповнення Вебсайтів Університету;
- Своєчасне оновлення інформації на Вебсайтах Університету;
- Консультавання співробітників Університету з питань функціонування та інформаційного наповнення вебсайтів університету;
- Оновлення програмного забезпечення сайтів університету та його компонентів;
- Регулярне резервне копіювання Вебсайтів Університету та їх відновлення з резервної копії в разі необхідності;
- Захист Вебсайтів університету від несанкціонованих дій сторонніми особами.

➤ **Наглядова рада**

Метою діяльності Наглядової ради є – здійснення освітньої політики та розробка стратегічних цілей функціонування Університету.

Наглядова рада Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка сприяє розв'язанню перспективних завдань університету, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності й здійснення громадського контролю за їх використанням, ефективній взаємодії Університету з державними органами та органами місцевого самоврядування, суспільно-політичними організаціями, суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку та підвищення якості його освітньої діяльності і конкурентоспроможності.

Наглядова рада Університету діє відповідно до ст. 37 Закону України «Про вищу освіту», п.5.4. «Наглядова рада» Статуту Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, Положення про наглядову раду Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету 28 серпня 2015 року, протокол

№ 1, затвердженого наказом по університету № 208 від 28 серпня 2015 року. Склад наглядової ради затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 1540 від 15.12.2016 року «Про затвердження складу Наглядової ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка».

Основні завдання Наглядової ради університету

- розгляд і аналіз пріоритетних напрямів розвитку Університету у сферах освіти, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності;
- сприяння розв'язанню перспективних завдань розвитку Університету;
- надання допомоги керівництву Університету в реалізації державної політики у галузях вищої освіти і науки;
- залучення фінансових ресурсів для забезпечення діяльності Університету з основних напрямів розвитку і здійснення контролю за їх використанням;
- сприяння ефективній взаємодії Університету з державними органами та органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, суспільно-політичними організаціями та суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку та підвищення якості освітньої діяльності і конкурентоспроможності Університету;
- сприяння та надання допомоги Університету в удосконаленні матеріально-технічної бази освітнього процесу, наукової та науково-технічної діяльності, його соціальної інфраструктури;
- здійснення громадського контролю за діяльністю Університету;
- сприяння інтеграції Університету в міжнародну освітню систему, пошук шляхів розширення та удосконалення міжнародного співробітництва Університету;
- сприяння творенню позитивного іміджу Університету у галузі вищої освіти, науки і культури на регіональному та на загальнодержавному рівнях.

Повноваження Наглядової ради Університету

- розгляд Стратегії перспективного розвитку Університету;
- популяризація досягнень Університету в науковій та освітній діяльності;
- надання допомоги керівництву Університету в реалізації державної політики у галузі вищої освіти і науки;
- здійснення нагляду за управлінням майном Університету;
- залучення фінансових ресурсів для забезпечення діяльності Університету та здійснення контролю за їхнім використанням;

- забезпечення ефективної взаємодії Університету з органами державного управління, науковою громадськістю, суспільно-політичними та комерційними організаціями в інтересах розвитку Університету;
- здійснення громадського контролю за діяльністю Університету;
- участь у формуванні навчальної, наукової та фінансової стратегії діяльності та перспектив розвитку Університету;
- аналіз діяльності органів управління Університету щодо організації та забезпечення умов для професійного розвитку наукових, науково-педагогічних працівників та створених наукових шкіл;
- сприяння у створенні сучасної матеріально-технічної бази і розвитку соціальної інфраструктури Університету;
- внесення на розгляд Вченої ради Університету пропозицій щодо змін у Статуті;
- отримання інформації щодо управління майном та здійснення статутної діяльності Університету в порядку, встановленому законодавством та Статутом;
- внесення на розгляд Конференції подання про відкликання Ректора з підстав, передбачених законодавством, Статутом, контрактом;
- інші дії щодо сприяння у діяльності Університету.

Свою діяльність Наглядова рада здійснює через спрямування зусиль членів Ради, Міністерства освіти і науки України та інших органів державного управління, керівників і працівників університету на створення умов для успішної діяльності та постійної підтримки дальшого розвитку Університету як сучасного закладу вищої освіти України, що забезпечує високий рівень розвитку вітчизняної освіти, економічної науки та інтегрується у світову освітню систему.

За період своєї діяльності членами Наглядової ради розглядалися питання щодо звітності ректора про:

- виконання вимог Колективного договору та умов контракту;
- внесення змін до Статуту Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, до Колективного договору, до складу вченої ради Університету;
- стан дотримання академічної доброчесності професорсько-викладацьким складом та здобувачами вищої освіти;
- хід підготовки та святкування 95-ї річниці від дня заснування Університету;
- результати здійснення зовнішнього контролю за виконанням повноважень ректором Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка Ляним Ю.О. щодо близьких осіб;

- щодо випуску здобувачів вищої освіти та організованого початку вступної кампанії;

- підготовку до прийому делегації представників вищих навчальних закладів провінції Шеньсинь Китайської Народної Республіки;

- проведення ремонтних робіт та робіт із благоустрою території Університету.

Рішення Наглядової ради є обов'язковими для виконання усіма підрозділами Університету та враховуються при здійсненні контролю відповідними державними органами.

3.6. *Діяльність Наукової бібліотеки Університету*

- основні напрями діяльності;
- документально-інформаційне забезпечення наукового та освітнього процесів університету;
- фонд рідкісних та цінних видань Наукової бібліотеки;
- інформаційна робота та обслуговування користувачів;
- наукова та організаційно-методична робота Наукової бібліотеки

➤ **Основні напрями діяльності**

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти підвищують вимоги до вдосконалення традиційних бібліотечних процесів у закладах вищої освіти. Наукова бібліотека університету за останні п'ять років трансформувалась у структурний центр для інформаційного забезпечення освітніх, науково-дослідних і педагогічних процесів.

Інформаційна підтримка освіти та досліджень один із основних сучасних напрямів роботи Наукової бібліотеки. Ця діяльність сприяє інтегруванню університету у світовий науково-освітній простір, реалізації політики відкритого доступу, навчанню та консультуванню дослідників та здобувачів вищої освіти щодо підвищення наукової активності, культури академічної доброчесності та запобігання плагіату.

На сучасному етапі активного розвитку й упровадження інноваційних технологій постійно зростає асортимент її інформаційних матеріалів і послуг, що сприяє підвищенню якості бібліотечно-інформаційного сервісу, просуванню книги та читання в молодіжне середовище.

Уперше в діяльності бібліотеки була розроблена та ухвалена рішенням Вченої ради від 24 жовтня 2016 року «Концепція розвитку НБ СумДПУ імені А.С.Макаренка на період 2016-2020 роки», яка визначила її роль в контексті розвитку університету та напрямки діяльності.

Переосмислення традиційних уявлень про місце бібліотеки у системі наукової комунікації університету призвело до організаційних, методичних, технологічних змін у діяльності бібліотеки. Реорганізована структура, виокремлено відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, відділ зберігання фондів. Створено інституційний репозитарій праць науковців університету та власний сайт Наукової бібліотеки,

запроваджені автоматизована книговидача документів та новітні електронні послуги.

З метою надання актуальності інформаційним ресурсам, Наукова бібліотека збільшує обсяг електронних документів у фонді, розвиває університетський електронний архів eSSPUiR, електронну бібліотеку, передплачує наукові повнотекстові бази даних, забезпечує доступ до світових наукометричних баз даних Web of Science, Scopus.

Загальна площа Наукової бібліотеки становить 1 228,3 кв. м.: площа зберігання фондів – 684,4 кв. м., площа для здійснення обслуговування користувачів – 414 кв. м. У структурі бібліотеки функціонують 6 абонементів, 5 читальних залів із 415 посадковими місцями.

➤ Документально-інформаційне забезпечення наукового та освітнього процесів університету

Фонд Наукової бібліотеки на 1 вересня 2020 року нараховує 880 тис. одиниць обліку, із них книги становлять 507 тис. До його складу входять: монографії, збірники наукових праць, підручники та навчальні посібники, дореволюційні видання, наукові видання вітчизняних і зарубіжних

авторів, дисертації захищені в університеті, видання іноземними мовами, нотні та картографічні, періодичні видання, художня література, дипломні роботи на здобуття освітньо-кваліфікаційних рівнів. Кількість

навчальної літератури

становить 453 422 документів або 51,5% від загального обсягу фонду. Частка наукової літератури становить 307 036, художньої 52 793 документи.

За 2016-2020 роки на потреби комплектування бібліотеки друкованими виданнями було виділено 227 294 грн., що в середньому на рік склало 45,5 тис. грн. Сума передплати періодичних видань за ці роки

склала 268 967 грн., що давало можливість передплачувати в середньому на рік майже 100 назв фахової періодики.

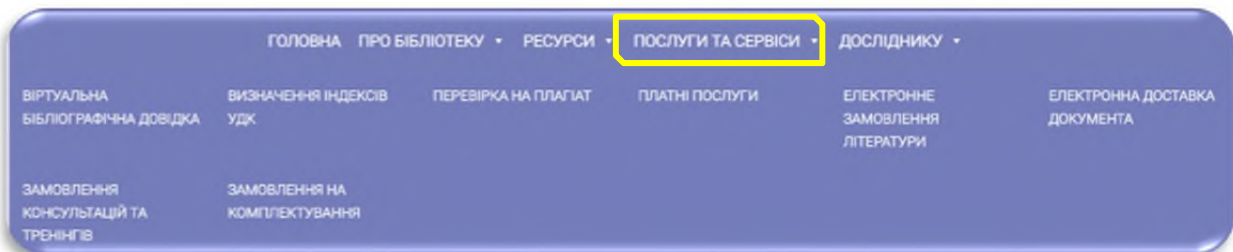
Основний бібліотечний ресурс сьогодні набуває цифрового характеру. Формування електронних ресурсів, створення потужної електронної бібліотеки, популяризація ідей відкритого доступу, оперативне забезпечення доступності до якісної інформації і наукових знань залишаються пріоритетними напрямками діяльності НБ.

Бібліотека вивчає та запроваджує сучасні досягнення в інформаційній галузі, які допомагають задовольняти запити та потреби користувачів. Створений web-сайт бібліотеки (<https://library.sspu.edu.ua>) виконує інформаційну, комунікаційну, іміджеву, сервісну функції, інтегрує дані про традиційні та електронні

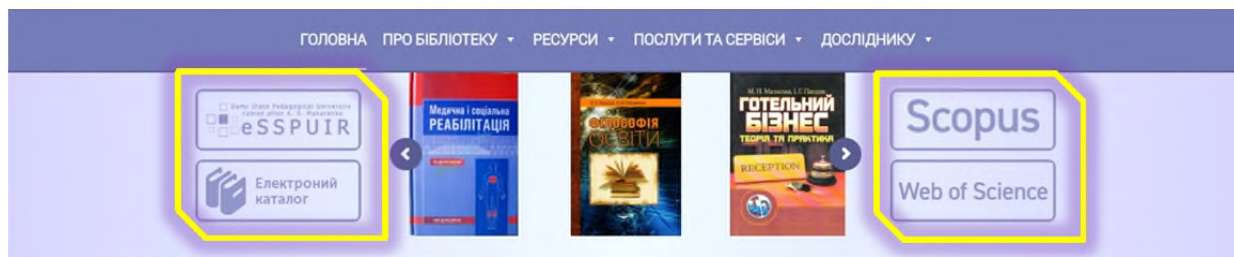
ресурси, бібліотечні продукти та сервіси, доступ до яких здійснюється в режимі 24/7.

На сьогоднішній день – це інтерактивний інструмент для надання інформаційних послуг користувачам, просування електронних ресурсів та організації доступу до них. На базі сайту реалізуються наступні інформаційно-бібліотечні сервіси:

- електронне замовлення літератури;
- «електронний формуляр» – контроль видач літератури, подовження терміну видачі окремих примірників, перегляд історії замовлень;
- управління відібраними при пошуку бібліографічними записами з можливістю друку;
- електронна розсилка документів;
- віртуальна бібліографічна довідка;
- визначення індексів УДК;
- доступ до передплачених та власних ресурсів;
- замовлення (комплектування) літератури.

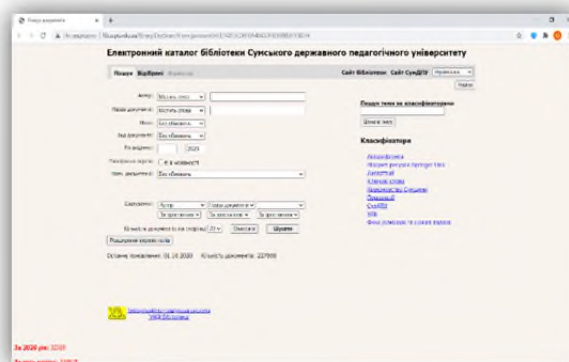
Створюючи комфортне середовище для користувачів наукових вебліографічних джерел сайту, виокремлено групу банерів швидкого доступу до найбільш затребуваних ресурсів.

Особлива увага в роботі з сайтом звертається на якість текстового контенту – культуру тексту сайту як єдності його форми, зручності користування та сприйняття користувачем. Сайт адаптовано для різних браузерів (Mozilla Firefox, Google Chrome, Opera, MS Internet Explorer). Адаптивна верстка сайту дозволяє коректно відображати всю інформацію на екранах різних мобільних пристроїв. Адміністрування та технічний супровід ресурсу здійснюється бібліотекою самостійно.

За даними WP Statistics–Version 12.6.12 кількість звернень до інформаційних ресурсів та сервісів web-сайту становить в середньому за рік 50 468.

Електронний каталог Наукової бібліотеки (<https://lib.sspu.edu.ua>) базується на АБІС «УФД/Бібліотека» (версія 2.5.32). Ресурс доступний у режимі 24/7, надає інформацію про склад та зміст активного фонду, створює основу для формування додаткових модулів та БД на допомогу навчально-виховному процесу та науковій діяльності ЗВО, служить базою для функціонування окремих бібліотечних сервісів:

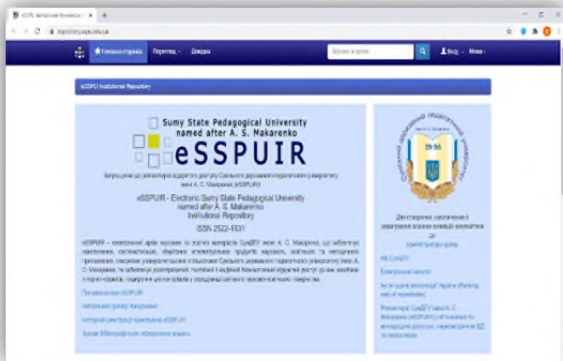

- модуль «Книгозабезпеченість» – самостійний програмний продукт, який використовується на основі експорту даних з «УФД/Бібліотека». Система дозволяє одержати всі показники, необхідні для аналізу забезпечення документами навчального процесу та оперативного вирішення питань з першочергового комплектування бібліотечного фонду відповідно до навчальних планів ЗВО. Сервіс доступний користувачам з web-сторінки ЕК;

- оформлення електронного замовлення через ЕК. Сервіс доступний за умови авторизації;

- перегляд електронного формуляру. Сервіс доступний за умови авторизації.

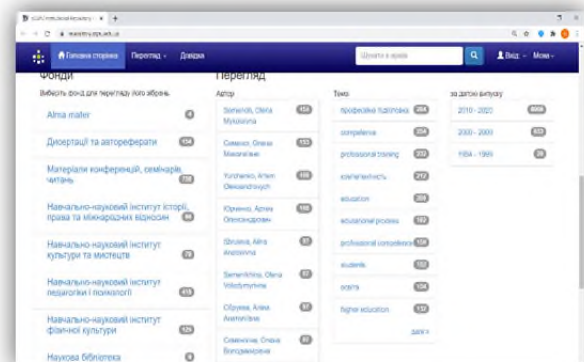
Електронний каталог бібліотеки ведеться з 1996 року. Він нараховує 228 тисяч записів, які є результатом науково-аналітичної обробки усіх видів та типів видань, що входять до складу фонду бібліотеки. З них 24 тисячі записів мають посилання на повні тексти документів. Кількість звернень до БД «Електронний каталог» та його сервісів за рік в середньому становить 58 464.

Важлива частина електронної колекції НБ – інституційний репозитарій eSSPUIR (<https://repository.sspu.edu.ua>). Робота з архівом спрямована на підтримку фахової комунікації, моніторинг, аналіз та інтеграцію результатів досліджень науковців університету до світового наукового простору. Репозитарій

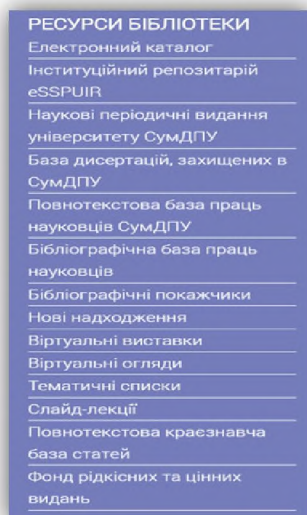
реалізований на базі відкритого програмного коду DSpace. Уведений в роботу в 2016 році, станом на грудень 2020 він нараховує більше 9 тис. документів. Це повні тексти статей із фахових збірників наукових праць університету, монографії, підручники, навчальні і навчально-методичні посібники, методичні вказівки, тези доповідей наукових конференцій, кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти. Кількість звернень до цього ресурсу за минулий рік становить 857 322, в тому числі 299 914 переглядів прикріплених файлів. Доступ до електронного архіву наукових та освітніх матеріалів здійснюється через web-сайт бібліотеки. Присвоєний Міжнародний класифікаційний індекс ISSN 2522-1531, надає репозитарію статус повноцінного електронного видання (ресурсу, що постійно оновлюється) із правом публікації результатів досліджень як першоджерел, нарівні з друкованими періодичними виданнями. Репозитарій зареєстровано в авторитетних каталогах і реєстрах журналів та репозитаріїв відкритого доступу (ROAR, DOAR ROARMAP, BASE, SSM).

Статистичні сервіси програмного забезпечення DSpace, дозволяють слідкувати за динамікою наповнення ресурсу, публікаційною активністю спільноти (кафедри, факультету, інституту) або окремого автора, кількістю переглядів/завантажень матеріалів.

За результатами рейтингу прозорості (прозорості) інституційних репозитаріїв університетів та інших науково-освітніх установ, архів університету посідає 728 позицію серед електронних архівів світу та 35 з поміж українських.

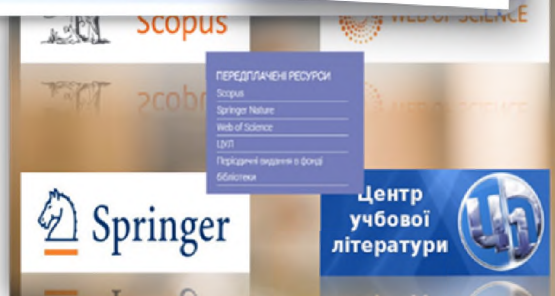

У Науковій бібліотеці Університету створена колекція тематичних електронних ресурсів. Кількість повнотекстових та бібліографічних БД власної генерації становить 11, в тому числі 5 – повнотекстових: БД «Дисертації захищені в СумДПУ імені А.С. Макаренка», БД «Бібліографічні покажчики», БД «Наукові періодичні видання університету». У 2016 році створена повнотекстова база статей краєзнавчого змісту. У ній збираються матеріали з місцевої періодики. На теперішній час вона містить 450 джерел із історії, культури, економіки, освіти, спорту, природи нашого краю.

Актуальністю та інформативністю характеризуються тематичні списки галузевої бібліографії, що формуються відповідно до напрямків діяльності університету: «Здійснюємо реформи – змінюємо Україну»; «Компетентність та компетенція як орієнтація педагога на професіоналізм»; «Нова українська школа»; «Навчально-виховний процес у вищій школі»; «Сумщина на сторінках періодичної преси», інформаційно-бібліографічний ресурс «Бюлетень нових надходжень», що укладається з періодичністю один раз на 2 місяці. Загальний обсяг власних БД становить близько 230 тис. бібліографічних записів.

Надання доступу науковцям до світового дослідницького простору – важливий напрямок діяльності бібліотеки. За сприяння МОН та кошти держбюджету з сайту бібліотеки надається доступ до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science. З січня 2020 р. відкрито доступ до

повнотекстових публікацій відомого міжнародного видавництва «Springer Nature». Колекція містить понад 3 тис. журналів, що тематично охоплюють математичні, природничі, економічні, технічні та гуманітарні науки, право та міжнародні відносини. Більшість документів цього ресурсу індексуються базами даних Scopus та Web of Science і належать до категорії журналів перших двох кuartилів (Q1, Q2). Такий винятковий доступ організовано вперше за часів незалежності. Бібліотекою виконано роботи з інтеграції ресурсу до власного електронного каталогу, що надало можливість проведення пошуку документів за ключовими словами та використання ресурсу у віддаленому доступі.

Для користувачі бібліотеки здійснюється передплата повнотекстової колекції сучасних україномовних підручників та посібників від провідної видавничої компанії ТОВ «ЦУЛ». На сьогодні це майже 1 300 назв електронних документів із різних галузей знань.

Бібліотека постійно організовує тестовий доступ до БД найбільшого агрегатора наукових ресурсів провідних видавництв світу компанії EBSCO Publishing, це 11 основних та декілька додаткових повнотекстових інформаційних колекцій із різних галузей науки.

➤ **Фонд рідкісних та цінних видань Наукової бібліотеки**

У Науковій бібліотеці Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка зберігається близько 5 тисяч видань примірників XIX – початку XX ст. (хронологічні рамки 1812 р. – 1945 р.).

До колекції Фонду рідкісних видань відібрані документи з основного фонду бібліотеки, який формувався протягом століття. Це книги з різних галузей знань: історії, філології, математики, музики, педагогіки, психології; книги вітчизняних та зарубіжних авторів.

Ці видання надруковані у відомих видавництвах Москви та Санкт-Петербурга: друкарнях А. С. Панафідіної, А. С. Суворіна, М. М. Стасюлевича, М. О. Вольфа, Н. І. Мамонтова, а також друкарнях Київського, Московського, Харківського університетів, Імператорської Академії Наук, Наукового Товариства імені Шевченка, Товариства «Просвіта» та ін.

У зібранні представлена колекція книг із приватних бібліотек відомих меценатів, науковців та літераторів, про що свідчать екслібриси, печатки, автографи.

Найкраще збереглася колекція книг XIX – початку XX ст. сумських бібліотек: Сумської міської, Сумських Олександрівської чоловічої, Першої та Другої жіночих гімназій, Сумського реального училища та інших державних та приватних книгозбірень. Видання потрапили до бібліотеки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка ще у далеких 1924-1930 роках, коли ці бібліотеки були націоналізовані радянською владою.

У збереженій колекції рідкісних видань можна віднайти книги з печатками закладів дореволюційної Сумщини: «Сумскаго обществ. Собранія», «Сумскаго реального училища», «Кружка образования въ с. Луке Сумск. уез. Харьк. губ.», «Фундаментальная Библиотека Сумской 2-ой Женской Гимназии», «Библиотека Сумскаго Торгово-пром. Собрания», «Ученическая библиотека Сумской I-й Женской гимназии», «Б-ка клуба Сумск. курсов им. Щорса», «Сумських Вищих 3-х річних Педкурсів», «Книгозбірня Сумського Педагогічного Технікуму», штампи «Культ.-просв. организация “Труд”. Харьковъ», «Переплетная Н. А. Радзинскаго. Сумы», а також Сумського дворянського зібрання, бібліотеки родини Лашенків, бібліотеки Леонтія Даниловича Журавльова, бібліотеки Асмолова.

Найстарішим виданням кириличного шрифту в бібліотечному фонді є книга **Леонгарда Ейлера** «Основаній алгебры», надрукована у 1812 році.

Унікальна пам'ятка кириличного шрифту – видання **Йозефа Добровського** «Грамматика языка славянскаго: по древнему нарѣчію, на коемъ Россіяне, Сербы и другіе Славяне Греческаго исповѣданія имѣють церковныя книги», надрукована у 1834 році у Санкт-Петербурзі.

Значний інтерес викликає прижиттєвий труд зоолога **Карла-Фрідріха Кесслера** «Путешествіе, съ зоологическою целью, къ северному берегу Чернаго моря въ Крымъ, въ 1858 году», надрукована у Києві, в 1860 році. Це перше видання у фонді бібліотеки, надруковане у Києві, в типографії університету Святого Володимира.

Значною кількістю документів представлена колекція прижиттєвих видань письменників, серед яких значна частина видань українських класиків.

Особливо цінним є перше видання лірної поезії «Ворскло» українського поета, представника українського романтизму **Яківа Щоголіва** з особистим дарчим написом автора, видана у 1883 році в Харкові.

Цінним є видання нашого земляка – українського перекладача, письменника, педагога **Олександра Яковича Кониського** – роман-хроніка «Грішники», видане в 1895 році у Львові Науковим Товариством ім. Тараса Шевченка.

Серед прижиттєвих видань – «Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. **Івана Франка**, видане у 1910 році у Львові та «Камінна душа» **Гната Хоткевича**, видане у 1911 році в Чернівцях.

Унікальним є прижиттєве видання українського композитора та педагога **Алоїза Єдлички** «Сто малоросійськихъ народныхъ песень собранныхъ А. Едличкою», видане в Москві, у 1873 році. Ця збірка містить 100 чудових перлин української народно-пісенної творчості та є неоцінним внеском у скарбницю української культури.

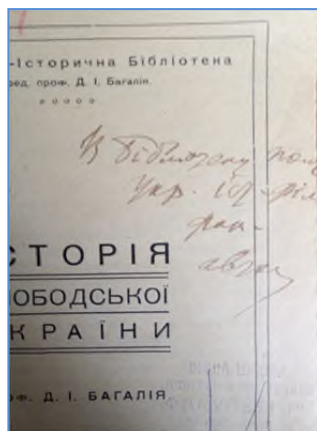
Серед дореволюційних видань викликають інтерес прижиттєві видання творів світових письменників Г. Гауптмана (1905 р.), Г. Ібсена (1904 р.), М. Метерлінка (1914 р.), М. Є. Салтикова-Щедріна (1885 р.), Ф. М. Достоевського (1895 р.).

Заслужують на увагу збірки творів Дж. Байрона (1877 р.), Ф. Гете (1867 р.), Гейне (1866 р.), Ф. Шіллера (1882 р.), Данте Аліг'єрі (1895 р.), Лонгфелло (1916 р.), Ж.-Б. Мольєра (1913 р.), графа Л. Толстого (1913 р.), П. Верлена (1911 р.).

До цікавих раритетних видань бібліотеки належить повне видання «Энциклопедического словаря Брокгауза и Эфрона» у 86 т., видане в Санкт-Петербурзі (1890-1907 рр.).

Бібліографічною рідкістю та гордістю Наукової бібліотеки є «Энциклопедическій словарь Т-ва “Бр. А. и И. Гранатъ и Ко”, надрукований протягом 1910-1917 рр. у Москві.

Колекція періодичних видань представлена окремими видання журналів «Современникъ» (1836 р.), «Вестникъ воспитанія» (1900, 1907, 1911, 1914 рр.), «Вопросы дошкольнаго воспитанія» (1912 р.), «Журналь Министерства Народнаго Просвещенія» (1904 р.).

Представляють цінність збережені в книгах авторські й читацькі позначки, записи, автографи, екслібриси того періоду. Серед них – прижиттєве видання професора Д. І. Багалія «Історія Слобідської України», видане у Харкові Товариством “Просвіта” у 1918 році з дарчим написом автора:

Особливий інтерес представляє **екслібрис Бориса Пилиповича Мамаєнка** на книзі «Кіевская Русь : сборникъ статей. Т. 1. – Москва : Типографія Т-ва И. Д. Сытина, 1910» – українського педагога, розстріляного у 1938 році за належність до антирадянської української військової націоналістичної організації.

Цікавим є **особистий напис** одного з перших викладачів-лекторів тодішніх Сумських Вищих Педкурсів **Юрія Самброса** на книзі «Мейманъ Эрнстъ. Очеркъ экспериментальной педагогики. - Москва : Издание Т-ва "Миръ" ; Типо-литогр. Т-ва И. Н. Кушнеревъ и Ко, 1916».

Усі ці видання є документальними пам’ятками в колекції університетської бібліотеки. Кожен примірник фонду рідкісних видань унікальний за своїм змістом, місцем та часом видання і заслуговує на окрему увагу та вивчення.

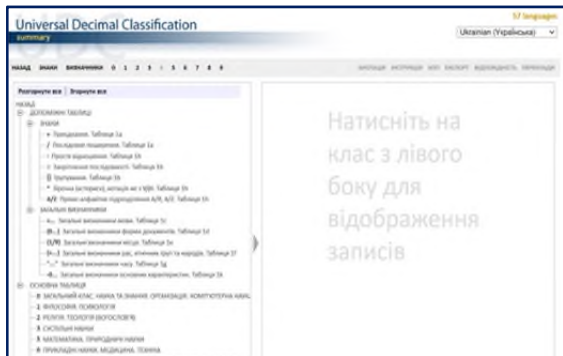
➤ **Інформаційна робота та обслуговування користувачів**

Одним із пріоритетних напрямків роботи НБ є інформаційна діяльність, яка зорієнтована, насамперед, на віртуального користувача та дистанційне обслуговування, що забезпечує доступність інформації та оперативність пошуку. Сучасний користувач потребує нових форм роботи та послуг, які були б доступні у будь-який зручний для нього час. Створені в бібліотеці університету онлайн-послуги, дистанційне обслуговування, електронні ресурси, наявність мережі Інтернет та Wi-Fi виступають дієвими формами цього напрямку діяльності.

Локальна мережа бібліотеки сьогодні об’єднує 24 персональні комп’ютери з доступом до мережі Інтернет та новий потужний сервер, в читальних залах створені зони Wi-Fi, функціонує Зал – інформаційних технологій.

Забезпечення доступу до бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування студентів та професорсько-викладацького складу університету відбувається згідно інформаційних запитів. Бібліотека здійснює інформаційний супровід наукової та навчальної діяльності університету: інформаційне забезпечення користувачів в системі ВРІ, ДОК; проведення Днів кафедр, Днів інформації, Днів фахівця, відкритих переглядів профільної літератури; інформаційне забезпечення напрямків колективних наукових тем кафедр, проведення занять та тренінгів з інформаційної культури.

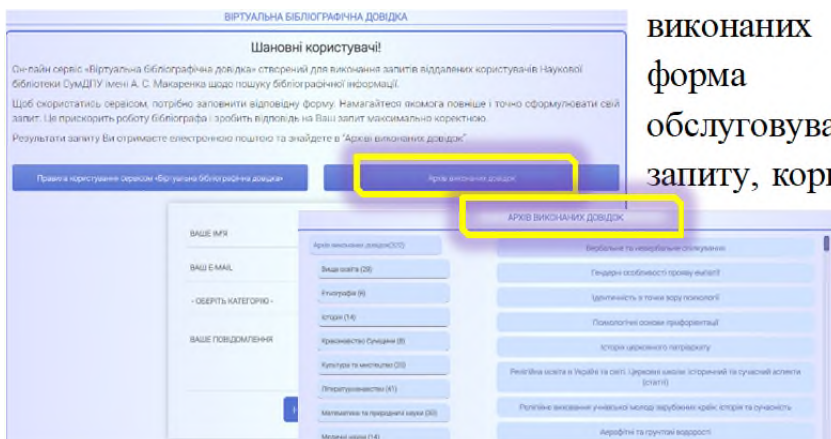
Із сайту бібліотеки у віддаленому доступі користувачі бібліотеки мають можливість скористатись послугою «Визначення індексу УДК». Заповнивши поля анкети, користувач отримує повний шифр УДК на адресу вказаної пошти. Індекс УДК можна визначити самостійно в меню сайту «Послуги та сервіси».

У роботі бібліотеки активно задіяна послуга «Електронна доставка документів». Користувачі мають можливість замовити електронною поштою статті із періодичних видань, фрагменти книг. Послуга надається безкоштовно.

Другий рік поспіль бібліотека надає можливість здійснювати попереднє замовлення документів із електронного каталогу через власний електронний формуляр.

На основі АБІС «УФД. Бібліотека» сформований та працює сервіс «Підручники до дисципліни». За допомогою цієї послуги користувач має змогу переглянути всі документи ЕК, пов'язані з вибраною дисципліною. Ця послуга дозволяє проводити моніторинг книгозабезпеченості навчального та наукового процесу (акредитація кафедр), покращує якість комплектування фонду.

Функціонує онлайн послуга «Віртуальна бібліографічна довідка» та «Архів

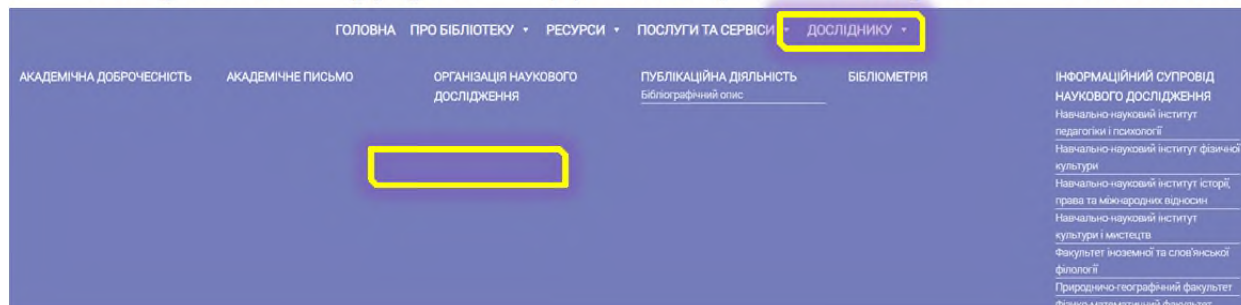
виконаних довідок». Це сучасна форма довідково-інформаційного обслуговування. Звернувшись з темою запиту, користувач отримує на власну

пошту тематичний список літератури, підібраний та укладений фахівцями науково-бібліографічного відділу.

За останні роки НБ для забезпечення наукового та навчального процесів університету створено ряд допоміжних послуг: проведення занять з інформаційної культури, замовлення книжкових виставок, замовлення екскурсій бібліотекою, оформлення списків літератури.

На головній сторінці сайту користувачі бібліотеки можуть ознайомитись з матеріалами рубрик «Досліднику», «Сторінка книгомана».

Новітнім кроком у процесі здійснення обслуговування користувачів стало запровадження автоматизованої книговидачі на всіх абонементях. Це стало можливим завдяки запровадженню нової версії 2.5.32 АІБС «УФД/Бібліотека» та придбання окремого програмного модуля (ОПМ) «WEB».

На виконання Постанови Кабінету Міністрів України «Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десятикової класифікації» НБ за останні роки виконано комплекс робіт із переведення електронного каталогу та фондів на нову систему класифікації. Це дало можливість привести бібліотечні фонди та каталоги до міжнародних стандартів класифікації документів, очистити фонди від застарілої та мало використовуваної літератури.

Важливим компонентом бібліотечної діяльності є культурно-просвітницька робота – цілеспрямований процес залучення молоді до пізнання культурних цінностей. Мета цієї діяльності – зробити бібліотеку центром комунікації студентів та викладачів. Інформаційно-комунікативні технології, які використовує бібліотека при проведенні культурно-масових заходів, допомагають зробити книгу привабливою і потрібною в очах студентської молоді.

За звітний період у стінах бібліотеки організовано та проведено 825 тематичних виставок та переглядів літератури, 190 різнопланових масових культурно-освітніх заходів. Перевага надавалась діалоговим формам,

матеріал вибудовувався у контексті сучасного бачення, нового осмислення подій та історичних явищ.

Найбільш задіяними формами і методами популяризації літератури стали: презентації нових книг, літературні, мистецькі заходи, усні журнали, історичні, екологічні, правові години, творчі зустрічі. Два роки тому НБ започатковано Арт-проект «Світ очима мистецтва». У межах якого відбуваються творчі зустрічі з яскравими особистостями мистецької спільноти Сумщини.

Щорічно бібліотека проводить тиждень заходів до Всеукраїнського дня бібліотек для популяризації читання в молодіжному середовищі та на відзначення Всесвітнього дня книги та авторського права – Тиждень молодіжної книги «Книга. Молодь. Інтелект».

Велику увагу бібліотека приділяє пропаганді книжкового фонду через Інтернет-простір. Віртуальні виставки, огляди, презентації виступають сучасним і оперативним засобом надання інформації та ефективним методом формування нової інформаційної культури. За рік на них розміщується інформація майже про 1 тисячу документів. Для зручності користувачів існує архів віртуальних виставок, який дозволяє за необхідності передивитись виставку у будь-який зручний час.

➤ Наукова та організаційно-методична робота Наукової бібліотеки

Складовими наукової діяльності бібліотеки традиційно виступають науково-бібліографічна, інформаційна, науково-методична та видавнича робота. Працівники бібліотеки поєднували у своїй діяльності бібліотечно-бібліографічну практику, здійснювали виявлення, формування, зберігання, наукове опрацювання та дослідження рідкісних видань XIX-XX ст., створювали бібліографічні покажчики, здійснювали соціологічні дослідження, організовували та брали участь у наукових семінарах і конференціях.

Науково-бібліографічна та інформаційна робота бібліотеки була спрямована на інформаційно-документальне забезпечення потреб науки та навчального процесу університету, інформаційну підтримку колективних наукових тем кафедр, інформаційний супровід наукових досліджень вчених університету та студентства.

У роботі бібліотеки за останні роки з'явився новий сегмент – відповідальність за поширення результатів науково-дослідницької діяльності вчених університету. Приділялась велика увага політиці покращення стану наповнення інституційного репозитарію, ознайомленню науковців із роботою DSpace, проводились індивідуальні консультування, редагувались описи нових надходжень до архіву, проводились інформаційні моніторинги публікаційної активності науковців. Матеріали наукометричного аналізу щоквартально розміщувалися на сайті бібліотеки.

Працівники бібліотеки проводили групові тренінги з базових питань наукометрії: «Бібліометричні та аналітичні інструменти Web of Science», «Забезпечення належної ідентифікації науковця у міжнародному науковому просторі», «Вибір видання для опублікування результатів досліджень», «Оформлення публікацій відповідно до вимог конкретних вітчизняних та міжнародних видань», «Визначення наукометричних показників авторів (індексу цитувань та індексу Гірша) за даними наукометричних платформ Scopus, Web of Science».

Для науковців університету бібліотекою було організовано проведення серії безкоштовних вебінарів компанії Clarivate Analytics з питань користування міжнародними реферативними та повнотекстовими базами даних; використання міжнародних стилів, правил цитування; створення, корегування авторських ідентифікаторів та їх функцій; можливостях Web of Science та Scopus; оформлення публікацій відповідно до вимог вітчизняних та міжнародних видань тощо.

Бібліотека брала активну участь у роботі університету з питань наукометрії та бібліометрії, здійснювала моніторинг наукового потенціалу університету та особистого рейтингу вчених в українському індексі наукового цитування, рейтингах міжнародного рівня.

Бібліотека долучилась до роботи з упровадження принципів академічної доброчесності. Організуються та проводяться семінари, тренінги, на яких розкриваються принципи академічної доброчесності, практичні навички академічного письма, правильного цитування джерел,

використання систем управління бібліографічною інформацією тощо. З вересня 2019 року на бібліотеку покладені обов'язки з перевірки на плагіат академічних робіт працівників та здобувачів вищої освіти університету. Були проведені роботи з підготовки договору та надання доступу до програмного продукту StrikePlagiarism.com. За рік здійснено перевірку 522 робіт.

Із метою вивчення сучасних пріоритетів взаємодії бібліотеки і читачів, досягнення релевантності бібліотеки запитам читачів, а також необхідності запровадження нових форм роботи НБ щорічно проводить соціологічні дослідження «Читач і бібліотека: сучасні пріоритети взаємодії». В анкетуванні беруть участь відвідувачі сайту бібліотеки та група найактивніших, зацікавлених відвідувачів абонементів бібліотеки під час проведення Тижня молодіжної книги. За результатами опитування здійснюється обробка та узагальнення зібраних даних, складаються аналітичні звіти.

Бібліотека щорічно активно долучається до проведення Міжнародного Тижня Відкритого Доступу. Проводяться відкриті тренінги для науковців «Розміщення результатів наукових досліджень в архіві відкритого доступу (eSSPUIR)», «Користування освітніми, науковими вебресурсами та сервісами».

Основним напрямком науково-видавничої діяльності бібліотеки є

бібліографування результатів наукової діяльності вчених університету та створення бібліографічних показників актуальної тематики. За період 2015-2020 роки бібліотекою укладені та підготовлені до друку 12 бібліографічних показників, із них 7 біобібліографічних, присвячених науковцям СумДПУ імені А. С. Макаренка.

До 95-річчя з нагоди заснування СумДПУ імені А. С. Макаренка було підготовлено науково-бібліографічний показник «Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка на шпальтах періодичних видань (1914-2019)».

Одним із напрямків роботи бібліотеки є формування позитивного іміджу. Бібліотека співпрацювала з Сумською обласною державною адміністрацією, міською радою, Сумською обласною організацією Національної спілки письменників України, діячами культури та мистецтв, письменниками, краєзнавцями Сумщини:

- участь у II Сумському Книжковому форумі, який проводився під патронатом міського голови О. Лисенка, у межах проєкту «Я – сумчанин»;
- участь у презентації спільного літературного проєкту Сумської ОДА, Сумської обласної організації НСП України та краєзнавців – «Сумщина. Велика спадщина».

Минулого року бібліотека взяла активну участь у відзначенні 95-річчя заснування СумДПУ імені А. С. Макаренка. Бібліотекою проведено:

- презентацію науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка на шпальтах періодичних видань (1914-2019)»;
- презентацію книжкових експозицій «Переможці конкурсів друкованих праць викладачів 2014-2018 рр.» та «Із рідкісного фонду бібліотеки Сумського педагогічного».

Шляхом організації книжкових переглядів НБ брала участь в міжнародних, всеукраїнських, обласних науково-практичних конференціях, семінарах, засіданнях круглих столів: «Сьогодення та історико-культурна спадщина Сумщини», «Сьогодення та історико-культурна спадщина православної церкви на Сумщині», «Реалії та перспективи розбудови

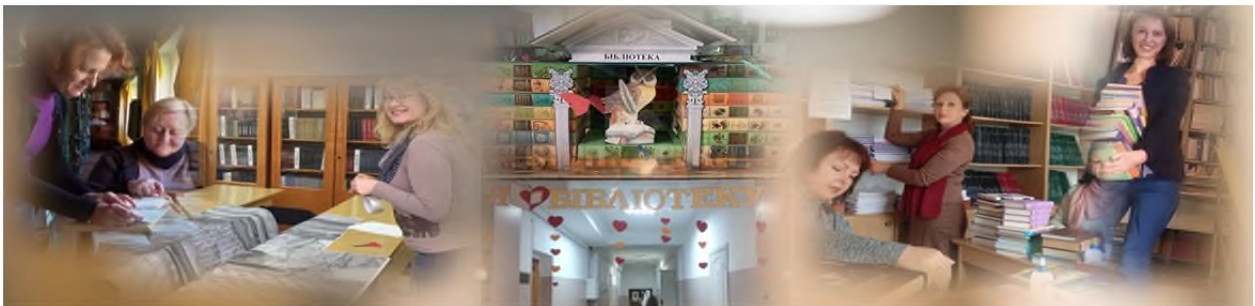

правової держави в Україні та світі», «Історико-філософські дослідження молодих учених», «Пантелеймон Куліш як національно-духовний феномен: аспекти сучасного наукового осмислення». Інформація щодо заходів висвітлювалась журналістами місцевих телерадіокомпаній.

Важливою складовою іміджу бібліотеки виступає вебсайт. Виконуючи інформаційну функцію, він реалізовує і іміджеву стратегію у плані комунікації з користувачами. Це, перш за все, публікації різноманітного контенту – бібліотечних новин, анонсів акцій, проєктів, заходів, буктрейлерів, віртуальних виставок, презентаційних інформаційних матеріалів. Через сайт користувачам надавалася інформація про структуру бібліотеки, електронні та документні ресурси, послуги.

Імідж бібліотеки тісно пов'язаний із уявленнями про бібліотеку та бібліотечну професію в суспільстві. Кожного року, використовуючи сучасний PR-інструментарій, бібліотека проводила тиждень заходів до Всеукраїнського дня бібліотек. У межах святкування відбулася акція «Стоп-кадр: один день із життя бібліотеки»; організовувалась бібліотечна фото-зона «Книжкове задзеркалля», книжкові інсталяції «Бібліотечна імпресія», «Бюро мудрої Сови», «Я люблю бібліотеку»; на сайті презентовано онлайн-портфоліо «Сьогодення бібліотеки СумДПУ».

Колектив книгозбірні продовжує позиціонувати бібліотеку як сучасний інформаційний та культурно-просвітницький центр, який забезпечує виробництво, накопичення, зберігання, використання і поширення знань, популяризацію бібліотечно-інформаційних ресурсів і послуг.

3.7. Міжнародне співробітництво

- співробітництво з науковими установами України та зарубіжжя, міжнародні угоди, укладені університетом;
- грантова діяльність;
- програми академічної мобільності;
- стажування у закордонних університетах викладачів та співробітників університету;
- візити закордонних гостей

Міжнародну діяльність СумДПУ імені А.С. Макаренка спрямовано на високоякісну підготовку іноземних громадян та осіб без громадянства, урізноманітнення форм співробітництва, поглиблення його змісту та підвищення результативності міжнародної наукової, освітньої, спортивної, творчої та культурної співпраці Університету із зарубіжними закладами освіти, міжнародними фондами та організаціями тощо.

➤ Співробітництво університету з науковими установами та міжнародними організаціями, міжнародні угоди, укладені університетом

Протягом 2015-2020 навчальних років Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка працював у межах угод про творче співробітництво з вищими та загальноосвітніми навчальними закладами та громадськими організаціями Білорусі, Болгарії, Великобританії, КНР, Німеччини, Польщі, Сербії, США Франції. На сьогодні плідна науково-педагогічна робота здійснюється у межах 36 двосторонніх угод Університету та його структурних підрозділів. Найбільш активно університет співпрацював із такими установами:

1. Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка (м. Мінськ, Білорусь);
2. Брестський державний університет імені А.С. Пушкіна (м. Брест, Білорусь);
3. Вітебський державний університет імені П. Машерова (м. Вітебськ, Білорусь);
4. Гомельський державний університет імені Ф. Скоріни (м. Гомель, Білорусь);
5. Мозирський педагогічний університет імені І. Шемякіна (м. Мозирь, Білорусь);
6. Великотирнівський університет імені Святих Кирила і Мефодія (м. Велико Тирново, Республіка Болгарія);
7. Казахським національним педагогічним університетом імені Абая (м. Алма-Ата, Казахстан)

8. Академія імені Яна Длугоша в м. Ченстохова (Польща);
9. Академія Музична імені Кароля Шимановського (м. Катовиці, Польща);
- 10.10. Поморська академія в Слупську (м. Слупськ, Польща);
11. Технічно-гуманістичний університет імені Казимира Пуласького в м. Радом (Польща);
12. Університет імені Яна Кохановського в м. Кельце (Польща);
13. Університет Марії-Кюрі Склодовської в Любліні (Польща);
14. Вармінсько-Мазурський університет (м. Ольштин, Польща)
15. Університет міста Ніш (Сербія);
16. Інститут педагогіки (м. Враньє, Сербія);
17. Загальноосвітні школи імені Аци Сінадінович (м. Лесковац) та імені Светі Сави (м. Владичін Хан, Сербія);
18. Північний національний університет м. Інчуань (КНР);
19. Цюнтайський педагогічний інститут (КНР);
20. Ланчжоуський університет (КНР);
21. Варненський вільний університет «Чорноризець Храбрый» (м. Варна, Республіка Болгарія)

На постійній основі ведеться співпраця з такими міжнародними організаціями як: Фонд імені Роберта Боша (Німеччина); Громадська організація «Коло підтримки «Суми-Допомога» (Німеччина); Німецька служба академічних обмінів (DAAD), Ради міжнародної освіти (США),

Програма імені Фулбрайта (США), Корпус Миру (США), Французький центр мовного та культурного співробітництва «Альянс Франсез» (Франція).

На базі Університету проводяться наукові заходи міжнародного рівня, серед яких міжнародні конференції, семінари, круглі столи, інтернет-конференції, майстер-класи іноземних фахівців. Для проведення досліджень та стажування щорічно викладачі та аспіранти виїжджають до університетів та науково-дослідних установ зарубіжжя, зокрема до Польщі, Німеччини, Румунії, Словаччини, США. Результатом стажувань є участь у викладачів у

міжнародних проєктах та подальша спільна робота у сфері наукової та педагогічної діяльності.

Студенти та аспіранти беруть участь у найбільш поширених програмах студентського культурного обміну та стажування за кордоном, в тому числі програмах підтримуваних урядами зарубіжних країн GlobalUGRAD (США), DAAD (Німеччина), Еразмус+ (ЄС) та ін. Крім того, студенти мають можливість стати учасниками програми «Au-Pair», «CampAmerica», «Work&Travel» і аналогічними програмами Німеччини, Фінляндії, Греції, Туреччини, США. Зростає кількість студентів, які беруть участь у мовних стажуваннях закордоном у Німеччині, Швейцарії, Австрії, Франції.

Протягом 2015-2020 рр. тісно співпрацював із міжнародними фондами та організаціями у галузі освітньої, наукової, методичної, спортивної співпраці.

22 березня 2018 року на базі кафедри теорії та практики романо-германських мов факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка відбувся Міжнародний науково-практичний семінар (Україна – Німеччина) «Мандрівні дні німецької мови» «DeuschtageMobilNord-Ost-Route» за участі лекторів Німецької служби академічних обмінів (DAAD).

Для викладачів та студентів університету було проведено три паралельні воркшопи за такими темами: «Інтерпретація текстів» (воркшоп для викладачів) – лектор (DAAD) Денні Клаппер (DenniKlapper); «Країнознавство із задоволенням» (воркшоп для студентів) – лектор (DAAD) Карстен Грунвальдт (KarstenGrundwald); «Крок до

Німеччини» (тренінг для студентів) – лектор (DAAD) Аня Ланге (AnjaLange).

Проведення Міжнародного науково-практичного семінару уможливило реалізацію таких видів освітньої діяльності, а саме: набуття науково-педагогічним колективом кафедри знань щодо сучасних методик навчання майбутніх вчителів-

філологів іноземним мовам; обмін інформацією щодо навчально-методичного забезпечення процесу вивчення студентською молоддю німецької мови; розвиток мовної компетентності студентів та педагогічних, науково-педагогічних працівників; проведення спільних наукових досліджень і розробок у галузі мовної освіти майбутніх фахівців освітньої галузі.

Дослідження студентки фізико-математичного факультету СумДПУ імені А.С. Макаренка Наталії Шинкаренко (наукові керівники – викладачі

кафедри бізнес-економіки та адміністрування Галина Ковтун та Віталій Омеляненко) у фіналі Міжнародного конкурсу «Black Sea Science – 2018» за результатами оцінювання міжнародною експертною комісією увійшло до топ-20 робіт секції «Економіка і управління». У своєму

дослідженні представниця СумДПУ імені А. С. Макаренка розглянула проблему стратегічного розвитку інноваційної сфери економіки країни.

Протягом 2019-2020 років група фахівців СумДПУ

імені А.С. Макаренка працювала на освітньому симпозіумі «Роль освіти в епоху дезінформації та технологічного прогресу» у межах проєкту «Вивчай та розрізняй: інформедійна грамотність», що реалізовується Радою міжнародних

наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольства США та Посольства Великої Британії в Україні, в партнерстві з МОН України та Академією української преси.

Наш Університет у числі десяти відібраних ЗВО України, які працюватимуть над модернізацією освітніх програм і модулів з підготовки майбутніх педагогів та імплементацією інформедійної грамотності, академічної доброчесності і навичок критичного мислення у навчально-виховний процес.

➤ **Грантова діяльність Університету**

В університеті продовжується дія гранту за програмою Європейської комісії Еразмус+ Модуль Жан Моне «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів». Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка займає 48 місце з 443 серед ЗВО України за кількістю іноземців та осіб без громадянства. Університет займає 107 позицію у міжнародній наукометричній базі Scopus. СумДПУ імені А.С. Макаренка займає 176 позицію серед ЗВО України за даними центру міжнародних проєктів «Євроосвіта» та групи експертів IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence. В університеті функціонує один із трьох філіалів Інституту Конфуція в Україні.

➤ **Програми академічної мобільності**

У межах співробітництва з Північним національним університетом (м. Інчуань, Китай) діє спільна програма «студентської мобільності 3+1», а також проводиться реалізація освітніх програм «академічної мобільності 3+1 та 2+1», «скорочений термін навчання 3+2», «обмін студентами та викладачами», «програма підготовки магістрів 4+1,5». У межах програми Еразмус+ створено програму академічної мобільності для студентів та викладачів спільно з Академією імені Яна Длугоша (м. Ченстохова) за

спеціальностями соціальна робота, соціальна забезпечення, менеджмент соціокультурної діяльності, фізична культура і спорт.

Магістранти ННІ історії, права та міжнародних відносин беруть участь у програмі подвійних дипломів та проходять навчання у Варненському вільному університеті ім. Чорноризця Храбра (Varna Free University, Болгарія).

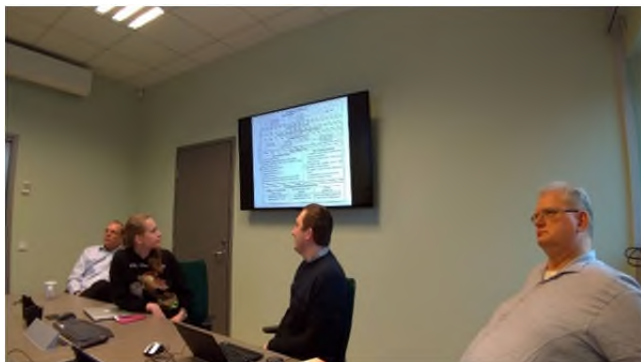
➤ Стажування у закордонних університетах викладачів та співробітників університету

Протягом 2015-2020 років науково-педагогічні працівники активно брали участь у різноманітних наукових заходах закордоном та проходили стажування у ЗВО інших країн. Найбільш яскравими слід виокремити такі.

Протягом 19-23 березня 2018 р. старший викладач кафедри бізнес-економіки та адміністрування, Віталій Омеляненко пройшов стажування з питань соціально-економічного розвитку у польському «місті інновацій» – Жешуві. Організатором програми стажування була Українсько-Польська Фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці» (IIASC) спільно з Жешувським політехнічним університетом ім. Лукасевича.

18-19 травня 2018 року викладач кафедри германської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка Денісова Д.Д. взяла участь у VII Міжнародній науковій конференції з філологічних студій, яка проходила на базі факультету іноземних мов Альфа БК

Університет у м. Белград, Сербія. Темою цьогорічної конференції була «Мова, література та емоції», у рамках якої Денісова Д. Д. представила доповідь «Persistent Anxiety: Literalized Emotion of Weird Fiction» («Безперестанна тривога: емотивний код химерної фантастики»), здійснивши апробацію деяких положень дисертаційного дослідження, над яким вона працює.

Цього року на конференції було презентовано більше 60 досліджень ученими, що прибули до Белграда з близько 20 країн світу. Стимулюючи виступи основних доповідачів: д. мед. н., генерального секретаря європейської асоціації сімейної терапії Невени Чаловської-Герцог (Сербія), д. ф. н. Даніеля Деїча (Румунія), письменниці Лаури Барни (Сербія) послугували плідним підґрунтям до подальших обговорень проблем літературознавства, лінгвістики, методики викладання іноземних мов, перекладознавства, театральної- та кінокритики. Кульмінацією та логічним доповненням до обговорюваних тем став показ атмосферного фільму сербського кінематографу «MotelintheWell».

20-23 вересня 2018 року відбувся візит ректора Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка доктора педагогічних наук, професора Ляного Ю.О. до Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові (Польща), яка з липня 2018 року піднялася у статусі до Університету гуманітарно-природничих наук.

У межах візиту відбулася трьохстороння зустріч ректорів двох українських університетів – Сумського державного педагогічного

університету імені А.С. Макаренка і Університету менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України та польського університету гуманітарно-природничих наук імені Яна Длугоша в Ченстохові. Саме ці навчальні заклади вищої освіти на базі польського університету цими днями спільно проводили XIII Міжнародну наукову конференцію присвячену 100-річчю польської педагогіки з чим і вітали модератора конференції пана професора Казіміша Радзинського та учасників пленарного засідання даної конференції ректори університетів – пані професор Анна-Гапіч Гавронська (Ченстохово), Микола Кириченко (Київ) та професор Юрій Лянной. Усі керівники зазначили важливість такої співпраці щодо спільної організації та проведення наукових конференцій, взаємної участі професорів у редакційних радах університетських збірників наукових праць, стажування студентів тощо.

Під час візиту відбулося підписання договору про співпрацю у проведенні спільного навчання студентів спеціальності «Соціальна робота» за освітнім рівнем «бакалавр» за так званою програмою «подвійний диплом». Навчання сумських студентів відбуватиметься паралельно в обох університетах починаючи з 1 жовтня цього року.

Крім того, за домовленістю з деканом факультету фізичного виховання Університету Яна Длугоша професором Елігіушем Малолепші та погодженням ректора польського університету з наступного навчального року буде реалізовуватися програма «подвійний диплом» для студентів Сумського педагогічного університету, які навчаються на спеціальностях «Фізичне виховання» і «Туризм».

Візит завершився цікавою екскурсійною програмою до польського монастиря «Ясна Гора», у якому зберігається Ченстоховська ікона Божої Матері, яка є шанованою найбільшою святинею католиків і православних.

16 жовтня 2018 року факультет іноземної та слов'янської філології та Ресурсний центр професійного розвитку вчителів англійської мови Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

отримали подарунок від американської волонтерської організації Дарієн Ейд Бук (DarienAidBook), некомерційної волонтерської організації, яка безкоштовно розповсюджує книги відповідаючи на запити від добровольців Корпусу Миру США.

З 19 по 30 листопада 2018 року к.і.н, доцент кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології Єспик Лариса Іванівна успішно пройшла зарубіжне науково-педагогічне стажування у м.Стальова Воля (Республіка Польща), організоване Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli за підтримки Центру українсько-європейського наукового співробітництва і отримала сертифікат, який підтверджує проходження стажування у науковій установі в країні, яка входить до Європейського Союзу.

Професор Семеног О.М. у складі сумської групи учасників українсько-польського проєкту Innowacyjny uniwersytet i przywództwo (Інноваційний університет та лідерство) різних фаз і років узяла активну участь у науково-практичному семінарі, на якому розглядалися важливі питання: «Система зовнішнього забезпечення якості».

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Коваленко Наталія Володимирівна взяла участь у тренінгу організованому у межах проекту "Platform for Analytics and Intercultural Communication" (PAIC), що організовує Інститут європейської політики (Берлін) спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва, Ініціативою з розвитку та дослідження аналітичних центрів «think twice UA» за сприяння Федерального міністерства закордонних справ Німеччини.

На початку листопада 2018 року кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури І.І. Брага взяла участь у IX Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції з україністики «Діалог мов – діалог культур. Україна і світ», яка дає змогу дослідникам-україністам із України та багатьох країн світу вести міжнародний науковий діалог і започаткувати спільні крос-культурні проекти. Незмінним організатором цього наукового форуму впродовж дев'яти років є Інститут слов'янської філології всесвітньо відомого Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана – одного з десяти найпрестижніших університетів Німеччини.

26 березня 2019 р. доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування Омеляненко Віталій взяв участь у 5th International Conference on Communication, Management and Information Technology (ICCMIT CONFERENCE'19), що відбулась у Відні (Австрія). У межах віртуальної сесії через skype він презентував результати дослідження, присвяченого моделюванню ефектів інноваційного співробітництва та виконаного представниками чотирьох університетів України (International Humanitarian University, Odessa; Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Sumy; Yu. Buhai International University of Science and Technology, Kyiv; Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv) та одного університету Польщі (University of Bielsko-Biala).

31 січня 2020 року відбувся півфінал Міжнародного фестивалю-конкурсу «Golden Time», який організовано компанією «Golden Project LTD» (Великобританія).

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка у цьому конкурсі представляла студентка Навчально – наукового інституту культури і мистецтв класу Ph.D., кандидата педагогічних наук, доцента Наталії Аркадіївни Фоломєєвої, солістка Народного театру – студії естрадного вокалу «Екстрім» Поліна Янковець, яка 10 лютого 2020

року виборола Гран-прі конкурсу та друге місце у номінації «Естрадний спів».

Доцент кафедри української мови та літератури Кумеда О.П. протягом 2017-2020 років проходила стажування в Університеті імені Костянтина Філософа м. Нітра Словацької республіки. Кумеда О.П. забезпечувала викладання всього циклу предметів україністики, передбачених програмами кафедри Східнослов'янські мови і культури.

➤ Візити закордонних гостей

У квітні 2017 року на базі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка відбулася зустріч із керівником Німецької служби академічних обмінів (DAAD) в Україні, доктором Гізелою Ціммерманн, лектором Німецької служби академічних обмінів (DAAD) у місті Суми, Карстеном Грюнвальдтом та першим проректором Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидатом наук з державного управління, доцентом Пшеничною Любов'ю Василівною, деканом факультету іноземної та слов'янської філології кандидатом філологічних наук, доцентом Коваленком Андрієм Миколайовичем та завідувачем кафедри теорії та практики романо-германських мов, кандидатом педагогічних наук, доцентом Солощенко Вікторією Миколаївною.

У ході зустрічі було обговорено актуальні питання академічної мобільності студентів України та Німеччини та визначено шляхи її активізації, міжнародні бакалаврські, магістерські та аспірантські програми (DAAD), мовами викладання, яких є англійська та німецька, інтернаціоналізацію навчальних програм, співробітництво між загальноосвітніми навчальними закладами, університетами та міжнародними службами академічних обмінів. Результатом зустрічі стала домовленість щодо подальшого співробітництва, зокрема пошук партнерських вищих

навчальних закладів Німеччини та впровадження спільних освітніх, наукових, організаційних проєктів між ними.

13-16 березня 2018 р. на запрошення Корпусу Миру США в Україні координатор ресурсного центру професійного вдосконалення вчителів англійської мови, заступник декана факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка Голубкова Н. Л. разом із волонтером Корпусу Миру Лоренсом Каном, який працює на факультеті викладачем англійської мови, взяли участь у роботі практичного семінару "Розробка та управління проєктами", який відбувся у місті Ірпінь Київської області.

Змістовні презентації міжнародної команди професійних тренерів із питань етапів розробки проєктів, визначення їхніх цілей і завдань, моніторингу та оцінювання їхньої ефективності та продуктивності викликали активне обговорення серед учасників семінару. Як результат цієї участі було розпочато роботу над розробкою та запровадженням проєкту з використання новітніх електронних технологій і ресурсів учителями загальноосвітніх шкіл міста Суми на базі нашого університету. Важливо зазначити, що грантові програми Корпусу Миру привернули увагу учасників практичного семінару та надихнули на творчу співпрацю українських партнерів із їхніми волонтерами.

Під час роботи практичного семінару його учасники мали змогу обмінятися досвідом і налагодити професійні зв'язки з колегами.

26 вересня 2018 року до Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка з офіційним візитом завітали Аташе з питань викладання англійської мови Посольства США в Україні пан Джон Сілвер (John Silver) і фахівець Відділу преси, освіти і культури Посольства США пані Лілія Шило.

У ході візиту відбулася зустріч із ректором університету доктором педагогічних наук, професором Лянним Ю.О., на якій були детально обговорені результати участі університету та факультету іноземної та слов'янської філології у міжнародній програмі «Спеціаліст із викладання англійської мови», що діє за підтримки Посольства США в Україні та Міністерства освіти і науки України й дала можливість запросити фахівця високої кваліфікації, яка має досвід викладання англійської мови як іноземної в ЗВО різних країн світу, стипендіата Державного департаменту США (English Language Fellow Program), магістра з викладання англійської мови як іноземної Венді А. Фінлейсон (Wendy A. Finlayson).

Під час робочого візиту пан Джон Сілвер зустрівся з деканом факультету іноземної та слов'янської філології Коваленко А.М. і заступником декана Голубковою Н.Л. У конструктивному діалозі були обговорені питання ефективної співпраці та планування роботи американського викладача, яка має бажання стати членом нашого факультету та нашої університетської освітянської громади.

Координатор ресурсного центру Голубкова Н.Л. зазначила, що участь у програмі «Спеціаліст із викладання англійської мови, стипендіат Державного департаменту США (English Language Fellow Program)» надала нам унікальну можливість обмінюватися професійним досвідом, розширювати професійні та особистісні зв'язки та стала важливим аспектом підвищення кваліфікації викладачів і становлення майбутніх учителів, яких потребує нова українська школа. Ми вдячні за величезну підтримку наших ініціатив регіональному офісу з питань викладання англійської мови Посольства США в Україні, а також особисто Аташе з питань викладання англійської мови Посольства США в Україні пану Джону Сілверу (John Silver) і фахівцю Відділу преси, освіти і культури Посольства США пані Лілії Шило.

Пан Джон Сілвер провів методичний семінар присвячений технологіям організації навчального процесу на уроках англійської мови Planning a Lesson. У роботі семінару взяли участь учителі шкіл м. Суми, викладачі та студенти факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Учасники семінару одноголосно дійшли висновку, що сучасний урок англійської мови повинен бути максимально унаочнений, із використанням

інформаційних технологій, мати комунікативну та соціокультурну направленість. Усі учасники семінару висловили слова вдячності пану Джону Сілверу за надзвичайно продуктивний семінар, який був проведений на високому науково-методичному рівні та надав можливість учасникам долучитись до скарбниці найкращого американського досвіду в царині викладання англійської мови.

Також були висловлені слова подяки організаторам семінару та побажання систематично проводити подібні семінари на базі Ресурсного центру професійного розвитку вчителів англійської мови СумДПУ імені А.С. Макаренка.

6 грудня 2018 року делегація Іньчуанського університету (КНР) приїхала, аби ознайомитися з базою СумДПУ та поспілкуватися зі студентами.

На зустрічі з ректором та проректорами вишу представники делегації обговорили успіхи китайських студентів, котрі навчаються в СумДПУ, питання навчання студентів за програмою «Два дипломи» та навчання китайських студентів у навчально-науковому інституті культури та мистецтв та на інших спеціальностях.

18 лютого 2019 року в університеті відбулася зустріч представників Французької Республіки в Україні – аташе з питань співробітництва в галузі французької мови Посольства Франції в Україні

паном Фабрісом ПЕТО, та аташе з питань наукового та університетського співробітництва Посольства Французької Республіки в Україні паном Сільвен Ріголле – з викладачами та вчителями французької мови нашого міста.

Під час зустрічі було презентовано можливості міжнародної співпраці України та Франції, окреслено плани подальшої взаємодії між нашим університетом та Institut français d'Ukraine і Alliance française. Французькі гості познайомили українських педагогів із сучасними платформами для вивчення та викладання французької мови, а також запропонували можливості стажування в Україні та за кордоном. У ході зустрічі йшлося також про працевлаштування студентів нашого університету на французьких підприємствах. «Франція дуже зацікавлена в кваліфікованих спеціалістах зі знанням французької мови. На сьогодні Франція посідає перше місце за кількістю створених робочих місць у Східній Європі», - зазначив Фабріс Пето. Сільвен Ріголле наголосив на необхідності посилення наукової співпраці між університетами.

Так, результатом зустрічі стали спільні плани: запрошення лектора з Франції для роботи зі студентами французького відділення; проведення міжнародної конференції «Перспективи співробітництва України та Франції в галузі освіти»; можливість отримання українськими студентами подвійних дипломів; мовні стажування для широкого загалу; участь університету у заходах Посольства Франції, Institut français d'Ukraine і Alliance française.

Візит аташе відкрив нові горизонти для розвитку університету та поширення вивчення французької мови в регіоні.

28 серпня 2019 року до Сумського державного педагогічного університету завітали представники Університету Хечжоу автономного району Гуансі-Чжуан Китайської Народної Республіки.

12 вересня 2019 року Сумський державний педагогічний університет відвідала делегація з Піднебесної, у складі представників Північно-Західного університету, Сіанської музичної консерваторії, Сіанського університету наук і технологій, Сяньянського педагогічного університету, Шанхайського педагогічного університету та університету наук і технологій Шенсі.

16 грудня 2019 до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка з офіційним візитом завітали Регіональний директор програм з викладання англійської мови Посольства США в Україні пан Тімоті Коллінз (Timothy Collins) і помічник аташе з питань культури Посольства США пані Лілія Шило.

У ході візиту відбулася зустріч із ректором університету доктором педагогічних наук, професором Лянням Ю.О., на якій були обговорені питання реалізації програми «Спеціаліст з викладання англійської мови» (English Language Fellow Program), що діє за підтримки Посольства США в Україні та Міністерства освіти і науки України, що

дала можливість запросити фахівця високої кваліфікації, яка має досвід викладання англійської мови як іноземної в ЗВО різних країн світу, стипендіата Державного департаменту США, магістра з викладання англійської мови як іноземної Венді А. Фінлейсон (Wendy A. Finlayson).

Пані Венді А. Фінлейсон запросила відвідати відкриті зайняття з англійської мови, які вона проводила для студентів факультету іноземної та слов'янської філології. Викладачем було продемонстровано вміння організувати та зацікавити студентів, вміле застосування відповідних форм роботи та інформаційних технологій.

Під час робочого візиту пан Тімоті Коллінз зустрівся з деканом факультету іноземної та слов'янської філології Коваленко А.М. і заступником декана Голубковою Н.Л. У конструктивному діалозі були обговорені питання ефективної співпраці та планування роботи американського викладача.

Участь у програмі «Спеціаліст із викладання англійської мови, стипендіат Державного департаменту США» надала нашим викладачам і студентам унікальну можливість обмінюватися професійним досвідом, розширювати професійні та особистісні зв'язки та стала важливим аспектом підвищення кваліфікації викладачів і становлення майбутніх учителів, яких потребує нова українська школа. Ми вдячні за величезну підтримку наших ініціатив регіональному офісу з питань викладання англійської мови Посольства США в Україні, а також особисто Регіональному директору програм із викладання англійської мови Посольства США в Україні пану Тімоті Коллінз і помічнику аташе з питань культури пані Лілії Шилю.

3.8. Соціокультурна та психолого-педагогічна робота:

- основні напрями соціально-гуманітарної, просвітницької та профілактичної роботи зі студентами;
- національно-патріотичне виховання;
- спортивно-масова та культурно-мистецька діяльність;
- волонтерська робота;
- психолого-педагогічний супровід навчально-виховного процесу;
- музейно-виставкова діяльність.

➤ Основні напрями соціально-гуманітарної, просвітницької та профілактичної роботи зі студентами

Головною метою виховної діяльності в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка є формування, розвиток і становлення особистості студента – майбутнього фахівця, що поєднує у собі високу освіченість, глибокі професійні знання, уміння і навички, активну громадянську позицію, широкий кругозір, гуманізм, любов і повагу до історії і традицій Батьківщини.

Зазначена мета досягається шляхом належної організації виховних заходів, що реалізують засади національно-патріотичного, інтелектуально-духовного, громадянсько-правового, морального, екологічного, естетичного, трудового та фізичного виховання студентської молоді, надання їм допомоги в життєвому самовизначенні, моральному, цивільному та професійному становленні; створення умов для самореалізації особистості. Виховання, як першорядний пріоритет в освіті, має стати органічною складовою педагогічної діяльності, інтегрованою у загальний процес навчання і розвитку майбутніх фахівців.

Ефективність та високий рівень виховної діяльності в університеті забезпечується завдяки дії комплексної системи виховання, яка базується на чіткій координації всіх ланок навчально-виховного процесу – від ректорату, деканатів, структурних підрозділів університету до студентського самоврядування. Організація виховних заходів в університеті покладається на відділ соціальної та культурно-масової роботи. До проведення виховної роботи залучені кафедри факультетів та інститутів, куратори академічних груп, студентська профспілка, студентське самоврядування університету, студентський клуб, психологічна служба університету, спортивний клуб. У виховній роботі викладачі та куратори академічних груп також активно співпрацюють із батьками студентів (регулярно проводяться батьківські збори, відбувається безпосереднє спілкування та листування).

Досягнення вищезазначених стратегічних виховних цілей передбачає систематичну й цілеспрямовану роботу за такими основними напрямками, як: заходи з національно-патріотичного виховання, культурно-масова, інформаційно-просвітницька діяльність, соціально-гуманітарна робота (волонтерська діяльність), соціальна робота з пільговими категоріями студентів, робота психологічної служби, організація спортивних заходів тощо.

Ефективність та високий рівень виховної діяльності в університеті забезпечується завдяки дії комплексної системи виховання, яка базується на чіткій координації всіх ланок навчально-виховного процесу – від ректорату, деканатів, структурних підрозділів університету до студентського самоврядування.

➤ **Національно-патріотичне виховання**

Національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямків діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Головною домінантою якого є виховання глибокої моралі, гуманних міжнаціональних взаємин, толерантності, культури, духовності кожного студента – майбутнього педагога, вихователя дітей та молоді ХХІ століття. Формування стійких якостей патріота та громадянина Української держави, професіоналізму, науково-педагогічного мислення, фізичної досконалості тощо.

За звітний період виховний процес в університеті організовано та проведено відповідно до загально-університетської «Концепції національно-патріотичного виховання студентської молоді в СумДПУ імені А. С. Макаренка», яка була створена на базі загальнонаціональної «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015 р.)», «Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Постанови Верховної Ради України «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (від 12 травня 2015 р. №373-VIII). Із урахуванням «Стратегії національно-патріотичного виховання» (від 18 травня 2019 р. №286/2019) а також на основі аналізу стану і проблем національно-патріотичного виховання на Сумщині.

У питаннях національно-патріотичного виховання студентства СумДПУ імені А.С. Макаренка були заплановані та реалізовані наступні заходи.

У музеї історії університету було проведено 432 екскурсії для 6909 відвідувачів. Щорічно проводиться вітальна акція «З добрим ранком, Ветеране!» та святковий концерт за участю ветеранів Другої світової війни.

Організовано 26 тематичних виставок: «Волю не дають, а здобувають!», «Партизанські реліквії», «Історія грошового обігу на Сумщині від давнини до сьогодення», «Генеza та розвиток натільного хрестика від давнини до сьогодення (на прикладі Сумщини). Проведено 29 круглих столів, історичних годин та вечорів пам'яті, 53 показів документальних фільмів присвячених національним святam і дням пам'яті й скорботи: «Війна. Український рахунок. Партизанський рух на Україні», «Великий Голод», «Правда про Чорнобиль», «Великий терор» та ін., 5 відкритих лекцій для першокурсників.

До Дня Перемоги та Дня визволення міста Суми від німецько-фашистських загарбників

- участь студентів та викладачів університету у щорічному параді до дня міста;
- показ документального фільму «Між Гітлером та Сталіним: Україна в Другій світовій війні»;
- круглий стіл на тему: «Роль та доля України у Другій світовій війні»;
- кураторські бесіди в академічних групах «Живий вогонь пам'яті»;

З нагоди Дня фізичної культури та Міжнародного дня студентського спорту

- розважально-спортивні змагання «Богатирські ігри» та «Веселі старти» між збірними командами інститутів та факультетів;
- парковий волейбол та інше.

До Дня партизанської слави

- перегляд документального фільму «Війна. Український рахунок. Партизанський рух на Україні»;
- круглий стіл на тему «Рух опору та колабораціонізм в період нацистської окупації Сумщини»;
- тематична виставка «Партизанські реліквії»;
- книжкова виставка-пам'ять «Живі у пам'яті народній»;
- екскурсії студентів університету до Путивльського краєзнавчого музею та Спаського лісу;
- та інше.

До Міжнародного Дня пам'яті жертв фашизму

- тематична виставка «Пройдуть роки, десятки років. Цього ніколи не забути»;
- круглий стіл на тему: «Не поправні втрати України у світовій війні»;
- показ документального фільму «Діти з безодні. Перерване мовчання»;
- бесіди в студентських групах «Пам'яті жертв фашизму».

До Дня захисника України та Дня українського козацтва

- вшанування воїнів, які віддали життя за цілісність та незалежність України, покладання квітів до Алеї Слави та запалення лампадок;
- перегляд документального фільму «Як ми стали добровольцями» за участю режисера та героїв фільму в актовій залі університету;
- фотовиставка «Воює та перемагає» у холі центрального корпусу;

- щорічний урочистий захід у «козацькому сквері» (біля пам'ятного знаку Петру Калнишевському);
- тематична виставка до днів мужності та слави захисників України «Реліквії Другої світової війни»;
- виступ військового оркестру та художнього колективу університету біля центрального корпусу університету;
- літературно-мистецький вечір-реквієм «Покрова Пресвятої Богородиці – свято козацьке»;
- година пам'яті «Подвиг заради Вітчизни»;
- тематичні кураторські години, присвячені Дню захисника України та Дню українського козацтва в інститутах та факультетах університету;

З нагоди Дня визволення України від німецько-фашистських загарбників

- тематична виставка «Живі у пам'яті народній»;
- показ документального фільму «Визволення України 1943-1944 рр.»;
- круглий стіл на тему: «Визволення України, визволення сталінізмом».

До дня пам'яті жертв голодомору 1932-1933 рр.

- перегляд документальних фільмів «Голодомор. Хлібна гільйотина» та «Великий голод»;

- виховний захід «Жнива скорботи» у фойє центрального корпусу університету;
- виставка-реквієм «Горіла свічка скорботи» та книжкова виставка-пам'ять «Колючий вінок голодомору»;
- бесіди в академічних групах «Пам'яті жертв голодоморів».

Вшанування пам'яті Героїв Крут та подій Української революції (1917-1921 рр.)

- участь студентів та викладачів університету у мітингу присвяченому пам'яті Героїв Крут біля пам'ятника Т.Г. Шевченку;
- книжкова виставка «Крути – трагедія і гордість України»;
- година-пам'яті «Ніколи не забути цих юних душ нескорений політ (до 100-річчя подій під Крутами)»;
- перегляд документального фільму «Крути. Молода Кров» студентами університету в «Агенції промоції «Суми»»;
- круглий стіл «Українське відродження 1917-1921 рр. Крути» та «Крути – 100-річчя героїчної боротьби української молоді»;
- віртуальна виставка «Шляхами української революції 1917-1921 років»;
- круглий стіл «Книга Ю. Горліса-Горського «Холодний Яр» у контексті революційних подій 1917-1922 рр.»;
- бесіди у студентських групах на тему: «Холодний Яр. Приклад незламності духу українців» та перегляд слайд презентації «Це нашої історії рядки: Українська революція 1917-1921 рр. Холодний Яр»;
- історична година «Останній гетьман української держави – Павло Скоропадський»;

До Дня Соборності України

- віртуальна стінгазета «День Соборності: мовою фактів і документів»;
- урочистий виховний захід до 100-річчя Соборності України;
- перегляд документального фільму «Символи Нашої Волі»;
- круглий стіл на тему: «Шляхи об'єднання України: ретроспектива та сучасність»;

До Дня Гідності та Свободи та Дня пам'яті Небесної Сотні

- участь студентів університету у I Всеукраїнському круглому столі з онлайн трансляцією «Формування патріота у вимірі Революції Гідності та пріоритетів «Нової школи»;
- Круглий стіл «Події Революції гідності та їх вплив на

сьогодення»;

- флешмоб пам'яті «Згадаймо Героїв Небесної Сотні» у фойє центрального корпусу університету;
- хвилина мовчання та запалення свічки пам'яті самовідданості та жертвності «лицарів Майдану»;
- участь студентів університету у Всеукраїнському студентському форумі «Допоки в собі не виховаєш українця»;
- година-реквієм «Небесна Сотня»;
- меморіальний турнір із футзалу пам'яті Героя України Олександра Аніщенка;
- тематична виставка «Вічна слава безсмертю хоробрих, які кличуть на подвиг живих»;
- кураторські години «День Гідності і Свободи – крок у Європу» та «Революція Гідності: три роки потому»;

До дня української писемності та міжнародного дня української мови

- участь студентів, викладачів та співробітників університету у написанні всеукраїнського радіодиктанту національної єдності;
  - міжуніверситетський флешмоб «Українська – мова єднання»;
  - відкрита лекція на тему: «Українська хата»;
  - вебінар із проблеми «Рідномовна і багатомовна освіта у контексті сталого розвитку суспільства»;
  - тематичні книжкові виставки до Дня української писемності та мови;
  - міжнародний конкурс із української мови імені Петра Яцика;
  - міжнародна інтернет-конференція «Багатомовна і рідномовна освіта в умовах сталого розвитку»;
  - виховний захід «Українська мова – духовний код нації»;
  - загальноуніверситетський конкурс стіннівок та інше.

З нагоди 160-річчя від дня народження та 100-річчя від дня смерті Івана Франка (2016 р.)

- конкурс письмових робіт, присвячених творчості І. Франка та Франківські читання;
- літературно-художня експозиція «Я понесу тебе в душі на дні ...»;
- літературно-музичне свято «Підеш ти у мандрівку століть з мого духа печаттю...»;
- літературний вечір «Лиш боротись – значить жити...» (за творчістю І. Франка);
- та інше.

З нагоди Дня народження Тараса Шевченка

- круглий стіл на тему: «Караюсь, мучусь, але не каюсь» (проведено у Сумському обласному художньому музеї імені Н. Онацького);
- читання віршів великого Кобзаря в інститутах та факультетах університету;
- покладання квітів до пам'ятника Т. Шевченка;
- мистецький майстер-клас з ліногравюри з використанням українських традиційних художніх технік;
- проведення вечора «Я на сторожі коло них поставлю Слово...»;
- виховний захід на тему «Жінки у творчості і долі Т.Г. Шевченка»;
- віртуальна експозиція «Не вмирає душа наша, не вмирає воля...» та виставка-інсталяція «Дивосвіт пера і пензля»;
- окрім того на факультеті іноземної та слов'янської філології проведено низку заходів присвячених пам'яті Олександра Олеся, Лесі Українки, Ліни Костенко, Остапа Вишні, Леся Курбаса та інших.

До свята Великодня

- виставка колекції писанок «Диво із див – українська писанка»;
- тематичні виставки сакрального мистецтва, «Генеза та розвиток натільного хрестика від давнини до сьогодення (на прикладі Сумщини) у музеї історії університету;
- засідання клубу писанкарів та відкрита лекція на тему «Орнаментика української писанки. Великодне диво»;
- культурно-етнографічний захід «Поезія української писанки»;
- відкрита лекція на тему «Від Пасхи до Трійці: традиції українського народу» (за участі протоієрея УПЦ М. Денисенка)
- та інше.

До роковин Чорнобильської катастрофи

- покладання квітів до пам'ятника «Жертвам Чорнобиля»;
- показ документального фільму «Правда про Чорнобиль» та круглий стіл на тему «Ядерна енергетика – користь чи загроза?»;
- виховна година «Вони життям платили за життя – світ атомний собою заступивши»;
- круглий стіл на тему: «Чорні крила біди»;
- виховні бесіди в студентських групах та інше.

До Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні

- щорічна святкова акція «З добрим ранком, ветеране!», привітання учасників бойових дій, колишніх співробітників університету;
- зустріч студентів університету з ветеранами Другої світової війни Гажієнком Геннадієм Семеновичем та Мельничуком Петром Петровичем;

- вітальна програма за участі ветеранів Другої світової війни;
- круглий стіл за участі ветеранів Другої світової війни «Сумщина у Великій війні» та «Спогади фронтовика»;
- вечірній показ художнього фільму «У бій йдуть одні старики» в актовій залі університету;
- акція-презентація світлин учасників Другої світової війни «Жива пам'ять в кадрах» у фойє центрального корпусу університету;
- книжкова виставка-пам'ять «Друга світова війна. Український вимір!»;
- кураторські бесіди в студентських групах «Живий вогонь пам'яті» та інше;

До Дня пам'яті жертв політичних репресій

- показ документального фільму «Великий терор Сталіна» та круглий стіл «Політичні репресії 1937-1938»;
- тематична виставка присвячена політичним репресіям в УРСР 1937-1938 рр.;

- бесіди на тему «Репресії 30-х років у Сумському державному педагогічному інституті»;
- відкрита лекція «Прояви політичних репресій на Сумщині (на прикладі Роменщини)»;

До дня української вишиванки

- фестиваль молодіжної творчості «Зігріє душу вишиванка»;
- участь студентів та викладачів університету у міському параді вишиванок;
- виставка вишитих рушників;
- флешмоб «Код української вишиванки!»

До Дня Конституції та Незалежності України

- бібліофест до дня Конституції України «Ти маєш право...» та книжкова експозиція «Конституція України – правова основа української держави»;
- святкові урочистості присвячені Дню прапора та Дню Незалежності України;

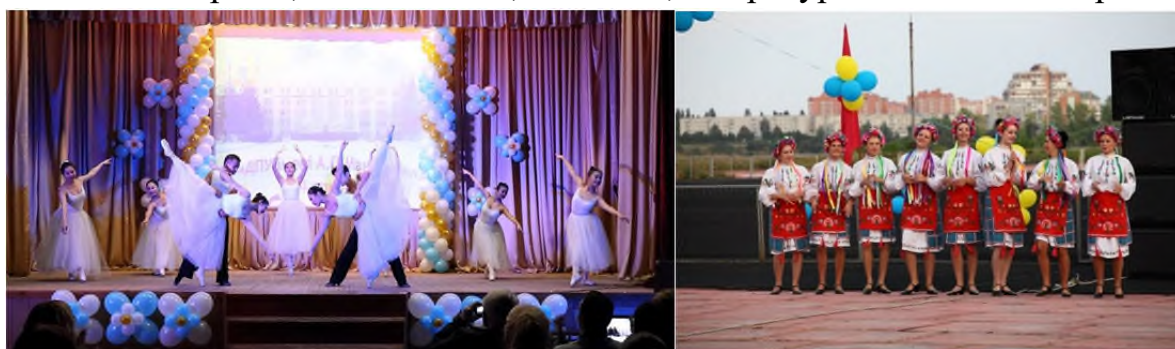
➤ Культурно-мистецька діяльність

Одним із важливих напрямків виховної роботи в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка є розвиток творчого потенціалу студентів та організація молодіжного дозвілля.

Культурно-мистецька діяльність є обов'язковою у нашому навчальному закладі, як основа правильного і здорового поглиблення студента в соціальне середовище університету. Культурно-масова діяльність здійснюється шляхом проведення: концертів, творчих конкурсів, конкурсів краси, і т.д. Студенти, беруть участь в різних видах заходів, вони мають можливість розкрити свій талант, відволіктися від навчального процесу, дати можливість розвиватися своїм творчим навичкам, а також зайняти власну нішу у позанавчальній діяльності. Під час підготовки до різних заходів ми використовували як традиційні, так і нові форми роботи.

У Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка діє 14 творчих колективів, які допомагають студентам розвивати акторські, танцювальні, вокальні, літературні здібності. Зокрема:

- Фольклорний гурт «Серпанок»; Ансамбль скрипалів; Оркестр; Народна академічна хорова капела; Народний театр – студія естрадного вокалу «Екстрім»; Жіночий хор; Ансамбль бандуристів «Мальви»;

Хореографічні колективи «Натхнення», «Квіти Китаю», та «Сакура»; Танцювальні колективи «Chili» і «Ласточки»; Гурток декоративно-ужиткового мистецтва; Фольклорно-драматичний гурток «Фольклорно-літературні традиції Сумщини», Центр творчої молоді «Креатив».

Щороку в СумДПУ проводиться понад 100 культурно-масових заходів, присвячених визначним всеукраїнським і міжнародним святам, знаменним датам. Уже стали традиційними посвята у студенти, святкові концерти до Дня працівників освіти, Міжнародного дня студента, Нового року, Дня науки (підбиття підсумків студентської науки та творчості), концертні вітання для учасників різноманітних міжнародних та всеукраїнських конференцій, що проходили на базі СумДПУ, та т. ін.

У грудні 2019 року відбулося святкування 95-річчя нашого університету, з нагоди якого проведено урочистості в академічному театрі імені М. С. Щепкіна. Перед початком заходу, учасники мали змогу познайомитися з фотовиставкою портретів «Краса облич вищої педагогічної освіти Сумщини», на якій був представлений сучасний керівний склад СумДПУ імені А. С. Макаренка. Неповторним мистецьким дарунком для учасників свята стали виступи творчих колективів: хорової капели навчально-

наукового інституту культури і мистецтв, інструментального ансамблю скрипалів, хореографічних колективів.

Розкриттю творчого потенціалу студентства сприяло щорічне проведення понад 20 різноманітних конкурсів і фестивалів. Традиційними,

зокрема, є: конкурс талантів художньої самодіяльності студентів I курсу, конкурси краси «Міс та містер університет», ліга сміху між командами факультетів та інститутів університету, конкурси стіннівок, фотоконкурси, конкурс на кращу іграшку для ялинки та ін.

Обдаровані студенти університету у 2015 – 2020 рр. здобули численні нагороди в обласних, всеукраїнських і міжнародних творчих змаганнях: призові місця у міських та всеукраїнських вокальних конкурсах: «Битва талантів» (м. Суми), «Зоряна надія» (м. Суми), «Голос країни» (м. Київ);

диплом третього ступеню у Всеукраїнському конкурсі студентських робіт з філософських наук на базі Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова (2016 р.); диплом І ступеня за участь у Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій пам'яті професора Балацького О.Ф. «Економічні проблеми сталого розвитку», диплом І ступеня за участь у Міжнародній конференції «Економіка для екології»; І місце у Міжнародному блиц-конкурсі з вебдизайну та комп'ютерної графіки серед студентів ЗВО, 2 місце у номінації «Краща 2D-векторна графіка»; диплом ІІІ ступеня у Всеукраїнському конкурсі студентських робіт із філософських наук на базі Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова; І місце в обласному літературному конкурсі «Студліт–2017»; ІІІ місце у ІІ етапі Всеукраїнського студентського турніру з філософії; лауреат обласного конкурсу читців, присвяченого пам'яті Т. Г. Шевченка, гран-прі міського конкурсу талантів.

• Спортивно-масова робота

Студенти СумДПУ виборювали призові місця серед чемпіонатів Світу, Європи, України, міжнародних та всеукраїнських змагань.

В університеті є всі необхідних умов та можливостей для здійснення різнобічних інтересів талановитої молоді та членів колективу університету у сфері фізично культури і спорту.

Студенти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка мають змогу займатися у секціях із олімпійських видів спорту таких як футбол, баскетбол, волейбол, пляжний волейбол, спортивна гімнастика, хокей на траві, плавання, легка атлетика, вільна боротьба, стрільба із луку, лижні гонки, біатлон, дзюдо, бадмінтон. Популярні також і ті види спорту, що не входять до програми Олімпійських ігор: панкратіон, спортивна аеробіка, спортивний туризм, футзал, індорхокей, атлетизм, сумо, пауерліфтинг.

Важливо відзначити те, що за звітний період зросла кількість студентів-іноземців, які з великим задоволенням займаються у спортивних секціях, входять до складу збірної команди університету з різних видів

спорту. Постійно відбуваються товариські зустрічі з баскетболу та волейболу між китайськими, туркменськими та українськими студентами.

Не відстаючи від студентського колективу, з великим задоволенням, викладачі та співробітники університету займаються оздоровчим фітнесом та аквааеробікою, футзалом, волейболом, плаванням.

Щорічно спортивний клуб «Прометей» спільно з дирекцією та викладацьким складом НН Інституту фізично культури, студентським самоврядуванням університету, студентським профкомом проводяться чемпіонати університету серед факультетських та інститутських команд із шахів, шашок, легкоатлетичного кросу, волейболу, баскетболу (жін., чол.), футзалу, настільного тенісу, бадмінтону, дартсу. Із великим успіхом проходять кубки деканів фізико-математичного, природничо-географічного факультетів та Інституту історії та філософії з видів спорту. А кубки директора НН Інституту фізичної культури є своєрідною спартакіадою серед студентів інституту.

Одними з найпопулярніших спортивних заходів, що є візитівкою нашого закладу є :

- Спортивний флешмоб «Зарядка», присвячений Дню фізичної культури і спорту;

Кубок директора НН ІФК з паркового волейболу, «Веселі старты», «Богатирські ігри», присвячені міжнародному Дню студентського спорту;

- Легкоатлетичний крос пам'яті О.Барабаша;
- Турнір з футзалу пам'яті С.П. Кізеєва;
- Різдвяний турнір з міні-футболу пам'яті В.К. Танькова;
- Футзальний турнір, присвячений міжнародному жіночому Дню;
- Меморіальний турнір, пам'яті О. Аніщенка з футзалу;
- кубок ректора з футзалу серед школярів;
- кубок ректора з волейболу;
- кубок ректора зі спортивної гімнастики;

Протягом звітнього періоду студенти-спортсмени університету приймали участь, ставали переможцями та призерами у змаганнях різного рівнів. Одним з головних факторів успіху наших спортсменів, за останні роки, стала всебічна підтримка адміністрації університету розвитку фізичної культури і спорту. Запорукою цього є відремонтовані та здані в експлуатацію спортивні споруди, а саме спортивна зала центрального корпусу, гімнастична і тренажерна зали, зал одноборств, басейн, що поліпшує умови для якісного

викладання фізичного виховання та спортивних дисциплін, дає можливість проводити змагання різного рівня.

Ще одним важливим аспектом розвитку матеріально-технічної бази для занять фізичного виховання та спорту є постійно оновлюваний інвентар, придбання якого дає змогу створювати нові спортивні секції. Оновлена спортивна екіпіровка з логотипами нашого університету має не тільки естетичний характер, а й профорієнтаційний.

Одним із найважливіших аспектів підтримки розвитку спорту сьогодні є його фінансування. Адміністрація університету постійно шукає можливості для повного покриття необхідних витрат за участь наших студентів у галузевих змаганнях. Найголовнішим фактором створення необхідних умов для розвитку фізичної культури та спорту є наш висококваліфікований професорсько-викладацький склад, який завдяки своїй педагогічній майстерності виховує, навчає, тренує, спонукає до занять фізичним вихованням та спортом та разом зі студентами йде до нових перемог.

Завдяки цій концепції розвитку та підтримки фізичної культури і спорту університет має можливість конкурувати за перші місця з іншими закладами вищої освіти в міській спартакіаді, обласній, Всеукраїнській та Всесвітній універсіадах. Результатом проведеної роботи у 2015-2020 роках є успіхи наших студентів на українських та світових аренах. Серед вагомих результатів є:

- команда ІФК СумДПУ – п'ятиразовий бронзовий та срібний призер чемпіонату України з хокею на траві;

Команда СКІФ – СумДПУ приймала участь у XIV (2019/20) Чемпіонаті України серед ЗВО та зайняла почесне 4 місце

- футзальна команда - чемпіон студентської ліги Сумщини та призер Всеукраїнської ліги;

•

- Гуменюк Антон, Гавриленко Антон, Швець Вадим, Філь Максим – гравці, Чхайло М.Б., Краченко І.М., Гладов В.В. - тренери – володарі кубку Андалузії, чемпіони Європи та Світу з футзалу серед спортсменів із вадами зору;
- команди з футболу та пляжного футболу – входили до четвірки кращих команд України серед ЗВО;
- збірні команди зі спортивної аеробіки – багаторазові переможці та призери чемпіонатів та кубків України;

- Олександр Зінченко – чемпіон англійської Прем'єр Ліги з футболу; володар кубку Англії та кубку англійської футбольної ліги;
- чемпіони та призери всеукраїнських універсіад із боротьби вільної (Арчая Ілля І м., Борута Олексій ІІІ м.), зі стрільби із лука (Січеннікова Лідія І м, Павлова Анастасія І м. командне ,Косташ Михайло і Шишкін Микита І к.);

- Кожокар Іван – чемпіон Світу зі стрільби із лука в приміщенні серед юніорів;
- бронзова призерка зі стрільби із лука Всесвітньої універсіади Хочина Ірина;

- Затилкіна Анна – переможниця Дефлімпійських ігор та чемпіонка Європи з пляжного волейболу серед спортсменів з порушенням слуху;

- Журавок Юлія – чемпіонка та срібна призерка чемпіонату Європи з біатлону, переможниця кубку IBU;
- Рикун Анна – чемпіонка Європи та Світу з класичному жимі лежачі серед юніорів;

- Катерина Великодна – бронзова призерка чемпіонату Європи зі спортивної аеробіки;

- Ніконець Денис – срібний призер чемпіонату Світу з панкратіону;
- Сушко Олена - срібний призер чемпіонату Світу з панкратіону;
- Воскобойнік Анастасія – срібний призер чемпіонату Світу з панкратіону;
- Галета Андрій – бронзовий призер чемпіонату Світу з греплінгу серед юніорів.
- Москаленко Тимур – чемпіон Світу з кікбоксингу;
- Урсакі Олександр – бронзовий призер міжнародного рейтингового турніру з сумо.

Традиційним у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка є проведення щорічних регіональних та Всеукраїнських чемпіонатів з класичного та СПА-масажу, призерами якого є студенти спеціальності фізична терапія нашого університету.

➤ **Волонтерська робота**

Великою мірою формуванню у майбутніх педагогів людяності, як невід'ємної риси української ментальності сприяє волонтерська діяльність, до якої залучаються студенти різних факультетів та інститутів університету. Саме для поглиблення знань з волонтерської діяльності майбутніх вчителів-дефектологів при кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти у 2016 році був створений Студентський науково-методичний центр «Крок назустріч». Центр відкритий до співпраці, із часом ряди волонтерів із числа студентів названих вище спеціальностей, поповнилися волонтерами з числа молоді Сумщини небайдужої до життєвих проблем осіб із особливими потребами.

Протягом звітного періоду було проведено більше 200 волонтерських заходів у 13 напрямках. Серед них:

- проєкт «Особливі майстри» (проведення майстер-класів для дітей та підлітків з особливими освітніми потребами міста Суми та Сумської області);
- проєкт «Школа для батьків дітей з особливими освітніми потребами «Запрошуємо до розмови»;
- проєкт «Благодій»;
- проєкт «Майстерня розвиваючих іграшок»;
- проєкт «Спорт без обмежень»;
- театральні студії для молоді з особливими освітніми потребами;
- інтерактивні вистави та ігрові програми до свят;
- змістовні екскурсії;
- участь у міжнародних волонтерських проєктах, наприклад «LOTS OF SOCKS», що присвячена Всесвітньому дню людей з синдромом Дауна;

- участь у обласному фестивалі «Розмай», в якому взяли участь 90 дітей із особливими освітніми потребами з 18 закладів Сумської області;
- щорічні благодійні акції: «Квіти для мами» до свята Дня матері;
- «Писанкові барви» до свята Великодня.

Протягом звітнього періоду відбувались заняття в «Школі волонтера» та популяризувались ідей та цінностей волонтерства серед студентів університету та жителів міста Суми, що сприяло створенню позитивного іміджу СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Одним із важливих напрямків виховної роботи є інформаційно-просвітницька діяльність. За звітний період в університеті було організовано численні семінари, круглі столи, лекції виховної тематики, тренінги, присвячені актуальним проблемам громадського життя. Зокрема, проводилася систематична й цілеспрямована інформаційно-освітня робота щодо профілактики проявів ксенофобії й расизму в студентському середовищі.

Особлива увага в СумДПУ приділяється вебсайту та інформаційному простору. Події СумДПУ висвітлюються не тільки на сайті, а й у соціальних мережах. У 2017 році було створено групу у соціальній мережі фейсбук

«Прес-центр СумДПУ» (www.facebook.com/pressSSPU), ще одна спільнота Інстаграм була створена у 2018 році, спільноти працюють з метою більшого інформування студентів, викладачів та співробітників щодо різноманітних заходів та подій в університеті, а також поза його межами, враховуючи міські та обласні заходи.

З метою популяризації університету розгорнута компанія на вулицях м. Суми на великих банерах. У 2016 році в ефірі популярного на Сумщині недержавного телеканалу «АТV» почала виходити щотижнева програма «SumDPU online», назва якої розкриває зміст телевізійного проекту – актуальні новини поточного життя університету, насиченого цікавими подіями за участі викладачів і студентів.

Не менш важливим аспектом інформаційно-просвітницької роботи у 2015-2020 н. р. було донесення до студентства інформації про способи збереження здоров'я. Так, для студентів за участі психологічної служби, а також начальника відділу хорони здоров'я СумДПУ імені А. С. Макаренка були проведені лекції щодо запобігання поширення грипу, COVID-19 та інших гострих респіраторних захворювань, влаштовувалися зустрічі зі спеціалістами Клініки, дружньої до молоді, а також співробітниками поліції.

Протягом звітного періоду проводилися численні просвітницькі зустрічі з провідними діячами української та зарубіжної культури та спорту. Відбулася зустріч із гравцем національної збірної України з футболу, та англійського клубу Манчестер Сіті, володарем кубку Англії та кубку англійської ліги, чемпіоном англійської прем'єр-ліги – студентом навчально-наукового інституту фізичної культури Зінченком Олександром; з поетом, письменником, журналістом та одним із авторів проєкту «Сумщина. Велика спадщина» Євгенієм Положієм; із відомими українськими письменниками та поетами: Вертіль Олександр, Ірен Роздобудько, Володимир Лис, брати Капранови, Олег Корнієнко, Людмила Ромен.

Однією із найактуальніших проблем сучасності є взаємодія людини з природою. Важливим аспектом у вирішенні проблеми збереження природних ресурсів є освіта людей в області навколишнього середовища, екологічне виховання всього населення, а особливо молодого покоління. Екологічне виховання тісно пов'язане з естетичним і моральним, сприяє формуванню моральних почуттів обов'язку і відповідальності за збереження природи, спонукає до природоохоронної діяльності. Студенти, викладачі та співробітники СумДПУ протягом звітного періоду постійно брали участь у заходах із благоустрою навколишнього середовища університету, міських та всеукраїнських толоках, різноманітних акціях, метою яких є охорона довкілля

Таким чином, протягом звітного періоду виховна робота в університеті здійснювалася з урахуванням принципу послідовності, системності й наскрізності, привнесення виховних аспектів в усі форми освітнього процесу.

➤ Музейно-виставкова діяльність

З метою формування позитивного іміджу збройних сил України, проводяться зустрічі студентів з учасниками АТО (ООС).

На будівлі центрального корпусу університету встановлено та урочисто відкрито пам'ятні дошки загиблим захисникам України, Герою України Аніщенку Олександрю Григоровичу (6 травня 2016 р.).

У музеї історії університету створено експозицію «Волю не дають, а здобувають» присвячену подіям на Донбасі. Вшановується пам'ять колишніх студентів, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України; підполковника СБУ Ширкова Сергія Івановича; солдата Наріжного Максима Сергійовича, добровольців Абрамітова Артура Юрійовича та Лободи Едуарда Віталійовича.

Щорічно в університеті проводиться семінар-практикум «Надання допомоги пораненим в умовах бойових дій» за участі військовослужбовців.

У період активної фази ведення бойових дій на Донбасі, студенти, викладачі, співробітники та керівництво вишу брали активну участь у благодійних акціях по збору коштів, теплих речей, книг, настільних ігор та продуктів харчування для підтримки військовослужбовців збройних сил України, задіяних в зоні АТО (ООС).

Для студентів першого курсу проводяться екскурсії «Центральними вулицями міста Суми». Також в інститутах та факультетах організовані планові краєзнавчі екскурсії з метою ознайомлення студентів із географічним, історичним, мистецьким та соціальним минулим Сумщина та України. (Зокрема до Путивля, Ромен, Новгород-Сіверського, Батурина, Умані, Чернігова, Полтави, Києва, Львова та багатьох інших міст.)

Олександр Зінченко – студент-магістрант СумДПУ імені А.С.Макаренка, член збірної команди України з футболу, двічі чемпіон англійської Прем'єр Ліги з футболу; та двічі володар кубку Англії та кубку англійської футбольної ліги у складі команди «Манчестер Сіті» передав до музею Університету Макаренка футболку та м'яч з автографом.

Одним із найважливіших напрямів виховної роботи в університеті є правове виховання студентів, яке спрямовується на формування в них правової культури громадянина України, що складається передусім зі

свідомого ставлення до своїх прав і обов'язків перед суспільством і державою, поваги та свідомого виконання Конституції та законів України, готовності до активної участі в громадсько-політичному житті регіону та держави.

Значно зросла діяльність в звітному напрямі після створення в університеті в 2016 р. кафедри права та методики викладання правознавства. Науково-педагогічними працівниками кафедри ведеться активна співпраця з ГУНП в Сумській області, судами, СБУ, органами прокуратури та юстиції області. У межах вивчення правових дисциплін та в ході проведення діяльності з правового виховання організовуються екскурсії до вищеперерахованих установ та зустрічі й консультації з представниками правоохоронних органів та органів державної влади й місцевого самоврядування.

Значно зросла діяльність в звітному напрямі після створення в університеті в 2016 р. кафедри права та методики викладання правознавства. Науково-педагогічними працівниками кафедри ведеться активна співпраця з ГУНП в Сумській області, судами, СБУ, органами прокуратури та юстиції області. У межах вивчення правових дисциплін та в ході проведення діяльності з правового виховання організовуються екскурсії до вищеперерахованих установ та зустрічі й консультації з представниками правоохоронних органів та органів державної влади й місцевого самоврядування.

Із початком карантинних обмежень у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) в університеті проводиться активна діяльність з ознайомлення студентів із нормативно-правовою базою щодо боротьби з коронавірусом.

3.9. Фінансове, матеріально-технічне та адміністративно-господарське забезпечення діяльності університету:

- виконання кошторису Університету;
- структура доходів спеціального фонду та за надані платні послуги в розрізі факультетів/навчально-наукових інститутів;
- заробітна плата працівників;
- стипендіальне забезпечення;
- фінансування студентського самоврядування;
- фінансові перспективи університету;
- господарська діяльність, експлуатація споруд та інфраструктури університету;
- охорона праці та безпека життєдіяльності;
- розвиток інформаційних технологій.

➤ Виконання кошторису університету

Фінансове, матеріально-технічне та адміністративно-господарське забезпечення діяльності Університету спрямовані на організацію та виконання його основних завдань, а також на соціальний захист членів університетського колективу, створення належних умов праці та відпочинку всіх категорій працівників та осіб, що навчаються.

Основою Програми соціально-економічного розвитку є План фінансування Університету. Університет має диверсифіковані джерела фінансування. Це фінансування від Міністерства освіти і науки України, а також: плата за навчання студентів, які навчаються за контрактом, плата за додаткові освітні послуги, плата за проживання в гуртожитку, доходи від оренди, благодійні внески, субвенції місцевого бюджету.

Кошториси Університету затверджуються Міністерством освіти і науки України. Видатки проводяться відповідно до бюджетних асигнувань, затверджених кошторисів та планів використання коштів за бюджетними програмами.

Одним із пріоритетних завдань розвитку Університету є щорічне збільшення фінансування. Починаючи з 2016 року Університет постійно збільшує фінансові надходження, як за рахунок коштів загального фонду так і за рахунок власних надходжень.

Таблиця 1.1

Фінансові надходження університету

Джерело надходжень	Рік (млн. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (10 міс.)
Фінансування Міністерства освіти і науки України	53,1	65,2 (+12,1)	81,1 (+15,4)	103,3 (+22,2)	71,3
Кошти спеціального фонду отримані від навчання контрактних студентів	17,6	23,6 (+6,0)	34,7 (+11,1)	39,1 (+4,4)	27,7
Кошти спеціального фонду отримані як плата за проживання в гуртожитку	4,5	6,7 (+2,2)	7,8 (+1,1)	9,1 (+1,3)	6,4
Кошти спеціального фонду отримані доходи від оренди	0,15	0,11	0,13 (+0,02)	0,12	0,04
Благодійні внески	0,23	0,45 (+0,22)	1,01 (+0,9)	0,49	0,4
Субвенція місцевого бюджету	-	-	0,29	0,03	-

За період з 2016 по 2020 роки загальне фінансування Університету склало **554,7 млн. грн.**

Протягом звітного періоду Міністерство освіти і науки України профінансувало Університет з чотирма програмами, це:

- Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики – **306,0 млн. грн;**
- Виплата академічних стипендій студентам (курсантам), аспірантам, докторантам закладів фахової передвищої та вищої освіти – **65,1 млн. грн.;**
- Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ – **2,9 млн. грн.;**
- Державне пільгове довгострокове кредитування на здобуття освіти – **0,1 млн. грн.**

Таблиця 1.2

***Розподіл коштів по рокам за програмами фінансування
Міністерства освіти і науки України***

Джерело надходжень	Рік (млн. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (10 міс.)
2201160 Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики	36,8	52,9 (+16,1)	68,3 (+15,4)	89,2 (+20,9)	58,8
2201190 Виплата академічних стипендій студентам (курсантам), аспірантам, докторантам закладів фахової передвищої та вищої освіти	16,0	12,1	12,3 (+0,2)	13,0 (+0,7)	11,7
2201040 Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ	0,3	0,2	0,5 (+0,9)	1,0 (+0,5)	0,9
2201210 Державне пільгове довгострокове кредитування на здобуття освіти	-	-	-	0,1	-

Протягом звітнього періоду, крім фінансування Міністерства освіти і науки України університет отримав **180,7 млн. грн.** коштів на рахунки спеціального фонду за двома програмами, це

- Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики – **180,3 млн. грн;**
- Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ – **385,6 тис. грн.**

Проведення професійно-освітньої орієнтації та формування позитивного іміджу університету дозволило щорічно збільшувати контингент як вітчизняних так і іноземних студентів, що навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб, що надало можливість збільшити обсяг спеціального фонду університету з **22,2 млн. грн.** до **48,3 млн. грн.** за п'ять років.

Таблиця 1.3

**Розподіл коштів по рокам отриманих як плата за послуги за
програмою 2201160 Підготовка кадрів закладами вищої освіти та
забезпечення діяльності їх баз практики**

Джерело надходжень	Рік (млн. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (10 міс.)
Від послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх основної діяльністю	17,6	23,6 (+6,0)	34,7 (+11,1)	39,1 (+4,4)	27,7
Від додаткової господарської діяльності	4,5	6,7 (+2,2)	7,8 (+1,1)	9,1 (+1,3)	6,4
Від оренди майна бюджетних установ	0,15	0,11	0,13 (+0,02)	0,12	0,04
Благодійні внески	0,23	0,45 (+0,22)	1,01 (+0,9)	0,49	0,4
Гранти (Erasmus+)			90 тис.\$		

Університет має чотири навчально-наукових інститути та три факультети. Кожен із інститутів та факультетів щорічно збільшує надходження від навчання студентів, що навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб.

Таблиця 1.4

**Розподіл надходжень за навчально-науковими
інститутами та факультетами**

Підрозділ	Рік (млн. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (10 міс.)
Навчально-науковий інститут фізичної культури	5,9	7,9 (+2,0)	11,8 (+3,9)	13,0 (+1,2)	9,8
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології	4,6	5,5 (+0,9)	7,1 (+1,6)	7,6 (+0,5)	7,2
Навчально-науковий інститут культури і мистецтв	1,1	2,7 (+1,6)	3,8 (+1,1)	4,1 (+0,3)	3,3
Факультет іноземної та слов'янської філології	3,6	4,6	6	6,8	3
Навчально-науковий інститут історії та філософії	0,7	0,9 (+0,2)	1,8 (+0,9)	2,4 (+0,6)	1,7
Природничо-географічний факультет	1,0	0,9	2 (+1,1)	2,8 (+0,8)	1,4
Фізико-математичний факультет	0,7	1,1 (+0,4)	2,2 (+1,1)	2,4 (+0,2)	1,3
Разом:	17,6	23,6 (+6,0)	34,7 (+11,1)	39,1 (+4,4)	27,7

Університет надав додаткові освітні послуги **3130 особам**.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 року № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватись навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності», та відповідно до Положення про порядок надання платних освітніх та інших послуг, які надаються Сумським державним педагогічним університетом імені А.С.Макаренка, затвердженого вченою радою Університету (протокол № 4 від 26.11.2012 року), відділом здійснюється робота щодо організації та забезпечення в університеті додаткових платних послуг. Це – навчальні курси різного спрямування й курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників інших закладів, установ і організацій.

Відділ працевлаштування, професійно-технічної освіти та додаткових платних послуг здійснює роботу за такими напрямками:

- Надання додаткових платних послуг;
- Курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників;
- Професійно-технічна освіта.

Протягом 5 років відповідно до запитів студентів та громадян міста і області відділом працевлаштування було організовано роботу багатьох навчальних курсів за різними напрямками, а саме: «Образотворче мистецтво»; Курси іноземних мов (англійська, німецька, іспанська, французька, польська, китайська мови); Російська мова (для студентів іноземців); «Жестова мова»; «Організатор масових заходів, аніматор»; «Лікувальний та спортивний

масаж»; «Спа-технології східної системи масажу»; «Мануальні масажні техніки, м'язове тестування, основи фізіотерапії та акупресура»; «М'які мануальні техніки з елементами фізіотерапії»; «Вертебрологія»; «Основи дієтотерапії»; «Фітнес-тренер»; «Інформатика»; «Основи фотомистецтва»; «Візаж»; «Українська мова»; «Базовий Make-up»; «Косметик»; «Доглядова косметологія», «Арт-терапія»

Окрім курсів різного спрямування, відділом надаються додаткові платні послуги, а саме: Навчання дітей плаванню (для дітей молодшого шкільного віку); Заняття з аквааеробіки; Індивідуальне відвідування басейну; Логопедичні послуги науково-практичного центру кафедри логопедії; Додаткові заняття з музики (індивідуальні консультації для студентів Навчально-наукового інституту культури та мистецтв); Надання витягів з навчальних планів та програм для легалізації дипломів за кордоном; Заняття з фітнесу для студентів; Тренінги з інклюзивної освіти; Атестація осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою; Професійне навчання безробітних за програмою «Соціальна робота»; Також протягом 5 років відділ працевлаштування, професійно-технічної освіти та додаткових платних послуг проводив підготовку за такими робітничими професіями: «Нянька», «Гувернер»; «Молодша медична сестра з догляду за хворими»; «Охоронник».

Відділ проводить курси підвищення кваліфікації за 27 акредитованими програмами. Результати діяльності відділу наведені в таблицях нижче.

Додаткові платні послуги

Навчальний рік	Кількість осіб	Отримана сума
2015-2016 н.р.	430 осіб	213 691, 00 грн.
2016-2017 н.р.	1 156 осіб	546 242, 00 грн.
2017-2018 н.р.	1 243 особи	1 177 475, 00 грн.
2018-2019 н.р.	2 827 осіб	1 700 913, 00 грн.
2019-2020 н.р.	3 124 особи	1 174 770, 00 грн.
Всього:	8 780 осіб	4 813 091, 00 грн.

Підвищення кваліфікації

Навчальний рік	Кількість осіб	Отримана сума
2015-2016 н.р.	184 особи	105 100, 00 грн.
2016-2017 н.р.	152 особи	97 100, 00 грн.
2017-2018 н.р.	206 осіб	154 234, 00 грн.
2018-2019 н.р.	277 осіб	221 210, 00 грн.
2019-2020 н.р.	271 особа	252 550, 00 грн.
Всього	1 090 осіб	830 194, 00 грн.

Професійно-технічна освіта

Навчальний рік	Кількість осіб	Отримана сума
2015-2016 н.р.	35 осіб	37 206, 00 грн.
2016-2017 н.р.	49 осіб	81 844, 00 грн.
2017-2018 н.р.	12 осіб	32 400, 00 грн.
2018-2019 н.р.	26 осіб	91 000, 00 грн.
2019-2020 н.р.	17 осіб	62 900, 00 грн.
Всього:	139 осіб	305 350, 00 грн.

За програмою 2201040 Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ науковцями університету було надано послуг на загальну суму **385,6 тис. грн.**

Таблиця 1.5

Розподіл коштів, отриманих як плата за послуги за програмою
2201040 *Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ за роками*

Платні послуги	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
«Дослідження історії смт Миколаївки Білопільського району Сумської області».	15000				
«Розробка геральдичних символів смт Миколаївки Білопільського району Сумської області».	5000				
Надано послуги з наукового обґрунтування та розробки екскурсійного маршруту «Архітектурна спадщина міста Суми»	9516				
Виконано роботи з надання наукових послуг експертно-консультаційної спрямованості щодо оптимізації технологій наукового пошуку та уточнення методологічних засад досліджень	5065				
Виконано роботи з надання наукових послуг експертно-консультаційної спрямованості щодо оптимізації технологій наукового пошуку та уточнення методологічних засад досліджень		9363			
«Формування механізмів стратегічного управління в сфері національної безпеки України на основі системної стійкості інноваційної системи»			60000		
Виконано роботи з надання наукових послуг експертно-консультаційної спрямованості щодо оптимізації технологій наукового пошуку та уточнення методологічних засад досліджень			39138		
Виконано роботи з надання наукових послуг експертно-консультаційної спрямованості щодо оптимізації технологій наукового пошуку та уточнення				5106	

методологічних засад досліджень					
Перевірка на плагіат				10250	500
Послуги з виконання науково-технічних робіт «Впровадження сучасних вакуумних технологій для довготривалого зберігання овочів та фруктів»				112013	
Послуги з проведення курсів «М'які мануальні техніки з елементами фізіотерапії» та «Основи лікувального та спортивного масажу»				54000	
Науково-консультаційні послуги аспірантам (18 осіб)					60710
Разом	34581	9363	99138	181370	61210

Щорічне збільшення фінансування Університету забезпечило спрямування коштів на підвищення заробітної плати, забезпечення соціальних гарантій, виплату академічних стипендій, поліпшення матеріально-технічної бази та проведення капітальних ремонтів.

Таблиця 1.6

Напрями використання коштів

Показник	Рік (млн. грн.)											
	2016		2017		2018		2019		2020 (10 міс.)		Разом	
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Виплата заробітної плати із нарахуваннями	31,0	18,6	43,8	23,3	51,2	31,2	66	37,5	58,0	23,4	250	134
Комунальні послуги	-	2,6	4,1	4,4	4,1	5,4	3,8	5,9	0,2	6,3	12,2	24,6
Виплата стипендій аспірантам і докторантам	16,0	-	14,1	-	15,0	-	16,2	-	11,1	0	72,4	-
Капітальний ремонт, будівництво та реконструкція корпусів	3,4	0,1	-	0,4	7,0	1,8	7,7	2,1	-	1,9	18,1	6,3

Придбання предметів та матеріалів, медикаментів тощо	1,0	1,4	1,4	2,4	1,6	3,9	7,6	3,5	0,1	2,4	11,7	13,6
Продукти харчування	1,2	-	1,5	-	1,7	-	2	-	1,4	0	7,8	-
Забезпечення дітей-сиріт	0,5	-	0,4	-	0,5	-	-	-	0,4	0	1,8	-
Цільове пільгове кредитування	-	-	-	-	-	-	0,1	-	-	0	0,1	-
Відрадженьня	-	0,1	-	0,2	-	0,4	-	0,4	-	0,1	0	1,2
Разом:	53,1	22,8	65,3	30,7	81,1	42,7	103,4	49,4	71,2	34,1	374,1	179,7

В Університеті за звітний період проведено капітальні ремонти навчальних корпусів та житлового фонду на загальну суму **24,4 млн. грн.**

Орендні відносини

Для забезпечення студентів та співробітників Університету допоміжними послугами Університет залучає підприємців на умовах оренди. Це студентська їдальня, послуги ксерокопіювання, фотостудія, та кавові автомати.

Протягом звітного періоду університет отримав **574,5 тис. грн.** орендної плати та **151,5 тис. грн.** відшкодувань за комунальні послуги.

Таблиця 1.7

Надходження від оренди

Показник	Рік (тис. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (9 міс.)
Кількість договорів	19	18	17	13	12
Площа, що передана в оренду (м ²)	1506,5	1496,1	1483,6	1226,4	1221,4
Орендна плата, тис. грн.	148,8	110,0	134,1	124,3	57,3
Комунальні послуги з орендарів	28,9	33,3	28,5	46,4	14,3

➤ Заробітна плата працівників

Пріоритетним напрямком спрямування коштів в Університеті є забезпечення вчасної виплати заробітної плати науково-педагогічним працівникам та співробітникам.

За звітний період відбувалося щорічне підвищення тарифної сітки та розміру мінімальної заробітної плати.

Таблиця 2.1

Підвищення розмірів заробітної плати

Показник	Рік (тис. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (9 міс.)
Професор (з відповідними доплатами та надбавками за стаж, науковий ступінь і вчене звання)	8211	11088	12753	15433	16900
Доцент (з доплатами і надбавками за стаж, науковий ступінь і вчене звання)	7533	8864	10244	12397	14360
Старший викладач	5206	6240	6871	8316	9632
Викладач	4298	5803	6390	7734	8958
Мінімальна заробітна плата	1600	3200	3723	4173	5000

Доплати та надбавки до посадових окладів співробітникам Університету за рахунок загального та спеціального фондів загалом становили – **62,7 млн грн.**

Таблиця 2.2

Доплати та надбавки

Показник	Рік (тис. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (9 міс.)
Доплати					
Науковий ступінь – 15-25%	1569,4	2047,8	2402,7	3097,8	2540,9
Вчене звання у розмірах 25-33%	1662,2	2130,8	3175,1	4065,3	3370,4
Завідування кафедрою – 20%	49,3	60,7	69,4	125,3	99,7
Ненормований робочий день – 25%	6,9	6,1	5,9	7,9	7,1
Шкідливі умови праці – 4-24 %	0,9	1,8	0,2	0	0
Доплата за розширення зони обслуговування 10-50%	168,1	110,8	84,9	65,8	24,1
Доплата за збільшення обсягу виконуваних робіт	66,6	37,9	0	16,2	16,7
Доплата за престижність професії	96,6	85,6	106,8	129	103,3
Доплата за використання в роботі дезінфікуючих засобів	8,4	10,3	18,1	44,5	80,2
Надбавки					
Вислуга років – 10-30%	3780,3	4965,7	5657,2	6921,8	5266,1
Складність і напруженість у роботі – 10-50%	967,2	296,7	900	1685,6	767,8
За почесне звання – 15-40%	286,5	396,3	474,5	596,6	415,2
За особливі умови роботи – 50%	257,2	97	213,5	410,5	339,1
Високі досягнення в праці – 10-50%	68,8	47,8	39,1	36,5	27,4
Знання іноземної мови – 10%	1,8	3,9	0	0	0
Класність – 10-25%	2,6	2,4	2,4	3,2	2,8

За підсумками роботи науково-педагогічним працівникам університету та співробітникам виплачено премії на загальну суму **11,1 млн. грн.**

Таблиця 2.3

Виплата премії

Показник	Рік (тис. грн.)				
	2016	2017	2018	2019	2020 (9 міс.)
Премія за сумлінну працю та у зв'язку із ювілеєм із ювілеєм	-	4	28.2	83	49
Премія за сумлінну працю та зразкове виконання обов'язків	-	485,3	2314	4513,9	2173,8
Премія до професійного свята	-	30,4	719,5	55,8	127

Усім педагогічним і науково-педагогічним працівникам Університету, а також працівникам Наукової бібліотеки **надана матеріальна допомога на оздоровлення** у розмірі місячного посадового окладу за 2016-2020 рр. у розмірі **11, 2 млн.**, а саме за роками: у 2016 році на суму **1,8 млн. грн.**; у 2017 році на суму **1,9 млн. грн.**; у 2018 році на суму **2,1 млн. грн.**; у 2019 році на суму **2,5 млн. грн.**; у 2020 році на суму **2,9 млн. грн.**

Протягом звітного періоду було надано матеріальних допомог на лікування та соціально-побутові потреби на суму **3,4 млн. грн.**

Фонд заробітної плати університету з нарахуваннями за звітний період збільшився на **58,6 млн. грн.** В тому числі за рахунок коштів Міністерства освіти і науки України на **43,4 млн. грн.** та за рахунок власних надходжень **15,2 млн. грн.** За останні роки спостерігається тенденція до збільшення розміру середньої заробітної плати.

Так за період з 2016 по 2020 рік її середній розмір по професорське – викладацькому складу збільшився з **6467 грн.** до **11924 грн.**

За аналогічний період по адміністративно управлінському персоналу розмір середньої заробітної плати виріс на 3190 грн.

Спостерігається тенденція до зменшення питомої ваги заробітної плати в кошторисі Університету. Вона складає 78 %. Це означає, що Університет може використовувати решту коштів на забезпечення розвитку матеріально-технічної бази та здійснювати капітальні видатки.

➤ Стипендіальне забезпечення

Університет проводить виплату академічних стипендій студентам денної форми навчання, що навчаються на бюджетній основі, аспірантам, докторантам та виплату соціальних стипендій.

Таблиця 3.1

Розміри академічних стипендій

Показник	Розмір стипендії/ кількість стипендіатів				
	2016	2017	2018	2019	2020
Академічна стипендія	825 грн. / 629 чол.	1300 грн. / 472 чол.	1300 грн. / 417 чол.	1300 грн. / 382 чол.	1300 грн. / 325 чол.
Підвищена академічна стипендія	907,50 грн. / 599 чол.	1660 грн. / 178 чол.	1660 грн. / 154 чол.	1660 грн. / 144 чол.	1660 грн. / 118 чол.

Таблиця 3.2

Стипендіальний фонд

Показник	Рік / млн. грн.					
	2016	2017	2018	2019	2020	Разом
Академічна стипендія	14,0	12,1	12,3	13,0	10,3	61,7
Стипендія аспірантам та докторантам	2,0	2,0	2,7	3,2	2,4	10,7
Кошти на літератури дітям – сиротам	0,5	0,4	0,2	0,6	0,6	1,8
Кошти на харчування дітей – сиріт	1,2	1,4	1,7	2,0	1,5	7,8

За звітний період Університетом було виплачено: академічних стипендій студентам **61,7 млн. грн.**; аспірантам та докторантам **10,7 млн. грн.**; забезпечено літературою та одягом дітей сиріт **1,8 млн. грн.**; виплачено кошти на харчування дітей сиріт **7,8 млн. грн.**

➤ **Фінансування студентського самоврядування**

Університет фінансує потреби студентського самоврядування згідно наданих заявок шляхом оплати різноманітних заходів та свят, проводить відшкодування витрат на відрядження у складі спортивних команд, проведення олімпіад, конкурсів тощо.

На потреби студентського самоврядування за звітний період університетом закладено 0,5 відсотка від власних надходжень з основної діяльності або **713,5 тис. грн.**

Таблиця 4.1

Фінансове забезпечення студентського самоврядування

Рік /тис. грн.					
2016	2017	2018	2019	2020	Разом
88,0	118,0	173,5	195,5	138,5 за 10 міс.	713,5

➤ **Фінансові перспективи на 2021-2025 бюджетні роки**

В наступному бюджетному році планується збільшення надходжень коштів, як від Міністерства освіти і науки України так і власних надходжень.

Це можливо за рахунок наступних складових:

- Збільшення контингенту вітчизняних студентів;
- Збільшення контингенту іноземних студентів;
- Збільшення вартості контракту на навчання на індекс інфляції;
- Поселення студентів до гуртожитків університету на повний рік, враховуючі літні місяці;
- Збільшення обсягу додаткових платних послуг.

➤ **Господарська діяльність, експлуатація споруд та інфраструктури університету**

Адміністративно-господарська діяльність у 2015-2020 роках була спрямована на забезпечення безперебійної роботи навчального, наукового, виробничого процесів, а також на допомогу у вирішенні соціально-побутових питань учасників освітнього процесу.

Робота проводилась відповідно з розробленими та затвердженими планами капітального, поточного ремонтів, планово-профілактичних

ремонтів сантехнічного, газового та електрообладнання, мереж зовнішнього енергозабезпечення, обслуговування навчальних корпусів, гуртожитків і благоустрою території як Університету та його навчально-дослідних та навчально-науково-виробничих підрозділів.

Основними завданнями господарських служб були:

- Забезпечення ефективної діяльності Університету в частині його матеріально-технічного забезпечення.
- Утримання відповідно до ДСТУ в належному стані будівель і споруд Університету.
- Забезпечення безперервної роботи, модернізації і сервісу всіх внутрішніх та зовнішніх інженерних систем централізованого опалення, гарячого та холодного водопостачання, водовідведення та енергопостачання, електричних мереж тощо, забезпечення економії матеріально-технічних ресурсів, впровадження енергозберігаючих технологій.
- Розвиток та нарощування власних виробничих потужностей з проведення ремонтних робіт, обслуговування та благоустрою об'єктів і територій.
- Забезпечення зберігання на належному рівні матеріально-технічних засобів, цінностей та запасів.
- Проведення маркетингової політики Університету виходячи з вимог споживчого попиту та ринкової кон'юнктури, забезпечення прозорості тендерних закупівель.
- Забезпечення охорони та безпеки життя студентів і співробітників в приміщеннях та на території Університету, охорона матеріально-технічних ресурсів, об'єктів, споруд Університету.

Основні здобутки адміністративно-господарської частини у 2015-2020 роках

Для реалізації вищенаведених завдань, протягом звітного періоду в Університеті проводились капітальні і поточні ремонти, придбались матеріали, устаткування та лабораторне обладнання, меблі, комп'ютерна техніка, програмне забезпечення та ін.

Відділом головного енергетика проводились профілактичні роботи з енергопостачання, ремонту електрообладнання, зовнішніх силових ліній електропередач, ремонту і заміні щитових, роботі з безперебійної експлуатації навчальних корпусів і гуртожитків.

Експлуатаційно-технічним відділом достатня увага приділялась планово-профілактичним ремонтам сантехнічного, газового обладнання,

утримання у робочому стані інженерних мереж гарячого та холодного водопостачання, каналізаційних систем. Спеціалістами відділу своєчасно проводилась промивка систем опалення та підготовка студентських гуртожитків, навчальних корпусів до опалювального сезону, а також проведення ремонтів зовнішніх і внутрішніх систем центрального опалення.

Протягом 2015-2020 років здійснювався постійний жорсткий контроль за тепло-, водо-, газо-, енергоспоживанням, організацією здачі звітності, оформленням актів приймання-передачі використаних енергоносіїв, підготовку і оформлення документів на оплату, повірку і ремонт лічильників, проведення підготовки та укладення договорів на постачання води, газу, тепла, електричної енергії, забезпечуючи безперебійне обслуговування Університету енергоносіями.

- На послуги з обслуговування технологічних трубопроводів тільки за останні 3 роки витрачено майже 500 000 грн.
- Для організацій проведення реальних робіт університетом замовлено виготовлення проектно-кошторисної документації на загальну суму понад 600 000 грн.
- Протягом 2017-2020 рр. виконано робіт з поточного ремонту підрядними організаціями на загальну суму понад 1 500 000 грн., а саме:

На сьогодні в Університеті функціонує три гуртожитки. Загальна кількість мешканців гуртожитків становить 1400 осіб. Переважна більшість студентів, які навчаються у нашому закладі – з інших міст. Середовище студентського гуртожитку, безумовно, сприяє успішній соціальній адаптації майбутнього спеціаліста. Основні вимоги щодо організації життєдіяльності у

студентських гуртожитках Університету відображені у «Положенні та правилах проживання у студентських гуртожитках». З метою створення необхідних соціально-побутових умов для проживання, підготовки до занять, відпочинку, змістовного дозвілля та творчого розвитку студентів на сьогоднішній день функціонує студентське містечко, навчально-спортивний комплекс, їдальня, стадіон, басейн, тренажерний зал і майданчик тощо.

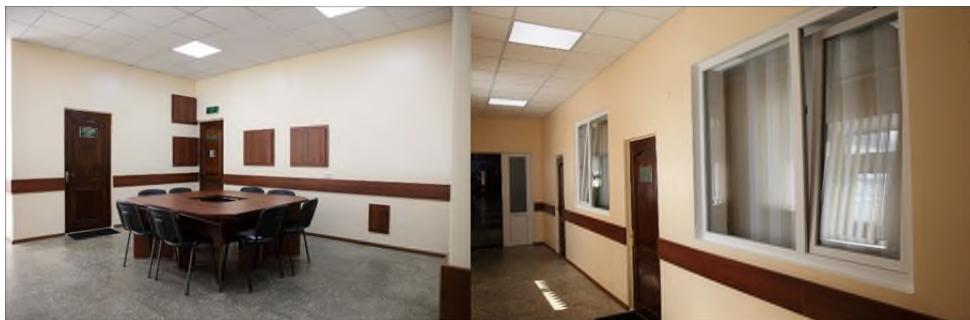

- 2016 р. – відкриття студентської їдальні університету – 6 млн. грн.
- 2017 р. – ремонт житлових приміщень в гуртожитках – 96 999 грн.
- 2018 р. – ремонт по заміні віконних блоків на енергозберігаючі у приміщенні фізико-математичного факультету 107 834 грн.

- 2019 р. – Поточний ремонт кімнат гуртожитку №3 – 199 339 грн.
- Поточний ремонт коридору 3 поверху центрального корпусу – 199 687 грн.

- Поточний ремонт коридору 2 поверху спорткомплексу –136 320 грн.
- Поточний ремонт по заміні віконних блоків на енергозберігаючі в аудиторіях кафедри інклюзивної освіти – 79 835 грн.
- Поточний ремонт аудиторій №443, №438 ННІ історії, права та міжнародних відносин – 118 756 грн.

- Поточний ремонт системи водопостачання гуртожитку №3 – 159 513 грн.
- Поточний ремонт аудиторій №242, №434 центрального корпусу та фізико-математичного факультету – 70 564 грн.
- Поточний ремонт фасаду корпусу філологічного факультету – 100 951 грн.

- Поточний ремонт аудиторій №148, №149А, №156А, №156Б філологічного факультету – 176 038 грн.

- Поточний ремонт по заміні вікон аудиторії №250 та вхідної групи філологічного факультету – 89 101 грн.

- Поточний ремонт покрівлі філологічного факультету – 168 154 грн

- Поточний ремонт покрівлі спортивного комплексу – 199 622 грн.

- Поточний ремонт по заміні дверей на металопластикові у басейні НН ІФК – 34 749 грн.

- Поточний ремонт фасаду навчального корпусу №4 – 60 492 грн.

- Поточний ремонт підлогового покриття в аудиторіях №133, №136, №137, №139 центрального корпусу – 82 397 грн.

- Поточний ремонт аудиторії №413 центрального корпусу – 153 999 грн.
Капітальні ремонти за звітний період виконані на загальну суму майже 15 000 000 грн., з яких майже 3 000 000 грн. за рахунок коштів спеціального фонду.

- Капітально відремонтовано спортивну залу центрального корпусу на суму – 1 428 385 грн.

- Капітально відремонтовано покрівлю гуртожитку №4 «Скіф» на суму – 362 156 грн.

- Капітальний ремонт по замощенню тротуарною плиткою прилеглої території на суму – 1 420 595 грн.

- Капітальний ремонт по заміні металевих парапетів покрівлі гуртожитку №4 на суму – 70 135 грн.
- Капітальний ремонт по заміні системи водопостачання гуртожитку №4 на суму – 385 872 грн.
- Капітальний ремонт житлового блоку гуртожитку №3 на суму – 1 335 272 грн.
- Капітальний ремонт приміщень навчального корпусу №4 на суму – 106 287 грн.
- Капітальний ремонт по заміні віконних блоків спортивного комплексу на енергозберігаючі на суму – 1 499 781 грн.
- Капітальний ремонт по заміні віконних блоків хореографічної зали НН ІКМ на суму – 187 235 грн.
- Капітальний ремонт по заміні віконних блоків танцювальної зали НН ІКМ на суму – 98 537 грн.

Загальна сума коштів витрачених на капітальні ремонти у 2018 р. склала – 6 896 257 грн.

- Капітальний ремонт аудиторії №202;
- Капітальний ремонт (додаткові роботи/спортивної зали) центрального корпусу на суму – 299 178 грн.
- Капітальний ремонт відділу працевлаштування, професійно-технічної освіти та додаткових платних послуг на суму – 202 233 грн.
- Капітальний ремонт гімнастичної зали НН ІФК на суму – 295 781 грн.
- Капітальний ремонт покрівлі центрального корпусу на суму – 289 783 грн.

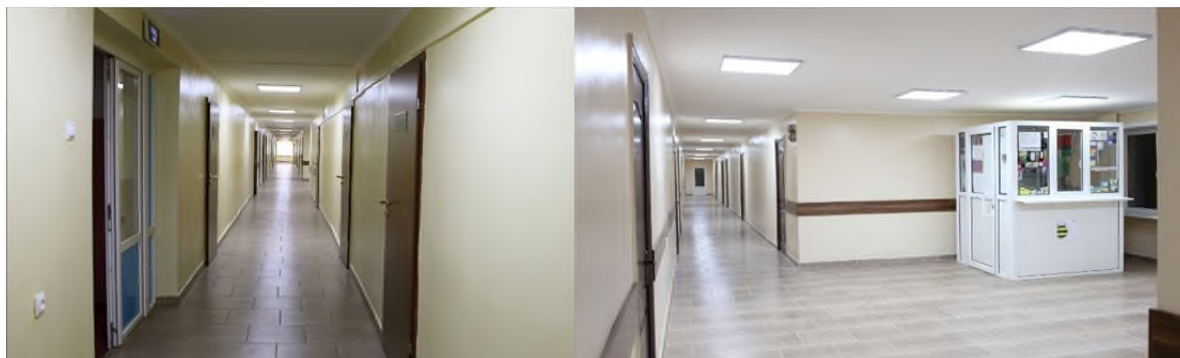
- Капітальний ремонт прилеглої території по замощенню тротуарною плиткою (друга частина) на суму – 1 423 223 грн.
- Капітальний ремонт покрівлі корпусу фізико-математичного факультету на суму – 282 449 грн.
- Капітальний ремонт житлового блоку гуртожитку №3 другого поверху (друга частина) на суму – 1 499 165 грн.
- Капітальний ремонт по заміні вікон на енергозберігаючі в корпусі фізико-математичного факультету на суму – 284 329 грн.
- Капітальний ремонт по заміні вікон на енергозберігаючі в навчальному корпусі №4 на суму – 274 354 грн.
- Капітальний ремонт по заміні віконних блоків на енергозберігаючі в корпусі філологічного факультету на суму – 281 060 грн.
- Капітальний ремонт по заміні віконних блоків на енергозберігаючі в приміщенні їдальні на суму – 117 419 грн.
- Капітальний ремонт по заміні віконних блоків на енергозберігаючі на 5-му поверсі центрального корпусу та аудиторій №201, №413 на суму – 247 447 грн.
- Капітальний ремонт по заміні вікон на енергозберігаючі в переході до філологічного корпусу на суму – 117 564 грн.
- Капітальний ремонт по заміні віконних блоків на енергозберігаючі в переході фізико-математичного факультету на суму – 117 564 грн.
- Капітальний ремонт приміщень №242А, №242Б центрального корпусу на суму – 228 387 грн.

- Капітальний ремонт туалету 2-го поверху центрального корпусу на суму – 199 971 грн.

Загальна сума коштів витрачених на проведення капітальних ремонтів у 2019 р. складає 6 165 907 грн.

- Поточний ремонт коридорів третього та четвертого поверхів навчального корпусу № 4 на суму – 210 000 грн.
- 2020 р.
- Капітальний ремонт аудиторії №201 центрального корпусу на суму – 141 472 грн.
- Капітальний ремонт коридору 2-го поверху навчального корпусу №4 на суму – 295 741 грн.

- Всі капітальні ремонти виконувались виключно із залученням проектних організацій, організацій із технічного нагляду та згідно з вимогами існуючих Державних будівельних норм.

Станом на сьогодні проводиться робота по виокремленню часток земельних ділянок під окремими будівлями для остаточної реєстрації права власності на нерухоме державне майно. До кінця поточного року ці юридичні процедури мають бути завершені.

Для прикладу: спортивна зала центрального корпусу споживала 24 кВт/год., а після заміни світильників – 1,6 кВт/год.

Ігрова зала спортивного комплексу НН ІФК до заміни споживала 48 кВт/год., а після заміни 3,2 кВт/год. Таким чином, за звітний період

в університеті виконано заміну світильників і ламп на енергозберігаючі на загальну суму майже 500 000 грн.

З метою збереження тепла та забезпечення комфортних умов для роботи працівників та студентів проводиться гідрохімічне очищення системи теплопостачання. За останні роки на дані послуги витрачено майже 600 000 грн. та замінено більше 200 вікон на енергозберігаючі.

Значна увага приділялась питанням оснащення кабінетів і аудиторій меблями та комп'ютерною технікою різного функціонального призначення. Так для придбання комп'ютерної техніки за 5 років витрачено більше ніж 1 200 000 грн., а на придбання меблів понад 2 200 000 грн., на придбання лабораторного обладнання витрачено 1 107 352 грн.

- фізика – 450 000 грн.

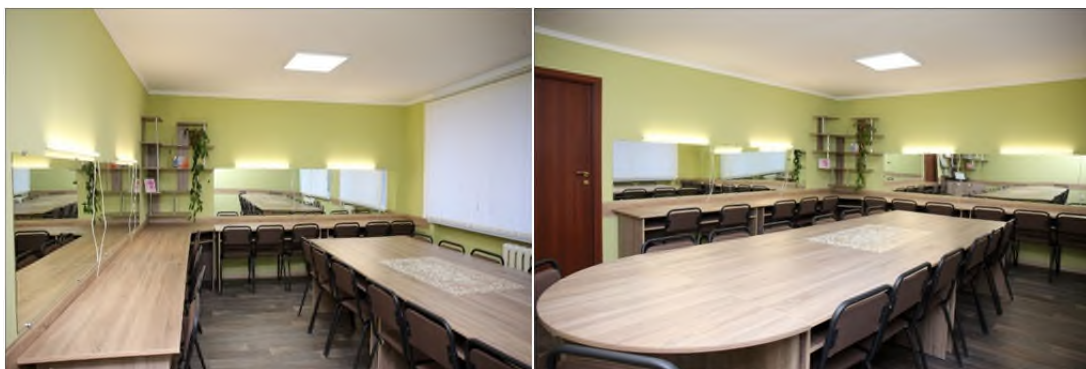

- хімія – 325 620 грн.
- біологія – 331 732 грн.

- НН лабораторію інноваційних корекційно-розвивальних, арт-технологій та ерготерапії,

- НН Центр естетичної реабілітації

- Кабінет спеціального психолога.

Також вагомим внеском в обслуговування інфраструктури університету стало придбання трактора з додатковим господарчим обладнанням вартістю понад 200 тисяч гривень та службового легкового автомобілю KIA вартістю 590 тис. грн.

Всього на придбання та оплату послуг різного характеру, без урахування капітальних видатків за звітний період, було витрачено суму понад 64, 5 млн. грн.

➤ **Охорона праці та безпека життєдіяльності**

У нашій країні передбачено управління охороною праці як на загальнодержавному, так і на регіональному, галузевому і виробничому рівнях. Загальні положення щодо управління охороною праці, порядок введення в дію системи управління, основні функції і завдання управління викладені в Типовому положенні про систему управління охороною праці.

Суть роботи відділу з охорони праці в Університеті полягає в реалізації основних положень Конституції, Законів України та рекомендацій Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничому нагляду (Держгірпромнагляд) щодо забезпечення охорони життя та здоров'я працюючих в Університеті в процесі їх трудової діяльності, створення безпечних та нешкідливих умов праці на кожному робочому місці, формування у керівників структурних підрозділів і в працівників свідомого ставлення до безпеки праці та охорони оточуючого середовища, підвищення ефективності використання людських, матеріальних та фінансових ресурсів, покращення соціального захисту співробітників, студентів та науково-педагогічних працівників, а також у впровадженні нових високоефективних систем управління охороною праці та вдосконалення вже існуючих із метою комплексного розв'язання проблем у галузі охорони праці, які існують на цей час в Україні.

На засіданні Конференції трудового колективу щорічно розглядаються заходи комплексного плану з охорони праці, які передбачають такі пункти: перспективність; вибір основного напрямку; елементи безперервності; підбиваються підсумки роботи за попередній рік, визначаються проблемні питання та першочерговість їх розв'язання.

Основою для комплексних планів поліпшення умов охорони праці і санітарно-оздоровчих заходів в університеті є дані паспортів про технічний і санітарний стан об'єктів, а вихідними даними для комплексного планування є аналіз стану техніки безпеки і виробничої санітарії, а також перелік організаційно-технічних заходів, попередньо складених, для кожного структурного підрозділу.

Повністю безпечних та нешкідливих умов праці не буває. Виробниче середовище завжди характеризується наявністю певних шкідливих та небезпечних для здоров'я людини чинників. В Університеті за останні 5 років зафіксовано 1 випадок виробничого травматизму. Щодо побутового травматизму, то протягом цього ж періоду сталось 64 випадки травмувань серед наших працівників.

Тому завдання охорони праці – звести до мінімуму ймовірність травматизму чи захворювання працюючих та створити оптимальні умови для

їх праці, що забезпечують найкраще самопочуття та максимальну працездатність людини.

Пріоритетом в роботі відділу охорони праці нашого Університету є безпека праці всіх учасників освітнього процесу, реалізація конституційного права студентів та працівників на охорону їхнього життя і здоров'я. Тому, пам'ятаємо, що кожен студент, вступивши на навчання до Університету та кожен співробітник зобов'язані дотримуватись правил охорони праці та безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, безпеки дорожнього руху і т. ін.

Основні напрямки роботи з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності є:

- Надання методичної допомоги структурним підрозділам Університету при перегляді робочих інструкцій та інструкцій з охорони праці, з урахуванням змін у виробництві та законодавстві;

- Контроль за організацією навчання, первинної (при прийомі на роботу), періодичної (під час трудової діяльності) перевірки знань з питань охорони праці;

- Формування превентивної культури охорони праці, зниження ймовірності нещасних випадків у виробничій та невиробничій сферах, профілактика травматизму.

Так, посадові особи, що безпосередньо відповідають за організацію охорони праці в Університеті пройшли навчання та перевірку знань з питань охорони праці при комісії Міністерства освіти і науки України, отримали відповідні посвідчення. Наказом ректора створена комісія з числа навчених осіб для проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці для керівників нижчого рівня. Відділом охорони праці розроблено Програму навчання та перевірки знань з питань охорони праці, екзаменаційні білети; результати навчання фіксуються в спеціальному журналі. Для працівників Університету навчання проходять у формі інструктажів і співбесіди.

З питань пожежної безпеки у грудні 2019 року проведено навчання та перевірка знань для 25 керівників і посадових осіб Університету. Також з усіма працівниками проводиться протипожежні інструктажі та заняття з пожежно-технічного мінімуму.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України №819 від 23 жовтня 2013 року заплановано на кінець року проведення навчання та перевірка знань для керівників та посадових осіб з питань цивільного захисту.

Працівники електротехнічних служб університету пройшли навчання та отримали III групу допуску з електробезпеки, що дає їм право допуску до

роботи в електричних установках, напругою до 1000 В. Головний енергетик після проходження навчання отримав IV групу допуску з електробезпеки.

На початку кожного року проводяться обов'язкові періодичні медичні огляди працівників.

У зв'язку зі змінами у законодавстві, а також закінченням строку дії деяких інструкцій з охорони праці, працівники відділу охорони праці на сьогодні переглянули понад 60 інструкцій, 3 потребує свого перегляду до кінця цього року.

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону праці» проведено атестацію робочих місць за умовами праці, метою якої було визначити та комплексно оцінити всі фактори виробничого середовища і трудового процесу. За результатами атестації працівникам надано доплату у розмірі від 4% до 10% та щорічну додаткову відпустку 7 днів.

Суттєво сприяє покращенню стану охорони праці, пожежної безпеки, готовності працівників та студентів практично діяти в умовах надзвичайної ситуації проведення об'єктових тренувань.

Так, навесні 2018 року було проведено спільні тактико-спеціальні навчання за участі рятувальників ДСНС України, працівників та студентів нашого університету із залученням спеціальної пожежної техніки. Також проводяться 2 рази на рік (на базі центрального корпусу, навчального корпусу №4 та гуртожитків) об'єктові тренування з евакуацією всіх присутніх, гасінням умовної пожежі, навчанням користування первинними засобами пожежогасіння.

Щорічно проводиться перезарядка всіх вогнегасників (близько 130 шт.). Підготовлено наказ про стан готовності Університету до дій у надзвичайних ситуаціях, де заплановано провести об'єктові тренування після закінчення карантину. З метою додержання у приміщеннях Університету протипожежного режиму закуплено 36 вогнегасників. Планується закупити 25 шт.

Виготовлено та розміщено на корпусах і гуртожитках Університету позначки про розташування пожежних гідрантів на території Університету, та в приміщеннях – напрямку руху людей при надзвичайних ситуаціях, місця розміщення вогнегасників, запасних виходів, понад 30 стендів з питань цивільного захисту.

З метою здійснення заходів щодо запобігання пожежам, організації їх гасіння, здійснення громадського контролю за додержанням установлених законодавством вимог пожежної безпеки, сприяння і надання допомоги пожежно-рятувальним підрозділам в університеті створено 4 добровільні формування:

- добровільна пожежна дружина;
- санітарний пост;
- ланка зв'язку та оповіщення;
- ланка охорони громадського порядку.

Розроблено та затверджено Положення про формування. Згідно с тематичним планом та квартальним розкладом занять проводиться навчання з особовим складом формувань.

Постійно покращуються умови праці для працівників Університету та студентів (проводяться заходи з енергозбереження; поліпшується температурний та світловий режими; покращуються умови для проживання студентів у гуртожитках, відремонтована прибудинкова територія). Систематично проводяться обстеження та спостереження за станом будівель та споруд.

Частково забезпечено працівників спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту.

➤ Розвиток інформаційних технологій

Комп'ютерний парк Університету налічує близько 350 персональних комп'ютерів, близько 150 принтерів, 50 сканерів та 80 копіювальних апаратів. Крім комп'ютерів, що використовуються безпосередньо в навчальному процесі, комп'ютерна техніка та периферійне обладнання використовуються в підрозділах Університету. Протягом року близько 20 застарілих комп'ютерів було замінено новими.

З метою якісного забезпечення освітнього процесу в університеті використовується 19 комп'ютерних класів, близько 50 навчальних аудиторій університету обладнано мультимедійними системами.

Роботу університету забезпечують 4 сервери: сервер «Інтернет», сервер «ІС-Бухгалтерія», сервер «Деканат» та сервер «УДФ-Бібліотека». У 2019 році було придбано новий потужний сервер, на який перенесено програмне забезпечення, що забезпечує автоматизацію навчального процесу.

- **Локальна комп'ютерна мережа**

Сучасне суспільство важко уявити без використання різноманітних інформаційних та мережевих технологій. Смартфони, комп'ютери, планшети та інші комунікаційні засоби застосовуються майже в усіх галузях виробництва та сфер життя. Інформаційні технології дозволяють пов'язувати користувачів у певні інформаційні простори. Одним із таких інформаційних просторів є комп'ютерні мережі.

Локальна мережа передавання даних університету (LAN) використовується для з'єднання між собою за допомогою спеціальних апаратно-програмних засобів комп'ютерів, розташованих на невеликій території. Метою створення LAN є доступ до розміщених на інших комп'ютерах мережі розподілених ресурсів: інформаційних, програмних та технічних. До основних компонентів локальних мереж відносять:

- комп'ютери;
- програмне забезпечення мережі (мережеві операційні системи і мережеві додатки);
- комунікаційне обладнання;
- структуровані кабельні системи.

У локальній мережі університету використовуються комп'ютери двох типів:

- Робочі станції, які через мережу отримують доступ до розподілених ресурсів та призначені для розв'язування прикладних задач.
- Центральний комп'ютер (сервер), який містить розподілені ресурси, доступні для інших комп'ютерів (клієнтів).

Локальна комп'ютерна мережа університету – це комунікаційна мережа, що забезпечує в межах деякої обмеженої території взаємозв'язок для

широкого кола програмних продуктів, дозволяє проводити обмін інформацією, уключає в себе спеціалізоване програмне забезпечення.

Майже всі комп'ютери університету об'єднані в локальну комп'ютерну мережу, що дає змогу використовувати мережеве програмне забезпечення, спільні принтери і мережеві ресурси та доступ до глобальної мережі Інтернет.

Корпуси університету, а саме: центральний учбовий корпус, факультет філології, корпус фізико-математичного факультету, «майстерні» (редакційно-видавничий відділ), спортивний і 4-й учбовий корпуси, гуртожитки з'єднані за допомогою високошвидкісних оптоволоконних ліній зв'язку.

Протягом року частина мережевого обладнання локальної мережі була замінена на нове, більш потужне зі швидкістю портів до 1Гбіт/с, що дало змогу розвантажити основні її напрями і збільшити швидкість роботи локальних сервісів.

• Інтернет

Університет під'єднаний до глобальної комп'ютерної мережі Інтернет через Інтернет-сервіс провайдера за допомогою оптоволоконних ліній передачі даних. Виходячи з того, що останніми роками стрімко зростає кількість інформації, що передається в електронному вигляді, швидкість підключення університету до мережі Інтернет була збільшена до 200 Мбіт/с в обох напрямках. Усі комп'ютери, що входять до локальної мережі, мають доступ до мережі Інтернет та електронної пошти. У 2020 р. році прокладена до Університету ще одна оптоволоконна лінія та відбулося підключення по ній до іншого інтернет-провайдера. Наявність двох незалежних каналів забезпечує надійність підключення Університету до мережі Інтернет та, у разі потреби, дає змогу оперативно змінювати його швидкість. Загальна швидкість, з якою університет підключений до мережі Інтернет – 500 Мбіт/с.

Протягом останніх років ведеться робота щодо покриття території університету бездротовим доступом до Інтернету за допомогою Wi-Fi,

завдяки чому студенти і співробітники університету мають змогу вільно підключитись до мережі Інтернет у всіх корпусах університету.

Усі підрозділи університету мають електронні поштові скриньки в корпоративному домені *sspu.edu.ua*. У минулому році корпоративна електронна пошта університету була перенесена на сервіси Google, завдяки чому в поштових відправленнях, що надходять, значно зменшилась кількість небажаних повідомлень «Спаму», збільшилась надійність захисту електронних скриньок, з'явилась можливість користуватися корпоративною поштою з будь-якого місця та будь-якого мобільного пристрою.

• **Автоматизація управління діяльністю університету**

Для автоматизації планування та обліку навчального процесу в університеті використовується пакет програм «Деканат» розробки ПП «Політек-СОФТ». Він дозволяє:

- створити структуру навчального процесу закладу (факультети, кафедри, спеціальності, спеціалізації, навчальні плани, академічні та збірні групи, підгрупи, лекційні потоки);
- обробляти дані щодо навантаження кафедр;
- вести базу всіх викладачів закладу, планування навантаження, розклад їх роботи;
- вести базу всіх студентів Університету та подій, що відбуваються з ними під час навчання (оцінки, відвідування занять, рух студентів);
- розподіляти аудиторний фонд закладу, його використання, розклад занять.

Для автоматизації бухгалтерського та фінансового обліку в Університеті використовується програмний комплекс UA-Бюджет. Він дає змогу оперативного ведення господарської діяльності за такими напрямками: фінансовий облік; облік договорів; облік грошових коштів, зобов'язань; облік матеріальних цінностей; облік послуг; бухгалтерський облік взаєморозрахунків; заробітна плата та кадри; звітність; стипендія.

Для комплексної автоматизації діяльності бібліотеки в університеті використовується автоматизована інформаційно-бібліотечна система «УФД/Бібліотека». Вона забезпечує автоматизацію основних виробничих циклів бібліотеки:

- каталогізація видань, створення аналітичних описів, підготовку бібліографічних довідок та показчиків;
- відбір документів за різними ознаками, перегляд бібліографічних описів, відомостей про наявність та електронних копій;

- комплектування бібліотеки, облік та аналіз стану бібліотечного фонду;
- обслуговування читачів: замовлення, видача та повернення літератури.

• WEB-Сайт

В умовах інноваційного типу суспільного прогресу освіта взагалі, вища освіта особливо відіграють найважливішу роль у людському розвитку. Саме людський вимір нині стає пріоритетним у характеристиці глобальних цивілізаційних змін, оцінці їх значимості та впливу. Тому категорії «лідерства», «інтелігентності», «таланту» та інші стають у ряд ключових. Якраз ефективне формування та використання потужного потенціалу освітньої сфери, її теоретико-методологічного і методичного супроводу слугують розкриттю і підтримці найсильніших сторін кожної індивідуальної особистості, окремого інституційного утворення, національного або інтернаціонального суспільного об'єднання.

Основні засади діяльності WEB-сайту університету є:

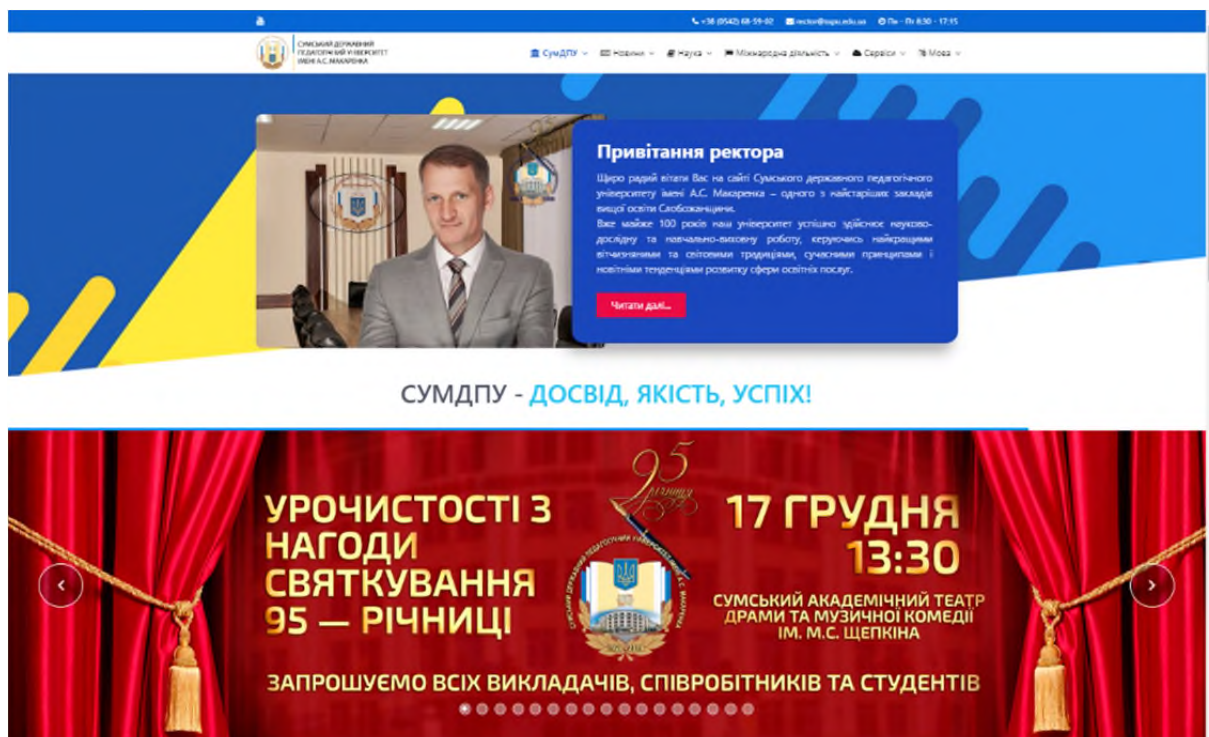
- ефективно подання університету та його підрозділів у WWW;
- орієнтованість на відвідувачів;
- забезпечення якості інформаційного наповнення;
- безперебійне функціонування;
- забезпечення інформаційної безпеки;
- дотримання авторських прав;
- колаборативне створення інформаційного наповнення, а основною метою сайту є оприлюднення інформації про університет у системі WWW.

До основних завдань WEB-сайту належать:

- позиціонування університету як високотехнологічного, відкритого для світу навчального закладу, що спирається на багаторічні традиції та володіє потужним науковим потенціалом;
- ефективно подання університету та усіх його підрозділів у WWW;
- ефективно висвітлення у WWW важливих подій, заходів та послуг університету;
- підвищення рівня обізнаності суспільства про університет; · підвищення престижу університету серед вітчизняної та міжнародної академічної спільноти, в колі потенційних партнерів та доброчинців;
- підвищення конкурентоздатності університету та його популярності серед абітурієнтів.

На сервері університету розміщений і функціонує офіційний сайт СумДПУ ім. А.С.Макаренка, який створений на основі безкоштовної системи управління сайтами **Joomla**. Постійно ведеться робота по його оновленню,

удосконаленню і наданню нових функціональних можливостей. Нещодавно, використовуючи останні тенденції в розробленні сайтів, був створений новий офіційний сайт університету на новому домені sspu.edu.ua.

Для навчально-наукових інститутів та факультетів створені окремі сайти в межах офіційного домену університету, на яких розміщується інформація щодо діяльності кожного з них.

<https://fc.sspu.edu.ua> – Навчально-науковий інститут фізичної культури;

<https://ipp.sspu.edu.ua> – Навчально-науковий інститут педагогіки і психології;

<https://history.sspu.edu.ua> – Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин;

<https://art.sspu.edu.ua> – Навчально-науковий інститут культури і мистецтв;

<https://fisf.sspu.edu.ua> – Факультет іноземної та слов'янської філології;

<https://pgf.sspu.edu.ua> – Природничо-географічний факультет;

<https://fizmat.sspu.edu.ua> – Фізико-математичний факультет;

<https://law.sspu.edu.ua> – Кафедра права та методики викладання правознавства;

<https://conference.law.sspu.edu.ua> – Сайт конференцій. Кафедра права та методики викладання правознавства.

Також створені окремі сайти для:

<https://rctpd.sspu.edu.ua> – Ресурсний центр професійного розвитку вчителя української мови і літератури

<https://jmm.sspu.edu.ua> – Проект Еразмус + Жан Моне Модуль

handbook.sspu.edu.ua – Телефонний довідник СумДПУ

The collage features several digital platforms from Ukrainian educational institutions:

- Top Left:** A website with a large photo of a group of students standing outdoors.
- Top Center:** A website for Sumy State University (СУМДУ) with a banner for the Rector's Presentation (Презентація ректора) and navigation links for various university departments.
- Top Right:** A website for the National University of Life and Environmental Sciences (NULSES) with a banner for the Faculty of Veterinary Medicine (Факультет ветеринарної медицини) and a section for the National University of Life and Environmental Sciences (Національний університет життя та навколишнього середовища).
- Middle Left:** A website for the National University of Life and Environmental Sciences (NULSES) with a banner for the Faculty of Veterinary Medicine (Факультет ветеринарної медицини) and a section for the National University of Life and Environmental Sciences (Національний університет життя та навколишнього середовища).
- Middle Center:** A website for the National University of Life and Environmental Sciences (NULSES) with a banner for the Faculty of Veterinary Medicine (Факультет ветеринарної медицини) and a section for the National University of Life and Environmental Sciences (Національний університет життя та навколишнього середовища).
- Middle Right:** A website for the National University of Life and Environmental Sciences (NULSES) with a banner for the Faculty of Veterinary Medicine (Факультет ветеринарної медицини) and a section for the National University of Life and Environmental Sciences (Національний університет життя та навколишнього середовища).
- Bottom Left:** A website for the National University of Life and Environmental Sciences (NULSES) with a banner for the Faculty of Veterinary Medicine (Факультет ветеринарної медицини) and a section for the National University of Life and Environmental Sciences (Національний університет життя та навколишнього середовища).
- Bottom Center:** A website for the National University of Life and Environmental Sciences (NULSES) with a banner for the Faculty of Veterinary Medicine (Факультет ветеринарної медицини) and a section for the National University of Life and Environmental Sciences (Національний університет життя та навколишнього середовища).
- Bottom Right:** A website for the National University of Life and Environmental Sciences (NULSES) with a banner for the Faculty of Veterinary Medicine (Факультет ветеринарної медицини) and a section for the National University of Life and Environmental Sciences (Національний університет життя та навколишнього середовища).

3.10. Заключне слово ректора щодо діяльності колективу університету у 2015-2020 рр.

Протягом звітнього періоду колектив Університету працював успішно і злагоджено, що дозволило нам досягти значних результатів, а саме:

- 8 січня 2016 року вийшов перший випуск новоствореної щотижневої **університетської телевізійної програми СумДПУ-Online** (на Сумському каналі ATV, на сьогодні на каналі СТС), станом на 1 листопада 2020 року у телеефір вийшло понад 250 випусків;

- 15 лютого 2016 року відкрито **університетську їдальню**, розраховану на 300 відвідувачів (15 років їдальня була відсутня);

- У травні 2016 р. для потреб бібліотеки придбано сучасний сервер і створено **репозитарій Університету**, якій на сьогодні посідає 730 позицію серед електронних архівів світу та 35 – серед українських;

- У вересні 2019 року створено **сучасний сайт Університету**, оновлено комп'ютерну техніку працівників розробки Веб-сайту;

- У липні 2016 р. наказом МОН України № 820 вперше в історії Університету **відкрито Спеціалізовану вчену раду Д 55.053.01** по захисту докторських дисертацій за спеціальностями 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки», 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання» та 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»;

- У грудні 2016 року наказом МОН України № 1604 вперше в історії Університету **відкрито Спеціалізовану вчену раду К 55.053.02** по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 14.03.04 «Патологічна фізіологія (біологічні науки)»;

- У жовтні 2017 року наказом МОН України № 1413 вперше в історії Університету **відкрито дві Спеціалізовані вчені ради К 55.053.04** по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю «Музичне мистецтво» та К 55.053.03 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)» та 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»;

- Усього за період 2015–2020 років співробітниками, аспірантами та докторантами університету було захищено **13** докторських та **77** кандидатських дисертацій та **7** дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, з них **25** іноземцями. Мною, Лянным Ю.О. у червні 2017 року успішно захищено дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти у спеціалізованій вченій раді НПУ імені М.П. Драгоманова;

- У 2015–2020 роках науковці Університету зареєстрували **42** свідоцтва авторського права на твір;

- За останніх п'ять років кількість наукових заходів міжнародного та всеукраїнського рівня, які проходять на базі університету зросла з **26 до 50**, зросла і кількість призерів Всеукраїнських конкурсів наукових робіт і олімпіад з **14 до 26**, зросла кількість й репрезентативність наукових розвідок монографічного рівня з **27 до 82** (з них 28 закордонних), кількість підручників та навчальних посібників зросла у 4 рази та склала **71** одиницю.

- За останніх п'ять років присвоєно почесні звання, вручені державні і галузеві нагороди, а саме: Заслужений працівник фізичної культури і спорту – **4**; Народний художник України – **1**; Заслужений художник України – **2**; Заслужений працівник культури України – **1**; Заслужений тренер України – **2**; Орденом «Княгині Ольги III ст.» – **1**; Відзнакою Президента України «Ювілейна медаль 25 років незалежності України» – **2**; Медаллю «За працю і звитягу» – **2**; Грамота Верховної Ради України – **1**; Почесна Грамота Кабінету Міністрів України – **1**; Грамота Центральної виборчої комісії України – **1**; Нагрудними знаками (з них 5 «Відмінник освіти України»), Почесними грамотами, Грамотами та Подяками МОН України – **72**; Нагородами Національної академії педагогічних наук України – **51**; Відзнакою «За заслуги перед містом» II і III ступеня – **7**; почесний доктор Університету – **3**; заслужений професор – **6**; почесний професор – **8**; професор Університету – **8**; доцент Університету – **8**; почесний працівник Університету – **9**;

- У грудні 2019 року вперше до 95-річчя Університету вийшла **книга «Макаренківська Alma-mater»**, яка висвітлює творчий шлях колективу від педагогічних курсів до сьогодення, створено науково-бібліографічний показник СумДПУ імені А.С. Макаренка на шпальтах періодичних видань (1924-2019), а також відкрито портретно-художню алею ректорів навчального закладу минулих років;

- У 2019 році було створено нові структурні підрозділи університету: вперше утворено Центр професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання (з 01.01.2019 р.), Центр забезпечення якості вищої освіти (з 01.01.2020 р.), Відділ Веб-технологій університету (з 01.10.2020 р.), Відділ охорони здоров'я (з 01.01.2020 р.), Сектор оплати праці бухгалтерської служби (з 01.01.2020 р.), перейменовано навчально-науковий інститут (ННІ) історії і філософії у ННІ історії, права та міжнародних відносин (з 01.09.2020 р.), введені посади нові фахівця з публічних закупівель і фахівця з протидії корупції (з 01.05.2020 р.);

- За 2016-2020 рр. за рахунок ліцензування нових спеціальностей збільшено кількість ліцензій за **ОР бакалавр на 12 (з 33 до 45)**, за **ОР**

магістр на 10 (з 24 до 34), успішно акредитовано 19 спеціальностей та освітніх програм ОР бакалавр (з них 3 спеціальності акредитовані НАЗЯВО) та 32 спеціальності та освітні програми за ОР магістр з видачою свідоцтв про акредитацію на 5-10 років (з них 8 спеціальностей акредитовані НАЗЯВО).

- На 2020/2021 н.р. загальна кількість студентів Університету залишається стабільним, на рівні більше 4200 осіб, загальна кількість вступаючих на навчання зростала з 1367 осіб у 2016 році на **1541 особу** у жовтні 2019 року, загальна кількість студентів зростала з 3748 осіб у 2016 році до **4488 осіб** у 2018 році (+ **640**). Контингент аспірантів збільшився з 50 осіб у 2016 році до **115 осіб** у 2020 р., з них вперше в історії Університету навчається **20 іноземців** з Китаю, контингент іноземних студентів збільшився з 81 до **359 осіб**.

- За звітний період кількість **професорів** Університету зросла з 32 осіб у до **40 осіб** (+8), кількість **докторів наук** зросла з 23 осіб до **40 осіб** (+17), кількість **доцентів** зросла з 149 осіб до **172 особи** (+23), кількість **викладачів, які не мають наукового ступеню** зменшилось з 216 осіб до **82 осіб**.

- Використання дистанційних курсів виросло з 7 до **2600**, а користувачів університетської платформи Moodle збільшилося с 80 до **4600** осіб;

- Здійснено перші закордонні офіційні візити ректора до **Польщі** (Академія Яна Длугоша у м. Честохова, вересень 2016 р.), а також до **Китаю** (Північний національний університет у м. Інчуань, серпень 2016 р.), було підписано угоди та успішно розпочато **програми академічної мобільності та подвійних дипломів**.

- У 2018–2020 рр. відбувалася співпраця між Корпусом Миру США в Україні та Університетом, відповідно до якої добровольць Корпусу Миру Лоренс Кан проводив заняття з англійської мови та виграно грант та запрошено стипендіата Державного департаменту США, викладача англійської мови Венді Фінлейсон, для роботи в університеті 2018/2019 н.р.;

- Троє студентів Університету взяли участь у XXXI літніх Олімпійських іграх, які проходили з 5 серпня по 21 серпня у Ріо-де-Жанейро (Бразилія), а саме: Кашина Інна (спортивна ходьба), Павлова Анастасія і Сеченнікова Лідія (стрільба з луку).

- Чотири студенти (Гуменюк Антон, Гавриленко Антон, Швець Вадим, Філь Максим – гравці), та три викладачі (Чхайло М.Б., Краченко І.М., Гладов В.В. – тренери) – володарі кубку Андалузії, чемпіони Європи та Світу з футзалу серед спортсменів із вадами зору;

- Олександр Зінченко – чемпіон англійської Прем'єр Ліги з футболу; володар кубку Англії та кубку англійської футбольної ліги;

• Студентка Затилкіна Анна – переможниця Дефлімпійських ігор та чемпіонка Європи з пляжного волейболу серед спортсменів з порушенням слуху;

• За звітний період збільшено обсяг **спеціального фонду** Університету з **22,2 млн. грн.** у 2016 році до **48,3 млн. грн.** у 2020 р., що у сумі склало **185 млн. грн.**

• За звітний період виплачена працівникам **заробітна плата** (із нарахуваннями) у сумі **384 млн. грн.**, з них 250 млн. грн. із загального фонду і 134 млн. грн. зі спеціального фонду університету, всім педагогічним і науково-педагогічним працівникам Університету надана **матеріальна допомога на оздоровлення** у розмірі **11,2 млн.**, окремим працівникам надано **матеріальну допомогу на лікування** та соціально-побутові потреби на суму **3,4 млн. грн.**, науково-педагогічним працівникам та співробітникам університету виплачено **премії** на загальну суму **11,1 млн. грн.**, забезпечено літературою та одягом дітей сиріт на суму **1,8 млн. грн.**, виплачено кошти на харчування дітей сиріт **7,8 млн. грн.**, на фінансове забезпечення **студентського самоврядування** виділено **713,5 тис. грн.**

• За звітний період на **капітальний ремонт, будівництво та реконструкцію** корпусів витрачено **24,4 млн. грн.**, з них 18,1 млн. грн. із загального фонду і 6,3 млн. грн. зі спеціального фонду університету (капітально відремонтовано спортивну залу ЦК, гімнастичну залу НСК, актову залу ЦК, три хореографічні зали, тренажерну залу, залу одноборств, другий поверх гуртожитку №3, 2, 3, 4 поверхи навчального корпусу №4, вимощено бруківкою значну територію Університету, встановлено у навчальних корпусах близько 300 металопластикових вікон, відремонтовано приміщення та закуплено обладнання для кабінетів хімії, біології, фізики, лінгафонного кабінету, капітально відремонтовано дахи чотирьох навчальних корпусів тощо);

• За звітний період за **статтею придбання предметів та матеріалів та ін.** витрачено **25,3 млн. грн.**, з них 11,7 млн. грн. із загального фонду і 13,6 млн. зі спеціального фонду університету, на **комунальні послуги** витрачено **36,8 млн. грн.**, з них 12,2 млн. грн. із загального фонду і 24,6 млн. зі спеціального фонду університету;

• За звітний період Університет отримав кошти на **наукову і науково-технічну діяльність** у розмірі **2 млн. грн.**, Університетом надано **додаткових освітніх платних послуг** на суму **5 млн. 950 тис. грн.**, отримано від **оренди** власних приміщень **575 тис. грн.** та **151,5 тис. грн.** відшкодувань за комунальні послуги, вперше отримано **субвенцію** місцевого бюджету на суму

320 тис. гр., на розвиток університету залучено 2 млн. 580 гр. благодійних внесків.

- У рейтингу Webometrics, що складає Австрійська компанія UniRank, який охоплює 12 тисяч університетів із 200 країн світу, наш університет на сьогодні займає **98 місце**;

- У щорічному рейтингу українських університетів за інформацією бази даних **Scopus** наш університет посідає **106 місце** з 176;

- В системі **«Бібліометрика української науки»**, станом на 28 грудня 2019 року наш університет посідає 87 місце (4 місце – серед педагогічних ЗВО);

- У ТОП- 200 Університет покращив свою позицію з 174 місця у 2016 році до **131 місця** у 2020 році, а серед педагогічних університетів у нас **9 місце**.

Щиро вдячний Вам, шановні колеги, за таку успішно та ефективну роботу, а особливо вдячний тим, хто проявив ініціативу та взяв на себе відповідальність для покращення нашої спільної діяльності.

Наш колектив був і залишається висококваліфікованим, високоморальним та міцним. Він створює своєрідні сполучні судини, якими інтелект, досвід і мудрість старшого та молодого покоління викладачів наповнюють студентські душі. У процесі постійного діалогу та взаємодії викладачі, доценти і професори власним життєвим прикладом і зразковою поведінкою формують юнаків і дівчат на вмілих фахівців.

Нашому Університету завжди була притаманна роль лідера у розробці і втіленні масштабних планів і завдань. Запорукою цьому є славетна 96-річна історія Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, видатні традиції наших попередників, натхнення праця викладачів, науковців, талановита, активна молодь. Саме це забезпечить нашому Університету гідний і нестримний розвиток і в майбутньому.

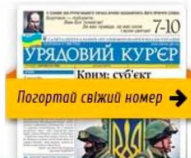
Все, що я робив, я робив із вірою у справедливість, добропорядність і чесність людей, із великим бажанням допомагати кожному!

Критично ставлячись до зробленого та реалістично оцінюючи масштаб планів на майбутнє, висловлюю Вам вдячність за зваженість у підходах до проблем, творче і відповідальне відношення до роботи, моральність, високий професіоналізм, якість і результативність у роботі.

**З повагою до кожного,
ректор Університету**

проф. Ю.О. Лянной

«Наших випускників високо цінують на ринку освітніх послуг»

**Ректор Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
Юрій Лянної**

Сумський державний педагогічний університет імені А.Макаренка справедливо вважають одним із провідних педагогічних вишів у регіоні та Україні. За майже вікову історію він справив помітний вплив на формування історії, інфраструктури обласного центру, давши місту над Пселом, Україні кілька десятків тисяч висококваліфікованих фахівців освітньої справи.

Сюючи розумне, добре і вічне, вихованці сповна професійно виконують свій педагогічний і громадянський обов'язок. Серед них і Герой України полковник, Почесний громадянин міста Суми Олександр Аніщенко, інші випускники і студенти, які віддали життя за незалежність і суверенітет України в наші часи.

Нині виш продовжує освітній літопис. Про те, чим і як живе заклад, читачам «Урядового кур'єра» розповідає ректор університету доктор педагогічних наук професор Юрій ЛЯННОЙ.

— **Юрію Олеговичу, свого часу ви закінчували цей заклад. Чи думали тоді, на початку 1990-х, що через понад два десятиліття станете його ректором?**

— Тоді більше думав про навчання, тренування, заліки, екзамени. Але сталося так, як сталося. І я горджуся, що для мене університет — подвійна альма-матер.

— **Охарактеризуйте нинішній університет як його ректор.**

— Якщо контурно, то це великий освітній, науково-дослідний, міжнародний спортивний, культурно-мистецький, соціально-гуманітарний центр, де навчаються близько 5 тисяч студентів за 42 бакалаврськими і 36 магістерськими програмами. Кожен напрям надзвичайно розмаїтий і багатогатий.

Фахівців готуємо в семи навчальних підрозділах — навчально-наукових інститутах: педагогіки і психології, фізичної культури, історії та філософії, культури і мистецтва та фізико-

математичному, природничо-географічному, іноземної та слов'янської філології. Ця робота ґрунтується на галузевих знаннях: середня, дошкільна, початкова, спеціальна освіта, гуманітарні науки, біологія і природничі науки, інформаційні технології, охорона здоров'я, сфера обслуговування, право, соціальні та поведінкові науки, публічне управління та адміністрування, міжнародні відносини, фізична культура і спорт, культура і мистецтво тощо.

На 33 кафедрах та в інших структурних підрозділах працюють майже 800 викладачів і співробітників. 400 науково-педагогічних працівників, з яких понад 50 — доктори наук, професори, 230 кандидатів наук, доцентів, понад 30 викладачів устатковані почесного звання заслужених. І ця статистика постійно поліпшується.

Навчаються понад 100 аспірантів, діють три спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій із шести спеціальностей. Щорічно відбуваються близько 50 міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій з питань Нової української школи, психології, історії та краєзнавства, біології й природничих наук, економіки, права, менеджменту, фізичної культури і спорту, мистецтвознавства тощо. Наш університет визначено базовим для проведення всеукраїнських олімпіад і конкурсів студентських наукових робіт з деяких спеціальностей. Щороку більш як 30 студентів стають переможцями і призерами міжнародних та всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт і олімпіад. На базі університету традиційно відбуваються іспити із ЗНО, фізико-математичні фестивалі, всеукраїнські чемпіонати зі США-масажа, шкільні олімпіади, переможці й призери яких згодом стають нашими студентами.

Нині у нас 25 наукових шкіл, 20 ресурсних центрів і науково-дослідних лабораторій, діяльність яких збагачує не

лише українську, а й світову науку.

— **Якщо йдеться про міжнародні масштаби, то, наскільки відомо, виш підтримує тісні зв'язки з колегами багатьох країн.**

— Уклали двосторонні угоди з 40 навчальними закладами європейських, азіатських країн і США та на навчання більш як 400 іноземних студентів з 12 країн, які високо оцінюють здобуті в нас знання. Готуємо фахівців за програмами академічної мобільності і подвійний диплом з колегами з Китаю, Польщі та Болгарії.

Нашим вихованцям надаємо всі можливості для вивчення англійської, німецької, французької, іспанської, китайської, польської мов. Співпрацюємо з Корпусом миру — англійську викладає волонтер Лоренс Кан. Реалізуємо програму «Спеціаліст з викладання англійської мови», що діє за підтримки Посольства США — тут допомагає стипендіат Державного департаменту США Венді Фінлейсон. Постійні гості — аташе з питань викладання англійської мови Посольства США в Україні Джон Сільвер, аташе з питань співпраці в галузі французької мови Посольства Франції в Україні Фабріс Пето, представники Німецької служби академічних обмінів.

— **Торік відбувся перший набір на нову для регіону спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».**

— Наш заклад став третім педагогічним університетом України, де готують професійних дипломатів. До речі, один з викладачів нової спеціальності — авторитетний дипломат доктор історичних наук, професор, завідувач відділу США і Канади МЗС України, радник І класу Посольства України в Сполучених Штатах з політичних питань Олександр Потехін.

— **Ви і за освітою, і за покликанням причетні до спорту. Чи відчувається це у вашій роботі ректора?**

— Не мені судити, але про спорт дбаємо так, як і належить. Зайве вдаватися у якісь переліки чи аргументи — ліпше назву прізвища наших вихованців, які здобули Сумам і університету світову спортивну славу, зокрема олімпійську: біатлоністи Валентина і Вікторія Семеренко, Олександр Біланенко, Юлія

ДОСЬС «УК»

Юрій ЛЯННОЙ. Народився 1971 р. в м. Глухові Сумської області. У 1992-му закінчив Сумський державний педагогічний інститут імені А.С.Макаренка за спеціальністю «Фізичне виховання». Тоді й розпочав тут трудову діяльність лаборантом кафедри біологічних основ фізичної культури. Пізніше працював на різних посадах, навчався в аспірантурі, завідував кафедрою фізичної реабілітації. 1 вересня 2006-го очолює навчально-науковий інститут фізичної культури, а 17 листопада 2015-го — університет.

Доктор педагогічних наук, професор. Заслужений професор університету. Відзначений галузевими нагородами МОН України знаками «Відмінник освіти України» та «За наукові та освітні досягнення», нагрудним знаком НАПН України «Ушчинський К.Д.», Почесними відзнаками Сумської міської ради «За заслуги перед містом III ступеня» та «За майстерність». Подякою Національного олімпійського комітету України.

Президент Сумської обласної федерації гімнастики.

Журавок; футболісти Олег Гусев («Динамо», Київ) і Олександр Зінченко («Манчестер Сіті», Англія); легкоатлети Тетяна Головченко, Інна Кашина; пляжні волейболісти Валерій Самодай і Анна Затилкіна; борці й борчині вільного стилю Катерина Бурмістрова, Світлана Сасно, Юрій і Михайло Голуби; кілька поколінь хокеїсток, які в різні роки грали за «Буревісник», «Демпург», «Сумчанку», та їхній тренер заслужений працівник фізичної культури Світлана Макаєва; лучники Анастасія Павлова і Лідія Січеникова; кібоксері Ігор Шевель і В'ячеслав Тимофєєв; панкратіоністи Сергій Гузев і Кирило Горобець. І це далеко не повний перелік атлетів світового класу, яким путівку у великий спорт дав університет.

— **Ваш заклад інколи називають вишем, у якому ніколи не закінчуються ремонти.**

— Справді, адже це головна ознака того, що життя не просто триває, а стає більш якісним. Останніми роками капітально відремонтували і ввели в дію перший і другий поверхи ідальні, капітально полагодили два поверхи студентського гуртожитку №3 — а це 200 місць, спортивну залу центрального та спеціалізовану гімнастичну навчально-спортивного комплексу для студентів навчально-наукового інституту фізичної культури, запрацювала сучасна хімічна лабораторія, незабаром відкриваємо біологічну й фізичну. У вересні урочисто переріжемо стрічку в капітально відремонтованій актовій залі.

— **Якими ще цікавинками багатий виш?**

— Та хіба всі перелічим? Прагнемо вибудовувати роботу так, щоб рутини ніколи і ніде не було місяця.

Наприклад, центром різноманітних досліджень став біологічний стаціонар «Вакалівщина», а своєрідною перлиною — навчально-науковий центр «Ботанічний сад» площею 5 гектарів. Це пам'ятка садово-паркового мистецтва, має статус державного заказника, у якому більш як 1000 видів рослин. Щороку там проводимо мистецьку благодійну акцію з романтичною назвою «Букзовий блюз».

Якщо вже заговорили про романтику, то як не згадати красунь-студенток, які на оглядах і конкурсах серед перших. Мають здобутки КВН-івці — вони активні учасники Ліги-95, лауреати міських і обласних конкурсів студентських команд.

Проте спільний знаменник колективних успіхів у таких словах: наших випускників завжди високо цінують на ринку освітніх послуг. І це додає не тільки гордості, а й сил для подальшої роботи.

Олександр ВЕРТІЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

Інформаційне видання

ЗВІТ РЕКТОРА
Сумського державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка
Лянного Юрія Олеговича
за 2015–2020 роки

Друкується в авторській редакції

Відповідальний редактор Л.В. Пшенична
Комп'ютерна верстка Ю.О. Бабінець

Директор видавництва Р.В. Кочубей
Дизайн обкладинки В.Б. Гайдабрус

Підписано до друку 22.10.2020.
Формат 60х84 ¹/₈. Папір офсетний.
Друк ризограф. Ум. друк. арк. 37,4. Обл.-вид. арк. 17,1.
Тираж 21 прим. Замовлення № Д20-10/44

СумДПУ ім. А.С. Макаренка
40002, м. Суми, вул. Роменська, 87
Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Віддруковано на обладнанні
ПФ «Видавництво “Університетська книга”»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 5966 від 24.01.2018